
Σχολή Επιστημών Υγείας: Αποτίμηση Έργου 2007–2016

Επιμέλεια Υλικού:
Σχολή Επιστημών Υγείας

Σχεδιασμός Έκδοσης:
Think Positive New Media

Copyright © 2018,
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Περιεχόμενα

Μήνυμα από τον Κοσμήτορα της Σχολής
Επιστημών Υγείας 5

**Συγκεντρωτικά στοιχεία
δεκαετούς λειτουργίας ΣΕΥ** 9

Ερευνητικά Επιτεύγματα 11
Ακαδημαϊκό Προσωπικό 13
Φοιτητές 14
Οικονομικοί δείκτες 20

Περιγραφή Τμημάτων ΣΕΥ 23

Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου
για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία 25

Ιστορία και Όραμα 25
Ακαδημαϊκό Προσωπικό 28
Στατιστικά Αποτελέσματα Δεκαετίας 39
Κτιριακές Εγκαταστάσεις και Υποδομές 85

Στρατηγικός Προγραμματισμός 87

Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης 91

Ιστορία και Όραμα 91
Ακαδημαϊκό προσωπικό 92
Στατιστικά Αποτελέσματα Δεκαετίας 103
Κτιριακές Εγκαταστάσεις και Υποδομές 122
Στρατηγικός Προγραμματισμός 129

Τμήμα Νοσηλευτικής 133

Ιστορία και Όραμα 133
Ακαδημαϊκό Προσωπικό 134
Στατιστικά Αποτελέσματα Δεκαετίας 166
Κτιριακές Εγκαταστάσεις και Υποδομές 224
Στρατηγικός Προγραμματισμός 225

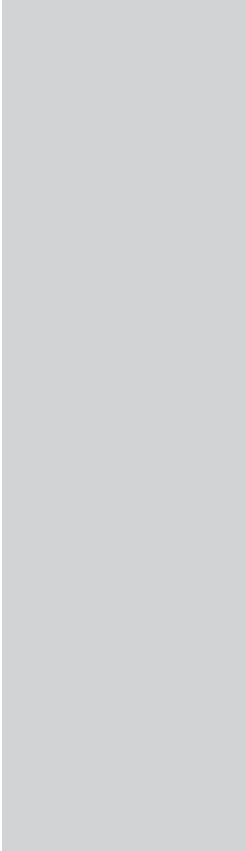

Μήνυμα από τον Κοσμήτορα της Σχολής Επιστημών Υγείας

Καλώς ήρθατε στην επίσημη έκδοση της αποτίμησης ακαδημαϊκού έργου και κοινωνικής προσφοράς με αφορμή τα 10 χρόνια λειτουργίας της Σχολής Επιστημών Υγείας (ΣΕΥ) του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ).

Η ΣΕΥ αποτελείται από το Τμήμα Νοσηλευτικής, το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης και από το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία. Η ΣΕΥ ιδρύθηκε το 2007 σε μια περίοδο απαρχής κοινωνικο-οικονομικών ανακατατάξεων τόσο σε εθνικό, περιφερειακό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Πλέον, η γήρανση του πληθυσμού, το μεταναστευτικό, η παρατεταμένη οικονομική κρίση και οι εκφάνσεις της κλιματικής αλλαγής αποτελούν τις σημαντικότερες προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας μας οι οποίες ενέχουν βαρύνουσα σημασία και αντίκτυπο στον ευρύτερο τομέα της υγείας. Οι νέες τεχνολογίες και η βιοϊατρική έρευνα έχουν βελτιώσει τις γνώσεις μας σχετικά με τη φύση της παθογένεσης και αποκάλυψαν νέους παράγοντες κινδύνου που επιβαρύνουν την υγεία μας και σχετίζονται με τον τρόπο ζωής μας και το περιβάλλον στο οποίο ζούμε. Ειδικότερα για την Κυπριακή Δημοκρατία, προκλήσεις όπως η κρίση του συστήματος υγείας και η πρόσφατη μεταρρύθμισή του σε ένα νέο Γενικό Σύστημα Υγείας

(ΓεΣΥ) υπογραμμίζουν την ανάγκη για την επικαιροποιημένη εκπαίδευση και αναβαθμισμένη εξειδίκευση τόσο των υφιστάμενων όσο και των μελλοντικών επαγγελματιών υγείας.

Η ΣΕΥ αφουγκραζόμενη τις επιπτώσεις των άνωθεν κοινωνικών οριζόντιων προκλήσεων στη δημόσια υγεία και την ποιότητα ζωής, και συνακόλουθα στο εθνικό ακαθάριστο προϊόν, μετεξελίσσεται και προσαρμόζεται στις αναδυόμενες κοινωνικές ανάγκες και συνθήκες της αγοράς. Για να αντιμετωπίσουμε αυτές τις αλλαγές που διαδραματίζονται στο χώρο της υγειονομικής περίθαλψης και της δημόσιας υγείας, προσφέρουμε ανταγωνιστικά εκπαιδευτικά προγράμματα που εφοδιάζουν τους νέους επαγγελματίες υγείας με τις απαραίτητες ικανότητες και δεξιότητες.

Το διδακτικό, ερευνητικό και διοικητικό προσωπικό της Σχολής ΣΕΥ είναι προσηλωμένο στο έργο του για την εκπαίδευση των φοιτητών και την εισαγωγή τους στην έρευνα και στην καινοτομία, στη μεταφορά γνώσης στην κλινική πράξη αλλά και στη κοινωνία. Η Σχολή μας υπερηφανεύεται για τη δέσμευσή της

να εκπαιδεύσει την επόμενη γενιά επιστημόνων και επαγγελματιών της δημόσιας υγείας.

Τα τελευταία χρόνια, η Σχολή μας αναβαθμίζει τα προγράμματα σπουδών της, χτίζει γέφυρες συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα διαφόρων επαγγελμάτων υγείας και εκσυγχρονίζει τις κτιριακές εγκαταστάσεις της (βλέπε το νεότευκτο κτίριο της Κλινικής Αποκατάστασης), τις ερευνητικές της υποδομές και τα κλινικά της εργαστήρια.

Σας προσκαλώ να μάθετε περισσότερα για το διδακτικό, ερευνητικό και κοινωνικό έργο των οντοτήτων της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΤΕΠΑΚ στο παρόν κείμενο. Η αποτίμηση του έργου της Σχολής αποτελεί και μια διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης και λειτουργίας με απώτερο σκοπό τη διασφάλιση και βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών μας.

Κωνσταντίνος Χρήστος Μακρής, PhD
Κοσμήτορας Σχολής Επιστημών Υγείας

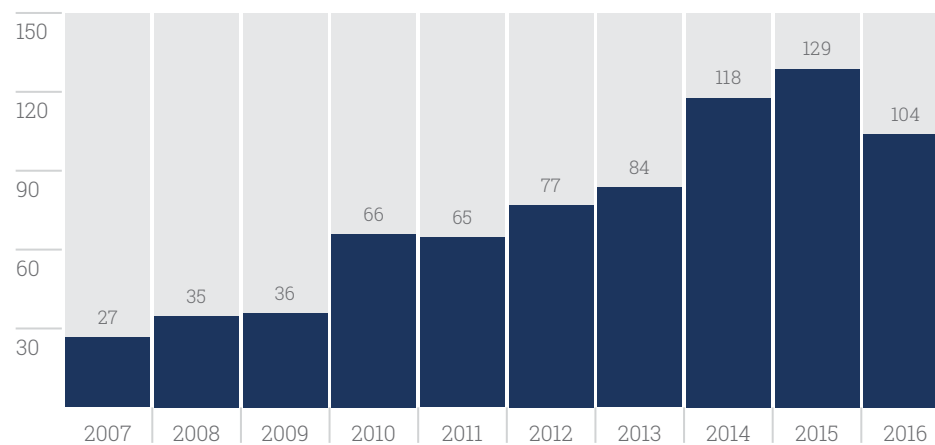

Συγκεντρωτικά στοιχεία δεκαετούς λειτουργίας ΣΕΥ

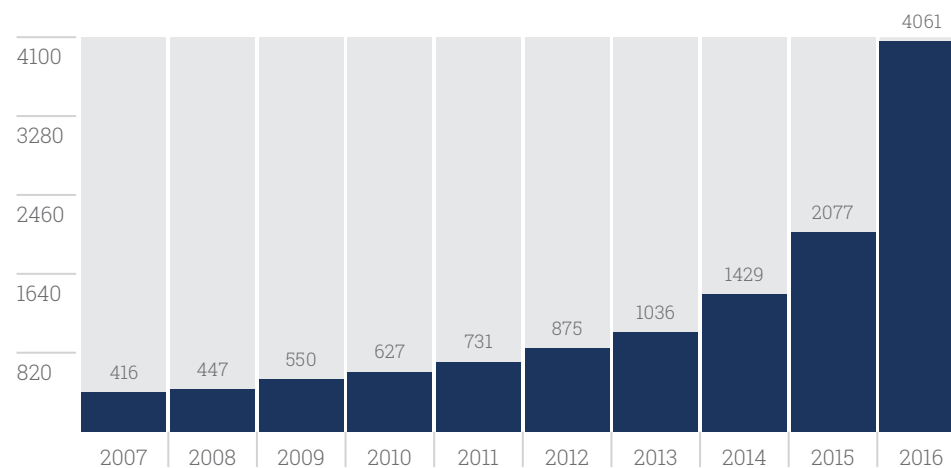

Ερευνητικά Επιτεύγματα

Τα ερευνητικά επιτεύγματα της Σχολής αποτυπώνονται μέσω της χρήσης δυο σχετικών δεικτών, (1) ερευνητικές δημοσιεύσεις (Research productivity- publications) και (2) βιβλιογραφική αναφορά (Research influence – citations). Για την ανάλυση και παρουσίαση των ερευνητικών επιτευγμάτων ανατρέξαμε στη βάση δεδομένων Scopus παίρνοντας στοιχεία μέχρι και τον Ιούλιο 2017 σχετικά με το σύνολο των άρθρων και βιβλιογραφικών αναφορών. Τα πιο κάτω γραφήματα αφορούν το σύνολο των ακαδημαϊκών της Σχολής ΣΕΥ. Από το 2007 μέχρι και το 2016, τα επιστημονικά άρθρα που δημοσιεύτηκαν παρουσιάζουν μια σταθερή γραμμική αύξηση (Γράφημα 1), ενώ τα στοιχεία για τις βιβλιογραφικές αναφορές εμφανίζουν γεωμετρική αύξηση (Γράφημα 2). Τα στοιχεία είναι ενδεικτικά της έντονης ερευνητικής δραστηριότητας των ακαδημαϊκών της ΣΕΥ συνάδοντας με διεθνείς ακαδημαϊκές πρακτικές.

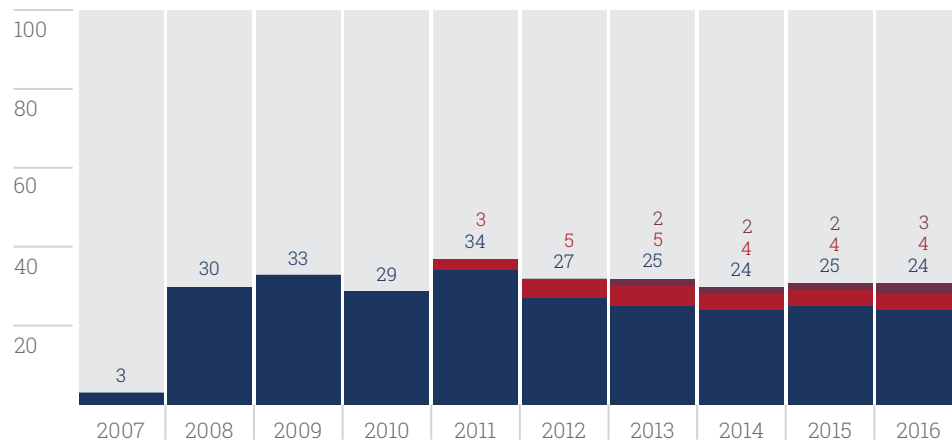
[Γράφημα 1] Δημοσιευμένα
επιστημονικά άρθρα στο σύνολο
των 10 χρόνων

[Γράφημα 2] Βιβλιογραφικές
αναφορές στο σύνολο των 10
χρόνων για το ακαδημαϊκό προ-
σωπικό της Σχολής ΣΕΥ

Ακαδημαϊκό Προσωπικό

Η Σχολή Επιστημών Υγείας ξεκίνησε με 3 ακαδημαϊκούς του Τμήματος Νοσηλευτικής το 2007 ενώ στον επόμενο χρόνο, το σύνολο των ακαδημαϊκών της Νοσηλευτικής ανήλθε στους 30, και μεταξύ των ετών 2013-2016 σταθεροποιήθηκε στους 25 ακαδημαϊκούς. Το 2011, το Διεθνές Ινστιτούτο Περιβαλλοντικής και

- Τμήμα Νοσηλευτικής
- CII
- Τμήμα Αποκατάστασης

[Γράφημα 3] Μέγεθος ακαδημαϊκού προσωπικού ανά Τμήμα στο σύνολο των 10 χρόνων.

Δημόσιας Υγείας έγινε μέλος της Σχολής ΣΕΥ με 4 ακαδημαϊκά μέλη, ενώ το 2012 προστέθηκε ένα ακόμη μέλος. Τέλος, το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης το 2013 ξεκίνησε με 2 ακαδημαϊκά μέλη, ενώ το 2016 προστέθηκε ακόμη ένα ακαδημαϊκό μέλος.

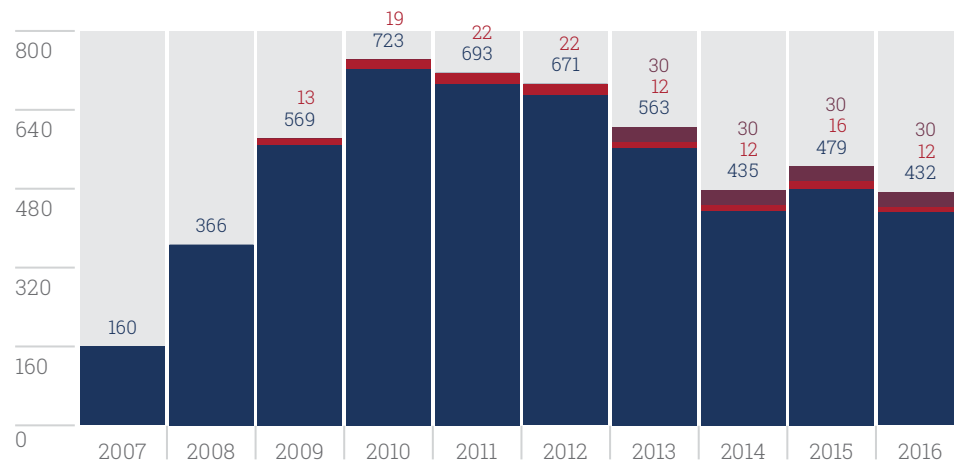
Φοιτητές

Από την αρχή λειτουργίας του Τμήματος Νοσηλευτικής το 2007 παρατηρήθηκε μεγάλη ζήτηση από φοιτητές για το προπτυχιακό πρόγραμμα Νοσηλευτικής (Γράφημα 4). Στα επόμενα χρόνια σταθεροποιήθηκε στους περίπου 450 φοιτητές κάθε χρόνο με αποτέλεσμα να αποτελεί το μεγαλύτερο Τμήμα της Σχολής Επιστημών Υγείας. Το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης αφού δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές το 2013, αύξησε στα επόμενα χρόνια τους εισαχθέντες, φθάνοντας τους 100 φοιτητές. Το Διεθνές Ινστιτούτο Περιβαλλοντικής και Δημόσιας Υγείας από το 2011 και μετά διατηρεί με μικρές αυξομειώσεις το σύνολο των φοιτητών του κοντά στα 15 άτομα, λόγω της εξ'

ολοκλήρου προσφοράς μόνο μεταπτυχιακών τίτλων (Γράφημα 4).

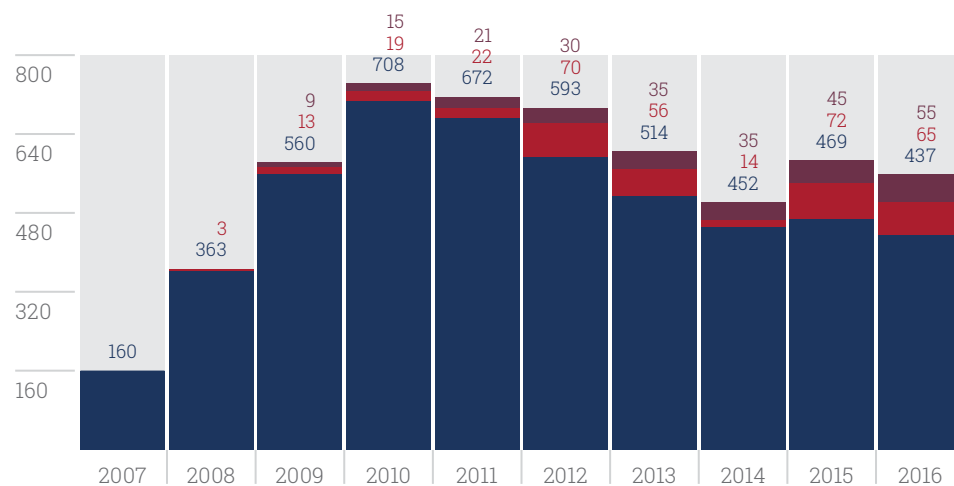
Η Σχολή Επιστημών Υγείας αποτελείται κυρίως από προπτυχιακούς φοιτητές από τα δυο τμήματα, Νοσηλευτικής και Επιστημών Αποκατάστασης. Μεταπτυχιακά προγράμματα ξεκίνησαν να προσφέρονται το 2009 από το Διεθνές Ινστιτούτο Περιβαλλοντικής και Δημόσιας Υγείας και από το 2012 στο Τμήμα Νοσηλευτικής. Το 2008, το τμήμα Νοσηλευτικής δέχθηκε τους πρώτους διδακτορικούς φοιτητές και το 2013 δημιουργήθηκε το διδακτορικό πρόγραμμα Περιβαλλοντικής και Δημόσιας Υγείας του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία (Γράφημα 5).

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Σχολή Επιστημών Υγείας

- Τμήμα Νοσηλευτικής
- CII
- Τμήμα Αποκατάστασης

[Γράφημα 4] Νεοεισερχόμενοι φοιτητές ανά έτος και ανά τμήμα στο σύνολο των 10 χρόνων.

- Προπτυχιακό επίπεδο
- Μεταπτυχιακό επίπεδο
- Διδακτορικό επίπεδο

[Γράφημα 5] Νεοεισερχόμενοι φοιτητές Σχολής Επιστημών Υγείας στο σύνολο των 10 χρόνων για κάθε προσφερόμενο ακαδημαϊκό τίτλο.

[Πίνακας 1] Προσφερόμενα εκπαιδευτικά προγράμματα της Σχολής ΣΕΥ

Τμήμα	Πτυχίο	Διάρκεια Σπουδών	ECTS
Νοσηλευτικής	Νοσηλευτικής	4 χρόνια	250
Αποκατάστασης	Λογοθεραπείας / Λογοπαθολογίας	4 χρόνια	240

Τμήμα	Μεταπτυχιακός τίτλος	Διάρκεια Σπουδών	ECTS
Νοσηλευτική	Προηγμένη Νοσηλευτική/ Φροντίδα Υγείας	24 μήνες	120
	Μαιευτική	24 μήνες	140

Τμήμα	Μεταπτυχιακός τίτλος	Διάρκεια Σπουδών	ECTS
Νοσηλευτική	Ψυχιατρική Νοσηλευτική/Ψυχικής Υγείας	12 μήνες	90
Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία	Περιβαλλοντική Υγεία*	16 μήνες	100
Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία	Επιδημιολογία και Βιοστατιστική*	16 μήνες	100
	Δημόσια Υγεία*	16 μήνες	90

Τμήμα	Μεταπτυχιακός τίτλος	Διάρκεια Σπουδών	ECTS
Αποκατάστασης	Brain and Cognitive Sciences*	24 μήνες	120

Τμήμα	Διδακτορικός τίτλος	Διάρκεια Σπουδών	ECTS
Νοσηλευτική	Νοσηλευτική	4 χρόνια	210
Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία	Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία*	4 χρόνια	180

/ * Τα μαθήματα προσφέρονται αποκλειστικά στην αγγλική γλώσσα

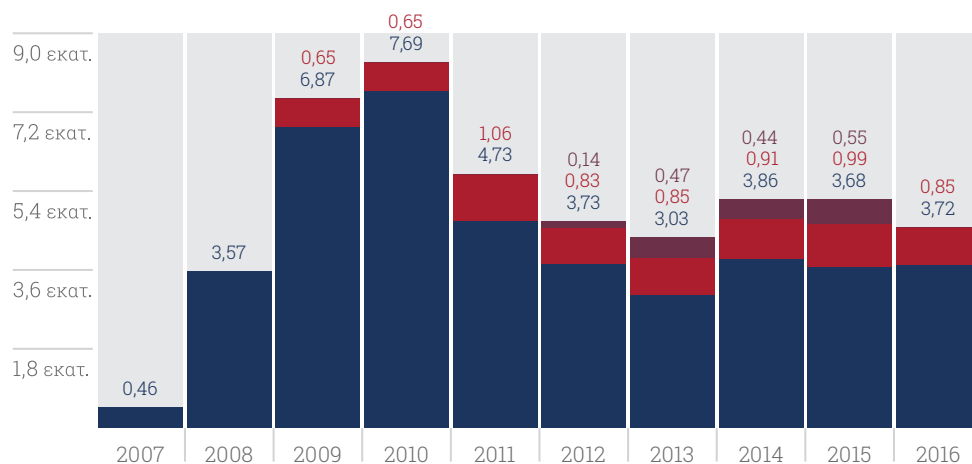
Οικονομικοί δείκτες

Από την αρχή λειτουργίας του Τμήματος Νοσηλευτικής παρατηρήθηκε αύξηση της κρατικής χορηγίας του κοντά στα €7 εκ. λόγω της μεγάλης ζήτησης του πτυχίου και του προγράμματος εξομοίωσης πτυχίου αλλά και της μεταφοράς έδρας του Τμήματος από τη Λευκωσία στη Λεμεσό. Στη συνέχεια παρατηρήθηκε μια σταδιακή πτώση στα περίπου €3 εκ. το 2013 και στα μετέπειτα χρόνια σταθεροποιήθηκε στα περίπου €4 εκ. Το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης αφού ξεκίνησε το 2013, έχει μικρό ετήσιο προϋπολογισμό φθάνοντας λίγο πιο πάνω από μισό εκατομμύριο. Το Διεθνές Ινστιτούτο Περιβαλλοντικής και Δημόσιας Υγείας από το 2011 και μετά διατηρεί με μικρές αυξομειώσεις ένα σταθερό προϋπολογισμό μεταξύ €0,6-0,8 εκ. κυρίως λόγω της συνεργασίας με τη Σχολή Δημόσιας Υγείας του πανεπιστημίου Χάρβαρντ, η οποία τερματίστηκε το 2016 (Γράφημα 6).

Σ' ότι αφορά την προσέλκυση ανταγωνιστικής εξωτερικής χρηματοδότησης από εθνικά, ευρωπαϊκά και άλλα προγράμματα έρευνας, το Τμήμα

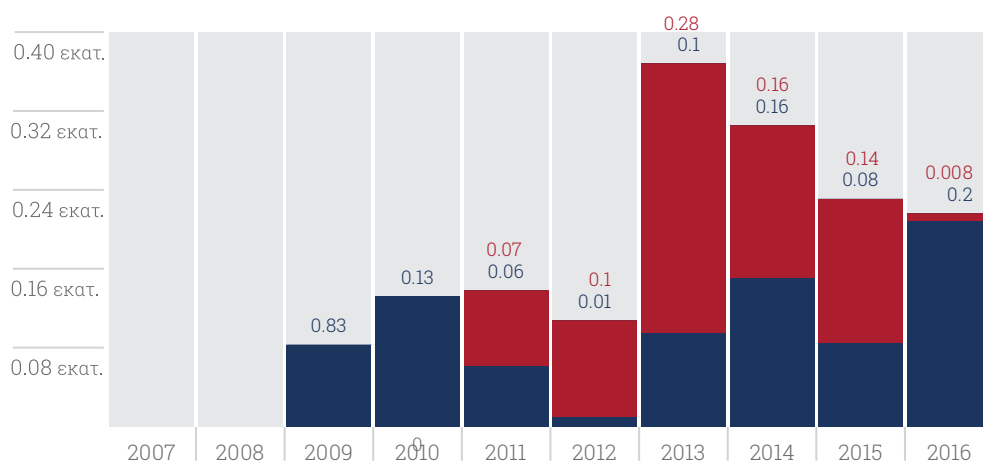
Νοσηλευτικής από το 2012 και μετά αυξάνει σταθερά την εξωτερική χρηματοδότηση του φθάνοντας τις ~€200,000. Το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης, ως νεοσύστατο Τμήμα δεν έχει ακόμη εξασφαλίσει εξωτερική χρηματοδότηση. Το Διεθνές Ινστιτούτο Περιβαλλοντικής και Δημόσιας Υγείας παρουσιάζει μια αυξητική τάση μέχρι τις €270,000 το 2013 και στα επόμενα χρόνια σταθεροποιείται (Γράφημα 7).

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
Σχολή Επιστημών Υγείας

- Τμήμα Νοσηλευτικής
- CII
- Τμήμα Αποκατάστασης

[Γράφημα 6] Ετήσια κρατική χορηγία για κάθε οντότητα της Σχολής.

- Τμήμα Νοσηλευτικής
- CII
- Τμήμα Αποκατάστασης

[Γράφημα 7] Ετήσια εξωτερική ερευνητική χρηματοδότηση κάθε οντότητας της Σχολής.

Περιγραφή Τμημάτων ΣΕΥ

Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία

Ιστορία και Όραμα

Το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία (CII, ή το Ινστιτούτο) ιδρύθηκε το 2004 και λειτουργεί στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου από το 2009 με βάση σχετική συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Κυβέρνησης, του ΤΕΠΑΚ, και του Harvard T.H. Chan School of Public Health. Το Ινστιτούτο πλέον πορεύεται αυτόνομα χτίζοντας πάνω στη τεχνογνωσία και εμπειρία που αποκτήθηκε από τη 10-ετή και πλέον συμφωνία με το Harvard T.H. Chan School of Public Health, η οποία έφθασε στο τέλος της το 2016.

Από την ίδρυσή του το 2004, το Ινστιτούτο ήταν το πρώτο ερευνητικό ίδρυμα στην Κύπρο που ασχολήθηκε αποκλειστικά με θέματα δημόσιας και περιβαλλοντικής υγείας και πλέον επιδεικνύει τη >10-ετή παρουσία του στα ακαδημαϊκά και ερευνητικά δρώμενα της Κύπρου, μέσω της προσφοράς επιτυχημένων μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων, τη διενέργεια πληθυσμιακών μελετών, αλλά και την εκτεταμένη επιστημονική συνεργασία με τη Σχολή Δημόσιας Υγείας του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ και άλλους φορείς.

Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζονται νέες προκλήσεις για τη δημόσια υγεία στην Κύπρο οι οποίες θα απαιτήσουν εξειδικευμένη αντιμετώπιση και διαχείριση των επιπτώσεων τους στον γενικό πληθυσμό, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μεσοπρόθεσμα. Οριζόντιες πιέσεις για τη δημόσια υγεία, όπως π.χ. οι διάφορες εκφάνσεις της κλιματικής αλλαγής, η μετανάστευση, η αύξηση πληθυσμού στις πόλεις και η γήρανση πληθυσμού, προϋποθέτουν συστηματική αξιολόγηση τυχόν επιδράσεων των εν λόγω πιέσεων στη δημόσια υγεία, κάτι το οποίο αναδεικνύεται και από την ανάλογη προσοχή που τυγχάνουν τα πιο πάνω θέματα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι ανισότητες στην υγεία και στις συνθήκες διαβίωσης των πολιτών τόσο στα αστικά περιβάλλοντα όσο και στην ύπαιθρο, ειδικά για ευαίσθητες υποομάδες του πληθυσμού αναμένεται να οξυνθούν στα επόμενα χρόνια λόγω των προαναφερθέντων οριζόντιων πιέσεων τις οποίες οι επαγγελματίες δημόσιας υγείας θα κληθούν να αντιμετωπίσουν. Επίσης, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σημαντική αύξηση των νέων περιστατικών χρόνιων νοσημάτων στο γενικό πληθυσμό, όπως αυτά του καρκίνου, διαβήτη τύπου II και ψυχικών διαταραχών. Η αύξηση της νοσηρότητας των χρόνιων ασθενειών

επιβαρύνει σημαντικά τον κρατικό προϋπολογισμό και απαιτούνται λύσεις και βέλτιστες πρακτικές που θα βασίζονται στην πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση ανάλογων περιστατικών. Οι επαγγελματίες δημόσιας υγείας θα κληθούν να συνδράμουν αποφασιστικά σε αυτές τις προκλήσεις και το Ινστιτούτο αναμένεται να διαδραματίσει πρωταρχικό ρόλο σε ανάλογες δράσεις εκπαίδευσης, έρευνας και διάχυσης της γνώσης.

Οι στόχοι και το όραμα του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία συνοψίζονται ως εξής:

1. εκπαίδευση της νέας γενιάς επιστημόνων στην Κύπρο και ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου σε θέματα περιβαλλοντικής και δημόσιας υγείας
2. δημιουργία νέας γνώσης σχετική με την περιβαλλοντική και δημόσια υγεία, με έμφαση στους παράγοντες κινδύνου σχετικούς με μη μεταδιδόμενα χρόνια νοσήματα, τις περιβαλλοντικές εκθέσεις και τις επιπτώσεις στην υγεία

3. διάχυση της γνώσης αυτής στο κοινό αλλά και στα κέντρα λήψεων αποφάσεων στο πλαίσιο της βελτίωσης της δημόσιας υγείας και εφαρμογής της αντίστοιχης πολιτικής.

Το Ινστιτούτο αποβλέπει στη διεύρυνση της επιρροής του στην Ανατολική Μεσόγειο μέσω της αύξησης προσέλκυσης φοιτητών από την περιοχή αυτή αλλά και τη σύναψη συνεργασιών σε ερευνητικό επίπεδο με άλλα ιδρύματα. Η παραγωγή νέας γνώσης από το Ινστιτούτο μέσω διακρατικών ερευνών σε θέματα περιβαλλοντικής και δημόσιας υγείας θα βελτιώσει επίσης το προφίλ και την απήχηση των εκπαιδευτικών του προγραμμάτων στη ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.

]

Ακαδημαϊκό Προσωπικό

[Καθηγητές]

**Prof. John Evans – Professor
(Retired), ex CII Director**

Η έρευνα του Dr. Evans επικεντρώνεται στην εκτίμηση κινδύνου, στην ανάλυση αβεβαιότητας και στη λήψη αποφάσεων στην περιβαλλοντική υγεία. Βοήθησε στη βελτίωση των μοντέλων που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των επιπτώσεων στην υγεία από τυχαίες εκλύσεις ραδιονουκλιδίων από πυρηνικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής και στην κατανόηση επιδημιολογικών δεδομένων σχετικών με τις επιπτώσεις θνησιμότητας των αερομεταφερόμενων σωματιδίων. Στα πλαίσια της συνεργασίας του με μια σειρά από ταλαντούχους διδακτορικούς και μεταδιδακτορικούς υποτρόφους, όπως οι Adam Finkel, Neil Hawkins, Alison Cullen, Kim Thompson, Andy Smith, Katy Walker, Scott Wolff, Kevin Brand,

George Gray, Sandra Baird, TJ Carrothers και Jouni Tuomisto, ο Δρ. Evans ανέπτυξε προσεγγίσεις για τον χαρακτηρισμό της αβεβαιότητας στις εκτιμήσεις των περιβαλλοντικών κινδύνων για την υγεία και για τη χρήση αυτών των εκτιμήσεων στην λήψη αποφάσεων για τους ελέγχους εκπομπών και την καλύτερη ιεράρχηση της έρευνας. Στα δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1990 ο Δρ. Evans άρχισε να ενδιαφέρεται για την ανάπτυξη απλών και διαφανών προσεγγίσεων για την εκτίμηση της έκθεσης του πληθυσμού σε ατμοσφαιρικούς ρύπους. Συνεργαζόμενος με τους Andy Wilson, Kanchanasak Phonboon και Ying Zhou, πρωτοστάτησε στην ανάπτυξη και εφαρμογή της έννοιας του κλάσματος πρόσληψης ρύπων. Από το 2002 έως το 2008 ο Δρ. Evans είχε την ευθύνη της μελέτης για την εκτίμηση των επιπτώσεων στη δημόσια υγεία του πληθυσμού του Κουβέιτ λόγω της εισβολής και κατοχής από το Ιράκ. Η μελέτη χρησιμοποιώντας επιδημιολογικές μεθόδους και μεθόδους εκτίμησης κινδύνου κατάφερε να χαρακτηρίσει τις επιπτώσεις στην υγεία από τα ορυχεία και τα πυρηνικά ατυχήματα, του καπνού από τις πυρκαγιές των πετρελαιοπηγών, των πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων από τις πετρελαιοκηλίδες και του απεμπλουτισμένου ουρανού από τα χρησιμοποιημένα πυρομαχικά.

[Αναπληρωτές Καθηγητές]

Κώστας Α. Χριστοφή – cut.ac.cy/faculties/hsc/cii/staff/costas.christofi/

Ο Δρ. Χριστοφή είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και είναι ο Ακαδημαϊκός Συντονιστής του Ινστιτούτου ενώ κατέχει θέση Βοηθού Αναπληρωτή Καθηγητή Εργασιακής και Περιβαλλοντικής Υγείας στο Harvard T.H. Chan School of Public Health.. Ως βιοστατιστικός επικεντρώθηκε στις επιπτώσεις στη δημόσια υγεία από το κάπνισμα τσιγάρων, τον διαβήτη, την παχυσαρκία και πολλά άλλα σημαντικά θέματα. Οι πρώτες εργασίες του Ινστιτούτου για την παθητική έκθεση καπνού σε καφετέριες, εστιατόρια, μπαρ και κλαμπ στην Κύπρο παρέιχαν οργανική επιστημονική υποστήριξη για τη μετάβαση του Κυπριακού Νόμου για τον Εσωτερικό Αέρα - ο πρώτος σε ολόκληρη την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και ένα μοντέλο για την Ελλάδα, το Ισραήλ και το Κουβέιτ.

Σε συνεργασία με ερευνητές του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ και του Υπουργείου Άμυνας της Κύπρου, η ομάδα του ξεκίνησε επιδημιολογική έρευνα για την υγεία των νέων ανδρών της Κύπρου που υπηρέτουσαν στις κυπριακές ένοπλες δυνάμεις και διαπίστωσε ότι το ένα τρίτο αυτών των νέων ήταν είτε υπέρβαροι είτε παχύσαρκοι και όταν έφυγαν από το στρατό, η παχυσαρκία τους είχε αυξηθεί και η καρδιαγγειακή υγεία τους είχε επιδεινωθεί. Στα πλαίσια της μελέτης αυτής προγραμματίζεται η επανάληψη των μετρήσεων και η περαιτέρω αξιολόγηση της υγείας τους συμμετεχόντων.

Ο Δρ. Χριστοφή συνεργάζεται επίσης με τον καθηγητή Stefanos Kales στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ και την ομάδα του στο ρόλο της παχυσαρκίας, της σωματικής δραστηριότητας και των μέτρων καρδιοαναπνευστικής ικανότητας ως προγνωστικά για το μεταβολικό σύνδρομο και τον κίνδυνο καρδιαγγειακής νόσου μεταξύ των πυροσβεστών και άλλους εργαζόμενους έκτακτης ανάγκης.

Σημαντική ήταν η έρευνα σχετικά με τη συμπεριφορά καπνίσματος, τις γνώσεις και τις στάσεις της

κυπριακής νεολαίας, η οποία διεξήχθη σε στενή συνεργασία με τα υπουργεία Υγείας και Παιδείας της Κύπρου. Αυτή η έρευνα διαπίστωσε ότι α) σχεδόν το 40% των μαθητών γυμνασίου και περίπου το 25% των κοριτσιών καπνίζουν, β) τα επίπεδα καπνίσματος μεταξύ των κοριτσιών είναι αρκετά υψηλά και δείχνουν ότι τα επίπεδα καπνίσματος των γυναικών στην Κύπρο αυξάνονται δραματικά και γ) σχεδόν το ένα τέταρτο των φοιτητών που δεν καπνίζουν είναι πιθανό να ξεκινήσουν το κάπνισμα εντός του επόμενου έτους.

Ο Δρ. Χριστοφή είναι επίσης ο επικεφαλής στατιστικός για μια μελέτη κοορτής ("TRACER") στο Κουβέιτ. Το TRACER διεξάγεται βάσει συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ του Harvard School of Public Health, του Dasman Diabetes Institute και του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Η βιβλιογραφική αναφορά της ερευνητικής του ομάδας είναι εντυπωσιακή, με άρθρα σε περιοδικά κύρους όπως το New England Journal of Medicine και Lancet.

Κωνσταντίνος Χ. Μακρής – cut.ac.cy/faculties/hsc/cii/staff/konstantinos.makris/

Ο Δρ. Μακρής είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Περιβαλλοντικής Υγείας, και ο Κοσμήτορας της Σχολής Επιστημών Υγείας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. Διετέλεσε ως εξωτερικός Επίκουρος Καθηγητής Περιβαλλοντικής Υγείας στο Τμήμα Περιβαλλοντικής Υγείας, Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ, ΗΠΑ (2009-2015). Είναι Διευθυντής του ερευνητικού εργαστηρίου Νερό και Υγεία, το οποίο στοχεύει στην ελαχιστοποίηση του κινδύνου για την ανθρώπινη υγεία που σχετίζεται με χρόνιες εκθέσεις σε περιβαλλοντικούς χημικούς και φυσικούς παράγοντες.

Ο Δρ. Μακρής εφαρμόζει επικαιροποιημένες μεθοδολογίες και εργαλεία εκτίμησης της περιβαλλοντικής έκθεσης του ανθρώπου σε πληθυσμιακές μελέτες μεταβολικών διαταραχών (πχ., σακχαρώδης διαβήτης, παχυσαρκία). Επίσης, η ερευνητική του ομάδα αξιολογεί την αποτελεσματικότητα μη φαρμακολογικών κλινικών δοκιμών/παρεμβάσεων (περιβαλλοντικών/τρόπου ζωής/συμπεριφοράς) στην κοινότητα με στόχο

τη μείωση κινδύνου υγείας για ευαίσθητους υποπληθυσμούς (πχ. βιολογική διατροφή). Χρησιμοποιεί μεταβολομικά εργαλεία όπως -omics (metabolomics) στη βάση εφαρμογών του ανθρώπινου εκθεσιώματος (Human Exposome) για τη βελτίωση της κατανόησης της ανθρώπινης έκθεσης σε ρύπους και των μεταβολικών τους επιδράσεων στην υγεία (διαβήτη τύπου II, θυρεοειδικές ανωμαλίες). Έτσι έχει δημιουργηθεί ένα καλά εξοπλισμένο εργαστηριακό περιβάλλον, το οποίο είναι αρκετά παραγωγικό - με περισσότερες από 70 δημοσιεύσεις από το 2009, h-index 28 με 2240 αναφορές (αναφορές στο Google Scholar).

Από το 2009 μέχρι σήμερα, ο Δρ. Μακρής έχει λάβει εξωτερική χρηματοδότηση ύψους >1,5 εκατομμυρίων ευρώ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), το Κυπριακό Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ), το δίκτυο BBMRI-LPC στην ΕΕ και το Εθνικό Ινστιτούτο Περιβαλλοντικών Επιστημών του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ. Ο Δρ. Μακρής ήταν μέλος της ερευνητικής ομάδας που σχεδίασε και εκτέλεσε τη μελέτη ανίχνευσης καρκίνου γύρω από το εργοστάσιο Αστραсол στη Λευκωσία. Ο Δρ. Μακρής προσκλήθηκε από την Επιτροπή Περιβάλλοντος και Υγείας της

Κοινοβουλευτικής Επιτροπής του Κυπριακού Κοινοβουλίου να παράσχει εξειδικευμένη μαρτυρία για τις συνέπειες για την υγεία του περιβάλλοντος για τους γύρω πληθυσμούς μετά την τραγωδία / έκρηξη στο Μαρί και έχει επίσης υπηρετήσει ως μέλος της επιστημονικής συμβουλευτικής επιτροπής του Υπουργείου Υγείας σχετικά με τις εκθέσεις αρσενικού στην Κύπρο. Ο κ. Μακρής έχει προσκληθεί σε περισσότερα από 15 πανεπιστήμια και οργανισμούς στις Η.Π.Α. / ΕΕ για την πραγματοποίηση συνομιλιών έρευνας, όπως στο Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ, Πανεπιστήμιο της Αλμπέρτα, Πανεπιστήμιο του Delaware κλπ. και έχει προεδρεύσει σε >10 συμπόσια σε διεθνή συνέδρια.

[Επίκουροι Καθηγητές]

Αντηρ Παναγιώτου – cut.ac.cy/faculties/hsc/cii/staff/andrie-panayiotou/

—

Η Δρ. Παναγιώτου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια Δημόσιας Υγείας στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο

Κύπρου και επικεφαλής της Κυπριακής Μονάδας Βιοηθικής (δίκτυο Μονάδων υπό την Έδρα Βιοηθικής της Ουνέσκο, Χάιφα), καθώς και μέλος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής. Στο ΤΕΠΑΚ, έχει ιδρύσει και διευθύνει το Ερευνητικό Εργαστήριο Καρδιαγγειακής Επιδημιολογίας και Γενετικής, όπου μαζί με την ομάδα της εργάζονται ερευνητικά στην επιδημιολογία των καρδιαγγειακών παθήσεων και ιδιαίτερα στους παράγοντες κινδύνου και τους βιοδείκτες που σχετίζονται με την αναγνώριση ατόμων με προκλινική αθηροσκλήρωση. Ο απώτερος στόχος της έρευνάς τους είναι η βελτίωση των υφιστάμενων εργαλείων πρόβλεψης κινδύνου για την καλύτερη ταυτοποίηση και την έγκαιρη θεραπεία τέτοιων ατόμων, με αποτέλεσμα την μείωση του αντίκτυπου της ισχαιμικής καρδιοπάθειας στη θνησιμότητα και τη νοσηρότητα στην Κύπρο.

Πρόσφατο ενδιαφέρον της ερευνητικής της ομάδας αποτελεί και η χρήση της αρτηριακής ελαστικότητας ως προγνωστικού παράγοντα για αρτηριακή νόσο και η συσχέτιση της τόσο με ατομικούς αλλά και με συλλογικούς παράγοντες κινδύνου, όπως έκθεση

σε περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς δείκτες στο επίπεδο της κοινότητας.

Η Δρ. Παναγιώτου, συντονίζει τα τελευταία χρόνια μία μεγάλη επιδημιολογική μελέτη στην Κύπρο, με δημοσιευμένα ερευνητικά αποτελέσματα για τη συσχέτιση μεταξύ βιοχημικών (ομοκυστεΐνη, μεταβολικό σύνδρομο, μεταλλοπρωτεΐνάσες κ.λ.π) και γενετικών παραγόντων (MMPs, μήκος τελομερών κ.λ.π) στην προκλινική αθηροσκλήρωση. Η εν λόγω μελέτη, έχει συνεισφέρει δεδομένα σε αρκετές ευρωπαϊκές και διεθνείς ερευνητικές κοινοπραξίες. Η συνεργασία αυτή επέτρεψε στον κυπριακό πληθυσμό να συμπεριληφθεί σε σημαντικές συνεχιζόμενες μελέτες καρδιαγγειακών παθήσεων και έχει οδηγήσει σε αρκετές επιστημονικές δημοσιεύσεις σε περιοδικά με μεγάλο αντίκτυπο, όπως το *Circulation*, το *Journal of the American College of Cardiology*, το *BMJ* και το *Nature Genetics*.

[Λέκτορες]

Στεφανία Παπαθεοδώρου – cut.ac.cy/faculties/hsc/cii/staff/s.papatheodorou/

Η Δρ. Παπαθεοδώρου είναι ιατρός μαιευτήρας και γυναικολόγος με επίκεντρο στην περιγεννητική επιδημιολογία, κυρίως την προγεννητική διάγνωση συγγενών ανωμαλιών διάπλασης, τη διάγνωση και πρόληψη πρόωρου τοκετού, τη διατήρηση πρώιμης κύησης και παράγοντες που δρουν σε αποβολές πρώτου και δευτέρου τριμήνου.

Η έρευνά της χρησιμοποιεί τις μεθόδους σύνθεσης δεδομένων - συστηματικής ανασκόπηση βιβλιογραφίας και μετα-ανάλυση- για την παροχή ακριβών πληροφοριών και αποδεικτικών στοιχείων υψηλής ποιότητας που μπορούν - (1) να βελτιώσουν την υγεία

και την ευημερία των βρεφών, των μητέρων και των οικογενειών τους, (2) να προωθήσουν την αποτελεσματική χρήση των πόρων για την παροχή περιγεννητικών υπηρεσιών και, τελικά, (3) βελτίωση της υγείας των ατόμων και των ολόκληρων κοινοτήτων. Έχει πραγματοποιήσει ποσοτικές και ποιοτικές αξιολογήσεις επιμέρους επιδημιολογικών μελετών και έχει χρησιμοποιήσει μετα-ανάλυση, ανάλυση υποομάδων και μετα-παλινδρόμηση για την ποσοτικοποίηση, την κατανόηση και την εξερεύνηση της ετερογένειας σε επιδημιολογικά ευρήματα.

Ενώ το επίκεντρο της εργασίας της είναι η περιγεννητική ιατρική, έχει αναπτύξει και επιμέρους ερευνητικούς πυλώνες. Η Δρ. Παπαθεοδώρου έχει δημοσιεύσει εκτεταμένα χρησιμοποιώντας δεδομένα από την Εθνική Μελέτη Εξέτασης Υγείας και Διατροφής των ΗΠΑ (NHANES). Στόχος της σε αυτή την εργασία είναι να κατανοήσει τους ρόλους και τις αλληλεπιδράσεις των ορμονών φύλου, των ινσουλινοειδών αυξητικών παραγόντων (IGF) και των πρωτεϊνών δέσμωσης IGF ως καθοριστικών παραγόντων της αιτιότητας και της εξέλιξης μιας ποικιλίας χρόνιων παθήσεων, συμπεριλαμβανομένου του καρκίνου.

Η Δρ. Παπαθεοδώρου είναι επίσης μέλος μιας κοινοπραξίας που μελετά το ρόλο των γενετικών παραγόντων στον επιθετικό καρκίνο του προστάτη. Σε αυτή τη μελέτη, χρησιμοποιώντας δεδομένα από δύο μεγάλες επιδημιολογικές μελέτες κοόρτης (BPC3 και PRACTICAL), έχει εντοπίσει τρεις νέους πολυμορφισμούς ενός νουκλεοτιδίου (SNPs) που σχετίζονται με επιθετικό καρκίνο του προστάτη. Δύο από τους γενετικούς πολυμορφισμούς είναι νέοι και σχετίζονται με μη κακήθη χαρακτηριστικά - όπως η πνευμονική λειτουργία και ο μεταβολισμός της γλυκίνης.

Η εφαρμογή των προηγμένων μεθόδων (όπως το τεστ της περίσσειας στατιστικής σημαντικότητας και το ανώτατο όριο αξιοπιστίας) για την ανίχνευση συστηματικών σφαλμάτων τα οποία διέπουν την βιβλιογραφία της μετα-αναύσης, απέδωσε αρκετές δημοσιεύσεις σε περιοδικά με παράγοντες μεγάλου αντικτύπου, όπως το περιοδικό Journal of the National Cancer Ινστιτούτο (παράγοντας επιρροής 14.5) και το περιοδικό της Κλινικής Επιδημιολογίας (συντελεστής επιρροής 5.3).

Η Δρ Παπαθεοδώρου έχει αναπτύξει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην ανθρώπινη υγεία. Αποτέλεσμα αυτής της συστηματικής δουλειάς είναι η εξασφάλιση της χρηματοδότησης της ερευνητικής πρότασης LIFE+MEDEA, από τα Ευρωπαϊκά προγράμματα LIFE+ για το περιβάλλον, (ποσό χρηματοδότησης >400,000 ευρώ για τη Σχολή Επιστημών Υγείας, συνολικός προϋπολογισμός έργου 2 εκ ευρώ) η οποία στοχεύει στην ποσοτικοποίηση των επιπτώσεων των καταιγίδων από σκόνη στους ευάλωτους πληθυσμούς.

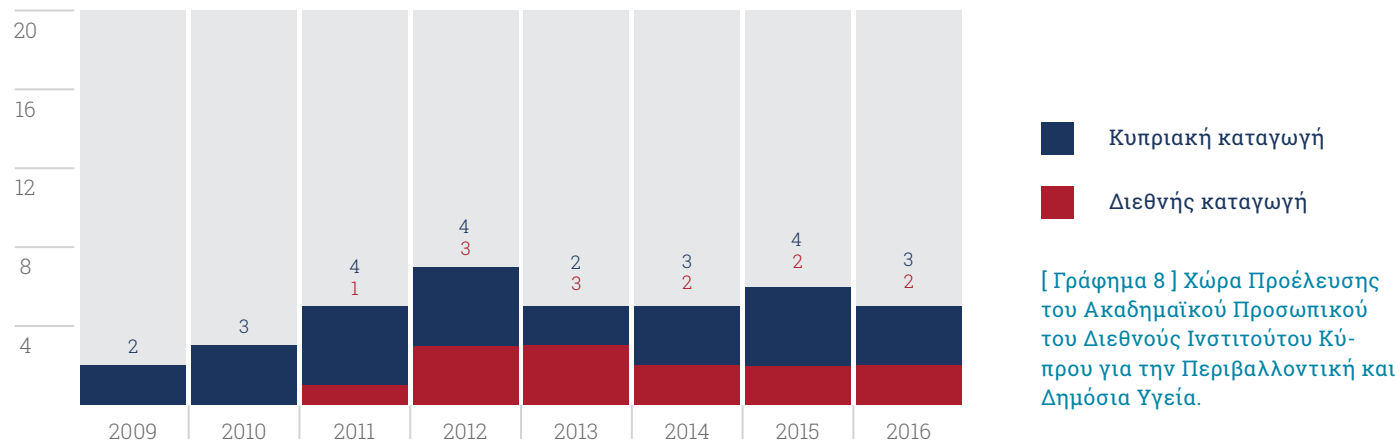
[Επισκέπτες Καθηγητές/Καθηγήτριες]

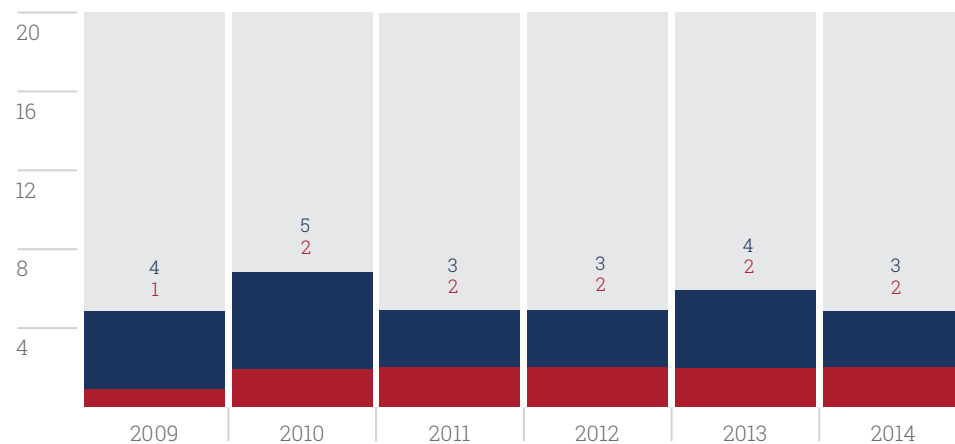
Όνοματεπώνυμο	Ακαδημαϊκή θέση
Παναγιώτης Γιάλλουρος	Professor in Pediatrics, University of Cyprus
Δέσπω Ιεροδιακόνου	Resident and Postdoctoral Fellow, University of Crete
Στάλω Καραγιώργη	Special Scientist, Cyprus University of Technology
Γιώργος Νικολόπουλος	Assistant Professor, University of Cyprus
Claire Franklin	President, The LifeLine Group

Όνοματεπώνυμο	Ακαδημαϊκή θέση
Denis Zmirou	Professor, INSERM, France
Nick Ashford	Professor of Technology and Policy, MIT
Pedro Oyola	Visiting Professor, São Paulo University
Pierre Zalloua	Professor and Assistant Dean for Research, Lebanese American University

Στατιστικά στοιχεία για το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία

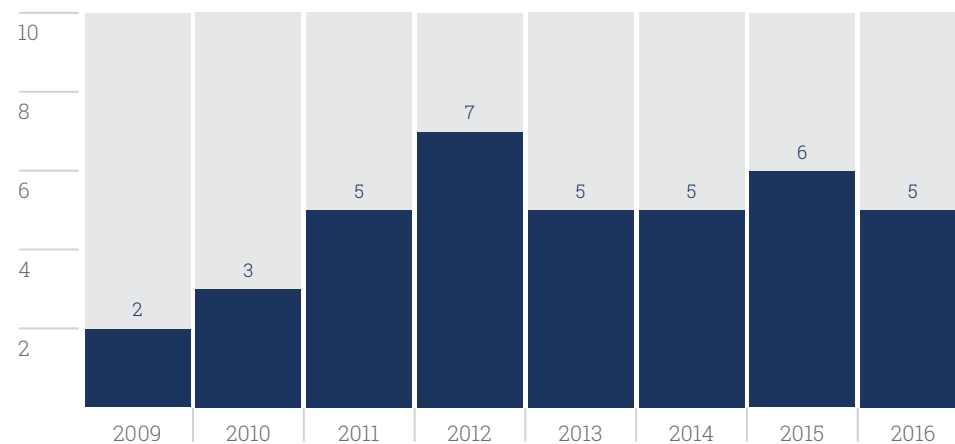
Στα πιο κάτω γραφήματα παρουσιάζονται διαχρονικά στατιστικά για το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία.

■ Άνδρες
■ Γυναίκες

[Γράφημα 9] Φύλο Ακαδημαϊκού Προσωπικού του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία.

[Γράφημα 10] Σύνολο Διδακτικού Προσωπικού του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία.

Στατιστικά Αποτελέσματα Δεκαετίας

[Εκπαίδευση και Φοιτητές]

Κατάλογος προγραμμάτων σπουδών

Ο τομέας της εκπαίδευσης στο Ινστιτούτο εστιάζεται στα μεταπτυχιακά προγράμματα που προσφέρονται ήδη, δηλαδή το Μάστερ στην Επιδημιολογία και Βιοστατιστική, το Μάστερ στην Περιβαλλοντική Υγεία και το Διδακτορικό στην Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία, αλλά και στα νέα προγράμματα, όπως το Μάστερ στην Δημόσια Υγεία (Master in Public Health - MPH). Τα μαθήματα κοινού κορμού που μοιράζονται όλα τα προγράμματα έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε όλοι οι απόφοιτοι να έχουν μια εις βάθος κατανόηση των βασικών αρχών δημόσιας και περιβαλλοντικής υγείας και την εφαρμογή τους στις διάφορες πτυχές της δημόσιας υγείας, με επιπλέον εξειδίκευση να προσφέρεται ανάλογα με την κατεύθυνση των σπουδών. Εκτός από τις μεθοδολογικές γνώσεις και ικανότητες, έχει

δοθεί έμφαση κατά το σχεδιασμό των προγραμμάτων στην εφαρμοσμένη γνώση και απόκτηση πρακτικών ικανοτήτων, έτσι ώστε οι απόφοιτοι του Τμήματος να είναι έτοιμοι να υπηρετήσουν με επιτυχία σε σχετικές επαγγελματικές θέσεις.

Η αποστολή του Ινστιτούτου δεν περιορίζεται όμως μόνο στην εκπαίδευση των μελλοντικών επαγγελματιών υγείας αλλά και των επαγγελματιών που ήδη κάνουν καριέρα σε σχετικούς τομείς. Τα προγράμματα της διά βίου μάθησης, εκπαιδευτικών σεμιναρίων και συνεχιζόμενης εκπαίδευσης για τους υφιστάμενους επαγγελματίες σε τομείς σχετικούς με την υγεία του πληθυσμού, όπως γενικών ιατρών και κοινοτικών νοσηλευτών, είναι επίσης ένα απαραίτητο συστατικό για το Ινστιτούτο με απώτερο σκοπό την επιμόρφωση των επαγγελματιών αυτών. Το Ινστιτούτο έχει προσφέρει στο παρελθόν και θα συνεχίσει να προσφέρει στο μέλλον, σειρές μαθημάτων μικρής διάρκειας με έμφαση στην εφαρμοσμένη γνώση, όπως την κριτική αξιολόγηση επιστημονικών ευρημάτων που παρουσιάζονται στη βιβλιογραφία και την ικανότητα μετάφρασης των αποτελεσμάτων αυτών σε πολιτικές υγείας στο κλινικό περιβάλλον και στην καθημερινή πρακτική

(evidence based practice and translational research).

[**Μάστερ (MSc) στην Περιβαλλοντική Υγεία (Environmental Health)**

Η Περιβαλλοντική Υγεία είναι ένα συναρπαστικό και πολυδιάστατο επιστημονικό πεδίο το οποίο έχει ως σκοπό να μελετήσει τις επιπτώσεις της έκθεσης του ανθρώπου σε διάφορους βλαπτικούς παράγοντες στο κοινωνικό, οικιακό και εργασιακό περιβάλλον και να χρησιμοποιήσει τη γνώση αυτή για τη βελτίωση της δημόσιας υγείας. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει θεωρητική και πρακτική εξάσκηση στη βιολογία (φυσιολογία του ανθρώπου, γενετική, τοξικολογία), στις περιβαλλοντικές επιστήμες (ατμοσφαιρική ρύπανση και ρύπανση νερού, αξιολόγηση έκθεσης, αξιολόγηση κινδύνου), στη βιοστατιστική και στην επιδημιολογία (βασικές έννοιες, σχεδιασμός μελετών, μεθοδολογία έρευνας) καθώς και στην πολιτική, νομοθεσία και δίκαιο του περιβάλλοντος. Απευθύνεται σε αποφοίτους διαφόρων ειδικοτήτων (βιολογία, ιατρική, χημεία, περιβαλλοντικές επιστήμες, μηχανική, νοσηλευτική, και κοινωνικές επιστήμες) που επιδιώκουν να εξειδικευτούν στους τομείς της Περιβαλλοντικής

και Δημόσιας Υγείας. Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα επιπέδου Μάστερ του CII παρέχει το θεωρητικό και πρακτικό υπόβαθρο για περαιτέρω έρευνα σε επίπεδο διδακτορικού διπλώματος στις επιστήμες της περιβαλλοντικής υγείας, περιβαλλοντικής επιδημιολογίας, και αξιολόγησης κινδύνου, αλλά μπορεί και να αποτελέσει τελικό επαγγελματικό δίπλωμα.

Στόχος του προγράμματος είναι η προετοιμασία υπεύθυνων και επιστημονικά καταρτισμένων επαγγελματιών και ερευνητών με τις απαραίτητες γνώσεις και ικανότητες για ανάληψη καθηκόντων σε διοικητικές ή άλλες θέσεις στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα (φαρμακευτικές εταιρείες, κυβερνητικές υπηρεσίες, βιομηχανία, μη κυβερνητικές οργανώσεις, συμβουλευτικές υπηρεσίες) καθώς επίσης και σε διεθνείς οργανισμούς και ερευνητικά ιδρύματα ως εμπειρογνώμονες στον τομέα της περιβαλλοντικής υγείας. Επίσης, κατά τις μεταπτυχιακές σπουδές τους στο CII οι φοιτητές μπορούν να προετοιμαστούν για περαιτέρω σπουδές σε διδακτορικό επίπεδο τόσο στο ίδιο το CII όσο και σε πανεπιστήμια του εξωτερικού (π.χ. Harvard University, University of Michigan, McGill University, αλλά και σε άλλα πανεπιστήμια). Η διάρκεια του προγράμματος

είναι τρία εξάμηνα (100 ECTS). Η ερευνητική διατριβή που είναι υποχρεωτική στο τρίτο εξάμηνο δύναται να πραγματοποιηθεί και σε οργανισμούς εκτός του Ινστιτούτου. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Αγγλική και τα μαθήματα είναι απογευματινά (3:30 μ.μ. και μετά).

[**Μάστερ (MSc) στην Επιδημιολογία και Βιοστατιστική (Epidemiology and Biostatistics)**

Η Βιοστατιστική αφορά τη θεωρία και εφαρμογή της στατιστικής επιστήμης στην ανάλυση προβλημάτων δημόσιας υγείας καθώς και βιοϊατρικών ερευνών (όπως για παράδειγμα, κλινικών μελετών και μελετών παρατήρησης). Η Επιδημιολογία αφορά τη μελέτη της συχνότητας, της κατανομής, και των καθοριστικών παραγόντων των ανθρώπινων ασθενειών. Τόσο η Επιδημιολογία όσο και η Βιοστατιστική περιλαμβάνουν τη συλλογή, ταξινόμηση, σύνοψη, οργάνωση, ανάλυση και επεξήγηση αριθμητικών πληροφοριών σχετικών με τα προβλήματα που παρουσιάζονται στον τομέα της βιοϊατρικής και της δημόσιας υγείας. Οι Επιδημιολόγοι και Βιοστατιστικοί διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στη βιοϊατρική έρευνα καθώς εμπλέκονται σε όλα τα στάδια μιας μελέτης – από τον σχεδιασμό, τη συλλογή

και ανάλυση δεδομένων, την ανάπτυξη στατιστικών μοντέλων, μέχρι την τελική ερμηνεία και δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων. Χρησιμοποιώντας εργαλεία των δύο επιστημών οι απόφοιτοι μπορούν να σχεδιάζουν μοντέλα σχέσεων ατομικών και πληθυσμιακών παραγόντων και των επιπτώσεων τους στην υγεία, να εντοπίζουν παράγοντες που αυξάνουν τον κίνδυνο ασθενειών, καθώς και να αναπτύσσουν στατιστικές μεθόδους για εφαρμογή σε θέματα δημόσιας υγείας και βιοϊατρικής. Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα Επιδημιολογίας και Βιοστατιστικής είναι παρόμοιο σε δομή με το πρόγραμμα της Περιβαλλοντικής Υγείας με αριθμό μαθημάτων κοινού κορμού ενώ περιλαμβάνει και επιπλέον μαθήματα με έμφαση στις βασικές έννοιες και ανάπτυξη δεξιοτήτων στην επιδημιολογία και βιοστατιστική. Οι φοιτητές του προγράμματος εκπαιδεύονται παράλληλα τόσο στο θεωρητικό όσο και στο πρακτικό επίπεδο των αρχών της επιδημιολογίας και βιοστατιστικής. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μαθήματα στη μεθοδολογία, εφαρμογές και σχεδιασμό μελετών, όπως για παράδειγμα Επιδημιολογία των Χρόνιων και Λοιμωδών Νοσημάτων, Ανάλυση Παλινδρόμησης, Αναλυτικός Σχεδιασμός Επιδημιολογικών Μελετών και Προηγμένες Επιδημιολογικές Μεθόδοι.

Οι φοιτητές μπορούν να παρακολουθήσουν το μεταπτυχιακό πρόγραμμα Επιδημιολογίας και Βιοστατιστικής ως τελικό πτυχίο ακολουθώντας μια καριέρα είτε στον ακαδημαϊκό είτε στον ιδιωτικό τομέα, ή μπορούν να χρησιμοποιήσουν το πρόγραμμα ως προετοιμασία για περαιτέρω σπουδές για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος στην Βιοστατιστική ή στην Επιδημιολογία.

Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος, οι φοιτητές θα πρέπει να γνωρίζουν τις βασικές επιδημιολογικές και βιοστατιστικές μεθόδους, να κατανοούν τις θεωρίες πίσω από τέτοιες μεθόδους που χρησιμοποιούνται ευρέως στη βιοϊατρική έρευνα, να είναι σε θέση να εκτελούν στατιστική ανάλυση βιοϊατρικών δεδομένων και να είναι σε θέση να παρέχουν καθοδήγηση σχετικά με το σχεδιασμό, τη διεξαγωγή, και την ανάλυση των επιδημιολογικών μελετών, ως μέρος μιας ομάδας. Η διάρκεια των προγραμμάτων είναι τρία εξάμηνα (100 ECTS) ενώ δίνεται η δυνατότητα για την ερευνητική διατριβή που είναι υποχρεωτική στο τρίτο εξάμηνο να πραγματοποιηθεί σε οργανισμούς εκτός του Ινστιτούτου. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Αγγλική

και τα μαθήματα είναι απογευματινά (3:30μ.μ. και μετά).

[**Μάστερ στην Δημόσια Υγεία (Master in Public Health)**

Το MPH είναι ίσως ο πιο δημοφιλής και αναγνωρισμένος τομέας εξειδίκευσης στον τομέα της δημόσιας υγείας. Το MPH έχει σχεδιαστεί με τον πρωταρχικό στόχο να εκπαιδεύσει τους επαγγελματίες υγείας στις δεξιότητες που απαιτούνται από τους εργοδότες και την αγορά εργασίας του 21ου αιώνα, εξοπλίζοντας τους αποφοίτους μας με τις κατάλληλες τεχνικές και δεξιότητες που απαιτούνται για να γίνουν οι νέοι ηγέτες στη δημόσια υγεία. Προσφέρονται δύο εξειδικεύσεις, αυτή στην επιδημιολογία και τη βιοστατιστική και αυτή στην περιβαλλοντική υγεία. Το MPH περιλαμβάνει ένα βασικό πρόγραμμα σπουδών που συνοδεύεται από εξειδικευμένα μαθήματα για κάθε τομέα εξειδίκευσης, παρέχοντας βάθος και πλάτος στο χαρτοφυλάκιο κάθε σπουδαστή. Το πρόγραμμα MPH έχει δύο ξεχωριστά πλεονεκτήματα: (1) προσφέρει δύο δημοφιλείς εξειδικεύσεις στην αγορά εργασίας και (2) το Ινστιτούτο μας έχει πάνω από 10 χρόνια εμπειρίας στην εκπαίδευση και στην έρευνα

στον τομέα της δημόσιας υγείας, ως αποτέλεσμα της συνεργασίας μας με τον Harvard T.H. Chan School of Public Health. Στόχος του Ινστιτούτου είναι να προσφέρει ένα κορυφαίο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που είναι διαπιστευμένο σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο παρέχοντας μιας πρώτης τάξης εκπαίδευση σε κλασικά ή αναδυόμενα θέματα δημόσιας υγείας στους επαγγελματίες σχετικών κλάδων στην περιοχή μας.

Οι φοιτητές μπορούν να παρακολουθήσουν το MPH ως τελικό πτυχίο και να επιλέξουν μια σταδιοδρομία σε ακαδημαϊκούς/βιομηχανικούς κλάδους ή να έχουν ευκαιρίες ανέλιξης όσοι κατέχουν ήδη μια επαγγελματική θέση στον τομέα των επιστημών υγείας, ή μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτό το πρόγραμμα ως προετοιμασία για περαιτέρω σπουδές σε διδακτορικό επίπεδο στο Ινστιτούτο ή σε κάποιο άλλο πανεπιστήμιο.

Η διάρκεια του προγράμματος είναι τρία εξάμηνα (90 ECTS), από το Σεπτέμβριο μέχρι το Νοέμβριο του επόμενου χρόνου, ενώ δίνεται η δυνατότητα για την ερευνητική διατριβή που είναι υποχρεωτική στο τρίτο εξάμηνο να πραγματοποιηθεί σε ένα θέμα σχετικό

με την περιβαλλοντική υγεία ή την επιδημιολογία και τη βιοστατιστική ανάλογα με τον τομέα εξειδίκευσης και δύναται να πραγματοποιηθεί εκτός Ινστιτούτου. Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η Αγγλική και τα μαθήματα είναι απογευματινά (3:30μ.μ. και μετά).

[Διδακτορικό (PhD) στην Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία

Το πρόγραμμα που οδηγεί στο διδακτορικό δίπλωμα στην περιβαλλοντική υγεία παρέχει ερευνητική κατάρτιση σε φοιτητές που ενδιαφέρονται για σταδιοδρομία ως ακαδημαϊκοί ή ερευνητές στην περιβαλλοντική και δημόσια υγεία, επιδημιολογία, εκτίμηση της έκθεσης και αξιολόγηση κινδύνου. Οι απόφοιτοι των διδακτορικών σπουδών του CII αποκτούν τα προσόντα για θέσεις έρευνας και διδασκαλίας σε σχολές δημόσιας υγείας και σε άλλα ακαδημαϊκά ιδρύματα ή για θέσεις σε κυβερνητικές υπηρεσίες και συμβουλευτικές υπηρεσίες που ασχολούνται με την υγεία και το περιβάλλον. Οι σπουδαστές στο πρόγραμμα διδακτορικών σπουδών ξεκινούν το πρόγραμμα με τη παρακολούθηση μαθημάτων σε ένα πρωτεύοντα τομέα εξειδίκευσης και δύο δευτερεύοντα πεδία. Στο πλαίσιο της εξεταστικής

διαδικασίας, κάθε φοιτητής αναμένεται να προετοιμάσει, να παρουσιάσει και να υπερασπίσει μια επίσημη ερευνητική πρόταση. Αφού ολοκληρωθεί αυτό το βήμα, οι σπουδαστές εκπονούν την διδακτορική τους διατριβή με την καθοδήγηση του ακαδημαϊκού υπεύθυνου και της συμβουλευτικής επιτροπής που καθορίστηκε και με το πέρας υπερασπίζονται την διατριβή τους μπροστά σε κοινό και ανάλογη εξεταστική επιτροπή. Συνήθως, το διδακτορικό μπορεί να ολοκληρωθεί σε 4 έως 5 έτη πλήρους φοίτησης (συμπεριλαμβανομένων των μαθημάτων). Οι υποψήφιοι με προηγούμενο μεταπτυχιακό σε σχετικούς τομείς μπορεί να ολοκληρώσουν το πρόγραμμα σε 3 έως 4 χρόνια. Το πρόγραμμα προσφέρεται εξ' ολοκλήρου στα αγγλικά.

Κατάλογος προγραμμάτων σπουδών

—

[Πίνακας 2] Κατάλογος Αποφοίτων (Α) και Ενεργών
Φοιτητών (Ε) του Διδακτορικού Προγράμματος

Όνομα Φοιτητή	Τίτλος Διατριβής	Ακαδημαϊκός Σύμβουλος
Παναγιώτης Κουής (Α)	Development of Evidence Based Diagnostic Algorithm for Primary Ciliary Dyskinesia	Στεφανία Παπαθεοδώρου
Δέσποινα Παμπκά (Α)	Prevalence and factors associated with antenatal and postnatal depressive symptoms: Results from the TRACER study in Kuwait	Κώστας Χριστοφή

Όνομα Φοιτητή	Τίτλος Διατριβής	Ακαδημαϊκός Σύμβουλος
Stephanie Gaengler (A)	Exposure assessment to disinfection byproducts and association with diabetes, using targeted measurements, untargeted metabolomics and GWAS analysis	Κωνσταντίνος Μακρής
Κωνσταντίνος Γιαννακού (A)	Critical appraisal of published systematic reviews and meta-analyses on adverse pregnancy and neonatal outcomes	Στεφανία Παπαθεοδώρου
Ξανθή Ανδριανού (E)	Environmental health and urban indicators: an exposome approach	Κωνσταντίνος Μακρής
Αναστάσιος Μπαγουρδής (E)	Smoking cessation in university students - Using peer group support and social media application	Κώστας Χριστοφή

Όνομα Φοιτητή	Τίτλος Διατριβής	Ακαδημαϊκός Σύμβουλος
Γαλάτεια Φωτίου (Ε)	Decoding the effect of social gradient and area indicators on arterial health: From the community to the individual and back	Άντρη Παναγιώτου
Άντρια Χριστοδούλου (Ε)	PhD in Environmental and Public Health	Κώστας Χριστοφή
Μαρία Κυπριανίδου (Ε)	Prevalence of Multi-Morbidity in general population of Cyprus. Its association with Mediterranean diet, stress, and quality of sleep	Κώστας Χριστοφή
Δάφνη Κλεόπα (Ε)	Developing a neighborhood auditing tool for Cyprus	Άντρη Παναγιώτου, Νίκος Μίτλετον

[Πίνακας 3] Κατάλογος Αποφοίτων
του Μεταπτυχιακού Προγράμματος

2006–2007
Behrooz Behbod \ MS in EH \ Iran
Rima Habre \ MS in EH \ Lebanon
Tugce Karaderi \ MS in EH \ Turkish Cypriot
Maria Krifti \ MS in EH \ Cyprus
Maria Kyriacou \ MS in EH \ Cyprus
Natalie Pafitis \ MS in EH \ Cyprus
Mattieu Rabarot \ MS in EH \ France
Niluter Rahmioglu \ Turkish Cypriot
Elena Savvides \ MS in EH \ Cyprus
Ioannis Tselikis \ MS in EH \ Cyprus
Despo Zavrou \ MS in EH \ Cyprus

2007–2008
Anna Argyridou \ MS in EH \ Cyprus
Marie-Abele Bind \ MS in EH \ France
Michele Chivers \ MS in EH \ Cyprus
Andrie Demetriadou \ MS in EH \ Cyprus
Christina Drosou \ MS in EH \ Greece
Georgia Kapelides \ MS in EH \ Cyprus
Anna Lyssandridou \ MS in EH \ Cyprus
Charis Mavrokordatos \ MS in EH \ Cyprus
Andreas Neophytou \ MS in EH \ Cyprus
Pavlos Pavlou \ MS in EH \ Cyprus
Nikolas Pittokopitis \ MS in EH \ Cyprus
Santhosh Venkateshan \ MS in EH \ India

2008–2009

Souzana Achilleos \ MS in EH \ Cyprus

Ashely Alker \ MS in EH \ USA

Evangelia Andreou \ MS in EH \ Cyprus

Raphael Arku \ MS in EH \ Ghana

Eirini Constantinou \ MS in EH \ Cyprus

Alexandra Cosmatos \ MS in EH \ USA

Emmanuel Dimont \ MS in EH \ Israel

Ioannis Hasikos \ MS in EH \ Cyprus

Despo Ierodiakonou \ MS in EH \ Cyprus

Aleksandar Mitov \ MS in EH \ FYR of
Macedonia

Duriye Oygur Deren \ MS in EH \ Turkish
Cypriot

2008–2009

Despina Pampaka \ MS in EH \ Cyprus

Demetra Panayiotou \ MS in EH \ Cyprus

Marlen Parari \ MS in EH \ Cyprus

Photini Photiou \ MS in EH \ Cyprus

Maja Saitovic \ MS in EH \ Serbia

Charalambos Stefanou \ MS in EH \ Cyprus

Christiana Symeou \ MS in EH \ Cyprus

Andri Yiangou \ MS in EH \ Cyprus

Funda Zaim \ MS in EH \ Turkey / Britain

2009–2010

Yara Abu Awad \ MS in EH \ Lebanon

2009–2010
Rozita Behmnaneshnia \ MS in EH \ Iran
Shwapon Biswas \ MS in EH \ Bangladesh
Elena Chrysostomou \ MS in EH \ Cyprus
Amana Jemal Kedir \ MS in EH \ Ethiopia
Silva Kerkezian \ MS in EH \ Lebanon
Solon Loucas \ MS in EH \ Cyprus
Fjodor Melnikov \ MS in EH \ Russia / USA
Feiby Nassan \ MD MS in EH \ Egypt
Nicolas Koullapis \ MS in EH \ Cyprus
Rodos Rodosthenous \ MS in EH \ Cyprus
Demetris Sazos \ MS in EH \ Cyprus
Eirini Zachariou \ MS in EH \ Cyprus

2010–2011
Constantia Achilleos \ MS in EH \ Cyprus
Olusegun Apampa \ MS in EH \ Nigeria
Eva Barrenberg \ MS in EH \ Germany
Rafael Cacavallo \ MS in EH \ Brazil
Mohammad El-Attar \ MS in EH \ Egypt
Marios Hadjicharalambous \ MS in EH \ Cyprus
Maria Kakkoura \ MS in EH \ Cyprus
Popi Karaolia \ MS in EH \ Cyprus
Maria Korre \ MS in EH \ Greece
Panayiotis Kouis \ MS in EH \ Cyprus
Alessandra Lafranconi \ MS in EH \ Italy

2010–2011

Christos Photiou \ MS in EH \ Cyprus

Panayiotis Rigas \ MS in EH \ Greece

Pauley Tedoff \ MS in EH \ USA

Andrea Theocli \ MS in EH \ Cyprus

2011–2012

Elena Anastasi \ MS in EH \ Cyprus

Christina Antoniou \ MS in EH \ Cyprus

Moses Badio \ MS in EPB \ Liberia

Rana El-Yahchouchy \ MS in EH \ Lebanon

Georgia Georgiou \ MS in EH \ Cyprus

Maria Korre \ MS in EPB \ Greece

2011–2012

Magdalene Matthews \ MS in EH \ Liberia

Benedicta Mensah \ MS in EPB \ Ghana

Nicole Neophytou \ MS in EH \ Cyprus

Eleni Nikita \ MS in EH \ Cyprus

Michele Padovan \ MS in EH \ Brazil

Stefania Papatheodorou \ MS in EPB \ Greece

Cyrus Philbrick, BA \ MS in EH \ USA

Galatia Photiou \ MS in EH \ Cyprus

Nazrul Islam \ MS in EPB \ Bangladesh

Sowgol Shooshtarian \ MS in EH \ Iran

McKenze Sigler \ MS in EPB \ USA

2011–2012

Katerina Stylianou \ MS in EPB \ Cyprus

Charlotte Wagner \ MS in EH \ Germany

2012–2013

Ebenezer Adjah \ MS in EPB \ Ghana

Georgia Antoniou \ MS in EH \ Cyprus

Vanessa Anyoti \ MS in EPB \ Tanzania

Irene Arestopoulou \ MS in EH \ Cyprus

Andri Assiotou \ MS in EPB \ Cyprus

Awoyemi Awofala \ MS in EPB \ Nigeria

Anastasios Bagourdis \ MS in EPB \ Greece

Christina Charalambous \ MS in EH \ Cyprus

2012–2013

Marianna Christodoulou \ MS in EH \ Cyprus

Antoine Gebrayel \ MS in EH \ Lebanon

Nada Hanna \ MS in EH \ Syria

Panayiotis Ioannou \ MS in EH \ Cyprus

Constantinos Karaolis \ MS in EH \ Cyprus

Joseph Kermah \ MS in EH \ Ghana

Evangelia Markogiannaki \ MS in EH \ Greece

Pia Mhanna \ MS in EH \ Lebanon

Panayiota Pieri \ MS in EH \ Cyprus

Maria Sarri \ MS in EH \ Cyprus

Sowgol Shooshtarian \ MS in EPB \ Iran

2012–2013

Katerina Stylianou \ MS in EH \ Cyprus\

2013–2014

Rafella Hadjimarcou \ MS in EPB \ Cyprus

Eleni Ioannidou \ MS in EPB \ Cyprus

Nicoletta Kyprianou \ MS in EPB \ Cyprus

Eleni Papoui \ MS in EPB \ Cyprus

Chrystalla Pashiali \ MS in EPB \ Cyprus

Demetris Shimitras \ MS in EPB \ Cyprus

Irene Smoleski \ MS in EPB \ Cyprus

Marios Vyrides \ MS in EPB \ Cyprus

Kypriani Yiaccoupi \ MS in EPB \ Cyprus

2013–2014

Androniki Ioannou \ MS in EPB \ Cyprus

Fani Kourompina \ MS in EPB \ Greece

Eleni Manoli \ MS in EPB \ Cyprus

Panagiota Socratous \ MS in EPB \ Cyprus

Stavroulla Zinonons \ MS in EPB \ Cyprus

Margarita Agathocleous \ MS in EH \ Cyprus

Thalia Theofanous \ MS in EH \ Cyprus

2014–2015

Anthia Vasiliou \ MS in EH \ Cyprus

Christos Karayiannis \ MS in EH \ Cyprus

Damianos Koliandris \ MS in EH \ Cyprus

2014–2015

Gregrey Oko-Oboh \ MS in EPB \ Nigeria

Nneka Dike \ MS in EH \ Nigeria

Rami Malaeb \ MS in EPB \ Lebanon

Shamsudeen Yau \ MS in EPB \ Nigeria\

2015–2016

Andria Christodoulou \ MS in EPB \ Cyprus

Solomon Ioannou \ MS in EPB \ Cyprus

Margarita Kalyva \ MS in EPB \ Greece

Giorgos Giallouros \ MS in EPB \ Cyprus

Daphne Kleopa \ MS in EPB \ Cyprus

Istifanus Kumwar \ MS in EPB \ Nigeria

2015–2016

Natalia Nikolaou \ MS in EH \ Cyprus

Georgios Yiasoumi \ MS in EH \ Cyprus

Fostira Stephanou \ MS in EH \ Cyprus

Xanthi Tsangari \ MS in EH \ Cyprus\

Andriana Till \ MS in EPB \ Cyprus

Savvi Ioannou \ MS in EH \ Cyprus

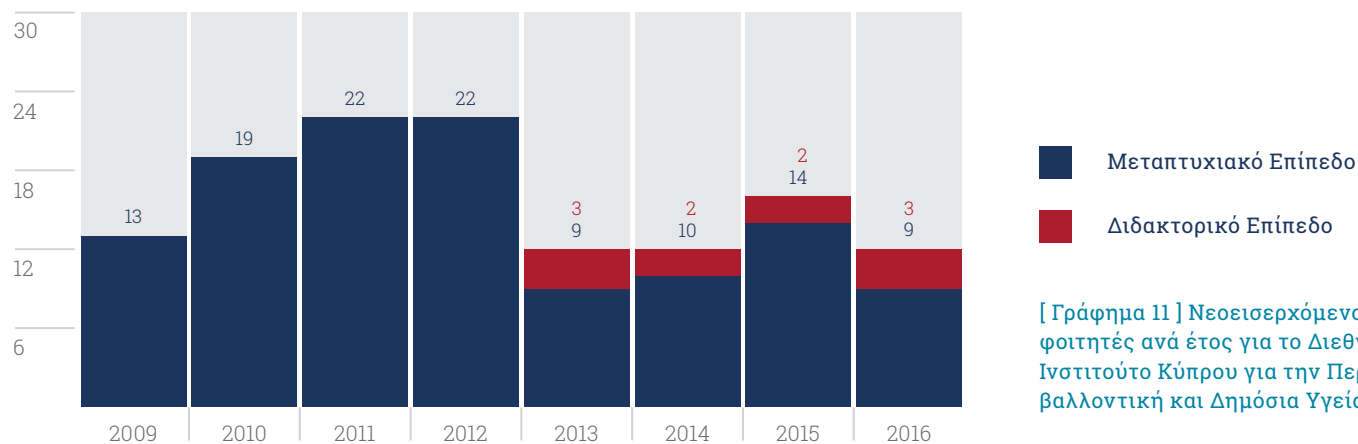
[Προοπτικές Απασχόλησης]

Μερικοί από τους απόφοιτους του Ινστιτούτου κατέχουν τις ακόλουθες επαγγελματικές θέσεις:

- Senior Officer, Department of Environment (Cyprus)
- Public Health Physician/ Biostatistician, University of Benin (Nigeria)
- ClinBay - Statistical CRO (Cyprus)
- Scientist, U.S. Centers for Disease Control and Prevention (USA)
- Consultant – Environmental and other Consulting (Cyprus)
- Research Assistant, World Health Organization (Switzerland)
- Faculty member at University Southern California (USA) and at Cyprus University of Technology (Cyprus)
- Senior Advisor in Public Health to the Prime Minister (FYROM)
- Postdoctoral Fellow, Harvard Medical School (USA)
- Senior Officer, Cancer Registry Unit, Υπουργείο Υγείας (Cyprus)
- Scientific Editor in BMC Public Health (UK)
- Postdoctoral Fellow at University of California, Berkeley (USA), Oxford University (UK), Harvard University (USA), Imperial College, London (UK)
- Researcher, Cyprus Institute (Cyprus)
- Staff Scientist, Dasman Diabetes Institute (Kuwait)
- Consultant, Gradient Corporation, Cambridge, MA (USA)

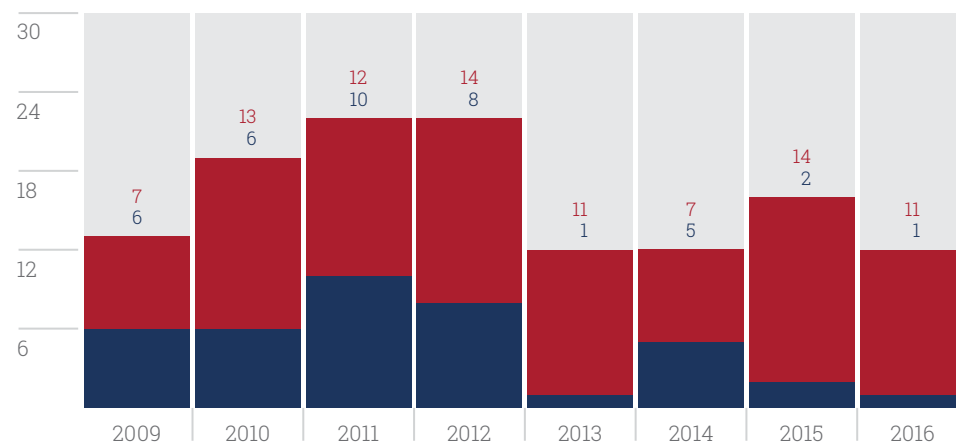
[Φοιτητές]

Το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία δέχεται μεταπτυχιακούς φοιτητές από το 2006, ενώ το 2013 δέχθηκε τους πρώτους του διδακτορικούς φοιτητές (Γράφημα 11). Το 30% των φοιτητών προέρχονταν από το εξωτερικό (Γράφημα 12) και η πλειοψηφία τους είναι γυναίκες (Γράφημα 13).

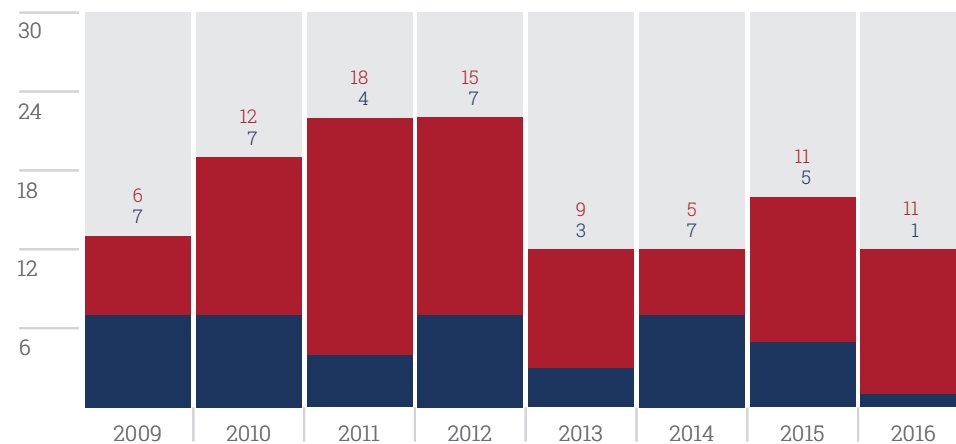
[Γράφημα 11] Νεοεισερχόμενοι φοιτητές ανά έτος για το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία.

- Διεθνής Καταγωγή
- Κυπριακή Καταγωγή

[Γράφημα 12] Χώρα προέλευσης των νεοεισερχόμενων φοιτητών του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία.

- Άνδρες
- Γυναίκες

[Γράφημα 13] Φύλο νεοεισερχόμενων φοιτητών του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία.

[Έρευνα]

Ο κύριος ερευνητικός στόχος του Ινστιτούτου είναι η εκπόνηση μελετών δημόσιας υγείας ύψιστης μεθοδολογικής ποιότητας και απήχησης στην τοπική και διεθνή κοινωνία. Σκοπός του Ινστιτούτου είναι να προωθεί την ουσιαστική συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές και να συνεισφέρει στην εις βάθος αξιολόγηση των κύριων παραγόντων ρίσκου εμφάνισης μη μεταδιδόμενων νοσημάτων στον Κυπριακό πληθυσμό μέσω της διεξαγωγής πληθυσμιακών μελετών κοόρτης, την αξιολόγηση και εφαρμογή στρατηγικών ενημέρωσης του πληθυσμού και ευαίσθητων πληθυσμιακών ομάδων και προγραμμάτων πρόληψης και επιδημιολογικής επιτήρησης.

Η ερευνητική δραστηριότητα είναι προσανατολισμένη προς την έρευνα αιχμής σε θέματα περιβαλλοντικής και δημόσιας υγείας για την Κύπρο και την περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου και της Ευρώπης γενικότερα, με ειδική μνεία σε ερευνητικούς πυλώνες, όπως: (1) τη χωρική και χρονική επιτήρηση και παρακολούθηση της υγείας του πληθυσμού και

ειδικότερα ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού, με στόχο την ενδυνάμωση και συνεχή επικαιροποίηση της επιδημιολογικής επιστημονικής βάσης που είναι απαραίτητη για τον καθορισμό προτεραιοτήτων, το σχεδιασμό παρεμβάσεων δημόσιας υγείας και επιτυχή εφαρμογή και αξιολόγηση πολιτικών υγείας, (2) τη βαθύτερη κατανόηση της συχνότητας, της κατανομής και της αιτιολογίας της οποιασδήποτε νόσου στο πληθυσμό με έμφαση στα μη μεταδιδόμενα νοσήματα και σε σχετικούς προσδιοριστικούς ατομικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες με στόχο την ενδυνάμωση της πρόληψης, της προστασίας και της προαγωγής της υγείας.

Το Ινστιτούτο συνεισφέρει επίσης αποτελεσματικά στην καλύτερη διασύνδεση και συνεργασία με φορείς δημόσιας υγείας και κέντρα λήψεων αποφάσεων, όπως νοσοκομεία, υπουργεία, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, αλλά και τη βιομηχανία γενικότερα. Επιπρόσθετα, υπό την έλευση της προγραμματιζόμενης μεταρρύθμισης στο εθνικό σύστημα υγείας στην Κύπρο, με την εισαγωγή του ΓΕΣΥ και ως αποτέλεσμα την αλλαγή του ρόλου του Υπουργείου Υγείας από ρόλο εργοδότη στο ρόλο του καθορισμού πολιτικών υγείας

θα δημιουργηθούν εκπαιδευτικές ανάγκες αλλά και νέες ευκαιρίες ερευνητικής δραστηριότητας στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας.

Η πληθυσμιακή υγεία έχει να κάνει περισσότερο με την πρόληψη των ασθενειών παρά με την θεραπεία τους. Ως εκ τούτου η πρωτοβάθμια υγεία είναι ένα από τα βασικά συστατικά της δημόσιας υγείας. Το Ινστιτούτο θα επιδιώξει να αναπτύξει ειδικά προγράμματα και παρεμβάσεις στην Κύπρο, σε στενή συνεργασία με όλους τους αρμόδιους φορείς, όπως το Υπουργείο Υγείας και το Γενικό Σύστημα Υγείας, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, τα Νοσοκομεία, τις δομές εξωνοσοκομειακής φροντίδας υγείας, τους επαγγελματικούς συνδέσμους υγείας, κ.λπ.

Ενδεικτικά Ερευνητικά Προγράμματα

—

[TRACER

Το Transgenerational Assessment of Children's Environmental Risk (TRACER) είναι μια μελέτη

κοορτής που πραγματοποιήθηκε στο Κουβέιτ, με δεδομένα που συλλέχθηκαν προοπτικά κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης και συνέχιση της παρακολούθησης των παιδιών από γέννησης μέχρι ηλικίας 3 ετών. Σκοπό έχει να εξεταστεί η επίδραση των συνεχιζόμενων περιβαλλοντικών εκθέσεων για την επακόλουθη ανάπτυξη χρόνιων ασθενειών. Ο Δρ. Χριστοφή είναι ο επικεφαλής στατιστικός και η ομάδα του συνέβαλλε στον σχεδιασμό της μελέτης και στη συλλογή και ανάλυση δεδομένων για την εξέταση προγεννητικών παραγόντων κινδύνου για την παχυσαρκία στην παιδική ηλικία.

[ORGANIKO LIFE+

Το έργο ORGANIKO χρηματοδοτείται από το LIFE+ πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συντονίζεται από το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Αγροτικής Έρευνας, το Τμήμα Περιβάλλοντος του Υπουργείου στην Κύπρο και το Kyoto Club στην Ιταλία και έχει διάρκεια 4 χρόνων (2015 - 2019). Ο κύριος στόχος του έργου είναι να αναδείξει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της βιολογικής γεωργίας και προϊόντων έναντι αυτών της συμβατικής γεωργίας και προϊόντα που εφαρμόζουν

δείκτες αποδοτικότητας μετριασμού στην κλιματική αλλαγή, αγρονομική και περιβαλλοντική ποιότητα και μειωμένη έκθεση των παιδιών σε παρασιτοκτόνα με βάση τη διατροφή, προωθώντας υγιεινά τρόφιμα για την καλύτερη υγεία των παιδιών. Οι ειδικοί στόχοι του έργου είναι: (1) σύνταξη εθνικού σχεδίου μετριασμού της κλιματικής αλλαγής στη γεωργία με την προώθηση της βιολογικής γεωργίας και των προϊόντων της, (2) ανάδειξη των οφελών της βιολογικής δίαιτας στην υγεία των παιδιών χρησιμοποιώντας ποσοτικά στοιχεία που αφορούν τη μείωση των φυτοφαρμάκων και τη βελτίωση βιοδεικτών υγείας, (3) μείωση δεικτών επίδοσης μετριασμού της κλιματικής αλλαγής.

[LIFE+ MEDEA

Το πρόγραμμα Medea συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα LIFE της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σύμπραξη MEDEA συγκεντρώνει μια διεπιστημονική κοινοπραξία οκτώ εταίρων (Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Κέντρο Κλινικών και Ερευνών Soroka, EnA Consulting LP, Κυπριακός Ραδιοφωνικός Οργανισμός, Μετεωρολογική Υπηρεσία Κύπρου και Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

της Κύπρου) από την Κύπρο, την Ελλάδα και το Ισραήλ. Το "MEDEA" προβλέπεται να παράσχει τα αποδεικτικά στοιχεία για την υιοθέτηση ενός στρατηγικού σχεδίου για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην υγεία από τις αμμοθύελλες της ερήμου (DDS) στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Ο τελικός στόχος του MEDEA είναι να αποδείξει τη σκοπιμότητα και την αποτελεσματικότητα μιας στρατηγικής προσαρμογής στις αμμοθύελλες της ερήμου (DDS) και να ενημερώσει καλύτερα την πολιτική της ΕΕ. Προς το σκοπό αυτό σε τρεις από τις πιο εκτεθειμένες στην DDS περιοχές της Μεσογείου, την Κύπρο, την Κρήτη και το Ισραήλ, θα επιτευχθούν οι ακόλουθοι ειδικοί στόχοι:

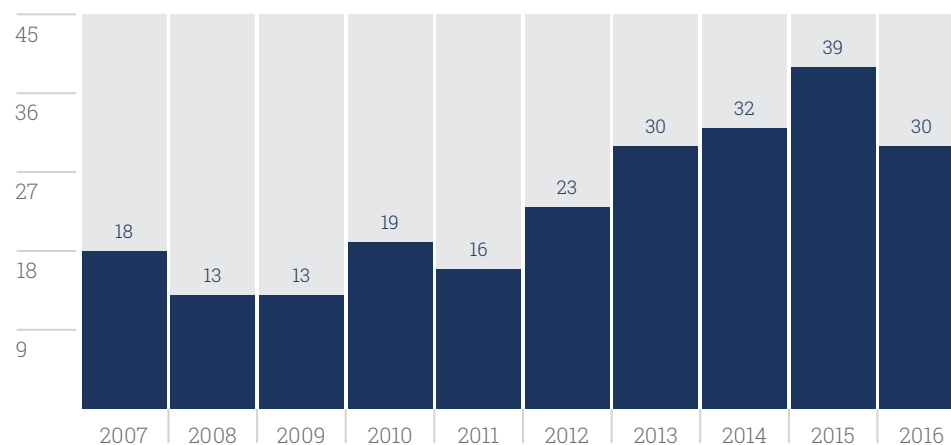
1. παροχή αποδείξεων για την εκπόνηση ενός στρατηγικού σχεδίου για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην υγεία των συμβάντων DDS μέσω της μείωσης της έκθεσης
2. σχεδιασμός εύκολης εφαρμογής και βιώσιμες συστάσεις έκθεσης που θα ακολουθήθουν κατά τη διάρκεια του DDS

3. η απόδειξη ποιες από τις συστάσεις είναι αποτελεσματικές για τη μείωση της έκθεσης σε DDS και των σχετικών αρνητικών επιδράσεων στην υγεία σε ομάδες ενηλίκων με κοιλιακή μαρμαρυγή (AF) και παιδιά με άσθμα
4. η απόδειξη της σκοπιμότητας της εφαρμογής μοντέλων για την έγκαιρη πρόβλεψη των συμβάντων DDS και την έγκαιρη κοινοποίηση του κοινού, με στόχο ευαίσθητα άτομα
5. να μεταφερθούν αποτελεσματικά τα αποτελέσματα στις αρμόδιες αρχές, την επιστημονική κοινότητα, τους κοινωνικούς εταίρους και τους πολίτες της Κύπρου, της Κρήτης και του Ισραήλ και να δημιουργηθεί δίκτυο με οργανισμούς-στόχους σε άλλες περιοχές που εκτίθενται σε DDS στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

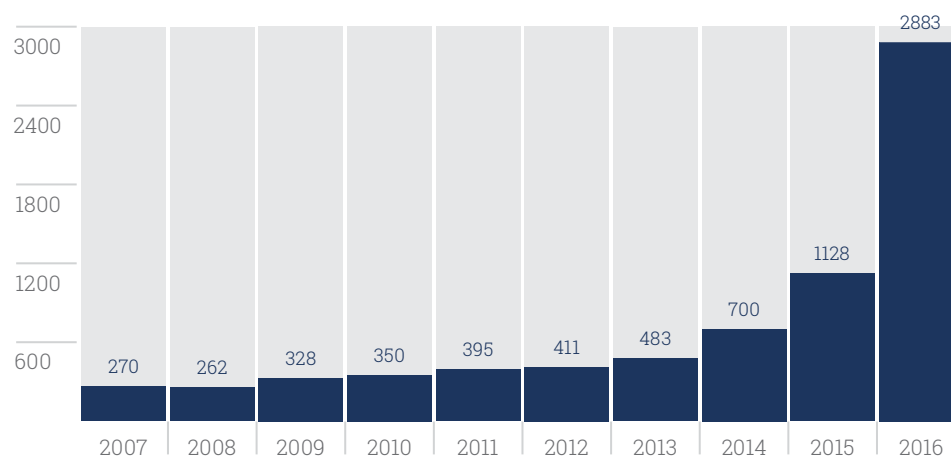
Ερευνητικά Επιτεύγματα

Τα ερευνητικά επιτεύγματα του Ινστιτούτου έχουν αξιολογηθεί χρησιμοποιώντας δύο δείκτες από το Time Higher Education (THE): το ερευνητικό έργο (Research productivity) και τη βιβλιογραφική αναφορά (Research influence – citations). Για την ανάλυση και παρουσίαση των ερευνητικών επιτευγμάτων χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα μέχρι τον Ιούλιο 2017 μέσα από την βάση δεδομένων Scopus κι αφού πήραμε τους απόλυτους αριθμούς για το σύνολο των άρθρων και βιβλιογραφικών αναφορών αντίστοιχα. Στα πιο κάτω γραφήματα συμπεριλαμβάνεται το σύνολο των ακαδημαϊκών του Ινστιτούτου κι είναι ομαδοποιημένα σε χρονολογίες από το 2011 μέχρι και το 2016. Τα επιστημονικά άρθρα που δημοσιεύτηκαν δείχνουν μια σταθερή γραμμική αυξητική τάση (Γράφημα 14) ενώ οι βιβλιογραφικές αναφορές παρουσιάζουν μια γεωμετρική αύξηση (Γράφημα 15).

[Γράφημα 14] Επιστημονικά άρθρα στο σύνολο των 10 χρόνων του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία.

[Γράφημα 15] Βιβλιογραφικές αναφορές στο σύνολο των 10 χρόνων του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία.

Δημοσιεύσεις

—

[**Global, regional, and national age–sex specific all-cause and cause-specific mortality for 240 causes of death, 1990–2013: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study, 2013, Costas A. Christophi, CII**

Η μελέτη Global burden of disease (GBD) 2010 είναι μια συνεργασία 488 ερευνητών που έδειξαν σημαντικές παγκόσμιες και περιφερειακές τάσεις για όλες τις αιτίες και συγκεκριμένες αιτίες θνησιμότητας. Έχει γίνει ανάλυσή για 240 αιτίες θανάτου σε 188 χώρες. Μερικά αποτελέσματα είναι τα εξής: (1) παγκόσμια το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση εξακολούθησε να βελτιώνεται σε σχέση με το τα τελευταία 23 χρόνια και οι βελτιώσεις αυτές οφείλονται σε μεγάλο βαθμό με μειώσεις στη διάρροια, τις λοιμώξεις του κατώτερου αναπνευστικού των νεογνών στις χώρες χαμηλού εισοδήματος και μειώσεις στις καρδιαγγειακές παθήσεις και σε κάποιους καρκίνους στις χώρες μέτριου και υψηλού εισοδήματος, (2) τα παγκόσμια ποσοστά θνησιμότητας με βάση την ηλικία μειώθηκαν

σημαντικά σε 157 από 240 αιτίες από το 1990 έως το 2013, (3) οκτώ συγκεκριμένες αιτίες προκαλούν περισσότερους από 100.000 θανάτους και τα ποσοστά θνησιμότητάς τους με βάση την ηλικία έχουν αυξηθεί σημαντικά από το 1990: το HIV / AIDS, ο καρκίνος του ήπατος που προκαλείται από την ηπατίτιδα C, ο καρκίνος του παγκρέατος, η κολπική φλεγμονή και η κολπική μαρμαρυγή, διαταραχές που σχετίζονται με την χρήση ναρκωτικών, διαβήτη, χρόνια νεφροπάθεια και δρεπανοκυτταρικές διαταραχές, (4) σημαντικά κενά υπάρχουν στα εμπειρικά δεδομένα για τις εκτιμήσεις των αιτιών θανάτου για ορισμένες χώρες (για παράδειγμα δεν υπάρχουν διαθέσιμα εθνικά δεδομένα για την Ινδία για την τελευταία δεκαετία).

[**The contribution of outdoor air pollution sources to premature mortality on a global scale, 2015, John S. Evans, CII**

Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ πρόωρης θνησιμότητας και επτά κατηγοριών πηγών εκπομπών σε αστικά και αγροτικά περιβάλλοντα. Στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε ένα μοντέλο παγκόσμιας ατμοσφαιρικής χημείας για

να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα μεταβολών της παγκόσμιας ποιότητας του αέρα σε συνδυασμό με δεδομένα πληθυσμού, στατιστικές υγείας σε επίπεδο χώρας και τις λειτουργίες απόκρισης έκθεσης στη ρύπανση. Επίσης σύμφωνα με τους υπολογισμούς της θνησιμότητας που σχετίζονται με την ατμοσφαιρική ρύπανση, βασιζόμενοι στη μέθοδο επιβάρυνσης από την ασθένεια (GBD) για το 2010, βγήκε το συμπέρασμα ότι η ατμοσφαιρική ρύπανση κυρίως με PM_{2.5}, οδηγεί σε 3,3 (95% διάστημα εμπιστοσύνης 1.61-4.81) εκατομμύρια πρόωρους θανάτους ανά έτος παγκοσμίως. Οι εκπομπές από την οικιακή κατανάλωση ενέργειας είναι πιο κυρίαρχες στην Ινδία και την Κίνα, ενώ από την κυκλοφορία και την παραγωγή ενέργειας είναι πιο κυρίαρχες στις ΗΠΑ και σε μερικές άλλες χώρες. Γεωργικές εκπομπές των ανατολικών ΗΠΑ, της Ευρώπης, της Ρωσίας και της Ανατολικής Ασίας κάνουν τη μεγαλύτερη σχετική συμβολή στα PM_{2.5}. Μοντέλα πρόβλεψης βασισμένα σε ένα σενάριο εκπομπών δείχνουν ότι η συμβολή της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στην πρόωρη θνησιμότητα θα μπορούσε να διπλασιαστεί έως το 2050.

[**Brain cancer cluster investigation around a factory emitting dichloromethane, 2017,**
Konstantinos C. Makris, CII

Οι κίνδυνοι για την υγεία που σχετίζονται με το διχλωρομεθάνιο (DCM) για το γενικό πληθυσμό που ζει κοντά σε βιομηχανικές δραστηριότητες δεν έχουν ακόμη αξιολογηθεί, κυρίως λόγω έλλειψης επιδημιολογικών δεδομένων. Η έρευνα μελέτησε την πιθανή ύπαρξη συμπλέγματος καρκίνου σε περιοχή γύρω (σε ακτίνα 500 μέτρων) από μια μονάδα παραγωγής σόλας παπουτσιών στη Λευκωσία, Κύπρος, που στο παρελθόν χρησιμοποιούσαν διχλωρομεθάνιο. Βρέθηκε ότι τα επίπεδα διχλωρομεθανίου ήταν πάνω από τα επιτρεπόμενα όρια που έχουν καθοριστεί για τις βιομηχανικές ζώνες. Επιπλέον, η συχνότητα εμφάνισης καρκίνων του εγκεφάλου και του κεντρικού νευρικού συστήματος (ΚΝΣ) παρουσίασε σημαντική αύξηση ($P < 0.001$) στην περιοχή μελέτης σε σύγκριση με άλλες περιοχές της Κύπρου και μετά τη διόρθωση της ηλικίας κατά τη διάγνωση, η συχνότητα εμφάνισης για την περιοχή της μελέτης κυμάνθηκε στα 11.3-25.7.

[Association between alcohol and cardiovascular disease: Mendelian randomisation analysis based on individual participant data, 2014, Andri G Panayiotou, CII

Η έρευνα ήταν μια μετα-ανάλυση με Mendelian randomization που συμπεριλάμβανε 56 επιδημιολογικές μελέτες. Για την διερεύνηση του αιτιώδους ρόλου του αλκοόλ σε καρδιαγγειακές παθήσεις, ως εργαλείο διερεύνησης χρησιμοποιήθηκε ο μονο-νουκλεοτιδικός πολυμορφισμός rs1229984 της αλκοολικής αφυδρογονάσης του 1B γονιδίου. Το γονίδιο αυτό κωδικοποιεί το ένζυμο ADH1B, το οποίο παρέχει το κύριο μονοπάτι για το μεταβολισμό του αλκοόλ. Τα άτομα με την γενετική παραλλαγή που σχετίζεται με τη χαμηλότερη και μη-κατανάλωση αλκοόλ είχαν ένα ευνοϊκότερο καρδιαγγειακό προφίλ και μειωμένο κίνδυνο στεφανιαίας νόσου σε σύγκριση με εκείνους χωρίς τη γενετική παραλλαγή. Αυτό υποδηλώνει ότι η μείωση της κατανάλωσης αλκοόλ, ακόμη και για τους ελαφρούς έως μέτριους πότες, είναι ευεργετική για την καρδιαγγειακή υγεία.

[Κοινωνική Προσφορά]

Εκτός από τα μεταπτυχιακά προγράμματα εκπαίδευσης, το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία προσφέρει στην κοινωνία τις τεχνικές του υπηρεσίες προς επίλυση δύσκολων κοινωνικών θεμάτων που αφορούν τη δημόσια υγεία. Ως ανεξάρτητος επιστημονικός οργανισμός, το Ινστιτούτο έχει την εμπειρογνομοσύνη την οποία προσφέρει τόσο σε κυβερνητικά τμήματα όσο και σε ομάδες πολιτών.

Πρόσφατα, το Ινστιτούτο συμμετείχε στην ομάδα εμπειρογνομοσύνης που συνέταξε και εκτέλεσε την έρευνα ανίχνευσης συμπλέγματος καρκίνου για λογαριασμό της Επιτροπής Καρκινοπαθών των Λατινών στη Λευκωσία σχετικά με την υπόθεση της Άστρασολ. Το εργοστάσιο «Άστρασολ» στα Λατσιά κατασκεύαζε σόλες παπουτσιών και, από το φουγάρο του, σκόρπιζε στους πέριξ κατοικούντες το δυνητικά καρκινογόνο διχλωρομεθάνιο. Στη δικαστική απόφαση των 171 σελίδων αναφέρεται ότι: «το δικαστήριο αποδέχτηκε εξ ολοκλήρου τη μαρτυρία και ευρήματα των Δρος Κων/

νου Μακρή και Δρος Μιχάλη Βωνιάτη όπως προκύπτουν από τις μελέτες τους, τις οποίες και ανήγαγε σε ευρήματα του δικαστηρίου». Αυτή είναι η πρώτη μελέτη περιβαλλοντικής υγείας στο γενικό πληθυσμό που συνδέει τις εκθέσεις σε δικλωρομεθάνιο με την αύξηση περιστατικών καρκίνου του εγκεφάλου σε οικιστική περιοχή γύρω από ένα εργοστάσιο, παγκοσμίως. Είναι επίσης η πρώτη δικαστική υπόθεση στην Κύπρο που κερδίζεται με θέμα την ενοχοποίηση περιβαλλοντικών χημικών ρύπων και ανάπτυξης καρκίνου στον πληθυσμό.

Τα ακαδημαϊκά μέλη του Ινστιτούτου συμμετέχουν σε σημαντικές Εθνικές Επιτροπές, όπως την Εθνική Επιτροπή για τον Έλεγχο του Καπνίσματος (Δρ. Χριστοφή) και την Κυπριακή Εθνική Επιτροπή Βιοηθικής (Δρ. Παναγιώτου).

Ημερίδες Ενημέρωσης

Το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία διοργανώνει κάθε χρόνο από το 2015 την Παγκύπρια Ημερίδα Δημόσιας Υγείας.

[1η Ημερίδα Δημόσιας Υγείας

Την Τετάρτη 18 Μαρτίου 2015 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η 1η Ημερίδα Δημόσιας Υγείας από το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία (CII) με θέμα τα πρόσφατα ερευνητικά αποτελέσματα του Ινστιτούτου στην Κύπρο. Η εκδήλωση για τα επιστημονικά ευρήματα του CII φιλοξένησε πάνω από 60 ενδιαφερόμενους και άνοιξε με χαιρετισμό της η Πρύτανης του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου - Καθ. Ελπίδα Κεραυνού- Παπαηλίου και ο Δήμαρχος Λεμεσού κύριος Αντρέας Χρίστου. Η ημερίδα συνεχίστηκε με ομιλίες των ακαδημαϊκών του Ινστιτούτου να αναφέρονται σε επίκαιρα θέματα υγείας που απασχολούν την Κύπρο. Τα ερευνητικά αποτελέσματα αφορούν την επίδραση από τις

«καταιγίδες» σκόνης στην ποιότητα του αέρα και στην ανθρώπινη υγεία, το ρόλο του τοκετού με καισαρική και της ανεπάρκειας της βιταμίνης D σε παιδιά στην Κύπρο με άσθμα και αλλεργίες, στη γενική επίδραση των καθαριστικών που περιέχουν χλωρίνη στην υγεία, καθώς και τη γενετική προδιάθεση κατανάλωσης αλκοόλ στην Κύπρο.

>> Οι «καταιγίδες» σκόνης

Για τις «καταιγίδες» σκόνης της ερήμου μίλησε ο καθηγητής του Πανεπιστημίου Harvard Πέτρος Κουτράκης, ο οποίος ανέφερε αρχικά ότι το φαινόμενο της σκόνης στην ατμόσφαιρα είναι συχνό στην Κύπρο και επηρεάζει την ανθρώπινη υγεία. Όπως υπέδειξε, τα σωματίδια σκόνης μεταφέρουν παθογόνα βακτήρια και αναμειγνύονται από εκπομπές αερίων από βιομηχανίες και αστικά κέντρα, από το Κάιρο, τη Συρία και άλλα μέρη της Μέσης Ανατολής.

Η Κύπρος όπως ανέφερε, είναι η χώρα με την περισσότερη σκόνη στην ατμόσφαιρα από τις χώρες της Μεσογείου, με γύρω στα 7 μικρογραμμάρια ανά κυβικό μέτρο. Οι μελέτες έχουν αναδείξει τις επιβλαβείς

επιδράσεις των «καταιγίδων» σκόνης στην καρδιαγγειακή θνητότητα και την αναπνευστική νοσηρότητα, ενώ σύμφωνα με στοιχεία, κατά τις ημέρες που υπάρχει σκόνη στην ατμόσφαιρα στις επισκέψεις στα επείγοντα περιστατικά των νοσοκομείων υπάρχει μια αύξηση κατά 5-10%, η οποία οφείλεται σε έξαρση των περιστατικών άσθματος. Όσον αφορά τον τρόπο αντιμετώπισής του ο κ. Κουτράκης μίλησε για τέσσερα βασικά βήματα που αφορούν την προστασία των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, καθώς ριζική αντιμετώπιση του προβλήματος δεν μπορεί να υπάρξει. Πρώτον, θα πρέπει να εντοπιστούν τα άτομα που είναι επιρρεπή στη σκόνη, δεύτερον θα πρέπει το Υπουργείο Περιβάλλοντος να αναπτύξει ένα μηχανισμό πρόβλεψης της σκόνης με ορίζοντα 3-4 ημέρες. Τρίτον αυτά τα άτομα θα πρέπει να ειδοποιούνται, ώστε ως τέταρτο βήμα να μειώσουν την έκθεσή τους στη σκόνη αλλά και στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα και εντός των σπιτιών με τη χρήση ειδικών φίλτρων.

>> Καισαρική και ανεπάρκεια βιταμίνης D

Ο Δρ. Παναγιώτης Γιάλλουρος μίλησε για το ρόλο της καισαρικής, αλλά και την ανεπάρκεια της βιταμίνης D. Όπως είπε, στη μελέτη διερευνήθηκε σε 2216 παιδιά η σχέση του τρόπου του τοκετού με την εμφάνιση άσθματος και αλλεργικής ευαισθητοποίησης στα παιδιά. Η διαπίστωση ήταν πως τα παιδιά που γεννήθηκαν με καισαρική τομή, σε σύγκριση με αυτά που γεννήθηκαν φυσιολογικά, παρουσίαζαν 1.36 φορές συχνότερο σφύριγμα στην αναπνοή, κατά 1.41 φορές συχνότερη διάγνωση άσθματος, και κατά 1.67 φορές μεγαλύτερη συχνότητα αλλεργικής ευαισθητοποίησης. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι οι πιθανότητες για αλλεργική ευαισθητοποίηση αυξάνονται κατά 2.5 φορές σε παιδιά που γεννήθηκαν με καισαρική και έχουν οικογενειακό ιστορικό αλλεργικών παθήσεων.

Όσον αφορά την ανεπάρκεια της βιταμίνης D στους έφηβους στην Κύπρο, ο Δρ. Γιάλλουρος είπε πως είναι πολύ συχνή, ιδιαίτερα ανάμεσα στα κορίτσια, στα παχύσαρκα ή λιποβαρή άτομα και σε αυτά που έχουν σκούρο δέρμα και μειωμένη έκθεση στον ήλιο κατά το Χειμώνα. Όπως είπε, στην μελέτη υπήρξε σύγκριση

των επιπέδων της βιταμίνης D στο αίμα ανάμεσα σε 69 ασθματικούς και 671 μη ασθματικούς εφήβους. Σύμφωνα με τα ευρήματα, η μέση τιμή της βιταμίνης D ήταν σημαντικά χαμηλότερη στους ασθματικούς σε σύγκριση με τους μη ασθματικούς.

>> Εκθέσεις σε απολυμαντικά/οικιακά καθαριστικά

Ο Δρ. Κωνσταντίνος Μακρής μίλησε στη συνέχεια για την επίδραση οικιακών καθαριστικών στη έκθεση του ανθρώπου σε παραπροϊόντα χλωρίωσης. Μέσω εξειδικευμένων εφαρμογών της ανθρώπινης βιοπαρακολούθησης, μελετήθηκε η ανθρώπινη έκθεση σε παραπροϊόντα απολύμανσης (χλωρίωσης) στην Κύπρο που έχουν ενοχοποιηθεί για αυξημένα ποσοστά καρκίνου της ουροδόχου κύστης, και πιθανόν του παχέος εντέρου. Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι οι δραστηριότητες ρουτίνας καθαρισμού των σπιτιών οδήγησαν σε σημαντική απορρόφηση τοξικών παραπροϊόντων χλωρίωσης για τις μητέρες που συμμετείχαν ενεργά στην καθαριότητα. Επίσης διαπιστώθηκε ότι συνήθειες δραστηριότητες καθαρισμού με παραπροϊόντα χλωρίωσης, οδηγούν εκτός από την αύξηση της έκθεσης των μητέρων και στην

έκθεση των παιδιών τους μέσω παθητικής έκθεσης. Γ' αυτό όπως υπέδειξε, συμβουλεύουν τα παιδιά να μην είναι παρόντα σε περιπτώσεις καθαρισμού με παραπροϊόντα χλωρίωσης, να γίνεται επαρκής αερισμός του χώρου, οι ενήλικες να φοράνε γάντια, ενώ θα ήταν προτιμότερη η χρησιμοποίηση εναλλακτικών προϊόντων καθαρισμού.

>> Γενετική προδιάθεση από την κατανάλωση αλκοόλ

Η Δρ. Άντρη Παναγιώτου, μίλησε στη συνέχεια για τη γενετική προδιάθεση από την κατανάλωση αλκοόλ στην Κύπρο. Όπως είπε, άτομα που φέρουν ένα συγκεκριμένο αλληλόμορφο του γονιδίου (αλληλόμορφο Α) τείνουν να μεταβολίζουν το αλκοόλ με χαμηλότερους ρυθμούς, κάτι που οδηγεί σε δυσάρεστα συμπτώματα όπως ναυτία και ζάλη. Η έρευνα που διενεργήθηκε κατέδειξε πως η μείωση της κατανάλωσης αλκοόλ στα άτομα που φέρουν το αλληλόμορφο Α, ακόμα κι αν καταναλώνουν μικρές ποσότητες, μπορεί να συνδέεται με βελτίωση της καρδιαγγειακής υγείας.

[2η Ημερίδα Δημόσιας Υγείας

Πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου 2016, στη Λεμεσό και στις εγκαταστάσεις του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ). Η ημερίδα ήταν ανοιχτή για το κοινό και περίπου 100 άτομα παρακολούθησαν τις εργασίες της. Η ημερίδα τέλεσε υπό την αιγίδα του Υπουργού Υγείας Δρ. Γιώργο Παμπορίδη, ο οποίος παρευρέθηκε στην εκδήλωση και απεύθυνε χαιρετισμό. Κατά τον χαιρετισμό του ο Δρ. Παμπορίδης αναφέρθηκε στην ανάγκη για περισσότερη έρευνα στα προβλήματα δημόσιας υγείας που αντιμετωπίζει η Κύπρος, με στόχο τη δημιουργία στοχευμένων προγραμμάτων και παρεμβάσεων πρόληψης σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Υπουργείου.

Πιο αναλυτικά, από το ΤΕΠΑΚ παρουσιάστηκε μέλος από το πρόσφατο ερευνητικό έργο του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία (CII), του Τμήματος Νοσηλευτικής και του Τμήματος Αποκατάστασης. Συγκεκριμένα οι εισηγητές αναφέρθηκαν στην εξάρτηση από το κάπνισμα σε νέους, σε δείκτες κοινωνικού μειονεκτήματος και

πρόωρη θνησιμότητα, την εισαγωγή αλλεργιογόνων τροφών στη βρεφική διατροφή, τη μεθοδολογία σύνθεσης δεδομένων, τις περιβαλλοντικές εκθέσεις σε ενδοκρινικούς διαταράκτες και την επίδραση τους στη λειτουργία του θυρεοειδούς αδένος καθώς και στις προεκτάσεις στη δημόσια υγεία που έχει η αφασία μετά από κάποιο εγκεφαλικό επεισόδιο.

Τα θέματα του θερμικού φόρτου εργαζομένων και των επιπτώσεων του περιβαλλοντικού θορύβου παρουσιάστηκαν από λειτουργούς του Υπουργείου Εργασίας και του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, αντίστοιχα. Ο έλεγχος του μικροβίου της Λεγιονέλλας σε κρατικά νοσηλευτήρια και στρατόπεδα ήταν το θέμα που συζητήθηκε από το Γενικό Χημείο του Κράτους που υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας, ενώ από το Κέντρο Προληπτικής Παιδιατρικής παρουσιάστηκαν τα χαρακτηριστικά των ανιχνευτικών προγραμμάτων και από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας κοινωνικο-οικονομικοί και δημογραφικοί παράγοντες που σχετίζονται με την παχυσαρκία. Από την εισηγήτρια του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής παρουσιάστηκαν οι προεκτάσεις στη δημόσια

υγεία της αξιολόγησης του κινδύνου για τον καρκίνο του μαστού με βάση γενετικά δεδομένα.

[3η Ημερίδα Δημόσιας Υγείας

Η 3η Παγκύπρια Ημερίδα για τη Δημόσια Υγεία αφορούσε την παρουσίαση πρόσφατων ερευνητικών αποτελεσμάτων για τον πληθυσμό της Κύπρου και πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 21 Σεπτεμβρίου 2017, στη Λεμεσό και στις εγκαταστάσεις του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. Πάνω από 130 συμμετέχοντες παρακολούθησαν την ημερίδα που τέλεστηκε υπό την αιγίδα του Υπουργού Υγείας Δρ. Γιώργο Παμπορίδη, ο οποίος εκφώνησε χαιρετισμό. Στο προεδρείο της ημερίδας βρισκόταν ο Δρ. Νικόλαος Ζάμπογλου, από το Γερμανικό Ογκολογικό Κέντρο και ο Δρ. Κώστας Χριστοφή, από το ΤΕΠΑΚ.

Κατά τον χαιρετισμό του ο Δρ. Παμπορίδης αναφέρθηκε σε δυο επίκαιρες και παγκόσμιες προκλήσεις της δημόσιας υγείας, (1) στη γήρανση του πληθυσμού και (2) τη μετάβαση από λοιμώδη σε μη λοιμώδη νοσήματα όπως ο καρκίνος και ο διαβήτης, σε ότι αφορά τη συχνότητα εμφάνισης νέων περιστατικών. Τόνισε

ότι το νέο γενικό σύστημα υγείας της Κύπρου (ΓεΣΥ) θα αποτελέσει το σύστημα που θα αντιμετωπίσει τις πιο πάνω προκλήσεις. Τόνισε επίσης ότι τα πανεπιστήμια μπορούν να παίξουν καθοριστικό ρόλο απεικονίζοντας συστηματικά τα δεδομένα του Κυπριακού πληθυσμού για χρόνια νοσήματα και τους κύριους παράγοντες ρίσκου. Έδωσε συγχαρητήρια στο ΤΕ-ΠΑΚ για την προσφορά του στον τομέα της δημόσιας υγείας και σε δράσεις πρόληψης οι οποίες αποτελούν μέρος έξυπνων συστημάτων υγείας. Κλείνοντας προέτρεψε τους διοργανωτές της ημερίδας να συνεχίσουν το θεσμό και να θεωρεί τη στήριξη του από το Υπουργείο, δεδομένη.

Οι προφορικές εργασίες παρουσιάστηκαν από καθηγητές/τριες της Σχολής Επιστημών Υγείας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, καθώς και από λειτουργούς του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας και τις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας οι οποίοι παρουσίασαν το νέο ΓεΣΥ. Πλαισιώθηκαν από παρουσιάσεις της Μονάδας Παρακολούθησης Υγείας του Υπουργείου Υγείας, της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Γενικού Χημείου του Κράτους, του Κυπριακού Ινστιτούτου Νευρολογίας και

Γενετικής, καθώς και από τον ιδιωτικό τομέα (ενδοκρινολογική κλινική).

>> Αρχείο Καρκίνου Κύπρου-Κυριότερα στοιχεία για τη συχνότητα εμφάνισης διαφόρων τύπων καρκίνου στην Κύπρο

Παρουσιάστηκαν τα πιο πρόσφατα στοιχεία καρκίνου για την Κύπρο, όπου αναφέρθηκε ότι υπάρχουν 3300 νέα περιστατικά κάθε χρόνο, τα οποία παρουσιάζουν μικρή αυξητική τάση ετησίως. Οι θάνατοι από καρκίνο βρίσκονται σε σταθερά επίπεδα τα τελευταία δέκα χρόνια. Τα είδη καρκίνου που εμφανίζονται πιο συχνά είναι του προστάτη και των πνευμόνων στους άνδρες ενώ στις γυναίκες, πιο συχνά κρούσματα είναι αυτά του μαστού και μετά του θυρεοειδούς. Τα πιο πολλά περιστατικά παρουσιάζονται σε άνδρες 60 ετών και άνω ενώ στις γυναίκες στα 55 έτη και άνω. Σε σχέση με Ευρώπη πάντως, η επίπτωση καρκίνου για όλα τα είδη βρίσκει την Κύπρο να βρίσκεται πιο χαμηλά σε σχέση με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο.

>> Σύγχρονες παρεμβάσεις πρόληψης στη λοίμωξη του ιού HIV (AIDS)

Τα τελευταία χρόνια το προσδόκιμο ζωής ατόμων με HIV λοίμωξη έχει αυξηθεί πολύ χάρη στις νέες φαρμακευτικές αγωγές που δίνονται στα άτομα αυτά αλλά ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης της HIV λοίμωξης παραμένει η πρόληψη. Συνεπώς, η ανάγκη εγκαθίδρυσης προληπτικών μέτρων και πρακτικών σε διεθνές αλλά και τοπικό επίπεδο για την ελαχιστοποίηση της εμφάνισης νέων κρουσμάτων μόλυνσης από τον ιό HIV αποτελεί επιτακτική ανάγκη.

>> Μητρικός Θηλασμός – προτεραιότητα για τη δημόσια υγεία: ευρήματα ερευνητικών μελετών από την Κύπρο ως προς τους προσδιοριστές του μητρικού θηλασμού, την επιλόχεια κατάθλιψη, το περιβάλλον και τις πρακτικές των μαιευτηρίων.

Ο Αν. Καθ. Νίκος Μίτλεττον ανέφερε ότι βάσει παγκόσμιων πρακτικών ο μητρικός θηλασμός πρέπει να διαρκεί τουλάχιστον 6 μήνες. Στατιστικά οι περισσότερες μαμάδες διακόπτουν το θηλασμό πριν τους 4 μήνες και οι λόγοι είναι κυρίως η ανεπάρκεια

γάλακτος μετά την επιστροφή στην εργασία τους. Τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα έχουν χαμηλότερη χρήση μητρικού θηλασμού τώρα ενώ παλιότερα ήταν το αντίθετο.

>> Προκλήσεις για τους επαγγελματίες υγείας από την εφαρμογή του ΓεΣΥ

Τονίστηκε η ανάγκη περαιτέρω επιμόρφωσης των επαγγελματιών υγείας λόγω του νέου ΓεΣΥ αλλά και των αυξανόμενων προκλήσεων στον τομέα της δημόσιας υγείας. Υπάρχει μεγάλη ανάγκη να δημιουργηθεί ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα στη Δημόσια Υγεία τόνισε η Δρ. Ελισάβετ Κωνσταντίνου, Αναπλ. Διευθύντρια των Ιατρικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας έτσι ώστε οι απόφοιτοί του να είναι ικανοί στους τομείς του προγραμματισμού, της οργάνωσης και της πρόληψης για το σύστημα της δημόσιας υγείας.

Παράλληλα την ίδια ημέρα στο προαύλιο του κτιρίου αναρτήθηκαν 15 ερευνητικές εργασίες με τη μορφή γραπτής ανακοίνωσης (poster session). Οι γραπτές ανακοινώσεις με τη μορφή poster προέρχονταν από εργασίες νέων ερευνητών των εξής πανεπιστημίων:

Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, Πανεπιστήμιο Κύπρου και Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.

[**Ημερίδα Ενημέρωσης - ORGANIKO LIFE+**

Περισσότερους από 90 ενδιαφερόμενους προσέλκυσε η ημερίδα ενημέρωσης του ORGANIKO LIFE+ στο Δημαρχείο Λεμεσού με θέμα «Βιολογικά Προϊόντα – Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή και Οφέλη για την Υγεία», την Τετάρτη 16 Σεπτεμβρίου 2015. Η εκδήλωση διοργανώθηκε από το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ), το Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών, το Τμήμα Περιβάλλοντος, μαζί με την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο, το Heart Cyprus και το Europe Direct Limassol στα πλαίσια του ερευνητικού έργου ORGANIKO LIFE+. Την ημερίδα χαιρέτησαν ο Αντιδήμαρχος Λεμεσού, κ. Σάββας Στούππας, ο οποίος εξέφρασε την στήριξη του σε πρωτοβουλίες ενημέρωσης του κοινού, ο Αντιπρύτανης Οικονομικού Προγραμματισμού και Ανάπτυξης του ΤΕΠΑΚ, Καθ. Ανδρέας Αναγιωτός, ο οποίος τόνισε την ανάγκη επιμόρφωσης των βιοκαλλιεργητών αλλά και των καταναλωτών, όπως επίσης και η Επίτροπος Περιβάλλοντος κα Ιωάννα Παναγιώτου

η οποία πρότεινε την εφαρμογή πιλοτικών προγραμμάτων βιολογικής γεωργίας με μεγαλύτερη στήριξη της Πολιτείας.

Ακολούθησαν αναλυτικές παρουσιάσεις, με πρώτο ομιλητή τον συντονιστή του έργου Επίκουρο Καθηγητή του ΤΕΠΑΚ, Δρ. Κωνσταντίνο Μακρή, ο οποίος παρουσίασε στατιστικά στοιχεία για την βιολογική γεωργία, την παραγωγή και κατανάλωση βιολογικών προϊόντων στην Κύπρο, και σκιαγράφησε τις επιστημονικές δράσεις του Ευρωπαϊκού προγράμματος ORGANIKO LIFE+. Τη σκυτάλη πήρε ο Καθηγητής του ΤΕΠΑΚ Δρ. Γεώργιος Ζώτος, ο οποίος παρουσίασε την μεθοδολογία τάσεων και αντιλήψεων των καταναλωτών βιολογικών προϊόντων, ενώ ο λειτουργός γεωργικών ερευνών Δρ. Μιχάλης Ομήρου, ανέλυσε τη συνεισφορά της γεωργίας στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και πως η εφαρμογή του συστήματος της βιολογικής γεωργίας και παρεμφερών πρακτικών βελτιώνουν την περιβαλλοντική επίδοση της γεωργικής δραστηριότητας. Μέσα από τη σύνοψη ευρημάτων επιδημιολογικών μελετών η Επίκουρη Καθηγήτρια του ΤΕΠΑΚ Δρ. Αντρη Παναγιώτου, ανέδειξε τα πιθανά οφέλη των βιολογικών προϊόντων στην υγεία μέσω μείωσης της

ανθρώπινης έκθεσης σε υπολείμματα φυτοφαρμάκων και ορισμένων βαρέων μετάλλων όπως το κάδμιο. Κατά τη διάρκεια της ημερίδας, υπήρχε χρόνος για συζήτηση όπου το κοινό επέδειξε ενδιαφέρον με την υποβολή αρκετών ερωτήσεων και σχολίων.

[Ημερίδα για τον Διαβήτη

Συμμετοχή του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου σε Ημερίδα για τον Διαβήτη. Το Σάββατο 16 Απριλίου 2016, το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία συμμετείχε στην Ημερίδα Διαβήτη του Συνδέσμου Ατόμων με Διαβήτη Κύπρου μαζί με τις Εταιρείες Ενδοκρινολογίας και Διαβητολογίας Κύπρου και την Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγείας του Δήμου Λεμεσού. Η θεματολογία της ημερίδας εστιάστηκε σε σύγχρονες θεραπείες και βέλτιστες πρακτικές διαχείρισης του τρόπου ζωής διαβητικών με έμφαση στη σωστή διατροφή, έγκαιρη και συστηματική ρύθμιση σακχάρου, τακτική άσκηση, διακοπή καπνίσματος και μείωση κατανάλωσης αλκοόλ. Το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία παρουσίασε τις αυξητικές τάσεις επιπολασμού διαβήτη τύπου 2 στην Κύπρο και ανέλυσε

τους κλασσικούς και αναδυόμενους παράγοντες ρίσκου εμφάνισης διαβήτη τύπου 2. Σύμφωνα με τα τελευταία αποτελέσματα της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Διαβήτη, η Κύπρος συγκαταλέγεται ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής ζώνης με τα υψηλότερα ποσοστά διαβήτη 2 (9.7% του πληθυσμού), ειδικά στους άνδρες και λιγότερο στις γυναίκες.

[Ημερίδα Ενημέρωσης–Περιβάλλον και Δημόσια Υγεία σε Αστικά Κέντρα

Στις 4 και 5 Ιουλίου 2016 ολοκληρώθηκε το συμπόσιο με θέμα τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες σχετικά με το περιβάλλον και την υγεία σε αστικά κέντρα με κλειστές για το κοινό συζητήσεις στο χώρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) στη Λεμεσό.

Το πρώτο μέρος του συμποσίου πραγματοποιήθηκε στις 4 Ιουλίου με μια εκδήλωση που ήταν ανοιχτή για το κοινό με εισηγητές από το Δήμο Λεμεσού, το ΤΕΠΑΚ, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ) και το Ινστιτούτο Κύπρου. Το συμπόσιο

συνδιοργανώθηκε από το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία του ΤΕΠΑΚ και το Δήμο Λεμεσού. Στις συζητήσεις της δεύτερης μέρας παραβρέθηκαν εκπρόσωποι του Δήμου Λεμεσού, και μια διεπιστημονική ομάδα από ακαδημαϊκούς και ερευνητές πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων. Από τις συζητήσεις αναδείχθηκαν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η πόλη της Λεμεσού σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον και την προώθηση της υγείας των πολιτών. Αποτέλεσμα των συνομιλιών είναι η δημιουργία ενός δικτύου εμπειρογνομόνων για την προώθηση της έρευνας στην πόλη που θα αφορά όλους τους παράγοντες που καθορίζουν την υγεία από το φυσικό περιβάλλον μέχρι τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και ορίστηκαν τα επόμενα βήματα συνεργασίας.

Στην εκδήλωση άνοιξε ο Καθηγητής κ. Ανδρέας Αναγιωτός, Πρύτανης του ΤΕΠΑΚ, που ανέδειξε τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ ΤΕΠΑΚ και ΑΠΘ, αλλά και των ερευνητικών φορέων με την τοπική κοινωνία. Ακολούθησε χαιρετισμός του Δημάρχου Λεμεσού κ. Ανδρέα Χρίστου και παρουσίαση από την κα. Κοραλία Μασούρα εκ μέρους του Δήμου σχετικά

με την εφαρμογή του σχεδίου μείωσης του κυκλοφοριακού και την οργάνωση του παραθαλάσσιου κέντρου στην πόλη της Λεμεσού.

Θέματα σχετικά με την ατμοσφαιρική ρύπανση στην Θεσσαλονίκη, την αξιολόγηση και παρακολούθηση της ποιότητας του αέρα στην Λεμεσό συζητήθηκαν από την Δρ Κωνσταντίνη Σαμαρά, Καθηγήτρια του τμήματος Χημείας του ΑΠΘ και τον Δρ Διόφαντο Χατζημιτσή, Καθηγητή του τμήματος Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Γεωπληροφορικής και Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων του ΤΕΠΑΚ. Ενώ η Καθηγήτρια Δρ. Δήμητρα Βουτσά παρουσίασε επί θεμάτων ποιότητας πόσιμου νερού και την αξιολόγηση της ρύπανσης στο Θερμαϊκό κόλπο. Αντίστοιχα, από το ΤΕΠΑΚ ο Δρ. Πέτρος Σάββα παρουσίασε πρόσφατα δεδομένα σχετικά με τη διερεύνηση της θαλάσσιας ρύπανσης στο παραλιακό μέτωπο της Λεμεσού. Θέμα το οποίο απασχόλησε και το κοινό στη συζήτηση που ακολούθησε. Ο Αναπληρωτής Καθηγητής Δρ. Δημοσθένης Σαρηγιάννης αναφέρθηκε στις μελέτες που γίνονται στην Θεσσαλονίκη για την καταγραφή του εκθεσιώματος (exposome), δηλαδή του συνόλου των περιβαλλοντικών και άλλων εκθέσεων του πληθυσμού.

Στο τελευταίο μέρος της εκδήλωσης, ο Αναπληρωτής Καθηγητής του ΤΕΠΑΚ Δρ Νίκος Μίτλεττον αναφέρθηκε σε μια άλλη πτυχή που αφορά στην ποιότητα ζωής σε αστικές περιοχές και στην ανάπτυξη κοινωνικών δεικτών κοινωνικοοικονομικού μειονεκτήματος στην Κύπρο. Εκ μέρους του Ινστιτούτου Κύπρου ο Καθηγητής Δρ Ευριπίδης Στεφάνου ανέπτυξε το θέμα με τις εκθέσεις σε φθαλικούς εστέρες, δισφαινόλη Α, παραβένια και οργανοφωσφορικές ενώσεις στην κοορτή «ΡΕΑ» στην Κρήτη. Η εκδήλωση έκλεισε με την ομιλία της Λέκτορος Δρ Μαρίας Αντωνίου από το ΤΕΠΑΚ σχετικά με τους τρόπους μείωσης της τοξικότητας που προκαλεί η παρουσία χλωριωμένης οργανικής ύλης στις πισίνες.

[Ημερίδα Ενημέρωσης – THYROCHEM: Όζοι και Καρκίνος του Θυρεοειδούς

Στην ενημερωτική ημερίδα που διοργανώθηκε από το Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία και το Ογκολογικό Κέντρο της Τράπεζας Κύπρου, την Παρασκευή 30 Οκτωβρίου 2015, συζητήθηκαν οι κύριοι παράγοντες δημιουργίας όζων στο θυρεοειδή αδένια και την πιθανή μετεξέλιξη

τους σε καρκίνο του θυρεοειδούς. Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του ερευνητικού έργου THYROCHEM που χρηματοδοτήθηκε από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας και πρόκειται για μια συνεργασία μεταξύ του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία (επιβλέπων Δρ. Κ. Μακρής), του Νοσοκομείου «Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ» (επιβλέπουσα Δρ. Χ. Ζήρα) και του Ινστιτούτου ογκολογίας "Ion Chiricuta" στη Ρουμανία (επιβλέπουσα Dr. D. Piciu). Το έργο THYROCHEM αποτελεί μια πιλοτική μελέτη σε γυναίκες από την Κύπρο και τη Ρουμανία για την ανάλυση της ανθρώπινης έκθεσης σε χημικές ουσίες όπως είναι η διφαινόλη Α (BPA), που έχουν ενοχοποιηθεί για τη δημιουργία διαταραχών στο ενδοκρινικό σύστημα όπως π.χ., με την εμφάνιση όζων στο θυρεοειδή. Η μελέτη αυτή αποτελεί την πρώτη σχετική έρευνα παγκοσμίως.

Τα τελευταία χρόνια, οι όζοι του θυρεοειδούς διαγιγνώσκονται όλο και πιο συχνά στην Κύπρο και σε ένα μικρό ποσοστό (8-14%) μπορεί να οδηγήσουν στην εμφάνιση καρκίνου του θυρεοειδούς. Με βάση το Αρχείο Καρκίνου της Κύπρου, ο καρκίνος του θυρεοειδούς στην Κύπρο είναι ο 3ος πιο συχνά εμφανιζόμενος

τύπος καρκίνου σε γυναίκες και δεν έχει διερευνηθεί εκτενώς μέχρι τώρα ποιοι είναι οι κύριοι παράγοντες κινδύνου για το συγκεκριμένο τύπο καρκίνου.

Την εκδήλωση χαιρέτισαν εκ μέρους του Υπουργού Υγείας, η κα Ειρήνη Χατζηαραλάμπους, Ανώτερη Ιατρική Λειτουργός, η Αντιδήμαρχος Λευκωσίας κα Ελένη Λουκαΐδου και η Δρ. Καλυψώ Σέπου Προϊστάμενη του Τομέα Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Προγραμμάτων και Διεθνούς Συνεργασίας, του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας, όπου όλοι τους ανέδειξαν την επιστημονική και κοινωνική σημασία του THYROCHEM και πως μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μελλοντικές πολιτικές προαγωγής της δημόσιας υγείας.

Κατά το κύριο μέρος της εκδήλωσης, ο Δρ. Κωνσταντίνος Μακρής, Επίκουρος Καθηγητής Περιβαλλοντικής Υγείας στο Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία και επιστημονικός υπεύθυνος του THYROCHEM ανέλυσε τα αποτελέσματα του έργου, τα οποία συνοψίζονται στα εξής:

1. η δισφαινόλη Α ανιχνεύθηκε σε όλες τις συμμετέχουσες από την Κύπρο και τη Ρουμανία

και πιθανόν σχετίζεται με την χρήση συσκευασμένων τροφίμων (ειδικά κονσερβών), προϊόντων προσωπικής φροντίδας και καλλυντικών (σύνολο >200 γυναίκες)

2. μεγαλύτερες συγκεντρώσεις δισφαινόλης Α μετρήθηκαν στα ούρα γυναικών της Ρουμανίας σε σχέση με αυτών της Κύπρου
3. μετρήσεις ιωδίου σε ούρα έδειξαν σχετική ανεπάρκεια σε ιώδιο για μέρος δείγματος γυναικών από την Κύπρο.

Η ογκολόγος ιατρός του Εθνικού Ινστιτούτου Ογκολογίας «Ion Chiricuta» της Ρουμανίας και Πρόεδρος του Συνδέσμου Καρκίνου για τη Ρουμανία, Δρ. Doïna Piciu, μίλησε για την επιδημιολογία του καρκίνου του θυρεοειδούς στην Ρουμανία, ενώ ο πυρηνικός ιατρός και Διευθυντής της Μονάδας Καρκίνου του Θυρεοειδούς του Ογκολογικού Κέντρου της Τράπεζας Κύπρου Δρ. Σάββας Φράγκου, παρουσίασε τα αντίστοιχα στοιχεία για την Κύπρο όπου ο καρκίνος του θυρεοειδούς παρουσιάζει αλματώδη αύξηση τα τελευταία χρόνια στο γυναικείο πληθυσμό της

Κύπρου κατατάσσοντας τη χώρα στην 4η θέση της Ευρώπης με τα υψηλότερα νέα κρούσματα καρκίνου του θυρεοειδούς.

Η Δρ. Στεφανία Παπαθεοδώρου, γυναικολόγος και Λέκτορας στο Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία αναφέρθηκε στην έκβαση της εγκυμοσύνης όταν γίνεται διάγνωση καλοήθων ή και κακοήθων όζων του θυρεοειδούς. Η κα Stephanie Gaengler, υποψήφια διδάκτωρ του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία, παρουσίασε μέρος των αποτελεσμάτων του THYROCHEM και μίλησε για τα επίπεδα ιωδίου που μετρήθηκαν στις συμμετέχουσες. Πρόκειται για τα πρώτα αποτελέσματα μετρήσεων ιωδίου που δημοσιεύονται για πληθυσμό της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η κα Gaengler παρουσίασε τη σύγκριση αποτελεσμάτων μεταξύ των επιπέδων ιωδίου που μετρήθηκαν στις Κύπριες με τα αντίστοιχα του δείγματος γυναικών από τη Ρουμανία. Οι συγκεντρώσεις ιωδίου στις γυναίκες από τη Ρουμανία κυμαίνονταν γενικά σε φυσιολογικά επίπεδα, ενώ στην Κύπρο τα επίπεδα ιωδίου ήταν χαμηλότερα και σε πολλές περιπτώσεις κάτω

από τα όρια που έχει θεσπίσει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ως φυσιολογικά. Η Ρουμανία εφαρμόζει εδώ και χρόνια νομοθεσία υποχρεωτικής προσθήκης ιωδίου σε εμπορεύσιμα αλάτια και σε προϊόντα όπως το ψωμί, ενώ στην Κύπρο δεν υπάρχει κάτι ανάλογο. Η ανεπάρκεια ιωδίου σχετίζεται με νευροδιανοητικές διαταραχές και διαταραχές του θυρεοειδή αδένος μιας και το ιώδιο είναι απαραίτητο ιχνοστοιχείο για τις έγκυες και παιδιά βοηθώντας την ομαλή εξέλιξη του κεντρικού νευρικού συστήματος και της νοημοσύνης (π.χ. δείκτης νοημοσύνης IQ) των εμβρύων, βρεφών και παιδιών.

Το ενδιαφέρον και η ανταπόκριση του κοινού για την ημερίδα ανέδειξαν την ανάγκη διοργάνωσης παρόμοιων εκδηλώσεων επικοινωνίας και ενημέρωσης του κοινού στο εγγύς μέλλον για θέματα που άπτονται της πρόληψης χρόνιων νοσημάτων, όπως ο καρκίνος, σακχαρώδης διαβήτης κ.α.

[**Ημερίδα Παγκόσμιας Ημέρας Βιοηθικής**

Η Κυπριακή Μονάδα Βιοηθικής, η Σχολή Επιστημών Υγείας και το Ερευνητικό Εργαστήριο Καρδιαγγειακής

και Γενετικής Επιδημιολογίας του Διεθνές Ινστιτούτου Περιβαλλοντικής και Δημόσιας Υγείας διοργάνωσε ημερίδα στις 19 Οκτωβρίου 2016 με θέμα «Ανθρώπινη αξιοπρέπεια και Ανθρώπινο δικαιώματα» στα πλαίσια των εορτασμών για την 1η Παγκόσμια Ημερίδα Βιοηθικής. Η ημερίδα τέλεσε υπό την αιγίδα της Έδρας Βιοηθικής (Χάϊφα) της Ουνεσκό καθώς και της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής. Η Παγκόσμια Ημέρα Βιοηθικής εορτάσθηκε ταυτόχρονα από 106 Μονάδες Βιοηθικής του διεθνούς δικτύου της έδρας σε 57 χώρες συμπεριλαμβανόμενης και της Κύπρου. Η Κυπριακή Μονάδα Βιοηθικής φιλοξενήθηκε στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, με επικεφαλής τη Δρ Άντρη Παναγιώτου, Επίκουρη Καθηγήτρια Δημόσιας Υγείας στο Διεθνές Ινστιτούτο για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία, και μέλος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής.

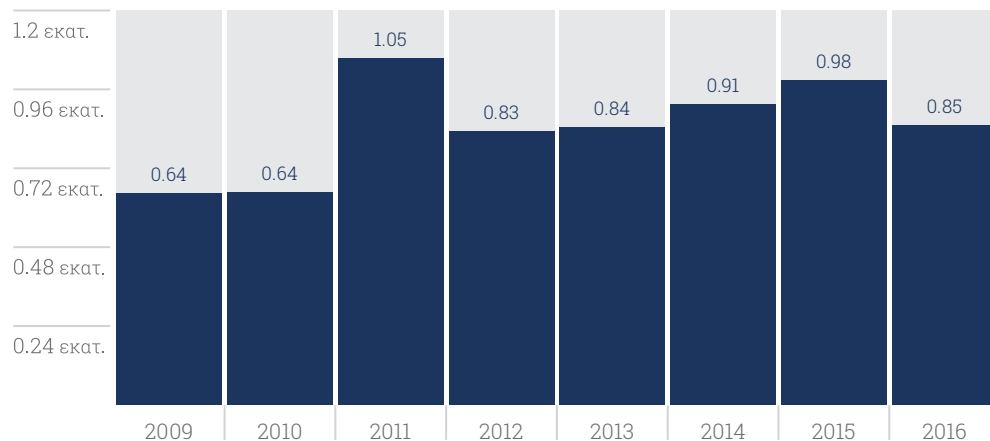
[Προσκεκλημένοι ομιλητές του CII από
το εξωτερικό

Κατά τη διάρκεια λειτουργίας του Ινστιτούτου επιφανείς ακαδημαϊκοί από το διεθνή χώρο επισκέφθηκαν το Ινστιτούτο για να δώσουν σεμινάρια, διαλέξεις και δημόσιες ομιλίες για το ευρύ κοινό. Οι πιο κάτω είναι ενδεικτικές αναφορές μερικών από τους προσκεκλημένους του Ινστιτούτου,

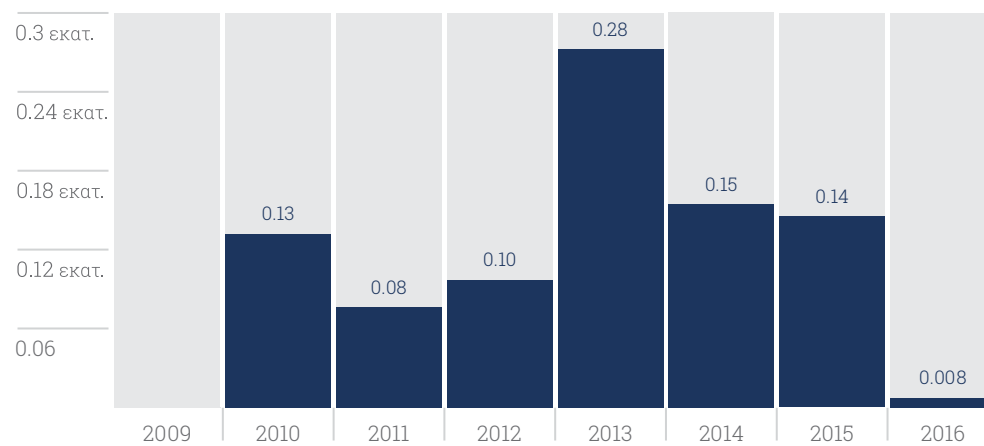
- Life Cycle Assessment - Dr. G. Norris, Harvard School of Public Health, USA
- The Genetic Heritage of Cypriots - Prof. C. Deltas, U of Cyprus, CYPRUS
- The Social Impact of Climate Change - Prof. T. Weiskel, Harvard School of Public Health, USA
- European and International Environmental Law - Prof. N. Ashford, MIT, USA
- Having Too Many Significant Research Findings: Problems and Solutions - Prof. J. Ioannidis, Stanford University, USA
- Development of Health Scales and their Association with Chronic Disease - Dr. D. Panagiotakos, Harokopio University, GREECE
- Safety and Health of Natural Gas Operations in the Eastern Mediterranean - Prof. A. Tal, Ben Gurion University, ISRAEL
- Water in the City: Urban Design, Storm Water Management, and Environmental Health - Dr. J. Shine, Harvard School of Public Health, USA
- Short course: Reading and Understanding Publications and Statistics, Για τους εργαζόμενους της GSK.

[Οικονομικοί Δείκτες]

Το Διεθνές Ινστιτούτο Περιβαλλοντικής και Δημόσιας Υγείας από το 2011 και μετά διατηρεί ετήσιο προϋπολογισμό με μικρές αυξομειώσεις μεταξύ 600,000 και 900,000 (Γράφημα 16). Η εξωτερική ερευνητική χρηματοδότηση του Ινστιτούτου είναι υψηλή σε σταθερή βάση ετησίως (Γράφημα 17). Τέλος το 2016 είχε εξωτερική χρηματοδότηση από τη βιομηχανία ύψους €7,849.

[Γράφημα 16] Ετήσια κρατική χορηγία του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία.

[Γράφημα 17] Ετήσια εξωτερική ερευνητική χρηματοδότηση του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία.

Κτιριακές Εγκαταστάσεις και Υποδομές

[Κτίριο CII]

Υπάρχει αίθουσα διδασκαλίας δυναμικότητας 30 ατόμων με όλη την απαραίτητη υποδομή για τη διεξαγωγή συνεδριών βιντεο-διάσκεψης και όλων των διαδικτυακών δραστηριοτήτων. Υπάρχει επίσης αίθουσα συσκέψεων χωρητικότητας 15 ατόμων, η οποία χρησιμοποιείται για συνεδρίες, συζητήσεις και παρουσιάσεις και μερικές φορές ως αίθουσα διδασκαλίας για τα μεταπτυχιακά προγράμματα του Τμήματος.

Εργαστήριο Νερό και Υγεία

Ένα σύγχρονο ερευνητικό εργαστήριο που ασχολείται με μετρήσεις βιοδεικτών έκθεσης και επίδρασης σε πληθυσμιακές μελέτες. Η μελέτη του συνόλου των εκθέσεων σε επιβλαβείς παράγοντες που βρίσκονται στο νερό, τον αέρα ή τα τρόφιμα καθώς και των

επιπτώσεών τους στην υγεία απαιτεί τη χρήση νέων μεθόδων και τεχνολογιών υπό το πρίσμα του «εκθεσιώματος» (exposome), μιας έννοιας που περιλαμβάνει τις συνολικές εκθέσεις του ανθρώπινου οργανισμού, την ανταπόκριση σε αυτές τις εκθέσεις καθώς και την ανάλυση εκθέσεων και σχετικών προβλημάτων υγείας στο επίπεδο του πληθυσμού. Η ερευνητική ομάδα του εργαστηρίου επικεντρώνεται στην αξιολόγηση περιβαλλοντικών εκθέσεων και τις επιπτώσεις τους στην ανάπτυξη χρόνιων νοσημάτων μέσω εφαρμογών της έννοιας exposome.

Το Εργαστήριο Νερό & Υγεία αποτελεί μέρος του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία και κύριος στόχος του είναι η μελέτη των κινδύνων για την υγεία που συνδέονται με χρόνιες εκθέσεις σε χημικές περιβαλλοντικές ουσίες με ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή νέων, καινοτόμων μεθοδολογιών αξιολόγησης της ανθρώπινης έκθεσης.

Το εργαστήριο ασχολείται με:

- την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων πρωτοκόλλων ανθρωπίνης

βιοπαρακολούθησης και μεταβολομικών τεχνολογιών

- τη διενέργεια πληθυσμιακών μελετών εστιάζοντας στην αξιολόγηση του ανθρώπινου exposome και παρεμβατικών μέτρων μείωσης ρίσκου κινδύνου υγείας.

Πρόσφατες έρευνες του εργαστηρίου επικεντρώνονται στη σκιαγράφηση της ανθρώπινης έκθεσης σε χημικές ουσίες, όπως τα απολυμαντικά παραπροϊόντα και τους πλαστικοποιητές που έχουν συνδεθεί με τη διατάραξη της ορμονικής ομοιόστασης σε ευαίσθητες ηλικίες.

Εργαστήριο καρδιαγγειακής επιδημιολογίας

Το Εργαστήριο της Καρδιαγγειακής Επιδημιολογίας και της Γενετικής (CVEG) λειτουργεί στο πλαίσιο του Διεθνούς Ινστιτούτου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία (CII) υπό την αιγίδα του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. Ο κύριος στόχος του

ερευνητικού εργαστηρίου είναι η παραγωγή επιστημονικών γνώσεων και η προώθηση της έρευνας σε καρδιαγγειακά και συναφείς παθήσεις γήρανσης, με έμφαση στην επιδημιολογία της αθηροσκλήρωσης και της αρτηριακής γήρανσης.

Το εργαστήριο CVEG διεξάγει επιδημιολογικές μελέτες για την εκτίμηση των παραγόντων κινδύνου για ασθένειες αθηροσκληρωτικής και αρτηριακής γήρανσης. Ορισμένα από τα τρέχοντα έργα του περιλαμβάνουν εργασίες σχετικά με:

- Η επίδραση της μεσογειακής διατροφής στην υποκλινική αθηροσκληρωτική νόσο.
- Καθορισμός κανονιστικών τιμών για την ταχύτητα του παλμικού κύματος στον κυπριακό πληθυσμό.
- Η επίδραση περιβαλλοντικών και κοινωνικών παραγόντων στην αρτηριακή γήρανση.

- Ο ρόλος του χρωμοσώματος Y στις καρδιαγγειακές παθήσεις και τη γονιμότητα στους άνδρες.

Στρατηγικός Προγραμματισμός Διεθνές Ινστιτούτου Κύπρου για την Δημόσια και Περιβαλλοντική Υγεία

[Βραχυπρόθεσμοι στόχοι (1-3 χρόνια)]

- Πρόσληψη ενός μέλους ΔΕΠ στην βαθμίδα του Καθηγητή ως Διευθυντής του CII (ανακοίνωση θέσης μέχρι τον Ιούνιο του 2016)
- Υποστηρίξη και ανάπτυξη των τρέχοντων μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών (με περισσότερους από 10 φοιτητές σε κάθε ένα)
- Εξέλιξη από το νομικό καθεστώς ενός Ινστιτούτου σε αυτόνομο Τμήμα Δημόσιας Υγείας της Σχολής ΣΕΥ - Υποβολή πρότασης στη Βουλή των Αντιπροσώπων

- Δημοσίευση έρευνας σε επιστημονικά περιοδικά (2-3 άρθρα ανά έτος ανά σχολή)
- Ερευνητικό πρόγραμμα - Υποβολή ερευνητικών προτάσεων (2 ως PI με συμμετοχή όλων των +1 ως εταίρων) και αύξηση του αριθμού των διδακτορικών φοιτητών (επί του παρόντος 7) και μεταδιδακτορικού
- Σύνδεση με την κυβέρνηση / βιομηχανία
- Συμβολή σε ερευνητικές δραστηριότητες του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου
- Απόκτηση διαπίστευσης από την Ένωση Σχολείων Δημόσιας Υγείας στην Ευρωπαϊκή Περιφέρεια
- Καθιέρωση της Ημερίδας Δημόσιας Υγείας ως παραδοσιακού στοιχείου των δραστηριοτήτων ενημέρωσης του CII σε ετήσια βάση
- Πρόσληψη ενός ακόμα ακαδημαϊκού μέλους στην Οικονομική Υγεία, την

Πολιτική και τη Διαχείριση ή την Αξιολόγηση του Κινδύνου για την Υγεία

- Προσφορά επιλογής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για όλα τα υπάρχοντα και προτεινόμενα προγράμματα μεταπτυχιακών

[Μεσοπρόθεσμοι στόχοι (3-6 χρόνια)]

- Εκλογή 2 ακόμα μελών ΔΕΠ
- Δημιουργία αυτόνομου τμήματος με 7 εκλεγμένα μέλη ΔΕΠ
- Συνέχιση της προσφοράς των 2 υφιστάμενων μεταπτυχιακών προγραμμάτων και εισαγωγή ενός νέου MS (MSc στην Επαγγελματική Υγεία ή / και Μεταπτυχιακού στη Δημόσια Υγεία (MPH)
- Ερευνητικό πρόγραμμα - Υποβολή ερευνητικών προτάσεων (2 ως PI +1 ως εταίρος) και αύξηση του αριθμού

των διδακτορικών φοιτητών (επί του παρόντος 7) και μεταδιδακτορικών.

- Δημοσίευση έρευνας σε επιστημονικά άρθρα (3-4 άρθρα ανά έτος)

[Μακροπρόθεσμοι στόχοι (>6 χρόνια)]

- Να είναι αυτόνομο τμήμα με 3 προγράμματα MS που προσφέρονται (τα 2 υπάρχοντα + και το MPH)
- Τα εκλεγμένα μέλη ΔΕΠ να είναι συνολικά 10
- Αύξηση του αριθμού των φοιτητών σε 10 σε κάθε πρόγραμμα. Αύξηση του αριθμού των μεταδιδακτορικών ή διδακτορικών φοιτητών, έτσι ώστε τουλάχιστον κάθε μέλος ΔΕΠ να έχει έναν μεταδιδακτορικό φοιτητή
- Οι περισσότερες διδακτορικές και μεταδιδακτορικές σπουδές θα χρηματοδοτηθούν με επιχορηγήσεις έρευνας.

Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης

Ιστορία και Όραμα

Το Σεπτέμβριο του 2013 εισήλθαν οι πρώτοι προπτυχιακοί φοιτητές του νεοσύστατου Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης. Το καλοκαίρι του 2017 αποφοίτησαν με πλήρη επιτυχία οι πρώτοι Λογοθεραπευτές

Σκοπός του Τμήματος είναι η παροχή υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και η προαγωγή της έρευνας και των σχετικών εφαρμογών στις Επιστήμες Αποκατάστασης. Όραμα του Τμήματος είναι να καταστεί κέντρο αριστείας στους τομείς της διδασκαλίας, της έρευνας και της κλινικής θεραπείας τόσο στην Κύπρο όσο και στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης στοχεύει στην παροχή υψηλού επιπέδου ακαδημαϊκής και κλινικής εκπαίδευσης σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές με στόχο την βέλτιστη κατάρτισή τους στην παροχή υπηρεσιών αποκατάστασης σε άτομα με διαταραχές στην επικοινωνία σε όλο το ηλικιακό φάσμα. Συνάμα, τα ήδη εξοπλισμένα ερευνητικά εργαστήρια στοχεύουν στην ανάπτυξη και συνέχιση της ερευνητικής τους δραστηριότητας σε θέματα που σχετίζονται με την πρώιμη γλωσσική καθυστέρηση, την αξιόπιστη διάγνωση και

αποκατάσταση διαταραχών επικοινωνίας μέσω της ανάπτυξης έγκυρων διαγνωστικών και θεραπευτικών εργαλείων, την μελέτη της παθογένεσης και αποκατάστασης ατόμων με νευρολογικά προβλήματα και νευρογνωστικές διαταραχές.

[Αναπληρωτές Καθηγητές/Καθηγήτριες]

Ακαδημαϊκό προσωπικό

Μαρία Καμπανάρου – cut.ac.cy/faculties/hsc/reh/staff/maria.kambanaros/

Η Δρ. Καμπανάρου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης, και συντονίστρια του MSc Brain and Cognitive Sciences. Κατέχει δίπλωμα Bachelor στην Εφαρμοσμένη Επιστήμη Λογοπαθολογίας από το Flinders University of South Australia, Αυστραλία και Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στη Λογοπαθολογία από το Vrije Universiteit,

Βρυξελλών, Βέλγιο. Επίσης κατέχει διδακτορικό τίτλο από την Ιατρική Σχολή του Τμήματος Λογοπαθολογίας και Ακοολογίας του Flinders University of South Australia, Αυστραλία. Ήταν η πρώτη πρόεδρος του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης (2013-2014). Διετέλεσε Κοσμήτορας της Σχολής Επιστημών Υγείας, και Αναπληρώτρια Διευθύντρια του Διεθνούς Ινστιτούτου Περιβαλλοντικής και Δημόσιας Υγείας (2014-2016). Η Δρ. Καμπανάρου είναι πιστοποιημένη δίγλωσση (Αγγλικά και Ελληνικά) Λογοπαθολόγος, με πάνω από 30 χρόνια κλινικής και ακαδημαϊκής εμπειρίας σε Ελλάδα και Κύπρο. Είναι επίτιμο μέλος του Συλλόγου Επιστημόνων Λογοπαθολόγων και Λογοθεραπευτών Ελλάδας. Είναι επίσης μέλος του Διεθνούς Συνδέσμου Λογοπεδικών & Φωνιάτρων (IALP), του Συνδέσμου Λογοπαθολόγων Αυστραλίας (SPA), του Συλλόγου Λογοθεραπευτών του Royal College (RCSLT), του Συλλόγου Εγγεγραμμένων Λογοπαθολόγων Κύπρου (ΣΕΛΚ), και Μέλος της Ακαδημίας για την Αφασία. Είναι μέλος της Επιτροπής Πολύγλωσσων Υποθέσεων της IALP. Παράλληλα, είναι η συγγραφέας του βιβλίου 'Διαγνωστικά Θέματα Λογοθεραπείας' Αθήνα: Έλλην Publishing Co., το οποίο έχει υιοθετηθεί ως πρότυπο πανεπιστημιακού συγγράμματος στα προγράμματα Λογοθεραπείας

σε Ελλάδα και Κύπρο. Επιπλέον, ήταν μέλος της επιτροπής διαχείρισης της δράσης COST IS0804 για την Ειδική Γλωσσική Διαταραχή σε δίγλωσσα παιδιά και συμμετέχει στην ομάδα εργασίας 2 της ερευνητικής δράσης COST 1208 για την αφασία.

Είναι ιδιαίτερα αφοσιωμένη στην ανάπτυξη εργαλείων και έγκυρων διαγνωστικών μέτρων εκτίμησης/αξιολόγησης γλωσσικών διαταραχών σε πολύγλωσσα άτομα. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στις επίκτητες και αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές, σε δίγλωσσους αλλά και πολύγλωσσους ομιλητές κυρίως ως προς το λεξιλόγιο και με μία ιδιαίτερη έμφαση στην αξιολόγηση και την έκβαση (το αποτέλεσμα) της θεραπευτικής διαδικασίας.

Κάκια Πετεινού – cut.ac.cy/faculties/hsc/reh/staff/kakia.petinou/

Η Δρ. Πετεινού είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια και Πρόεδρος του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης, στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Κατέχει

δίπλωμα Bachelor of Science και Master's in Education στον κλάδο της Λογοθεραπείας από το University of Georgia, USA όπως επίσης και διδακτορικό τίτλο PhD από το City University of New York Graduate Center, NY, USA με γνωστικό αντικείμενο τις επιστήμες λόγου και ακοής. Δίδαξε ως Λέκτορας στο Τμήμα Επιστημών στις Διαταραχές Λόγου και Επικοινωνίας (Communication Sciences and Disorders) του Πανεπιστημίου Yeshiva που υπάγεται στη Σχολή Επιστημών της Υγείας του Ιατρικού Κολεγίου Albert Einstein College of Medicine, USA και ως επισκέπτρια Λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Διετέλεσε επιστημονικός συνεργάτης στο Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου (Τμήμα Κλινικής Γενετικής) και υπήρξε επιστημονική υπεύθυνος διαφόρων επιχορηγημένων ερευνητικών προγραμμάτων στην Κύπρο και στη Ευρώπη. Είναι μέλος του Συνδέσμου Κλινικής Γλωσσολογίας και Φωνητικής (International Clinical Phonetics and Linguistics Association), του Συνδέσμου για Έρευνα στην Εξέλιξη του Παιδιού (Society for Research in Child Development) και επιστημονικό στέλεχος του Παγκοσμίου Συλλόγου Λογοπεδικής και Φωνιατρικής (IALP) στη Παιδιατρική Μονάδα Έρευνας Γλωσσικής

Ανάπτυξης. Είναι επίσης εγγεγραμμένο μέλος του Συλλόγου Λογοπαθολόγων Κύπρου. Η ερευνητική της εργασία έχει δημοσιευτεί σε διάφορα επιστημονικά περιοδικά. Έχει συμμετάσχει σε πολλά διεθνή συνέδρια με ερευνητικές ανακοινώσεις. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στα χαρακτηριστικά της πρώιμης γλωσσικής ανάπτυξης και γλωσσικής αργοπορίας με στόχο τον εντοπισμό και την ανίχνευση προγνωστικών παραγόντων της χρόνιας γλωσσικής διαταραχής (ειδική γλωσσική διαταραχή, αναπτυξιακή λεκτική απραξία, διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού, σχέση φωνολογικής ικανότητας και σημασιολογικής ποικιλομορφίας). Επίσης εστιάζει στην ανάπτυξη έγκυρων και αποτελεσματικών εργαλείων ανίχνευσης, αξιολόγησης και διάγνωσης προβλημάτων επικοινωνίας στον παιδιατρικό πληθυσμό με απώτερο στόχο την αποκατάσταση επικοινωνιακών του παιδιατρικού γλωσσικού προφίλ με στόχο την αποκατάσταση των διαταραχών της επικοινωνίας.

[Λέκτορας]

Ελένη Θεοδώρου – cut.ac.cy/faculties/hsc/reh/staff/eleni.theodorou/

Η Δρ. Θεοδώρου είναι Λογοθεραπεύτρια και κατέχει διδακτορικό τίτλο σπουδών στο αντικείμενο της Γλωσσολογίας από το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Η διδακτορική της διατριβή πραγματοποιήθηκε την ανίχνευση και διάγνωση της Ειδικής Γλωσσικής Διαταραχής σε κυπριόπουλα και αφού βαθμολογήθηκε με Άριστα βραβεύτηκε από το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Είναι κάτοχος πτυχίου Λογοθεραπείας από το Ανώτατο Τεχνολογικό Ίδρυμα Πατρών και μεταπτυχιακού τίτλου MSc in Language and Communication Impairment in Children από το Πανεπιστήμιο του Sheffield.

Η τρέχουσα ερευνητική της δραστηριότητα αφορά τον εντοπισμό και διάγνωση παιδιών με (Ειδική) Γλωσσική Διαταραχή και τη χαρτογράφηση των γλωσσικών τους ικανοτήτων με απώτερο

σκοπό την πιο αποτελεσματική παρέμβαση και αυτή της η δραστηριότητα χρηματοδοτείται από το Τ.Ε.Π.Α.Κ. στα πλαίσια Εναρκτήριας Χρηματοδότησης. Ασχολείται επίσης με τη διερεύνηση των παρεχόμενων υπηρεσιών λογοθεραπείας σε παιδιά με μη ή πολύ περιορισμένο επικοινωνιακό λόγο, εστιάζοντας στο πεδίο της Εναλλακτικής και Επαυξητικής Επικοινωνίας. Συμμετέχει, επίσης, στη δράση COST IS1406 "Enhancing children's oral language skills across Europe and beyond - a collaboration focusing on interventions for children with difficulties learning their first language". Η ερευνητική της συμβολή έχει παρουσιαστεί σε διεθνή συνέδρια καθώς και δημοσιεύεται σε συλλογές και επιστημονικά περιοδικά.

Η Δρ. Θεοδώρου διδάσκει θέματα Λογοθεραπείας σε προπτυχιακό επίπεδο. Συγκεκριμένα έχει αυτόνομη διδασκαλία στους τομείς των Αναπτυξιακών Γλωσσικών Διαταραχών, των Κλινικών Θεμάτων Λογοθεραπείας, των Διαταραχών Ροής και των Διαταραχών Φώνησης. Έχει διοργανώσει πολλά σεμινάρια και εκπαιδευτικά εργαστήρια για τους επαγγελματίες

Λογοθεραπευτές, αλλά και για γονείς σε ιδιωτικό επίπεδο αλλά και σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου.

Όσον αφορά την κλινική της εμπειρία, εργάστηκε στο Υπουργείο Υγείας ως Λογοθεραπεύτρια των Ιατρικών Υπηρεσιών καθώς και στη Δημόσια Δημοτική Εκπαίδευση ως Ειδική Δασκάλα-Λογοθεραπείας και ως Συνδεδειγμένη Λειτουργός Ειδικής Εκπαίδευσης.

[Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό]

Δέσπω Μηναΐδου – cut.ac.cy/faculties/hsc/reh/staff/despo.minaidou/

Η κ. Μηναΐδου απέκτησε πτυχίο με τίτλο Bachelor of Science in «Teacher of the Speech and Hearing Handicapped», από το Long Island University- C.W. Post Campus στη Νέα Υόρκη, ΗΠΑ το 1986. Ακολούθως, μετέβηκε στο The Pennsylvania State University, ΗΠΑ για μεταπτυχιακές σπουδές με μερική υποτροφία από

το C.A.S.P. (Cyprus American Scholarship Program) του Fulbright, από όπου το 1988 απέκτησε το Master of Science in Communication Disorders. Από τον Ιούνιο 1988 μέχρι και τον Μάιο 1989 εργάστηκε στην Βαλτιμόρη της Πολιτείας Maryland σε θέση επί σύμβαση σαν Ειδικευόμενος Λογοπαθολόγος, στις πτέρυγες κρανιοεγκεφαλικών κακώσεων και εγκεφαλικών επεισοδίων του Montebello Rehabilitation Hospital το οποίο είναι μέρος του University of Maryland Medical Systems. Από τον Ιούνιο 1989 είναι κάτοχος του Certificate of Clinical Competence από τον Αμερικάνικο Οργανισμό Λογοπαθολόγων –Ακοολόγων(ASHA) και από τον Σεπτέμβριο 2005 είναι κάτοχος του Πιστοποιητικού Εγγραφής Λογοπαθολόγου από το Συμβούλιο Εγγραφής Λογοπαθολόγων Κύπρου. Στις αρχές του 1990, έγινε μέλος του Συνδέσμου Λογοθεραπευτών Κύπρου και από τότε μέχρι τον Ιούλιο 2013 διατηρούσε ιδιωτικό γραφείο στη Λευκωσία στο οποίο παρακολουθούσε ενήλικες και παιδιά με διαταραχές λόγου, ομιλίας, επικοινωνίας και σίτισης/δυσφαγίας. Έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε παιδιά με νευρολογικές διαταραχές, διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή, σφαιρική αναπτυξιακή διαταραχή, παιδιά με προβλήματα σίτισης και κατάποσης και με ενήλικες οι οποίοι παρουνσιάζουν

γνωστικές/ γλωσσολογικές διαταραχές. Από τον Αύγουστο 2013 έχει εργοδοτηθεί στο Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΤΕΠΑΚ στη θέση Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού. Είναι ενεργό μέλος του Συλλόγου Εγγεγραμμένων Λογοπαθολόγων Κύπρου (ΣΕΛΚ) του οποίου διετέλεσε πρόεδρος για δύο θητείες και υπηρέτησε από διάφορες θέσεις όπως γραμματέας ΔΣ, μέλος της ομάδας επιμόρφωσης και μέλος της ομάδας για τη νομοθεσία. Από το 2007-2013 ήταν εκπρόσωπος του ΣΕΛΚ στην CPLOL (Μόνιμη Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Συνδέσμων Λογοθεραπευτών των Χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Διετέλεσε μέλος του Συμβουλίου Εγγραφής Λογοπαθολόγων και ήταν μέλος της 1ης Συμβουλευτικής Επιτροπής σύμφωνα με τη νομοθεσία 117/89 περί Προστασίας Νοητικά Καθυστερημένων Ατόμων διορισμένη από το Υπουργικό Συμβούλιο. Είναι ενεργό μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής για τη διοργάνωση του Παγκύπριου Συνεδρίου για Γονείς , μέλος του Παγκύπριου Συνδέσμου για τη Δυσλεξία και εγγεγραμμένο μέλος του Αμερικανικού Οργανισμού Λογοπαθολόγων-Ακοολόγων. Είναι επίσης μέλος των ομάδων ειδικού ενδιαφέροντος της ASHA

για θέματα Διοίκησης και Εποπτείας (SIG #11) και για θέματα Δυσφαγίας (SIG#13).

[Ειδικοί Επιστήμονες]

Ηλιάδα Πάμπουλου – cut.ac.cy/faculties/hsc/reh/staff/eliada.pampoulou/

Η Δρ. Ηλιάδα Πάμπουλου σπούδασε λογοθεραπεία στο Ανώτατο Τεχνολογικό Ίδρυμα Πατρών και συνέχισε τις σπουδές της στο King's College London, αρχικά για το MSc στην Υποστηρικτική Τεχνολογία και μετέπειτα για τις διδακτορικές τις σπουδές. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της έλαβε συνολικά τέσσερις χορηγίες από διάφορα Ίδρύματα και πιο συγκεκριμένα από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών, το Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντης και το Engineering and Physical Sciences Research Council (EPSRC). Επιπρόσθετα, η διδακτορική της διατριβή συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την Κυπριακή Δημοκρατία

μέσω του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας. Το τρέχον ερευνητικό της έργο αφορά, κυρίως, το πεδίο της Επαυξητικής και Εναλλακτικής Επικοινωνίας (Augmentative and Alternative Communication) και αποσκοπεί στην βελτίωση παροχής υπηρεσιών λογοθεραπείας για άτομα με μειωμένη ή καθόλου λεκτική επικοινωνία. Συγκεκριμένα, τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν την περιεκτική αξιολόγηση, τις διάφορες μεθόδους παρέμβασης μέσω τεχνολογικών βοηθημάτων και τους παράγοντες που αφορούν την αποδοχή/απόρριψη της Υποστηρικτικής Τεχνολογίας. Αναφορικά με την κλινική της εμπειρία, μεταξύ άλλων, εργάστηκε ως λογοθεραπεύτρια σε δημόσια σχολεία στην Κύπρο και στην Αγγλία προσφέροντας συνάμα τις υπηρεσίες της σε μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες στην Αγγλία όσον αφορά τα γραφικά σύμβολα. Η Δρ. Πάμπουλου έχει ως στόχο να βοηθήσει έμπρακτα τα άτομα με ελάχιστη ή καθόλου λειτουργική λεκτική επικοινωνία, γι' αυτό το λόγο δημοσιεύει τα αποτελέσματα των ερευνητικών της έργων σε επιστημονικά άρθρα και παρουσιάζει την έρευνα της σε συνέδρια τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Ως μέρος της κοινωνικής της προσφοράς,

μέσω διαφόρων εργαστηρίων και σεμιναρίων, εκπαιδεύει τόσο ειδικούς (π.χ. λογοθεραπευτές) όσο και γονείς σε θέματα που αφορούν άμεσα το πεδίο της Επαγγελματικής και Εναλλακτικής Επικοινωνίας.

Έλενα Κκεσέ – cut.ac.cy/faculties/hsc/reh/staff/elena.kkese/

Η Δρ. Κκεσέ είναι Γλωσσολόγος και κατέχει διδακτορικό τίτλο σπουδών στο αντικείμενο της Γλωσσολογίας από το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Η διδακτορική της διατριβή πραγματεύτηκε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ενήλικες ομιλητές της Κυπριακής διαλέκτου με τα κλειστά σύμφωνα στην Αγγλική ως Δεύτερη Γλώσσα. Είναι κάτοχος πτυχίου Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας και μεταπτυχιακού τίτλου MA στην Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία από το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Κυριακή Κυριάκου – cut.ac.cy/faculties/hsc/reh/staff/kyriaki.kyriakou/

Η Δρ. Κυριάκου κατέχει δίπλωμα Bachelor of Arts with Distinction στο κλάδο της Γαλλικής Φιλολογίας και Γλωσσολογίας από το Brock University, Canada και Master of Science στο κλάδο των Διαταραχών Επικοινωνίας από το University of the District of Columbia, USA καθώς και διδακτορικό στη Λογοθεραπεία από το Nova Southeastern University, FL, USA με ειδίκευση στις διαταραχές φώνησης και στις τεχνολογίες ενισχυτικής επικοινωνίας. Δίδαξε ως επισκέπτρια Λέκτορας στο Τμήμα Επιστημών Ακοής, Ομιλίας και Γλώσσας του Gallaudet University, USA και στο University of the District of Columbia, USA. Τώρα διδάσκει ως επισκέπτρια λέκτορας στο Τμήμα Επιστημών Λόγου, Γλώσσας και Διαταραχών Επικοινωνίας (Speech, Language and Communication Disorders) στο Nova Southeastern University καθώς και στο Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Είναι κάτοχος του πιστοποιητικού κλινικής ικανότητας (Certificate of Clinical Competence) του Αμερικανικού Συλλόγου Λογοπαθολόγων και είναι

μέλος του Αμερικανικού Συλλόγου Λογοπαθολόγων, του Αμερικανικού Συλλόγου Τραυλισμού (National Stuttering Association) και του Συλλόγου Εγγεγραμμένων Λογοπαθολόγων Κύπρου. Είναι επίσης μέλος της ομάδας ειδικού ενδιαφέροντος της ASHA για θέματα Διαταραχών Κατάποσης (SIG #13). Εργάζεται ως Επιστημονικός Συνεργάτης σε ερευνητικό εργαστήριο του πανεπιστημίου Gallaudet από το 2013 και στο εργαστήριο ΘΕΡΑΠΙΟ του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου από το 2015. Τα κλινικά και ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στους τομείς των φωνητικών διαταραχών, διαταραχών κατάποσης, διαταραχών ροής και ενισχυτικής επικοινωνίας.

Νίκος Κωνσταντίνου

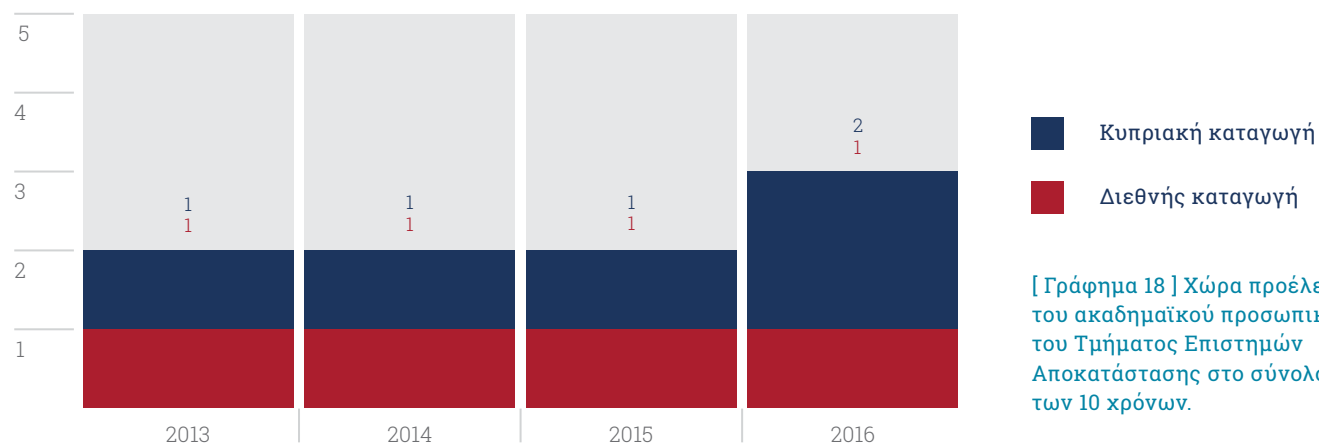

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του Δρ. Κωνσταντίνου εστιάζονται στους γνωστικούς μηχανισμούς της προσοχής, της αντίληψης και της εργαζόμενης μνήμης, καθώς και στις νευρολογικές βάσεις των πιο πάνω γνωστικών μηχανισμών. Έχει εξειδίκευση στη χρήση συμπεριφορικών πειραματικών μεθόδων

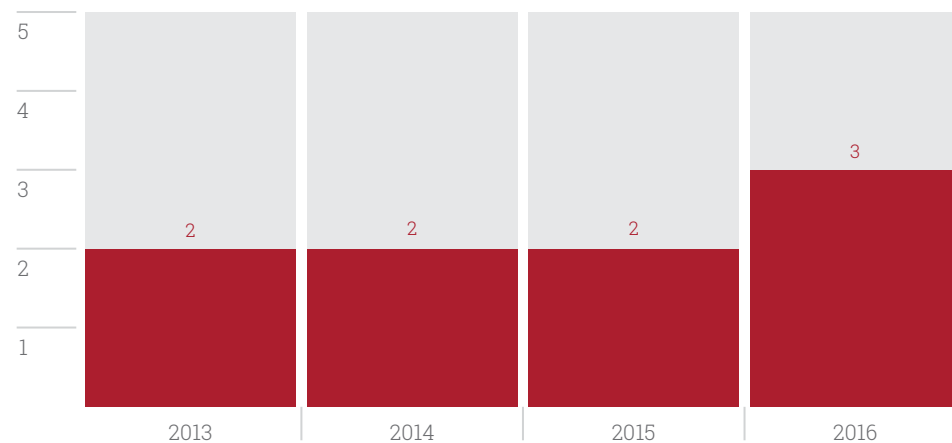
καθώς και μεθόδων νευρο-απεικόνισης (MRI) και νευρωνικής διέγερσης (TMS).

Στατιστικά στοιχεία για το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης

Στα πιο κάτω γραφήματα παρουσιάζονται διαχρονικά στατιστικά για το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης.

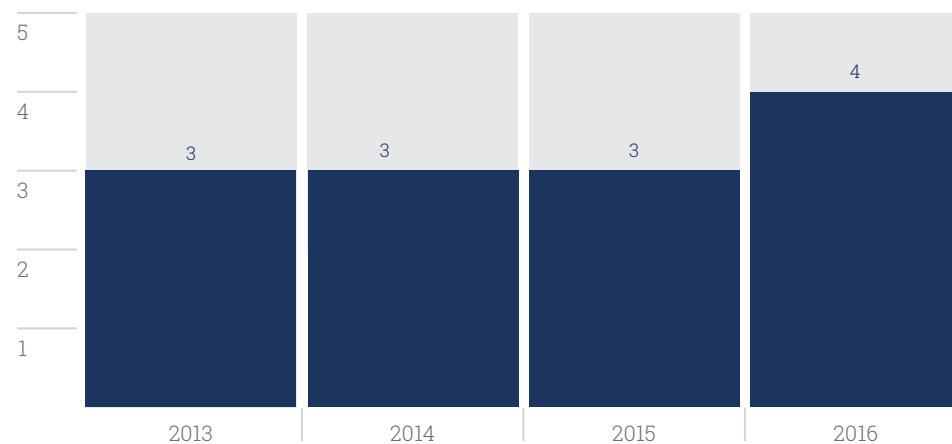

[Γράφημα 18] Χώρα προέλευσης του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης στο σύνολο των 10 χρόνων.

■ Άνδρες
■ Γυναίκες

[Γράφημα 19] Φύλο Ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης.

[Γράφημα 20] Σύνολο Διδακτικού Προσωπικού του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης

Στατιστικά Αποτελέσματα Δεκαετίας

[Εκπαίδευση και Φοιτητές]

Κατάλογος προγραμμάτων σπουδών

—

[Πτυχίο (BSc) Λογοθεραπείας/Λογοπαθολογίας

Με γνώμονα τις σύγχρονες ανάγκες και απαιτήσεις του τόπου σε θέματα υγείας και ιδιαίτερα σε τομείς που αφορούν στην αποκατάσταση προβλημάτων επικοινωνίας, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου ίδρυσε το πρώτο Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης στην Κύπρο. Το Τμήμα προσφέρει το πρώτο δημόσιο αναγνωρισμένο πανεπιστημιακό βασικό πτυχίο Λογοθεραπείας /Λογοπαθολογίας στην Ελληνική γλώσσα. Το Τμήμα προετοιμάζει τους πτυχιούχους του για επαγγελματική σταδιοδρομία τόσο στο δημόσιο όσο και στο ιδιωτικό πλαίσιο απασχόλησης. Η οργάνωση του ακαδημαϊκού προγράμματος και της κλινικής εκπαίδευσης ανταποκρίνονται στα πρότυπα και τις

αρχές διεθνώς αναγνωρισμένων προγραμμάτων. Το Πρόγραμμα Λογοθεραπείας συνδυάζει την ισχυρή θεωρητική γνώση με την κλινική πρακτική κατάρτιση στη διάγνωση, πρόληψη και αντιμετώπιση διαταραχών λόγου, ομιλίας, ακοής, κατάποσης/δυσφαγίας και εμβαθύνει σε τομείς της ψυχογλωσσολογίας, νευροανατομίας και νευρογνωστικής αποκατάστασης. Εστιάζει στις επιστήμες της ανατομίας, της φυσιολογίας, της ψυχολογίας και της φωνολογίας και προσφέρει ισχυρό ακαδημαϊκό υπόβαθρο σε πεδία, μεταξύ άλλων, της νευρογνωστικής αποκατάστασης, της κλινικής νευροψυχολογίας, της ψυχοφυσιολογίας ακοής, ομιλίας και λόγου και των αναπτυξιακών διαταραχών. Επιπρόσθετα, παρέχεται υψηλού επιπέδου θεωρητική εκπαίδευση σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης μονάδων αποκατάστασης και σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών.

Το πρόγραμμα είναι τετραετές και περιλαμβάνει υποχρεωτικά μαθήματα υποδομής και προχωρημένα μαθήματα ειδίκευσης, μαθήματα αγγλικής γλώσσας για ακαδημαϊκούς σκοπούς και μαθήματα ελεύθερης επιλογής από άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου.

Κατά το 5ο, 6ο και 7ο εξάμηνο φοίτησης οι φοιτητές πραγματοποιούν Κλινική Άσκηση αναλαμβάνοντας πραγματικά περιστατικά, παιδιά και ενήλικες. Κατά την διάρκεια της Κλινικής τους Άσκησης οι φοιτητές εκτελούν τις κλινικές διαδικασίες της αξιολόγησης, της διάγνωσης και της θεραπευτικής παρέμβασης, υπό την επίβλεψη ακαδημαϊκών και έμπειρων επαγγελματιών λογοθεραπευτών. Η Κλινική Άσκηση πραγματοποιείται είτε στην εκπαιδευτική κλινική αποκατάστασης που διατηρεί το Τμήμα είτε σε συνεργαζόμενες κλινικές. Επιπρόσθετα, κατά το 8ο εξάμηνο φοίτησης, οι φοιτητές τοποθετούνται σε επαγγελματικά κέντρα αποκατάστασης και σε δημόσια δημοτικά σχολεία και νηπιαγωγεία όπου συνεχίζουν να αναλαμβάνουν και να χειρίζονται πραγματικά περιστατικά. Στο 8ο εξάμηνο οι φοιτητές εκπονούν επίσης πτυχιακή διατριβή υπό την επίβλεψη των ακαδημαϊκών του Τμήματος

[**Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα MSc στις Γνωστικές Επιστήμες και Επιστήμες Εγκέφαλου – MSc in Brain and Cognitive Sciences**

Γλώσσα: Αγγλικά

Το μεταπτυχιακό πρόγραμμα απευθύνεται σε αποφοίτους ιατρικής, βιολογικών και γνωστικών επιστημών (Ψυχολογία, Φιλοσοφία, Τεχνητή Νοημοσύνη, Νευροεπιστήμες, Γλωσσολογία, Λογοθεραπεία, Ανθρωπολογία, κλπ) οι οποίοι ενδιαφέρονται να μελετήσουν τη σχέση ανάμεσα στις νοητικές διεργασίες (π.χ. γλώσσα, μνήμη, αντίληψη, προσοχή, ευφυΐα) και τον ανθρώπινο εγκέφαλο (νευροανατομία και νευροφυσιολογία). Το πρόγραμμα εστιάζει στη σχέση ανάμεσα στον ανθρώπινο νου και τις λειτουργίες του εγκεφάλου σε υγιή άτομα και άτομα με εγκεφαλικές βλάβες και νευρολογικές παθήσεις. Οι φοιτητές θα μελετήσουν τις θεωρίες, μεθοδολογίες, τεχνικές, καθώς και τη σύγχρονη επιστημονική κατανόηση για τις λειτουργίες του εγκεφάλου και τις γνωστικές επιστήμες. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην μελέτη της εφαρμοσμένης έρευνας στον τομέα αυτό. Οι κύριοι στόχοι του προγράμματος είναι:

- Να προωθήσει την καινοτομία, την έρευνα και να ενθαρρύνει την ανεξάρτητη σκέψη
- Να προωθήσει την ανάπτυξη ερευνητικών δεξιοτήτων σχετικά με τις γνωστικές νευροεπιστήμες (π.χ. τεχνικές νευροαπεικόνισης, νευρωνικής διέγερσης)
- Να προωθήσει την κατανόηση της εφαρμοσμένης έρευνας στο χώρο των γνωστικών νευροεπιστημών
- Να εξοπλίσει τους φοιτητές με τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις για διδακτορικές σπουδές
- Μαθησιακά αποτελέσματα – Με το πέρας του προγράμματος, οι φοιτητές θα είναι σε θέση:
- Να επιδείξουν εις βάθος κατανόηση της σύγχρονης βιβλιογραφίας και μεθοδολογίας στο χώρο
- Να εντοπίζουν κενά στη βιβλιογραφία και να διατυπώνουν ερευνητικά ερωτήματα καθώς και να μπορούν να σχεδιάσουν πρωτότυπη έρευνα σχετική με τα ερευνητικά τους ερωτήματα
- Να επιδεικνύουν επάρκεια στην εφαρμογή μεθοδολογίας και τη χρήση τεχνικών σχετικές με τα δικά τους ερευνητικά ερωτήματα και ενδιαφέροντα
- Να επιδεικνύουν επαρκή επιστημονική σκέψη, καθώς και ικανότητα να αξιολογούν κριτικά, να αναλύουν και να ερμηνεύουν δεδομένα
- Να αντιλαμβάνονται και να λαμβάνουν υπόψη τις ηθικές διαστάσεις και δεοντολογικά ζητήματα της έρευνας με ανθρώπους
- Να έχουν την ικανότητα να συντάξουν ερευνητικά άρθρα καθώς και να παρουσιάσουν ερευνητικά δεδομένα με επαρκή και επαγγελματικό τρόπο

[Διδακτορικά Προγράμματα

[Πίνακας 4] Κατάλογος Φοιτητών του Διδακτορικού Προγράμματος

Όνομα Φοιτητή	Τίτλος Διατριβής	Επεξήγηση	Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Νομική Καρπαθίου	Το γνωστικό και γλωσσικό προφίλ ελληνόφωνων ατόμων με Πρωτοπαθή Προοδευτική Αφασία	Η Πρωτοπαθής Προοδευτική Αφασία (ΠΠΑ) είναι μία σπάνια μορφή Άνοιας η οποία χαρακτηρίζεται από μια αργά εξελισσόμενη γλωσσική διαταραχή. Τα άτομα με ΠΠΑ μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε τρεις κλινικές παραλλαγές (σημασιολογική, μη ρέουσα/αγραμματική και λογοπενική παραλλαγή) βάσει συγκεκριμένων γνωρισμάτων ομιλίας και λόγου. Σκοπός της ερευνητικής μελέτης είναι η λεπτομερής καταγραφή των γλωσσικών χαρακτηριστικών της ΠΠΑ και των παραλλαγών της στην Ελληνική γλώσσα, καθώς και η συσχέτισή τους με συνυπάρχοντα γνωστικά ελλείμματα. Οι περισσότερες έρευνες στο χώρο της ΠΠΑ έχουν διεξαχθεί στην Αγγλική γλώσσα και μόνο ένας πολύ μικρός αριθμός μελετών εστιάζεται σε μη αγγλόφωνους ασθενείς.	Μαρία Καμπανάρου

Όνομα Φοιτητή	Τίτλος Διατριβής	Επεξήγηση	Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Λίζα Παύλου	Γνωστικές Παρεμβάσεις σε έφηβους με νευροαναπτυξιακές διαταραχές (ΔΕΠΥ, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες κα).	Σκοπός της διδακτορικής διατριβής είναι να δημιουργηθεί ένα γνωστικό – γλωσσικό εργαλείο κατάλληλο για την αξιολόγηση βασικών γνωστικών διεργασιών ή λειτουργιών όπως η προσοχή και η μνήμη καθώς και οι γλωσσική ικανότητα στην εφηβεία. Οι δυσκολίες που παρατηρούνται σε αυτούς τους τομείς θεωρούνται ως υπεύθυνες για τις λειτουργικές δυσκολίες που οι έφηβοι με νευροαναπτυξιακές διαταραχές εμφανίζουν σε ένα ευρύ φάσμα, συμπεριλαμβανομένων των δυσκολιών στη μάθηση, προβλημάτων συμπεριφοράς και κοινωνικής απομόνωσης. Για το σκοπό αυτό θα δημιουργηθεί ένα θεραπευτικό πρωτόκολλο για συγκεκριμένους γνωστικούς τομείς με απώτερο στόχο την αύξηση των δεξιοτήτων και της προσοχής, της μνήμης και/ή άλλων λειτουργικών διεργασιών. Οι παρεμβάσεις θα βασίζονται σε ηλεκτρονικά μέσα και τεχνολογία. Οι γνωστικές ικανότητες θα επαναξιολογηθούν αμέσως μετά τη θεραπεία και τρεις μήνες μετά τη λήξη της θεραπείας για να καθοριστεί κατά πόσο υπήρξε βελτίωση και σε ποιους τομείς.	Μαρία Καμπανάρου

Όνομα Φοιτητή	Τίτλος Διατριβής	Επεξήγηση	Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Εμμανουηλ Ανυφαντής	Γλωσσικές Διαταραχές σε Νευροεκφυλιστικές Ασθένειες	Σκοπός του ερευνητικού προγράμματος είναι η διερεύνηση του προφίλ των γλωσσικών χαρακτηριστικών των ατόμων με νευροεκφυλιστική ασθένεια. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία δεν γνωρίζουμε πολλά για τις γλωσσικές διαταραχές, σε αντίθεση με τον μεγάλο αριθμό μελετών σχετικά με γνωστικές διαταραχές. Οι τομείς της γλώσσας που θα αξιολογηθούν περιλαμβάνουν (1) την κατονομασία, (2) την κατανόηση και παραγωγή μεταφορών. Οι γνωστικές και γλωσσικές διαταραχές επηρεάζουν την ποιότητα ζωής του ατόμου και έτσι η έγκαιρη αναγνώριση των γλωσσικών διαταραχών εκτός από τη γνωστική εξασθένηση, θα μπορούσε να προσφέρει ευκαιρίες για δημιουργία νέων θεραπευτικών παρεμβάσεων. Υπάρχει έλλειψη μελετών που διερευνούν τα γλωσσικά ελλείμματα σε ελληνόφωνους πληθυσμούς. Η συμβολή αυτής της μελέτης σε αυτό το τομέα θα είναι σημαντική.	Μαρία Καμπανάρου

Όνομα Φοιτητή	Τίτλος Διατριβής	Επεξήγηση	Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Ντέπη Οικονομίδου Κράνου	Αποκατάσταση της εργαζόμενης μνήμης σε άτομα με γλωσσικές δυσλειτουργίες	Θέτοντας ως απώτερο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ατόμων με αφασία (ΑμΑ), ο σκοπός της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της επαναλαμβανόμενης Διακρανιακής Μαγνητικής Διέγερσης (εΔΜΔ) ως θεραπευτικού εργαλείου αποκατάστασης σε ΑμΑ. Ο αριστερός ραχιοπλευρικός προμετωπιαίος φλοιός είναι συγκεκριμένη περιοχή του εγκεφάλου υπεύθυνη για τις δεξιότητες της εργαζόμενης μνήμης και θα διεγερθεί χρησιμοποιώντας το πρωτόκολλο "Intermittent Theta Burst Stimulation (iTBS)". Μέσω της εφαρμογής αυτού το πρωτοκόλλου αναμένεται η επακόλουθη αύξηση των δεξιοτήτων της εργαζόμενης μνήμης, με συνεπακόλουθη και τη βελτίωση του λόγου. Επί του παρόντος, δεν υπάρχουν άλλες έρευνες που να αποδεικνύουν ότι συμπληρώνοντας τη μη επεμβατική εγκεφαλική διέγερση με την εκπαίδευση της εργαζόμενης μνήμης σε ΑμΑ θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των γλωσσικών ικανοτήτων. Έτσι η εΔΜΔ θα συνδυαστεί επίσης με ένα πρόγραμμα γνωστικής εκπαίδευσης υποβοηθούμενης από ηλεκτρονικό υπολογιστή, το RehaCom, το οποίο περιλαμβάνει λογισμικό θεραπείας για την εργαζόμενη μνήμη. Οι συμμετέχοντες θα λάβουν το πρόγραμμα θεραπείας μέσα από 10 συνεδρίες προγραμματισμένες σε μια περίοδο 2 εβδομάδων. προκειμένου να συγκριθούν τα αποτελέσματα και να δημιουργηθεί το καλύτερο δυνατό πρόγραμμα θεραπείας για ένα πετυχημένο πρόγραμμα αποκατάστασης σε άτομα με αφασία.	Μαρία Καμπανάρου

Όνομα Φοιτητή	Τίτλος Διατριβής	Επεξήγηση	Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Αναστάσιος Μ. Γεωργίου	Η χρήση του επαναλαμβανόμενου Διακρανιακού Μαγνητικού Ερεθισμού μέσω ψηφιακής νευροπλοήγησης στην αποκατάσταση της χρόνιας αφασίας τύπου Broca's	Η αφασία, ως ένα σημαντικό επακόλουθο του εγκεφαλικού επεισοδίου, επηρεάζει περισσότερο από το ένα τρίτο των επιζώντων μετά από ένα τέτοιο συμβάν. Τεχνικές μη επεμβατικού ερεθισμού του εγκεφάλου (NIBS), όπως η διακρανιακή μαγνητική διέγερση (TMS), οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη διευκόλυνση της νευροπλαστικότητας, έχουν δείξει ότι υπάρχει προοπτική αναφορικά με τη χρήση τους στην αποκατάσταση της αφασίας μετά από εγκεφαλικό. Στις περισσότερες περιπτώσεις, χρησιμοποιείται κατασταλτικό επαναλαμβανόμενο TMS (iTMS) στο δεξί (ομόλογο) ημισφαίριο με σκοπό την αύξηση της δραστηριότητας του υγιούς αριστερού ημισφαιρίου στην περιοχή Broca's. Ο σκοπός της διδακτορικής διατριβής είναι η σύγκριση της αποτελεσματικότητας διαφορετικών iTMS πρωτοκόλλων για την αποκατάσταση χρόνιας αφασίας μετά από εγκεφαλικό επεισόδιο.	Μαρία Καμπανάρου

Όνομα Φοιτητή	Τίτλος Διατριβής	Επεξήγηση	Επιβλέπουσα Καθηγήτρια
Μαρίνα Καλλιμάχου	Γλωσσικό Προφίλ Παιδιών με Κοχλιακό Εμφύτευμα	Η παρούσα διδακτορική μελέτη που εκπονείται από το τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης, ΤΕΠΑΚ, εστιάζεται στη χαρτογράφηση της γλωσσικής πορείας που ακολουθούν κωφά παιδιά προσχολικής ηλικίας με κοχλιακό εμφύτευμα (ΚΕ). Η εν λόγω διαμήκης έρευνα είναι η πρώτη συστηματική μελέτη που παρατηρείται σε πληθυσμό στην Κύπρο και εξετάζει συστηματικά σειρά από γλωσσικές δοκιμασίες βασισμένες σε επίσημα και ανεπίσημα πρωτόκολλα που χρησιμοποιούνται παγκόσμια. Τα δεδομένα εξετάζονται με γνώμονα τη θεωρία της «Γλωσσικής Συνέχειας» (Continuity Hypothesis) (see Vihman, 2014) η οποία προτάσσει την άρρηκτη σχέση μεταξύ της αρχικής πρώιμης γλωσσικής παραγωγής και μεταγενέστερης γλωσσικής πορείας που ακολουθείται από νήπια με τυπική γλωσσική πορεία. Προβλέπεται ότι τα παιδιά με ΚΕ θα διαφέρουν συστηματικά από την ομάδα ελέγχου που αποτελείται από νήπια με τυπική γλωσσική πορεία (ΤΑ) ίδιας χρονολογικής ηλικίας και ίδιας γλωσσικής ηλικίας. Γίνεται επίσης ανάλυση δεδομένων σε υποομάδες παιδιών με ΚΕ με στόχο την μελέτη ύπαρξης παραγόντων που πιθανό να προβλέπουν την γλωσσική πορεία που ακολουθείται μέσω της διαστρωματικής ανάλυσης δεδομένων.	Κάκια Πετεινού

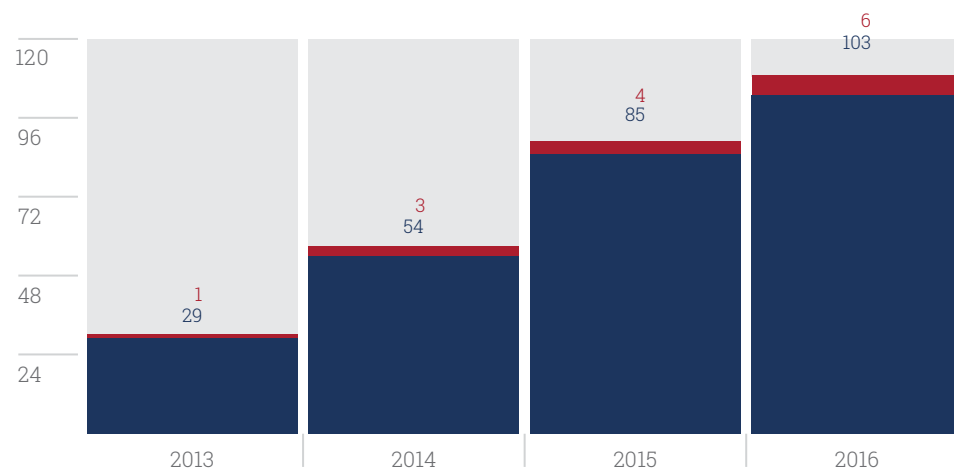
Προοπτικές Απασχόλησης

Οι απόφοιτοι του προγράμματος θα είναι ικανοί να ασκούν όλο το κλινικό εύρος της Λογοθεραπείας/Λογοπαθολογίας σε κρατικά και ιδιωτικά νοσηλευτήρια, σε κέντρα αποκατάστασης και σε σχολικές μονάδες, να ασκήσουν ελεύθερο επάγγελμα, καθώς επίσης και να αναπτύξουν δραστηριότητα σε τομείς έρευνας, εκπαίδευσης και διοίκησης στις υπηρεσίες υγείας.

Φοιτητές

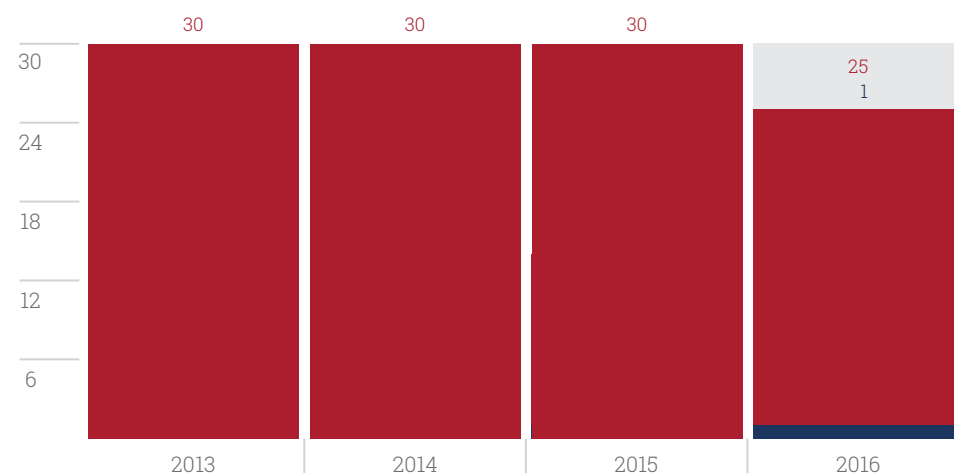
Το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης αποτελείται από προπτυχιακούς φοιτητές από το 2013 (Γράφημα 21). Η πλειοψηφία των φοιτητών είναι κυπριακής καταγωγής. Επίσης, είναι γυναίκες (Γράφημα 22).

- Διδακτορικό Επίπεδο
- Προπτυχιακό Επίπεδο

[Γράφημα 21] Σύνολο φοιτητών του Τμήματος Αποκατάστασης στο σύνολο των 10 χρόνων για κάθε ακαδημαϊκό επίπεδο.

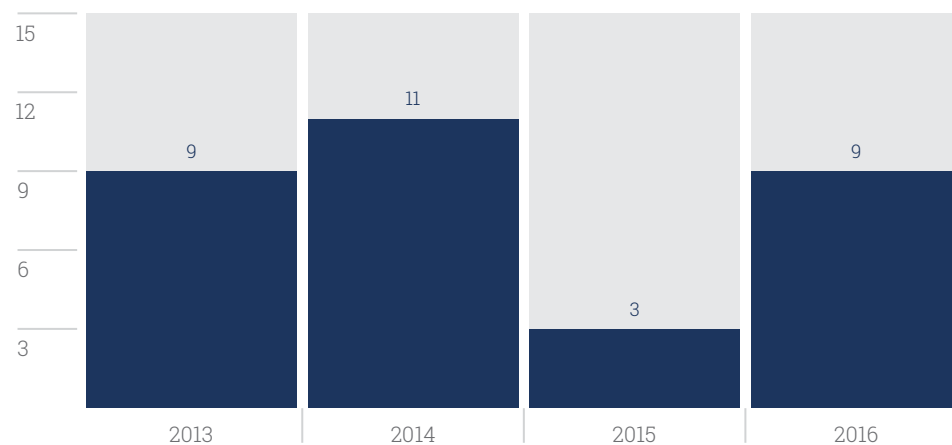
- Γυναίκες
- Άνδρες

[Γράφημα 22] Φύλο νεοεισερχόμενων φοιτητών του τμήματος Αποκατάστασης στο σύνολο των 10 χρόνων.

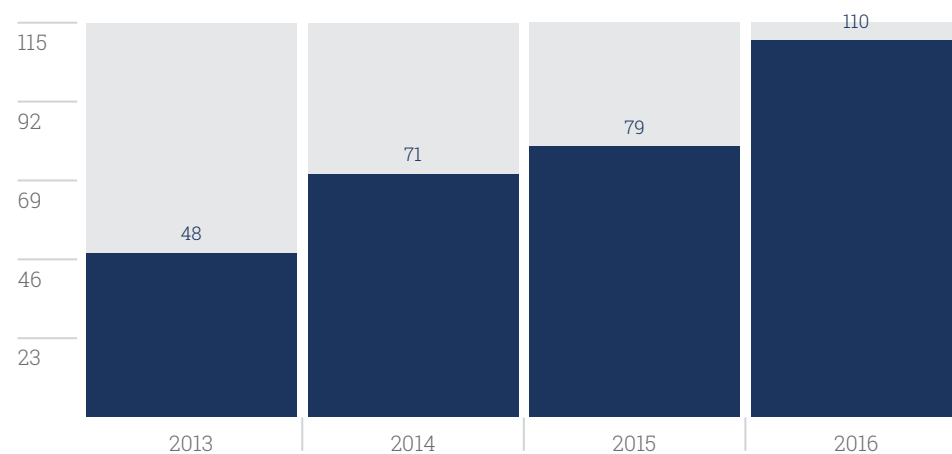
[Έρευνα]

Ερευνητικά Επιτεύγματα

Τα ερευνητικά επιτεύγματα του Τμήματος Αποκατάστασης έχουν προσδιοριστεί χρησιμοποιώντας δυο δείκτες από το Time Higher Education (THE), ερευνητικό έργο (Research productivity) και βιβλιογραφική αναφορά (Research influence – citations). Για την ανάλυση και παρουσίαση των ερευνητικών επιτευγμάτων που ανακτήθηκαν τον Ιούλιο 2017 μέσα από την βάση δεδομένων Scopus, πήραμε τους απόλυτους αριθμούς το σύνολο των άρθρων και βιβλιογραφικών αναφορών αντίστοιχα. Τα πιο κάτω γραφήματα αφορούν όλα τα μέλη του Τμήματος Αποκατάστασης ομαδοποιημένα σε χρονολογίες από το 2007 μέχρι και το 2016. Τα επιστημονικά άρθρα που δημοσιεύτηκαν παρουσιάζουν σταθερότητα (Γράφημα 23), ενώ οι βιβλιογραφικές αναφορές παρουσιάζουν γραμμική αύξηση (Γράφημα 24).

[Γράφημα 23] Επιστημονικά άρθρα για το σύνολο ετών λειτουργίας του Τμήματος Αποκατάστασης.

[Γράφημα 24] Βιβλιογραφικές αναφορές για το σύνολο ετών λειτουργίας του Τμήματος Αποκατάστασης.

[Κοινωνική Προσφορά]

Διοργάνωση Συνεδρίων, Σεμιναρίων & Άλλων Εκδηλώσεων

—

[5ο Διεθνές Συνέδριο με θέμα Γλωσσικές Διαταραχές στα Ελληνικά (LDG5)

Στις 30 και 31 Μαΐου 2014, το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου διοργάνωσε το 5ο Διεθνές Συνέδριο με θέμα Γλωσσικές Διαταραχές στα Ελληνικά (Language Disorders in Greek 5). Πρόκειται για μια επετειακή συνάντηση που σηματοδοτούσε τα 10 χρόνια από τη διοργάνωση του πρώτου συνεδρίου. Το συνέδριο διοργανώνεται κάθε 2 χρόνια. Στόχος του συνεδρίου ήταν η διάχυση και η συζήτηση της τρέχουσας έρευνας που διεξάγεται για τις γλωσσικές διαταραχές στην Κοινή Νέα Ελληνική και την Κυπριακή Ελληνική με απώτερους σκοπούς την περαιτέρω ερευνητική δραστηριότητα αλλά και την πληροφόρηση της κλινικής πρακτικής. Δεδομένου της οικονομικής κατάστασης

σε Ελλάδα και Κύπρο, το συνέδριο ήταν ένα ανοιχτό κάλεσμα προς όλα τα ερευνητικά εργαστήρια και ερευνητές, καθώς επίσης και σε επαγγελματίες λογοθεραπευτές, με ενδιαφέρον στις γλωσσικές διαταραχές. Στο συνέδριο συμμετείχαν ως προσκεκλημένοι ομιλητές διεθνείς εμβέλειας επιστήμονες. Το συνέδριο εστιάστηκε σε θέματα που αφορούν τη θεωρητική και την πειραματική έρευνα σε όλα τα επίπεδα της γλώσσας, φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία και πραγματολογία. Εξίσου ενδιαφέρουσα θεωρήθηκε η έρευνα που ασχολείται με την ανάγνωση, τη γραφή, την εκμάθηση και τις γνωστικές διαταραχές. Δυνατότητα συμμετοχής δόθηκε τόσο σε ακαδημαϊκούς, όσο και φοιτητές για προφορικές παρουσιάσεις ή παρουσιάσεις με poster.

[Ημερίδα Αποκατάστασης σε νευρολογικές και μυοσκελετικές παθήσεις

Η πρώτη ημερίδα σε θέματα Αποκατάστασης πραγματοποιήθηκε στις 29 Νοεμβρίου 2014, στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και ήταν αποτέλεσμα της υπογραφής μνημονίου συνεργασίας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου και του Μελάθρου Αγωνιστών

της ΕΟΚΑ. Διοργανώθηκε μέσα στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας και με την ευκαιρία των εορτασμών των εικοσάχρονων από τη λειτουργία του Μελάθρου Αγωνιστών της ΕΟΚΑ και της Παγκόσμιας Ημέρας Ατόμων με Αναπηρία. Καταξιωμένοι επιστήμονες από την Κύπρο παρουσίασαν θέματα αποκατάστασης ενηλίκων με νευρολογικές και μυοσκελετικές παθήσεις. Η ημερίδα απευθυνόταν σε επαγγελματίες υγείας οι οποίοι ασχολούνται ή έχουν ενδιαφέρον σε θέματα αποκατάστασης ενηλίκων, σε φοιτητές σε επαγγέλματα υγείας και άλλα άτομα που ενδιαφέρονται σε θέματα αποκατάστασης. Η ημερίδα είχε τεθεί κάτω από την αιγίδα του Υπουργού Υγείας και ήταν δωρεάν. Την ημερίδα παρακολούθησαν 106 άτομα.

[**Cyprus Working Group meeting της COST
Δράσης IS1208**

Η Σχολή Επιστημών Υγείας και το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης είχαν βρεθεί στην ευχάριστη θέση να φιλοξενήσει το Cyprus Working Group meeting της COST Δράσης IS1208 'Collaboration of Aphasia Trialists (CATs)', ένα ερευνητικό δίκτυο αφιερωμένο στην ενίσχυση της γνώσης, των ικανοτήτων

και της μεθοδολογίας αναφορικά με την έρευνα πάνω στην αφασία (29 Σεπτεμβρίου – 1 Οκτωβρίου 2015). Στην συγκεκριμένη Δράση συμμετείχαν περίπου 100 ερευνητές (ακαδημαϊκοί και κλινικοί) από 25 χώρες. Τα κύρια ερευνητικά πεδία των συμμετεχόντων ήταν η θεραπεία λόγου και ομιλίας, η νοσηλευτική, η έρευνα πάνω στα εγκεφαλικά επεισόδια, η γλωσσολογία, η ψυχολογία, η νευροεπιστήμη και η αποκατάσταση. Η συγκεκριμένη COST Δράση χρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επιστημών, την Ευρωπαϊκή Συνεργασία στον τομέα της Επιστημονικής και Τεχνικής Έρευνας (COST) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Για περισσότερες πληροφορίες, μπορείτε να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα της Δράσης στο <http://www.aphasiatrials.org> και την COST σελίδα πληροφοριών στο http://www.cost.eu/COST_Actions/isch/IS1208.

[**Γνωστικές-γλωσσικές προκλήσεις για τα άτομα με γλωσσική διαταραχή στη Μεσόγειο και τα Βαλκάνια**

Την Παρασκευή 19 και το Σάββατο 20 Ιουνίου 2015, η Σχολή Επιστημών Υγείας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου φιλοξένησε διήμερη συνάντηση με την καθηγήτρια Mabel Rice στη Λεμεσό με τίτλο: Γνωστικές-γλωσσικές προκλήσεις για τα άτομα με γλωσσική διαταραχή στη Μεσόγειο και τα Βαλκάνια / Cognitive-linguistic challenges for Language-impaired Individuals in the Mediterranean and Balkans (CLIMB). Η καθηγήτρια Mabel Rice θεωρείται διεθνώς ως αυθεντία σε θέματα που άπτονται διαταραχές της γλώσσας και τη γενετική βάση της γλωσσικής κατάκτησης. Συγκεκριμένα, συνέβαλε σημαντικά στον εντοπισμό πρώιμων κλινικών δεικτών για τη διάγνωση μικρών παιδιών με γλωσσική δυσλειτουργία ενώ το ερευνητικό της έργο εκτείνεται σε γενετικές και επιδημιολογικές ανακαλύψεις. Επιπλέον, έχει συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη δοκιμασιών μέτρησης του βαθμού γλωσσικής διαταραχής σε αγγλόφωνα παιδιά μικρής ηλικίας. Τέλος, ένα μεγάλο επίτευγμα της εξειδικευμένης γνώσης της ήταν η ανάπτυξη πρωτόκολλων

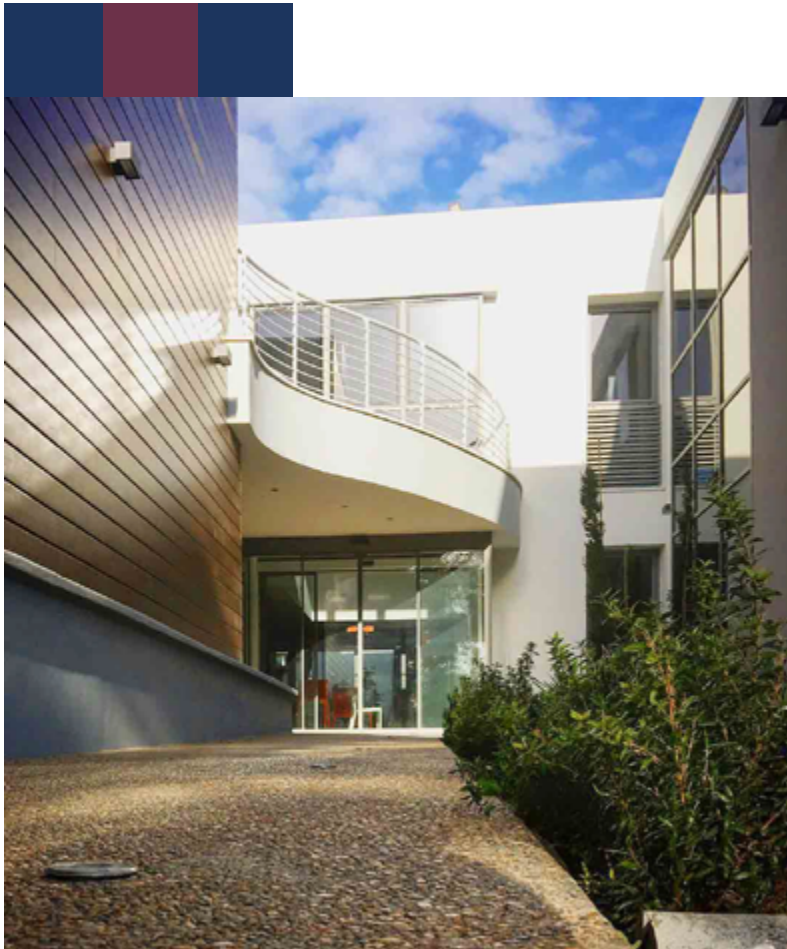
γλωσσικής παρέμβασης. Στη συνάντηση συμμετείχαν ερευνητές παρουσιάζοντας το ερευνητικό τους έργο σε θέματα σχετικά με τα παραπάνω καθώς και συγγενικής θεματολογίας, όπως επιδημιολογία, κατασκευή δοκιμασιών, βιολογικό γλωσσικό υπόβαθρο και γενετικοί έλεγχοι.

[**Ενισχύοντας τις γλωσσικές ικανότητες των παιδιών με γλωσσικές διαταραχές στην Κύπρο και την Ευρώπη.**

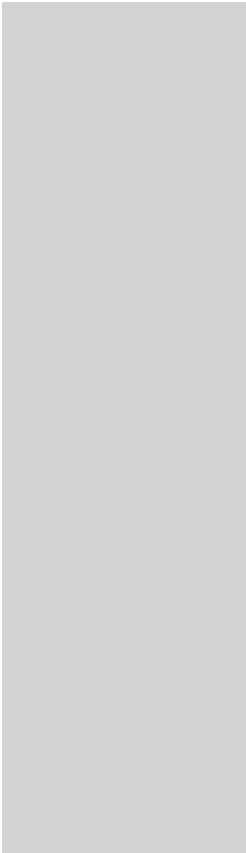
Το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης, της Σχολής Επιστημών Υγείας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, διοργάνωσε ημερίδα με θέμα «Ενισχύοντας τις γλωσσικές ικανότητες των παιδιών με γλωσσικές διαταραχές στην Κύπρο και την Ευρώπη» στις 12 Οκτωβρίου 2016. Η ημερίδα, η οποία ήταν υπό την αιγίδα του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, διοργανώθηκε στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Ερευνητικού προγράμματος COST IS1406 “Enhancing children’s oral language skills across Europe and beyond: A collaboration focusing on interventions for children with learning their first language” που σκοπό έχει να αναπτύξει τη γνώση στο

πεδίο των γλωσσικών διαταραχών και να βελτιώσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Στην έρευνα συμμετέχουν ερευνητές από 36 χώρες τόσο από την Ευρώπη όσο και εκτός. Από την Κύπρο συμμετείχε το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης του ΤΕ.ΠΑ.Κ.: η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Κάκια Πετεινού, η Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μαρία Καμπανάρου και η Λέκτορας Έλενα Θεοδώρου. Στην ημερίδα παρουσιάστηκαν θέματα σχετικά με τη Γλωσσική Διαταραχή από τον καθηγητή του Newcastle University Prof James Law, από την Καθηγήτρια του McGill University Prof Elin Thordardottir, τη Λέκτορα του ΤΕΠΑΚ Δρ Έλενα Θεοδώρου και τον επιστημονικό διευθυντή του Ινστιτούτου Έρευνας και Εκπαίδευσης Δρ. Ιωάννη Βογινδρούκα.

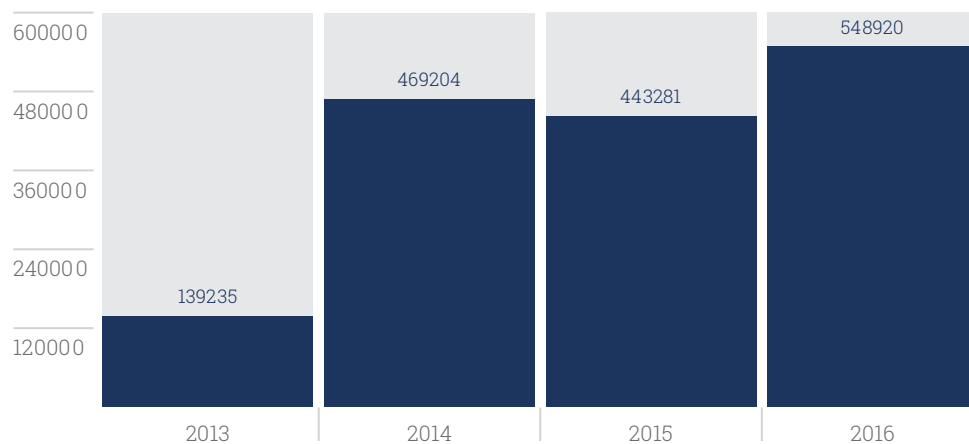
Κτίριο Κλινικής
Αποκατάστασης

[Οικονομικοί Δείκτες]

Το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης αφού ξεκίνησε από το 2013, έχει μια ανοδική πορεία φθάνοντας λίγο πιο πάνω από μισό εκατομμύριο (Γράφημα 25).

[Γράφημα 25] Ετήσια κρατική χορηγία του Τμήματος Αποκατάστασης.

Κτιριακές Εγκαταστάσεις και Υποδομές

[Θεμελιακό Εργαστήριο Αποκατάστασης (Θ.ΕΡ.ΑΠΟ)]

Το Θ.ΕΡ.ΑΠ.Ο δημιουργήθηκε το 2013 με εσωτερική χρηματοδότηση από το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΤΕΠΑΚ) προς την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης Δρ. Κάκια Πετεινού. Στεγάζεται στους χώρους του προγράμματος λογοθεραπείας του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης, που υπάγεται στη Σχολή Επιστημών Υγείας του ΤΕΠΑΚ. Το Θ.ΕΡ.ΑΠ.Ο είναι από τα πρώτα βασικά ερευνητικά εργαστήρια αποκατάστασης στην Κύπρο σε κρατικό Πανεπιστήμιο και εξειδικεύεται κυρίως σε συστηματικές διαχρονικές μελέτες της γλωσσικής κατάκτησης και γλωσσικής αργοπορίας κυρίως στη βρεφική, νηπιακή και προσχολική ηλικία. Απώτερος στόχος της ερευνητικής δραστηριότητάς του είναι η μελέτη της τυπικής και πρώιμης γλωσσικής ικανότητας και δυσκολίας στην παραγωγή και αντίληψη της γλώσσας μέσω καινοτομικών ερευνητικών

μεθόδων και ανάπτυξης ευαίσθητων και αξιόπιστων διαγνωστικών εργαλείων γλωσσικής αξιολόγησης και γλωσσικής αποκατάστασης σε παιδιατρικό και προσχολικό πληθυσμό.

Το Θ.ΕΡ.ΑΠΟ στοχεύει:

- στη μελέτη της πρώιμης γλωσσικής ανάπτυξης σε τυπικούς και μη τυπικούς πληθυσμούς μέσω συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων ομιλίας από παιδιά στην Κύπρο
- στη μελέτη της τυπικής εξέλιξης γλωσσικών δεξιοτήτων που θεωρείται απαραίτητη για τη δημιουργία έγκυρων και ευαίσθητων εργαλείων ανίχνευσης, αξιολόγησης και διάγνωσης και αποκατάστασης προβλημάτων ομιλίας
- στην εκπόνηση μελετών που εξετάζουν σειρά από γλωσσικά χαρακτηριστικά σε παιδιά με πρώιμη γλωσσική καθυστέρηση με απώτερο στόχο τον προσδιορισμό προγνωστικών

παραγόντων που συμβάλουν στην εξέλιξη της χρόνιας γλωσσικής διαταραχής

- στην ανάπτυξη σύγχρονων μεθόδων διάγνωσης και αποκατάστασης προβλημάτων ομιλίας
- στην προαγωγή των επιστημών αποκατάστασης λόγου σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

[Εργαστήριο Επικοινωνίας Λόγου Γλώσσας (ΕΠΙ.ΛΟ.Γ.ο)]

Το εργαστήριο με την επωνυμία ΕΠΙ.ΛΟ.Γ.ο ιδρύθηκε από τη Λέκτορα Λογοπαθολογίας Δρ. Έλενα Θεοδώρου, για να καλύψει ερευνητικές, εκπαιδευτικές και κλινικές ανάγκες στους τομείς των Γλωσσικών και Επικοινωνιακών Διαταραχών στην παιδική ηλικία με χρηματοδότηση από το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου (Εναρκτήρια χρηματοδότηση στη Λέκτορα Έλενα Θεοδώρου). Το εργαστήριο στεγάζεται στο

Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης στο κτήριο ΖΤ3, Βραγαδίνου 15, 3041, Λεμεσός.

Το εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με σταθμούς εργασίας όπου οι ερευνητές και οι συνεργάτες τους μπορούν να αποθηκεύσουν και να αναλύσουν ερευνητικά δεδομένα. Είναι εξοπλισμένο μεταξύ άλλων με Διαγνωστικά Εργαλεία Γλώσσας, το εργαλείο E-prime, εργαλεία καταγραφής δεδομένων, ταμπλέτες για ανάπτυξη πινάκων επικοινωνίας, εφαρμογές που αφορούν χρήση συμβόλων για γλωσσική ανάπτυξη κ.λ.

Συνοπτικά η δράση του εργαστηρίου σχετίζεται:

1. με τη χαρτογράφηση των γλωσσικών ικανοτήτων παιδιών με αναπτυξιακές γλωσσικές διαταραχές (πρωτογενής και δευτερογενής)
2. το σωστό εντοπισμό και αξιόπιστη αξιολόγηση των γλωσσικών δυσκολιών στην παιδική ηλικία

3. την αξιοποίηση των ερευνητικών δεδομένων για στοχευμένη παρέμβαση (Evidence Based Practice)
4. τη διερεύνηση των παρεχόμενων υπηρεσιών Εναλλακτικής και Επαυξητικής Επικοινωνίας σε άτομα χωρίς ή με περιορισμένη λεκτική επικοινωνία
5. πως τα γλωσσικά προγράμματα συμβόλων και νοημάτων (π.χ. MAKATON) μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά στη λογοθεραπευτική παρέμβαση τόσο στο επίπεδο της αξιολόγησης όσο και στο σχεδιασμό της παρέμβασης.

Επιπρόσθετα, ασχολείται με τη διερεύνηση της θεραπευτική αντιμετώπισης παιδιών με σοβαρές επικοινωνιακές δυσκολίες, και συγκεκριμένα πως τα προγράμματα που χρησιμοποιούν χειρονομίες, νοήματα και σύμβολα μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη της επικοινωνιακής ικανότητας καθώς επίσης και στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου.

[Εργαστήριο Νευροαποκατάστασης]

Διευθύντρια: Δρ. Μαρία Καμπανάρος

Το Εργαστήριο Νευροαποκατάστασης του τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου έχει τρεις στόχους: Έρευνα, Περίθαλψη Ασθενών και Εκπαίδευση. Το Εργαστήριο παρέχει στο ερευνητικό του προσωπικό πρόσβαση σε τεχνολογία αιχμής στον τομέα της μη επεμβατικής διέγερσης του εγκεφάλου, εφαρμόζοντας διάφορες τεχνικές διέγερσης (π.χ. επαναλαμβανόμενος Διακρανιακός Μαγνητικός Ερεθισμός (rTMS) και Διακρανιακός Ηλεκτρικός Ερεθισμός (tDCS)). Αυτές οι προσεγγίσεις επιτρέπουν τη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ εγκεφάλου και συμπεριφοράς και της μελέτης της νευροπλαστικότητας του εγκεφάλου μέσω προσεκτικών πειραματικών διαδικασιών που ενσωματώνουν τεχνικές απεικόνισης του εγκεφάλου τόσο σε υγιείς όσο και σε πληθυσμούς ασθενών.

Το Εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με το μηχάνημα «Magstim Super Rapid2 magnetic stimulation» το οποίο

εφαρμόζει τόσο απλούς μαγνητικούς παλμούς όσο και επαναλαμβανόμενους παλμούς υψηλής απόδοσης. Ο συνδυασμός του «Super Rapid2» με πηνία τύπου «Air Film» επιτρέπουν την εφαρμογή rTMS για μεγάλη διάρκεια, καθιστώντας το μηχάνημα κατάλληλο για θεραπευτικές εφαρμογές. Η προσθήκη οδοντιατρικής καρέκλας προσδίδει άνεση στους ασθενείς κατά τη διάρκεια των θεραπειών.

Το «ANT-NEURO Visor2 LT image-guided frameless stereotactic system» αποτελεί σύστημα νευροπλοήγησης και χρησιμοποιείται για την απεικόνιση, σε πραγματικό χρόνο, των περιοχών του εγκεφάλου στις οποίες εφαρμόζεται το TMS (www.ant-neuro.com). Το σύστημα αυτό λειτουργεί ως ένας «καθοδηγητής» για την τοποθέτηση του εκάστοτε rTMS πηνίου στο κεφάλι του ασθενή βασιζόμενο στην 3-D απεικόνιση του εγκεφάλου του ασθενή χρησιμοποιώντας μαγνητική τομογραφία εγκεφάλου (μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε ανατομικές είτε λειτουργικές εικόνες του εγκεφάλου). Η θέση της κεφαλής και του πηνίου εντοπίζονται μέσω ειδικής κάμερας υπέρυθρης ακτινοβολίας και ενσωματώνονται στην μαγνητική τομογραφία του ασθενή. Στην οθόνη του κομπιούτερ παρουσιάζονται,

σε πραγματικό χρόνο, οι περιοχές του εγκεφάλου στις οποίες επιδρούν οι μαγνητικοί παλμοί, δεδομένου ότι οι μαγνητικές δυνάμεις εφαρμόζονται κάθετα σε σχέση με το επίπεδο του πηνίου και συνεπώς και των εγκεφαλικών περιοχών που διεγείρονται.

Επίσης, το εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με πολλά και διαφορετικά πηνία διαφόρων μεγεθών, όπως πηνία τύπου-σχήματος 8 για εστιασμένη διέγερση, ειδικά διπλά κωνοειδή πηνία για εις βάθος διέγερση του εγκεφάλου, καθώς και αερόψυκτα πηνία. Επιπλέον, στο Εργαστήριο υπάρχουν διαθέσιμα και ειδικά «ψεύτικα» πηνία που ταιριάζουν απόλυτα με τα αληθινά και προορίζονται για τη χρήση τους σε δοκιμασίες ελέγχου.

[Κλινική Αποκατάστασης]

Το κτίριο είναι το πρώτο που θα ανεγερθεί στον χώρο του Παλαιού Νοσοκομείου της Λεμεσού στην περιοχή που έχει καθοριστεί ως ο «Β' Πόλος» ανάπτυξης του Πανεπιστημίου. Η πανεπιστημιακή Κλινική θα αποτελεί ουσιαστικά την πρώτη Κλινική

Αποκατάστασης στην Κύπρο και στην Ελλάδα, η οποία θα προσφέρει το πρώτο προπτυχιακό πρόγραμμα στον Τομέα της Λογοθεραπείας/Λογοπαθολογίας σε δημόσιο πανεπιστήμιο στην Κύπρο. Πρωτοστατώντας στον Τομέα των Επιστημών του Λόγου και της Ακοής, το ΤΕΠΑΚ θα είναι σε θέση να προσφέρει κλινικές υπηρεσίες σε ενήλικες και παιδιά στη Λεμεσό και την ευρύτερη επαρχία. Επιπλέον η κλινική θα αποτελεί φορέα κατάρτισης, παρέχοντας στους φοιτητές του Τμήματος Επιστημών Αποκατάστασης ένα μοντέλο καλής πρακτικής για πρακτική εξάσκησης, το οποίο ενσωματώνει την εκπαιδευτική / θεωρητική εμπειρία με την κλινική εκπαίδευση. Τέλος, μέσω της κλινικής, θα είναι δυνατή η διεξαγωγή έρευνας αιχμής στον κλάδο της Αποκατάστασης με σκοπό την προσέλευση εξωτερικής ερευνητικής χρηματοδότησης (εθνική και διεθνή).

Η κλινική θα διαθέτει πλήρως εξοπλισμένα εργαστήρια για διάφορους τύπους διαγνώσεων και θεραπείας, τεχνολογία αιχμής που έχει σχεδιαστεί ειδικά για να εξυπηρετεί άτομα με δυσκολίες επικοινωνίας και εκτεταμένα προγράμματα με πρώιμη παρέμβαση. Οι προσφερόμενες υπηρεσίες θα είναι διαθέσιμες σε

βρέφη, παιδιά και ενήλικες όλων των ηλικιών. Σκοπός των υπηρεσιών είναι η ολοκληρωμένη αξιολόγηση λόγου και ομιλίας ώστε να προσδιορίζεται η παρουσία, ο τύπος και η σοβαρότητα των δυσκολιών και το δυνητικό όφελος από τη θεραπευτική αγωγή. Επιπρόσθετα θα παρέχεται αξιολόγηση και θεραπεία γλώσσας και δεξιοτήτων αλφαριθμητισμού για τα παιδιά σχολικής ηλικίας και νεαρά άτομα (φωνολογική επίγνωση, ανάπτυξη της ανάγνωσης, γλωσσική ανάπτυξη, κοινωνικό λόγο και γραπτή γλώσσα). Πιο εξειδικευμένες εξετάσεις θα περιλαμβάνουν αξιολόγηση και καθοδήγηση για πρόσβαση, χρήση και αξιοποίηση Επικοινωνιακών Συστημάτων Επαυξητικής και Εναλλακτικής Επικοινωνίας (), πλήρη ακουσολογική αξιολόγηση για τον προσδιορισμό της παρουσίας, του τύπου και της σοβαρότητας της ακοής και τέλος θα διενεργούνται ακουστικές εκπομπές, ηλεκτροφυσιολογικός έλεγχος και άλλες εξετάσεις που θα διεξάγονται για να προσδιοριστεί ο τύπος ενίσχυσης ή / και παραπομπή για ιατρικές εκτιμήσεις. Για τα άτομα με προβλήματα ακοής θα προσφέρεται καθοδήγηση σχετικά με επιλογές εργαλείων ενίσχυσης συμπεριλαμβανομένων των ακουστικών βαρηκοΐας, βοηθητικές συσκευές ακοής και τα κοχλιακά εμφυτεύματα.

Κατάθεση Θεμέλιου Λίθου

Προγράμματα για ενήλικες θα περιλαμβάνουν ατομικές ή ομαδικές συνεδρίες για θεραπεία στην άρθρωση, ευχέρεια λόγου, τη γνωστική λειτουργία, τη φωνή, την κατάποση και / ή τη γλώσσα, αξιολόγηση και θεραπεία για τη μείωση της προφοράς και βοήθεια σε άτομα για προσαρμογή ως προς τις γλωσσικές διαφορές, εκπαιδευτικά προγράμματα για γονείς σε τακτική βάση, υποστήριξη των δεξιοτήτων επικοινωνίας σε σχέση με επιστροφή στην εργασία, αξιολόγηση της επικοινωνίας για τα άτομα με ακουστικές διαταραχές, προσεγγίσεις στην οικογένεια για τη βελτίωση των δεξιοτήτων ακρόασης και της συνολικής επικοινωνίας για τα άτομα που χρησιμοποιούν ακουστικά βαρηκοΐας ή / και εμφυτεύσιμων συσκευών και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ιδιώτες, οργανισμούς και σχολικά συστήματα.

Το πανεπιστήμιο θεωρεί ότι η Κλινική Αποκατάσταση θα αποτελεί κέντρο κοινωνικής προσφοράς και μοναδικό δημόσιο φορέα για ολοκληρωμένη κατάρτιση στην επικοινωνιακή αποκατάσταση, με αναγνωρισμένο Πτυχίο στον Τομέα της Λογοθεραπείας/ Λογοπαθολογίας.

Στρατηγικός Προγραμματισμός Τμήματος Αποκατάστασης

Μελλοντική εξέλιξη / μετεξέλιξη του τμήματος (αν υφίσταται): Το τμήμα στοχεύει στην σταδιακή του αυτονομία μέσω αύξησης των μελών ΔΕΠ (δημιουργία νέων θέσεων εργασίας), τη δημιουργία μεταπτυχιακού προγράμματος Αποκατάστασης στο επίπεδο Μάστερ και τη μελλοντική ενσωμάτωση της Κλινικής Αποκατάστασης (υπό εξέλιξη). Ο στενός και συνάμα απαραίτητος δεσμός του τμήματος με την Κλινική Αποκατάστασης θα βοηθήσει στην ομαλή πορεία της κλινικής πρακτικής/εξάσκησης των φοιτητών, θα συμβάλει στα ίδια έσοδα του τμήματος και θα δημιουργήσει την υποδομή και το πλαίσιο που ακολουθείται παγκόσμια όσο αφορά τα πανεπιστημιακά κέντρα αποκατάστασης και τα ερευνητικά κέντρα αριστείας. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχή έκβαση του πυλώνα αυτού είναι:

1. η στελέχωση του τμήματος με επιπλέον μέλη ΔΕΠ

2. η ολοκλήρωση ανέγερσης της Κλινικής για λειτουργία αυτής εντός του 2018.

Χωρίς αυτές τις προϋποθέσεις δεν πρέπει να περιμένουμε την επίτευξη των στόχων μας.

[Βραχυπρόθεσμοι στόχοι (1-3 χρόνια)]

- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (ΔΕΠ)
- Προσφορά ποιοτικών και διεθνώς ανταγωνιστικών μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών.
- Άντληση εθνικών και ευρωπαϊκών ερευνητικών κονδυλίων
- Δημοσίευση έρευνας
- Λειτουργία Κλινικής Αποκατάστασης
- Αύξηση ιδίων εσόδων του Τμήματος
- Αναθεώρηση και εκσυγχρονισμός του προγράμματος σπουδών

- Ενίσχυση συνεργασιών με ξένα Πανεπιστήμια, διεθνείς οργανισμούς και ερευνητικά κέντρα διεθνούς εμβέλειας
- Συνεισφορά στην κοινωνία με την παροχή λογοθεραπευτικών υπηρεσιών στα πλαίσια κλινικής άσκησης των φοιτητών στην Κλινική Αποκατάσταση

[Μεσοπρόθεσμοι στόχοι (3-6 χρόνια)]

- Σταδιακή δημιουργία επιπρόσθετων προγραμμάτων στο πεδίο της Αποκατάστασης (πρόγραμμα Εργοθεραπείας)
- Αυτονόμηση
- Αυξηση αριθμού διδακτορικών και μεταδιδακτορικών φοιτητών

[Μακροπρόθεσμοι στόχοι (>6 χρόνια)]

- Σταδιακή δημιουργία επιπρόσθετων προγραμμάτων στο πεδίο της Αποκατάστασης (πρόγραμμα Φυσικοθεραπείας)

Τμήμα Νοσηλευτικής

Ιστορία και Όραμα

Η Σχολή Επιστημών Υγείας ξεκίνησε με το Τμήμα Νοσηλευτικής όπου λειτουργούσε μέχρι πρόσφατα στη Λευκωσία. Από την ακαδημαϊκή χρονιά 2010/11, η Σχολή αυτή έχει μετακινηθεί στη Λεμεσό, αλλά εξακολουθεί να έχει δραστηριότητες και στη Λευκωσία.

Οι στόχοι και το όραμα του τμήματος Νοσηλευτικής συνοψίζονται ως εξής:

1. Να αναπτύξει επιστήμονες νοσηλευτές/τριες με ολοκληρωμένη μόρφωση οι οποίοι να ασκούν τη νοσηλευτική με ασφάλεια και υπευθυνότητα και υψηλό επίπεδο κλινικής ικανότητας σε διάφορους χώρους φροντίδας υγείας.
2. Να επιτρέψει στους φοιτητές να επωφεληθούν πλήρως από την πανεπιστημιακή εκπαίδευση καλλιεργώντας την προσωπική, διανοητική, κοινωνική και πολιτική ανάπτυξη και επίγνωση, η οποία με τη σειρά της τους επιτρέπει να εξετάσουν και την άσκηση της

νοσηλευτικής έτσι ώστε να συμβάλλουν θετικά τόσο στο νοσηλευτικό έργο όσο και στην κοινωνία.

3. Να αναπτύξει επιστήμονες νοσηλευτές/τριες οι οποίοι να αναλαμβάνουν ηγετικούς ρόλους στις υπηρεσίες παροχής φροντίδας και να προάγουν την υγεία.
4. Να ενθαρρύνει και να αναπτύξει τη διά βίου μάθηση και να υποστηρίζει τη συνεχή επαγγελματική, επιστημονική νοσηλευτική ανάπτυξη.
5. Να αναπτύξει εγγεγραμμένους νοσηλευτές/τριες επαγγελματικά κατοχυρωμένους, οι οποίοι είναι ερευνητικά προσανατολισμένοι και επιδεικνύουν την ικανότητα να ενημερώνονται συνεχώς και να αξιολογούν με κριτικό πνεύμα τη νέα γνώση.
6. Να προετοιμάσει εγγεγραμμένους νοσηλευτές/τριες, οι οποίοι εφαρμόζουν πρακτική τεκμηριωμένη βάσει ερευνητικών δεδομένων.

[Αναπληρωτές Καθηγητές/Καθηγήτριες]

Ακαδημαϊκό Προσωπικό

Ευριδίκη Παπασταύρου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/e.papastavrou/

—

Η Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Πρόεδρος του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου, πρώην Πρόεδρος του Συμβουλίου Εγγραφής Νοσηλευτών και Μαιών και Μαιευτικής και έχει μακρά εμπειρία ως Εκπαιδευτικός, Ερευνητής και Σύμβουλος. Έχει συμβάλει στην ίδρυση της Επιτροπής Ηθικής του ΤΕΠΑΚ της οποίας υπήρξε η πρώτη πρόεδρος και επιπλέον διορίστηκε μέλος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Κύπρου για δύο θητείες. Έχει επίσης συμμετάσχει ενεργά στη φροντίδα και την ευημερία των ασθενών με άνοια με την ιδιότητα του μέλους της Εθνικής Πολυεπιστημονικής

Επιτροπής για τη νόσο του Αλτσχάιμερ καθώς και με τη διοργάνωση σειράς σεμιναρίων για τις οικογένειες ασθενών με άνοια. Η Δρ. Παπασταύρου είναι αποδέκτης 11 ερευνητικών επιχορηγήσεων που χρηματοδοτούνται από εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς όπως η ΕΕ και ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας. Είναι Πρόεδρος και Κύριος Προτείνων του Προγράμματος Δράσης COST EU CA15208 και επιστημονικός υπεύθυνος για τη συμμετοχή της Κύπρου στα Ευρωπαϊκά Ερευνητικά Προγράμματα JOBIS και APPS FOR CARERS. Το ερευνητικό της ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην φροντίδα και σε συναφή θέματα, όπως η επιβάρυνση της φροντίδας, η οργάνωση της φροντίδας περίθαλψης και το περιβάλλον παροχής της νοσηλευτικής φροντίδας. Η Δρ. Παπασταύρου είναι μέλος της Συντακτικής Επιτροπής 3 εθνικών και 3 διεθνών επιστημονικών περιοδικών και κριτής σε 22 διαφορετικά διεθνή επιστημονικά περιοδικά. Έχει ένα αρχείο 120 δημοσιεύσεων σε επιστημονικά περιοδικά (από τα οποία τα 82 είναι ευρετηριασμένα στο Google Scholar, 65 στο PUBMED και πολλά δημοσιεύονται στην ελληνική γλώσσα σε εθνικά περιοδικά από την Κύπρο και την Ελλάδα). Η επιστημονική της εργασία είναι δημοσιευμένη σε 134 διαφορετικά επιστημονικά

περιοδικά, 17 διαφορετικές θεματικές ενότητες και 29 διαφορετικές χώρες η οποία συγκεντρώνει πέραν των 2000 αναφορών στη διεθνή βιβλιογραφία (h-index = 23, i10-index = 41).

Νίκος Μίτλεττον – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/nicos.middleton/

Ο Δρ. Νίκος Μίτλεττον κατέχει BSc Στατιστική και Επιχειρησιακή Έρευνα (UCL, 1997), MSc στην Ανάλυση Αποφάσεων σε θέματα Υγείας (LSE και LSHTM, 1998) και PhD στην Επιδημιολογία (University of Bristol, 2004). Είναι Αναπληρωτής Καθηγητής Μεθοδολογίας Έρευνας στις Επιστήμες Υγείας και Βιοστατιστικής (από 11/2014, Επίκουρος Καθηγητής 3/2009-11/2014). Εργάστηκε στο Τμήμα Κοινωνικής Ιατρικής, του Πανεπιστημίου του Bristol (Λέκτορας Ιατρικής Στατιστικής, 2004-2005) στη Σχολή Δημόσιας Υγείας του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ (μεταδιδακτορικός ερευνητικός συνεργάτης, 2006-2008) και στο Διεθνές Ινστιτούτο Περιβαλλοντικής και Δημόσιας Υγείας (επισκέπτης Λέκτορας 2006-2008). Εκτελεί

καθήκοντα Αντιπροέδρου Τμήματος και Συντονιστή του Διδακτορικού προγράμματος. Υπηρέτησε ως Πρόεδρος Τμήματος (2015-2016) και Κοσμήτορας της Σχολής Επιστημών Υγείας (2015-2016).

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εμπίπτουν στο πεδίο της κοινωνικής και γεωγραφικής επιδημιολογίας, ιδίως όσον αφορά σε πληθυσμιακές ανισότητες υγείας και περιβαλλοντικών προσδιοριστών της υγείας, τόσο σε σχέση με το κοινωνικό όσο και το φυσικό περιβάλλον. Ήταν επικεφαλής Επιδημιολόγος/Βιοστατιστικός στις μεγαλύτερες σε κλίμακα επιδημιολογικές μελέτες στην Κύπρο για το παιδικό άσθμα (επιστημονικός υπεύθυνος Δρ. Π. Γιάλλουρος). Συμμετείχε σε σειρά ερευνητικών προγραμμάτων με εξωτερική χρηματοδότηση (FP7, Life+, Erasmus+, ΙΠΕ, Υπουργείο Υγείας), όπως και σε ένα μεγάλο αριθμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών. Ήταν επιστημονικός υπεύθυνος του έργου «BrEaST start in life» (EEA NGO Grants, 2014-2015) – μια διαχρονική μελέτη στα μαιευτήρια της Κύπρου με στόχο την πρώτη εκτίμηση δεικτών θηλασμού μέχρι τον 6ο μήνα ζωής του παιδιού. Είναι επιστημονικός υπεύθυνος του έργου «Baby Buddy Forward» (Erasmus+ Adult

Education, 2017-2020), το οποίο έχει στόχο τη δημιουργία ανοικτής πρόσβασης διαδικτυακού εκπαιδευτικού προγράμματος προετοιμασίας για τη γονεϊκότητα στη βάση της πολιτισμικής προσαρμογής του υφιστάμενου Baby Buddy™ σε συνεργασία με τον οργανισμό Best Beginnings (UK), τη ΜΚΟ Birth Forward και άλλους εταίρους από Ελλάδα και Γερμανία.

Έχει πλούσιο συγγραφικό έργο, το οποίο συγκεντρώνει άνω των 2100 ετεροαναφορών στη βιβλιογραφία (h-index = 22, i10-index = 39), και ανακοινώσεις σε τοπικά και διεθνή συνέδρια (IEA, ERS, EuroEpi, EUPHA). Το διδακτικό το έργο καλύπτει ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως Μεθοδολογία της Έρευνας στις Επιστήμες Υγείας, Επιδημιολογία, Βιοστατιστική, Τεκμηριωμένη Πρακτική, Τεχνικές Συγγραφής και Παρουσίασης Επιστημονικής Εργασίας, σε προπτυχιακό, μεταπτυχιακό και διδακτορικό επίπεδο.

Το Σεπτέμβριο του 2015 διορίστηκε ως Αντιπρόσωπος της Κυβέρνησης στο Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας.

Αναστάσιος Μερκούρης – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/anastasios.merkouris/

Ο Αναστάσιος Μερκούρης είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Νοσηλευτικής του ΤΕΠΑΚ από το 2008. Αποφοίτησε από το τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών και στη συνέχεια απέκτησε μεταπτυχιακό τίτλο (Msc) από το University of California San Francisco (U.S.A.) και διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο Αθηνών στη Διοίκηση των Νοσηλευτικών Υπηρεσιών. Έχει εργαστεί επί σειρά ετών ως Επισκέπτης Καθηγητής στην Ελληνική Ανώτατη Σχολή Αξιοματικών Νοσηλευτικής, ως Αναπληρωτής Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Νοσηλευτικής στο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης και έχει μεγάλη εμπειρία στην επαγγελματική κατάρτιση στο χώρο της υγείας. Έχει επίσης συνεισφέρει από πολλές θέσεις στο ΤΕΠΑΚ, ως Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος του Τμήματος Νοσηλευτικής, Κοσμήτορας της Σχολής Επιστημών Υγείας, μέλος του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, Πρόεδρος της Συντεχνίας των Ακαδημαϊκών, μέλος σε πλήθος Συγκλητικών Επιτροπών, Εκλεκτορικών κτλ.

Διδάσκει τα μαθήματα της Μεθοδολογίας, Έρευνας και Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας και Βασικές Αρχές Διδασκαλίας και Μάθησης στη Νοσηλευτική σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην Οργάνωση της νοσηλευτικής φροντίδας, στη Νοσηλευτική Ηγεσία, στη Διοίκηση Ποιότητας στις Υπηρεσίες Υγείας, στην Ικανοποίηση των ασθενών, στην Οργανωσιακή κουλτούρα, στην Σχετιζόμενη με την Υγεία Ποιότητα Ζωής, στα Δικαιώματα των ασθενών και στην Αξιολόγηση της Εκπαίδευσης.

Βασίλειος Ραφτόπουλος

Ο Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος διετέλεσε Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου και Υπεύθυνος του Μεσογειακού Ερευνητικού Εργαστηρίου για τη Δημόσια Υγεία και την Ποιότητα Φροντίδας (www.cut.ac.cy/medyp) το οποίο είναι πιστοποιημένο με ISO9001:2008. Είναι απόφοιτος της Νοσηλευτικής του

Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με μεταπτυχιακές σπουδές στην Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας, διδακτορικό στην ποιότητα φροντίδας και την ικανοποίηση των ηλικιωμένων ασθενών και μεταδιδακτορική έρευνα στην επιδημιολογία των λοιμωδών νοσημάτων και τη διαχείριση κρίσεων και κινδύνων στον χώρο της υγείας. Εργάστηκε ως νοσηλεύτρια στη Μονάδα Λοιμώξεων Νοσοκομείου των Αθηνών και στο Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στο Γραφείο HIV/AIDS και Σεξουαλικά Μεταδιδόμενων Νοσημάτων καθώς και στην Συνδρομική Επιδημιολογική Επιτήρηση των Ολυμπιακών και των Παραολυμπιακών Αγώνων «ΑΘΗΝΑ 2004». Δίδαξε σε προπτυχιακό επίπεδο στην Ανωτάτη Σχολή Αξιωματικών Νοσηλευτικής της Ελλάδος, στα Τμήματα Νοσηλευτικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και στο Τμήμα Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Λάρισας. Δίδαξε σε μεταπτυχιακό επίπεδο στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έχει συμμετάσχει ως επιστημονικός υπεύθυνος και ως κύριος ερευνητής σε ελληνικές, διεθνείς και πολυκεντρικές έρευνες και διαθέτει δημοσιεύσεις για την

ποιότητα, την επιτήρηση των λοιμωδών νοσημάτων και τους ηλικιωμένους. Συμμετείχε στην συγγραφή κεφαλαίου σε έκδοση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας με τίτλο: «Mass Gatherings and Public Health. The Experience of the Athens 2004 Olympic Games». Έχει κάνει την επιμέλεια κεφαλαίου στο Red Book 2006, Αναφορά της Επιτροπής για τις Λοιμώξεις, 27η αγγλική έκδοση. Έχει κάνει επιμέλεια του βιβλίου Nursing Older People, Edited by Sally J. Redfern and Fiona M. Ross, 2006 και έχει συγγράψει το βιβλίο «Τα θέλω και τα μπορώ της ποιότητας στις υπηρεσίες φροντίδας υγείας».

Αικατερίνη Λαμπρινού – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/ekaterini.lambrinou/

Η Δρ. Αικατερίνη Λαμπρινού είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Νοσηλευτικής. Σπούδασε στο Τμήμα Νοσηλευτικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο στην «Κλινική Νοσηλευτική» και διδακτορικό τίτλο από το Τμήμα Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Δίδαξε ως Επισκέπτρια Λέκτορας στο

Τμήμα Νοσηλευτικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Επιπλέον, η μεγαλύτερη της κλινική εμπειρία ήταν στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας της 1ης Καρδιολογικής Πανεπιστημιακής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο, όπου και απέκτησε μεγάλη εμπειρία στη φροντίδα ατόμων με καρδιαγγειακές παθήσεις.

Με υπόβαθρο στη γεροντολογία και την εντατική καρδιολογική φροντίδα, τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν: νοσηλευτικά εκπαιδευτικά προγράμματα σε σχέση με τη φροντίδα των ηλικιωμένων και το ρόλο των νοσηλευτών στις στρατηγικές πρόληψης και διαχείρισης ατόμων με καρδιαγγειακά νοσήματα. Το κύριο ερευνητικό της ενδιαφέρον αφορά στη διαχείριση καρδιακής ανεπάρκειας, καθώς είναι ένα από τα πιο κοινά προβλήματα υγείας των ηλικιωμένων. Οι περισσότερες από τις δημοσιεύσεις και αναφορές της αναφέρονται στο συγκεκριμένο θέμα, συμπεριλαμβανομένων των περιοδικών μεγάλης εμβέλειας, όπως το *European Journal of Heart failure* και η *European Heart Journal*.

Τα τελευταία χρόνια έχει σημαντικές διοικητικές θέσεις στην Ευρωπαϊκή Καρδιολογική Εταιρεία μετά από αξιολόγηση και διεθνή αναγνώριση. Υπήρξε μέλος του διοικητικού συμβουλίου Καρδιακής Ανεπάρκειας (2012-2016) και εξακολουθεί να είναι μέλος επιτροπών του Συμβουλίου (Committee on Exercise Physiology and Training, Committee on Patient Care, Committee Online Education). Επιπλέον, τα τελευταία χρόνια είναι στο διοικητικό συμβούλιο του Συνδέσμου Νοσηλευτών Καρδιολογίας και άλλων συναφών επαγγελματιών και είναι η τρέχουσα πρόεδρος του Συμβουλίου για τα 2016-2018. Για τα επόμενα δυο χρόνια και μετά από πρόσκληση από την Αμερικανική Εταιρεία της Καρδιολογικής Εταιρείας θα είναι η Πρόεδρος της Διεθνούς Επιτροπής του Συνδέσμου Νοσηλευτών Καρδιολογίας και Αγγειακών εγκεφαλικών Επεισοδίων της Αμερικανικής Καρδιολογικής Εταιρείας.

Χριστιάνα Κούτα – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/christiana.kouta/

Η Δρ. Χριστιάνα Κούτα εργάζεται στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου από το 2007. Είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Τμήμα Νοσηλευτικής και υπεύθυνη του Μεταπτυχιακού προγράμματος στη Προηγμένη Νοσηλευτική και Φροντίδα Υγείας στη Κοινότητα. Διδάσκει στο προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο Κοινωνική Νοσηλευτική, Προαγωγή Υγείας, Διαπολιτισμική Νοσηλευτική και Οικογενειακή Νοσηλευτική. Η Δρ. Κούτα διετέλεσε Εκπαιδευτικός Λειτουργός στη Νοσηλευτική Σχολή Κύπρου το 1998-2007.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα συνδυάζουν την υγεία στη κοινότητα, τη διαπολιτισμική υγεία λαμβάνοντας υπόψη το φύλο και τη σεξουαλικότητα. Άλλες σημαντικές περιοχές ενδιαφέροντος της Δρ. Κούτα περιλαμβάνουν τη σεξουαλική βία και τη σεξουαλική επιθετικότητα και τη θυματοποίηση των νέων.

Η Δρ. Κούτα ήταν και είναι επιστημονική υπεύθυνη αρκετών Ευρωπαϊκών χρηματοδοτούμεων

προγραμμάτων όπως- United to end Female Genital Mutilation, Intercultural Education for Nurses in Europe και άλλα.

Η Δρ. Κούτα έχει πάνω από 40 δημοσιεύσεις (διεθνείς και εθνικές) σε επιστημονικά περιοδικά και έχει δημοσιεύσει επίσης δύο διδακτικά βιβλία. Το δημοσιευμένο έργο της έχει λάβει πάνω από 200 ετεροαναφορές. Έχει δώσει πάνω από 15 παρουσιάσεις ως κύρια ομιλήτρια και έχει παρουσιάσει πάνω από 60 εργασίες σε διεθνή και εθνικά συνέδρια.

[Επίκουροι Καθηγητές/Καθηγήτριες]

Μαρία Καρανικόλα – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/maria.karanikola/

Η Δρ. Μαρία Καρανικόλα κατέχει τη θέση Επίκουρου Καθηγήτριας Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, κατόπιν εκλογής. Είναι κάτοχος πτυχίου στη Νοσηλευτική από το Εθνικό

και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1999), καθώς και μεταπτυχιακού τίτλου Μάστερς στην Ψυχική Υγείας (2001) και διδακτορικού τίτλου στη Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας (2006) από το ίδιο Πανεπιστήμιο.

Η κλινική εμπειρία της ως Νοσηλεύτρια σε ποιότητα περιβάλλοντα φροντίδας υγείας είναι πολυετής, συμπεριλαμβανομένων και των δομών ψυχικής υγείας. Από το 2008 έως σήμερα στο ΤΕΠΑΚ, η Δρ. Μαρία Καρανικόλα συντονίζει ως επικεφαλής την προπτυχιακή και μεταπτυχιακή εκπαίδευση στη Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας, ενώ παράλληλα οργανώνει, συντονίζει και συμμετέχει σε πλήθος ερευνητικών προγραμμάτων σχετικών με τον τομέα αυτό.

Τα κύρια ερευνητικά ενδιαφέροντά της περιστρέφονται γύρω από τη σχέση μεταξύ του περιβάλλοντος παροχής φροντίδας και της νευρο-βιολογικής υγείας των επαγγελματιών και των χρηστών των υπηρεσιών υγείας, με έμφαση στα περιβάλλοντα φροντίδας ψυχικής υγείας, εντατικής, επείγουσας και ογκολογικής φροντίδας. Σημαντικό μέρος του ερευνητικού της έργου αφορά τη διερεύνηση της βιωματικής εμπειρίας της νευρο-βιολογικής (ψυχικής) νόσου, καθώς

επίσης και της παροχής/ λήψης υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Παράλληλα, μεγάλο μέρος της ερευνητικής δραστηριότητάς της αφορά τον τρόπο με τον οποίο το περιβάλλον εργασίας σχετίζεται με τη νευρο-νοητική και ψυχολογική ανταπόκριση, τη νοσηματοδότηση και τις στάσεις, τόσο των επαγγελματιών και κύρια των νοσηλευτών. Ένας επιπλέον ερευνητικός άξονας αφορά στη διερεύνηση ζητημάτων επαγγελματικού ρόλου των Ελλήνων και Κυπρίων Νοσηλευτών, και περαιτέρω της σχέσης τους με νευρο-νοητικές παραμέτρους, καθώς και με την ποιότητα και την ασφάλεια της παρεχόμενης φροντίδας. Μελλοντικά σχέδια περιλαμβάνουν τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας παρεμβάσεων ενδυνάμωσης σε πάσχοντες και επαγγελματίες υγείας, καθώς και στην έκβαση των κλινικών νοσημάτων. Συνοπτικά το ερευνητικό της έργο περιλαμβάνει:

- 63 δημοσιευμένες μελέτες σε επιστημονικά περιοδικά με σύστημα ανεξαρτήτων κριτών
- 5 επιστημονικά συγγράμματα (επιμέλεια/ μετάφραση στην Ελληνική γλώσσα) και 2 μονογραφίες

- 5 κεφάλαια σε επιστημονικά συγγράμματα
- 57 παρουσιάσεις ερευνητικών περιλήψεων σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια με σύστημα ανεξαρτήτων κριτών
- 9 παρουσιάσεις ερευνητικών περιλήψεων σε εθνικά επιστημονικά συνέδρια με σύστημα ανεξαρτήτων κριτών
- 12 προσκλήσεις για συμμετοχή σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια με σύστημα ανεξαρτήτων κριτών
- 5 προσκλήσεις για συντονισμό στρογγυλής τράπεζας σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια με σύστημα ανεξαρτήτων κριτών
- 3 εκδόσεις εκπαιδευτικού υλικού / σημειώσεων πανεπιστημιακών παραδόσεων
- Περισσότερες από 25 κρίσεις επιστημονικών μελετών σε περισσότερα από 16 διεθνή επιστημονικά περιοδικά με σύστημα ανεξαρτήτων κριτών

Ανδρέας Χαραλάμπους – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/andreas.charalambous/

Ο Δρ. Ανδρέας Χαραλάμπους ξεκίνησε τη νοσηλευτική του καριέρα του το 1995. Απέκτησε τον πρώτο τίτλο σπουδών από το Πανεπιστήμιο Northumbria (UK), το μεταπτυχιακό του από το Πανεπιστήμιο του Middlesex (UK) το 2002, και το διδακτορικό του στην Ογκολογική Νοσηλευτική από το ίδιο Πανεπιστήμιο το 2008. Με κλινικό υπόβαθρο στην φροντίδα ατόμων που έχουν διαγνωστεί με κακοήθειες, έχει εργαστεί κλινικά και ακαδημαϊκά στην Κύπρο, το Ηνωμένο Βασίλειο και την Φιλανδία. Έχει μακρά και αποδεδειγμένη διαδρομή στον ακαδημαϊκό χώρο από το 2004. Μέσα από αυτή την πορεία και επιπλέον τις διδακτορικές σπουδές του απέκτησε εξειδικευμένες δεξιότητες στην ανάπτυξη και την αναθεώρηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων νοσηλευτικής, τόσο σε κλινικό όσο και σε και ακαδημαϊκό επίπεδο. Σήμερα είναι Επίκουρος Καθηγητής Ογκολογίας και Ανακουφιστικής Φροντίδας στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και Επισκέπτης Καθηγητής (Docent) στο Πανεπιστήμιο του Turku (Φινλανδία). Είναι ο ιδρυτής και σημερινός

Πρόεδρος της Κυπριακής Ογκολογικής Νοσηλευτικής Εταιρείας. Από το 2013 είναι μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου της European Oncology Nursing Society - EONS και συμμετέχει στο έργο RECaN (Recognizing Cancer Nursing in Europe - αναγνώριση ειδικευμένου νοσηλευτικού καρκίνου στην Ευρώπη) της EONS. Συμμετέχει σε πολλά εθνικά και διεθνή ερευνητικά προγράμματα σε διάφορους τομείς της φροντίδας της κακοήθειας. Έχει δημοσιεύσει πάνω από 80 εθνικές και διεθνείς εκδόσεις σε υψηλού επιπέδου περιοδικά στους τομείς της φροντίδας της κακοήθειας, της ποιότητας φροντίδας, των συμπληρωματικών και εναλλακτικών θεραπειών, της ανακουφιστικής φροντίδας και της ενσωματωμένης ιατρικής (Integrative Medicine). Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του είναι η συμπληρωματική και ολοκληρωμένη ιατρική, η ανακουφιστική φροντίδα και η διαχείριση συμπτωμάτων (δηλ. Ξηροστομία, Βλεννογονίτιδα, Δύσπνοια, Σύνδρομο Hand-foot syndrome). Επίσης τον ενδιαφέρει η διερεύνηση της ποιότητας ζωής σε ασθενείς με κακοήθεια, ο ρόλος του οικογενειακού φροντιστή και η φροντίδα στο τέλος της ζωής.

Πάυλος Σαράφης – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/pavlos.sarafis/

Ο Δρ. Πάυλος Σαράφης είναι απόφοιτος της Σχολής Αξιωματικών Νοσηλευτικής, εντάχθηκε στις τάξεις του Υγειονομικού Σώματος του Πολεμικού Ναυτικού, όπου και αποστρατεύτηκε με το βαθμό του Πλωτάρχη ε.α.

Έχει ολοκληρώσει τρία μεταπτυχιακά προγράμματα: MSc στην Διοίκηση Μονάδων Υγείας, στην Δημόσια Υγεία και στη Διαχείριση Κρίσεων, Μαζικών Καταστροφών και Επειγουσών καταστάσεων. Είναι Διδάκτορας του ΕΚΠΑ τμήματος Ιατρικής με υποτροφία από το Κοινοφελές Ίδρυμα Αλέξανδρος Ωνάσης στο αντικείμενο της Βασικής Έρευνας / Χειρουργικών Λοιμώξεων. Έχει εξειδικευτεί στο Πανεπιστήμιο LMU του Μονάχου Γερμανίας στην Ταξιδιωτική Ιατρική και Τροπικά Νοσήματα, όπου και συμμετείχε στην έρευνα της παρασκευής ανθρώπινου εμβολίου έναντι του ιού H5N1 - κλινική φάση I/II ως μεταδιδακτορικός ερευνητής.

Διαθέτει πλούσια ακαδημαϊκή και εκπαιδευτική δραστηριότητα καθώς δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, τμήμα Νοσηλευτικής βάση του ΠΔ 407/80 τα αντικείμενα της Χειρουργικής Νοσηλευτικής I &

II, της Ταξιδιωτικής Ιατρικής και της Διαπολιτισμικής Νοσηλευτικής. Διδάσκει σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές Ταξιδιωτική Ιατρική και Λοιμώξεις σε θέση επιστημονικού συνεργάτη του τμήματος Νοσηλευτικής του ΕΚΠΑ. Διαθέτει μεγάλη εμπειρία στην Ανοικτή και Εξ-Αποστάσεως Εκπαίδευση, έχοντας συνεργασθεί στα Μεταπτυχιακά Προγράμματα του ΕΑΠ, ως μέλος ΣΕΠ και ως επιβλέπων διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών προγραμμάτων Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας ΕΣΥ. Παράλληλα έχει ασχοληθεί με την εκπαίδευση ενηλίκων και την Δια Βίου Κατάρτιση, συνεργαζόμενος με την Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης - ΙΝΕΠ (Μέλος στο Ενιαίο Μητρώο Διδακτικού Προσωπικού του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.) και τα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης στα γνωστικά πεδία Μάνατζμεντ-Marketing Υπηρεσιών Υγείας, και Πολιτικών Υγείας.

Είναι μέλος επιστημονικών επιτροπών ξενόγλωσσων και ελληνικών περιοδικών. Έχει πλούσιο ερευνητικό και συγγραφικό έργο και έχει συμμετάσχει στη συγγραφή βιβλίων που σχετίζονται με τα επαγγελματικά και επιστημονικά του ενδιαφέροντα.

Μαρία Κυράνου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/maria.kyranou/

Η Δρ. Μαρία Κυράνου είναι απόφοιτος του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με πτυχίο Νοσηλευτικής και κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλο από το ίδιο πανεπιστήμιο στο Health Care Management and Informatics. Απέκτησε διδακτορικό τίτλο στη Νοσηλευτική από το University of California, San Francisco, School of Nursing το οποίο θεωρείται από τα κορυφαία πανεπιστήμια στη νοσηλευτική διεθνώς.

Ερευνητικά δραστηριοποιείται στην Τεκμηριωμένη Νοσηλευτική Πρακτική, στην εφαρμογή της νοσηλευτικής επιστήμης στην ογκολογική φροντίδα, στη διατροφολογική αξιολόγηση ογκολογικών ασθενών, στη μάθηση βασισμένη στα προβλήματα ως νέα μέθοδος συμμετοχής των σπουδαστών, στην ενσυναίσθηση των φοιτητών και επαγγελματιών νοσηλευτικής και στις δεξιότητες επικοινωνίας στη φροντίδα υγείας.

[Εκλεγμένοι Λέκτορες]

Μερόπη Μπουζίκα – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/meropi.mouzika/

Η Δρ. Μερόπη Μπουζίκα είναι κάτοχος πτυχίου στη Νοσηλευτική από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1997), καθώς και Μεταπτυχιακού τίτλου (MSc) (2001) και Διδακτορικού τίτλου (PhD) στην Εντατική Νοσηλευτική (2008) από το ίδιο Πανεπιστήμιο. Η κλινική εμπειρία της καλύπτει πολυετή εργασία (1998-2014) σε ποικίλα περιβάλλοντα φροντίδας υγείας, εκ των οποίων τα περισσότερα είναι σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ).

Από το 2014 κατέχει τη θέση Λέκτορα στην Επείγουσα & Εντατική Νοσηλευτική στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Από τότε, είναι υπεύθυνη του Μεταπτυχιακού προγράμματος επιπέδου μάστερ στην κατεύθυνση “Προηγμένη Επείγουσα & Εντατική Νοσηλεία”, μία από τις 5 κατευθύνσεις του διετούς προγράμματος μάστερ στην Προηγμένη Νοσηλευτική

Πρακτική. Πριν. Ήταν Επίκουρη Καθηγήτρια στο ΑΤΕΙ Αθηνών, στο Τμήμα Νοσηλευτικής.

Τα κύρια ερευνητικά της ενδιαφέροντά περιστρέφονται γύρω από τη νοσηλευτική φροντίδα των βαριά πάσχοντων ασθενών, το στρες και τον πόνο που βιώνουν κατά τη διάρκεια της νοσηλείας τους. Ασχολείται με τη βιολογική έρευνα (συμπεριλαμβανομένης της έρευνας σε εργαστηριακό επίπεδο) και μελετά τη συμβολή του στρες στην έναρξη της πολυοργανικής δυσλειτουργίας και της απόπτωσης στη βαριά νόσο. Στο παραπάνω πλαίσιο, μελετά την επίδραση του περιβάλλοντος της ΜΕΘ, τόσο στους ασθενείς όσο και στους νοσηλευτές. Μελλοντικά της σχέδια περιλαμβάνουν τη διερεύνηση του χρόνιου πόνου σε ασθενείς της ΜΕΘ, μετά την έξοδό τους από αυτή, καθώς και τη διερεύνηση της πιθανής συσχέτισης του πόνου και των νευροπεπτιδίων του στρες με νοσηλευτικές παρεμβάσεις. Έχει δημοσιεύσεις σε έγκριτα ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά καθώς και έναν σημαντικό αριθμό διαλέξεων σε εθνικά και διεθνή συνέδρια.

Ελισάβετ Παπαθανάσογλου

Η Δρ. Ελισάβετ Παπαθανάσογλου διατέλεσε μέλος του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος Νοσηλευτικής κατά τα έτη 2008-2014. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα συνδυάζουν τη βασική επιστήμη με τη νοσηλευτική διαχείριση ασθενών με οξείες ασθένειες. Μελετά την παθοφυσιολογία της δυσλειτουργίας πολλαπλών οργάνων (MODS) και τον ρόλο της απόπτωσης και των νευροπεπτιδίων στο MODS και τη διαμόρφωση αυτών των γεγονότων με ψυχολογικοί-γνωστικούς παράγοντες και νοσηλευτικές παρεμβάσεις. Επιπρόσθετα, διερευνά θέματα διεπαγγελματικής συνεργασίας, νοσηλευτικής αυτονομίας και κλινικής λήψης αποφάσεων, καθώς και τα δικαιώματα των ασθενών και τις ηθικές πτυχές της κρίσιμης φροντίδας. Ένας άλλος ισχυρός τομέας ενδιαφέροντος επικεντρώνεται στη φαινομενολογική διερεύνηση της εμπειρίας των ασθενών και των νοσοκόμων στην εντατική φροντίδα και στα φαινόμενα της φροντίδας, της ενσυναίσθησης και της υπεράσπισης. Χρησιμοποιεί ένα ευρύ φάσμα μεθόδων έρευνας, συμπεριλαμβανομένης της εργαστηριακής, ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας.

[Ενταγμένο Προσωπικό]

Ανδρούλα Ιωάννου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/androula.ioannou/

Η Ανδρούλα Ιωάννου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια η οποία απέκτησε Πτυχίο ΒΑ στη Νοσηλευτική Επιστήμη (με διάκριση) με κύριο θέμα τη Νοσηλευτική Εκπαίδευση και Νοσηλευτική Διοίκηση από το Πανεπιστήμιο Νοτίου Αφρικής, UNISA, Πρετόρια, Νότιος Αφρική το 1992 και πιστοποιητικό στη Μεθοδολογία της Εκπαίδευσης και Τεχνικές Διδασκαλίας από το ΑΤΙ το 1998.

Διετέλεσε Λειτουργός Εκπαίδευσης Α' στη Νοσηλευτική Σχολή, Λευκωσία Κλινική Εκπαιδευτριά καθώς επίσης Νοσηλευτική Λειτουργός στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας.

Έχει παρακολουθήσει μεγάλο αριθμό σεμιναρίων και συνεδρίων στην Κύπρο και το εξωτερικό. Είναι

μέλος του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών και Μαιών (ΠΑΣΥΝΜ) και του Συμβουλίου νοσηλευτών του Ηνωμένου Βασιλείου UKCC.

Έχει συμβάλει στη συλλογή δεδομένων για τη μελέτη EPE Project “Empowering patients through education” η οποία συντονίζεται από το Πανεπιστήμιο Τούρκου Φινλανδίας και στην οποία συμμετέχουν άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Στο διδακτικό της έργο καλύπτει θέματα στους τομείς των Θεμελιωδών Αρχών Νοσηλευτικής και Χειρουργική Νοσηλευτική και Ειδικότητες.

Είναι η Γενική Συντονίστρια του προγράμματος κλινικής άσκησης των φοιτητών του Τμήματος Νοσηλευτικής και διατέλεσε Πρόεδρος Επιτροπής Εξετάσεων για μονιμοποίηση νοσηλευτών του Υπουργείου Υγείας.

Μαριάννα Κωνσταντίνου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/m.constantinou/

Η κα. Μαριάννα Κωνσταντίνου είναι απόφοιτος του Anglia Polytechnic University στο Professional Studies (Nurse Education) και κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο Surrey, Ηνωμένο Βασίλειο στο θέμα Applied Professional Studies in Education and Training καθώς επίσης μεταπτυχιακό από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν στα θέματα εκπαίδευσης και διοίκησης σε περιβάλλοντα υγείας και στη χειρουργική νοσηλευτική.

Πανίκος Μασούρας – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/panicos.masouras/

Ο Δρ. Πανίκος Μασούρας εργάστηκε στο Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο ως Εργαστηριακός Βοηθός, Λέκτορας και Ανώτερος Λέκτορας. Απέκτησε διδακτορικό τίτλο στο e-Learning Methodology από το Assumption University Ταυλάνδης. Ο μεταπτυχιακός

του τίτλος από το Kingston University, Ηνωμένο Βασίλειο αφορά στα Πληροφοριακά Συστήματα. Είναι απόφοιτος του State University of New York at Albany στην Επιστήμη των Υπολογιστών.

Μέσω του Κυπριακού Συνδέσμου Πληροφορικής του οποίου είναι Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου αναπτύσσει αξιόλογη δράση που αναγνωρίζεται καθολικά από την κοινότητα της πληροφορικής στην Κύπρο. Είναι μέλος της Επιτροπής για τη Ψηφιακή Στρατηγική της Κύπρου που λειτουργεί υπό τον εκάστοτε Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων. Εκπροσώπησε την Κύπρο ως αρχηγός και υπαρχηγός της εθνικής αποστολής σε διεθνείς και βαλκανικές διοργανώσεις διαγωνισμών πληροφορικής και συμμετέχει σε τεχνικές και συμβουλευτικές επιτροπές για θέματα πληροφορικής.

Ειδικεύεται σε θέματα ανάπτυξης πληροφοριακών συστημάτων και διαχείρισης δεδομένων. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στους τομείς της ψηφιακής υγείας, της ηλεκτρονικής μάθησης σε συνδυασμό με τη ψηφιακή και κοινωνική

ενσωμάτωση, των ψηφιακών δεξιοτήτων και της ηλεκτρονικής αξιολόγησης σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Τάσος Ξυρίχης – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/tasos.xyrichis/

Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα του κ. Τάσου Ξυρίχη επικεντρώνονται στις νέες μεθόδους διδασκαλίας και σε θέματα Ανατομίας και το διδακτικό του έργο επεκτείνεται σε διάφορους τομείς με έμφαση στην Ανατομία και Φυσιολογία του Ανθρώπινου Σώματος.

Εργάστηκε ως Λειτουργός Εκπαίδευσης στη Νοσηλευτική Σχολή Λευκωσίας από τον Απρίλιο του 1994 έως το Σεπτέμβριο του 2008 όπου και εντάχθηκε στο τμήμα της Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Υπηρέτησε ως εκπρόσωπος της Σχολής Επιστημών Υγείας στη Σύγκλητο για δύο συνεχείς θητείες, μέλος του Συμβουλίου του Τμήματος και Εκπρόσωπος

του Ενταγμένου Προσωπικού στη Συντεχνία Ακαδημαϊκού Προσωπικού του πανεπιστημίου. Επίσης υπηρέτησε ως μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Σχολής με διορισμό από το Υπουργικό Συμβούλιο. Υπήρξε μέλος σε διάφορες επιτροπές όπως πυρασφάλειας κτηρίων, επιτροπής για διοργάνωση τελετών αποφοίτησης, εκπαιδευτικών εκθέσεων, αξιολόγησης τελικών εξετάσεων, πυρήνα μάθησης για την συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού κ.α.

Μαρία Παπαδοπούλου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/maria.papadopoulou/

Η Μαρία Παπαδοπούλου είναι Επίκουρη Καθηγήτρια – Ενταγμένη στο Τμήμα Νοσηλευτικής. Είναι κάτοχος διπλώματος νοσηλευτικής, μαιευτικής,

πτυχίου νοσηλευτικής και μαιευτικής εκπαίδευσης και μεταπτυχιακού στην διαχείριση του δημόσιου τομέα από το Κυπριακό Διεθνές Ινστιτούτο Διοίκησης (2009). Συμβάλλει στη μαιευτική εκπαίδευση, ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα μετα-νοσηλευτικής οδού.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ποιότητα της μαιευτικής εκπαίδευσης και άσκησης και επαγγελματικής ανάπτυξης. Συνείσφερε στα κοινά ως εκλεγμένο μέλος του Συμβουλίου Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, του επαγγελματικού συνδέσμου και της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών.

Σωκράτης Σωκράτους – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/sokratis.sokratous/

Το πρώτιστο ερευνητικό ενδιαφέρον του Επίκουρου Καθηγητή, εστιάζεται στους ακόλουθους τομείς:

1. στην αξιολόγηση του Επαγγελματικού σθέ-
νους των προμηθευτών της Υγείας σε σχέση
με τις εργασιακές τους συνθήκες σε ατομικό
και οργανωσιακό επίπεδο, με στόχο την βελ-
τίωση της ποιότητας της παρεχομένης φρο-
ντίδας υγείας
2. την ανίχνευση ψυχικών διαταραχών σε παιδιά
και εφήβους, με στόχο την έγκαιρη διάγνω-
ση, παρέμβαση και βελτίωση της ποιότητας
ζωής τους.

Ειδικά θέματα ερευνητικού ενδιαφέροντος αφο-
ρούν στη μέτρηση της ψυχικής υγείας των επαγγελ-
ματιών που εργάζονται σε μονάδες ψυχικής υγείας, σε
σχέση με συγκεκριμένους παράγοντες και διαστάσεις
που την επηρεάζουν, στη μέτρηση της επαγγελματι-
κής ικανοποίησης των Επαγγελματιών Υγείας στις
μονάδες ψυχικής υγείας και ψυχοκοινωνικής απο-
κατάστασης, στην ικανοποίηση των χρηστών από τις
Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας στην Κύπρο καθώς και η
εντόπιση των διαφόρων παραγόντων (π.χ. των κοι-
νωνικό-δημογραφικών) που επηρεάζουν την ικανο-
ποίηση τους, στην ανίχνευση ψυχικών διαταραχών

στον ευρύτερο πληθυσμό με στόχο την βελτίωση της
ποιότητας ζωής τους και η αξιολόγηση της ποιότητας
ζωής των χρηστών των υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
Επικεντρώνεται επίσης στη ποιότητα ζωής και την ευ-
ημερία ευάλωτων ομάδων πληθυσμού όπως τα παιδιά
και οι ηλικιωμένοι, καθώς και η αξιολόγηση της ψυ-
χικής και της σωματικής τους υγείας και η εντόπιση
των παραμέτρων που την επηρεάζουν.

**Παναγιώτα Ταμανά – [cut.ac.cy/faculties/
hsc/nur/staff/elected/panayiota.tamana/](http://cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/panayiota.tamana/)**

Η Παναγιώτα Ταμανά είναι απόφοιτος του Anglia
Polytechnic University στο Professional Studies (Nurse
Education) και κατέχει πρώτο τίτλο σπουδών καθώς
επίσης μεταπτυχιακό από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Κύπρου στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας. Το ερευνη-
τικό της ενδιαφέρον αφορά στην κοινοτική και δια-
πολιτισμική διάσταση της νοσηλευτικής.

Ιωάννα Φράγκου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/ioanna.frangou/

Η Ιωάννα Φράγκου είναι απόφοιτος του Anglia Polytechnic University στο Professional Studies (Nurse Education) και κατέχει πρώτο τίτλο σπουδών. Η ερευνητική της δραστηριότητα αφορά σε φοιτητές με μαθησιακές δυσκολίες και ανώτερη εκπαίδευση.

Μαρία Χατζηπαλάση – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/maria.hadjibalassi/

Η Δρ. Χατζηπαλάση είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Νοσηλευτικής. Έχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Νοσηλευτική Κρίσιμης Φροντίδας από το Πανεπιστήμιο Middlesex (Ηνωμένο Βασίλειο), είναι πτυχιούχος Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης από το Anglia Polytechnic University (UK) και κατέχει δίπλωμα Νοσηλευτικής καθώς και μεταβασικό Δίπλωμα Εντατικής Φροντίδας από τη Νοσηλευτική Σχολή Κύπρου.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν ζητήματα όπως η αλλαγή στα συστήματα παροχής φροντίδας που αποσκοπούν στη βελτίωση της παρεχόμενης φροντίδας, στις ικανότητες των νοσοκόμων κρίσιμης μέριμνας και στην εκπαίδευση με βάση τις δεξιότητες και σε άλλους.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην επίδραση ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων στην κλινική έκβαση βαριά πασχόντων ασθενών συμπεριλαμβανομένων βιολογικών δεικτών, τη διερεύνηση κλινικών ικανοτήτων νοσηλευτών και ιδιαίτερα νοσηλευτών Μονάδων Εντατικής Θεραπείας, σε παρεμβάσεις ενδυνάμωσης και ανάπτυξης ικανοτήτων ολιστικής φροντίδας σε νοσηλευτές και διερεύνηση των απόψεων τους και στις σκέψεις και αναστοχασμούς φοιτητών Νοσηλευτικής μέσα από το μάθημα Ολιστικής Φροντίδας

Χριστιάνα Νικολάου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/c.nicolaou/

Η Δρ. Χριστιάνα Νικολάου κατέχει διδακτορικό τίτλο σπουδών από το Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου από το 2015 με θέμα την Επιδημιολογία και Βιοστατιστική. Απέκτησε τίτλο σπουδών BSc (Honour's) in Professional Studies (Nurse Education) από το Anglia Polytechnic University στο Ηνωμένο Βασίλειο και Certificate in Teaching and Learning Methodology μέσω του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου και ο πρώτος τίτλος σπουδών ήταν δίπλωμα στη Γενική Νοσηλευτική από τη Νοσηλευτική Σχολή Κύπρου.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται σε επιδημιολογικές μελέτες που αφορούν σε: κοινωνική στήριξη, κοινωνικό κεφάλαιο, σχετιζόμενη με την υγεία ποιότητα ζωής, κοινωνικοπεριβαλλοντικοί προσδιοριστές υγείας, κοινωνικό περιβάλλον, φυσικό περιβάλλον, παιδογκολογικές παθήσεις, επιδημιολογία χρόνιων νοσημάτων π.χ. ρευματοειδείς παθήσεις. Επίσης μελέτες που αφορούν στην προαγωγή της υγείας

γονέων και παιδιών συμπεριλαμβανομένης και της εγγραματοσύνης σε θέματα υγείας ανάμεσα στους γονείς και τα παιδιά.

[Ανώτεροι Εκπαιδευτές/Εκπαιδευτριες]

Σωτήρης Αυγουστή – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/sotiris.avgousti/

Ο Δρ. Σωτήρης Αυγουστή είναι απόφοιτος του Τεχνολογικού Ινστιτούτου στον κλάδο της ηλεκτρολογίας και απέκτησε διδακτορικό τίτλο από το Πανεπιστήμιο New Orleans Γαλλίας, ενώ το μεταπτυχιακό του ήταν σε θέμα Επικοινωνίας Δεδομένων από το Πανεπιστήμιο Brunel του Ηνωμένου Βασιλείου.

Εξειδικεύεται στο τομέα των δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών και στη διακίνηση δεδομένων. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στο τομέα της Τηλε-Ιατρικής/ Τηλε-ρομποτικής και κυρίως

σε θέματα Τηλε-Υπερηχογράφησης (Tele-Echography) καθώς επίσης και στην διακίνηση δεδομένων.

Θεοδώρα Χριστοδούλου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/t.christodoulou/

Η Θεοδώρα-Κκάλλη Χριστοδούλου είναι Εκπαιδύτρια Πληροφορικής στο Τμήμα Νοσηλευτικής. Κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο - Masters in Online and Distance Education (MAODE) - στον Κλάδο Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο (UK) και Δίπλωμα στον Κλάδο Πληροφορικής από το Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο.

Στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο συμμετέχει στην διδασκαλία του εργαστηριακού μέρους των μαθημάτων Εισαγωγή στην Πληροφορική της Υγείας, Βιοστατιστική και Νοσηλευτική Πληροφορική.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην μελέτη της θεωρίας και πρακτικής στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, μικτή μάθηση, εκπαιδευτικό

υλικό και προσεγγίσεις ανοικτής πρόσβασης στην μάθηση, εκπαίδευση χωρίς όρια σε σχέση με την προσβασιμότητα μαθησιακών περιβαλλόντων για άτομα με αναπηρίες ή μαθησιακές δυσκολίες, σχεδιασμός, πραγματοποίηση και αξιολόγηση/διατίμηση τεχνολογικά αναβαθμισμένης μάθησης.

Πόλα Τσίγκου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/elected/pola.tsikkou/

Η Πόλα Τσίγκου είναι εκπαιδύτρια στο Τμήμα Νοσηλευτικής. Κατέχει πτυχίο Πληροφορικής από το Ανώτερο Τεχνικό Ινστιτούτο και συμμετέχει σε διάφορα θέματα όπως η Υγεία Πληροφορική, Βιοστατιστική κλπ.

Εργάστηκε ως Βοηθός Εργαστηρίου (1990 - 2011) στο Τμήμα Μελετών Υπολογιστών του Ανώτατου Τεχνικού Ινστιτούτου. Ενδιαφέρεται ερευνητικά για τις εκπαιδευτικές μεθόδους με ή χωρίς τη χρήση της τεχνολογίας στην ανώτατη εκπαίδευση.

[Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό]

Χρίστος Ανδρέου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/christos.andreou/

Ο Χρίστος Ανδρέου εργάζεται στο Τμήμα Νοσηλευτικής ως Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό από το 2010. Είναι πτυχιούχος απόφοιτος Νοσηλευτικής του Anglia Ruskin University και κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας. Παράλληλα, είναι διπλωματούχος στη Νοσηλευτική Διοίκηση και απόφοιτος του προγράμματος κατάρτισης για τους εκπαιδευτές νοσηλευτικής που παλαιότερα παρείχετο από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Είναι κάτοχος Διδακτορικού τίτλου στη διερεύνηση και την προαγωγή της μάθησης και της κριτικής σκέψης στην προπτυχιακή Νοσηλευτική εκπαίδευση. Κατά την περίοδο 2000 - 2015 διετέλεσε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών και Μαιών. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο επί σειρά ετών υπήρξε εθνικός εκπρόσωπος στο Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτών και στην ετήσια γενική συνέλευση της

Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας. Το 2000 πρωτοστατεί στην ίδρυση του εθνικού επιστημονικού περιοδικού «Κυπριακά Νοσηλευτικά Χρονικά» και μέχρι το 2015 διετέλεσε Αρχισυντάκτης του. Διαχρονικά συμμετείχε ως μέλος και αργότερα ως Πρόεδρος στην Οργανωτική και την Επιστημονική Επιτροπή του ετήσιου Παγκύπριου Συνεδρίου Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, ενώ συγκαταλέγεται στους κριτές σε αρκετά διεθνείς περιοδικά νοσηλευτικής. Κατά την τετραετία 2011-2015 υπήρξε μέλος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Κύπρου, ενώ από το 2015 υπηρετεί ως Μέλος της Εθνικής Επιτροπής Βιοηθικής Αξιολόγησης Βιοϊατρικής και Κλινικής Έρευνας.

Εργάστηκε ως κλινικός νοσηλευτής στο χειρουργικό τμήμα και τη Μονάδα εντατικής θεραπείας για 8 χρόνια, ενώ από το 2003 εργάζεται αποκλειστικά ως διδάσκοντας στην προπτυχιακή νοσηλευτική εκπαίδευση.

Τα ιδιαίτερα ερευνητικά ενδιαφέροντα του εστιάζονται σε ζητήματα ηγεσίας και υποκίνησης του ανθρώπινου δυναμικού τα οποία προσαρμόζει στην εκπαιδευτική πρακτική όσον αφορά στην προαγωγή

της ενεργητικής μάθησης και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης σε προπτυχιακούς φοιτητές νοσηλευτικής. Στα πιο πάνω ζητήματα παρουσιάζει συγγραφικό υλικό το οποίο έχει δημοσιευτεί σε περιοδικά ή παρουσιαστεί σε συνέδρια σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Οι πιο πρόσφατες δημοσιεύσεις του αφορούν τη συστηματική βιβλιογραφική ανασκόπηση της σχέσης ανάμεσα στους μαθησιακούς τύπους και την κριτική σκέψη σε προπτυχιακούς φοιτητές νοσηλευτικής, την προσαρμογή και την εγκυροποίηση του εργαλείου Learning style Inventory στην ελληνική γλώσσα, το κεφάλαιο με τίτλο «Η έννοια τη κριτικής σκέψης στη Νοσηλευτική» και η διάχυση των αποτελεσμάτων της παρούσας μελέτης στο 5ο Διεθνές Συνέδριο Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης.

Μαρία Δημητριάδου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/maria.dimitriadou/

Είναι υποψήφια διδάκτορας στο Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. Κατέχει πρώτο τίτλο σπουδών στη Νοσηλευτική από

το South Bank University, Ηνωμένου Βασιλείου και μεταπτυχιακό τίτλο στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα κλινικά μαθησιακά περιβάλλοντα των προπτυχιακών φοιτητών νοσηλευτικής, την ασφάλεια ασθενών, και τη διαδικασία λήψης κλινικών αποφάσεων.

Ιωάννα Έλληνα – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/ioanna.ellina/

Η Ιωάννα Έλληνα είναι υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Νοσηλευτικής του ΤΕΠΑΚ με θέμα διδακτορικής διατριβής "Διερεύνηση στάσεων και αντιλήψεων των φοιτητών Νοσηλευτικής σε Κύπρο και Ελλάδα σχετικά με το Κλινικό Μαθησιακό Περιβάλλον και την Κλινική Επίβλεψη στα πλαίσια της κλινικής άσκησης".

Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου Magister Artium στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας, από το Ανοικτό

Πανεπιστήμιο Κύπρου και πρώτο πτυχίο στο Nursing Studies από το Anglia Polytechnic University.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα έχουν σχέση με το κλινικό μαθησιακό περιβάλλον.

Έλενα Κλεάνθους – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/elena.kleanthous/

Η Δρ. Κλεάνθους απέκτησε διδακτορικό τίτλο από το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου το 2015, το μεταπτυχιακό της από το University of Central Lancashire, UK τπο 2007 καθώς επίσης και το πρώτο της πτυχίο από το ίδιο πανεπιστήμιο το 2006. Το 1996 απέκτησε τον τίτλο Diploma Γενικής Νοσηλευτικής.

Το ερευνητικό της ενδιαφέρον αφορά στη Βιοηθική και Δικαιώματα Ασθενών.

Παναγιώτα Μιλτιάδους – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/panagiota.miltiadous/

Η Παναγιώτα Μιλτιάδους κατέχει BSc στην Γενική Βιολογία (Πανεπιστημίου Κρήτης, 2004), MSc Μοριακής Ιατρικής με κατεύθυνση Νευροβιολογία και τίτλο «Ο IGF-I ως νευροπροστατευτικός παράγοντας στην εκφύλιση του ιππόκαμπου που προκαλείται από καϊνικό οξύ» (Ιατρικής σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 2007) και PhD στη Νευροβιολογία με τίτλο: «Η χρήση του IGF-I σε κυτταρικές θεραπείες για την αντιμετώπιση νευροεκφυλιστικών νόσων: Μελέτη σε ζωικά μοντέλα» (Ιατρικής σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, 2010). Από τον Σεπτέμβριο του 2010 τα καθήκοντά της είναι η διδασκαλία θεωρητικού και εργαστηριακού μαθήματος στο προπτυχιακό μάθημα Βιολογία-Βιοχημεία και η διδασκαλία θεωρητικού και εργαστηριακού μαθήματος στο προπτυχιακό μάθημα Μικροβιολογίας και Έλεγχος Λοιμώξεων. Είναι μέλος της Επιτροπής Ασφάλειας και Υγείας του Τμήματος

Νοσηλευτικής και μέλος της επιτροπής Αξιολόγησης των προσφορών.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εμπίπτουν στο πεδίο της μικροβιολογίας σε σχέση με αντιβιοτικούς παράγοντες φυτικής προέλευσης και την χρήση τους σε περιπτώσεις πρώτων βοηθειών. Επίσης συμμετέχει σε ερευνητικό πρόγραμμα στο γνωστικό αντικείμενο «Βιοσυμπεριφορική Έρευνα στη Φροντίδα Βαρέως Πασχόντων». Το 2005 – 2010 εξασφάλισε χρηματοδότηση από την Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΕΓΕΤ), ΠΕΝΕΔ 2003 και εργάστηκε στο εργαστήριο Βιολογίας και Βιοχημείας του Τμήματος Νοσηλευτικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, κάτω από την επίβλεψη της Καθηγήτριας Φωτεινής Στυλιανοπούλου, για έρευνα που εμπίπτει στο πεδίο της νευροβιολογίας και ειδικότερα στον τομέα της μεταμόσχευσης βλαστοκυττάρων σε μοντέλα επιληψίας για κυτταρική θεραπεία.

Έλενα Ρούσου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/elena.rousou/

Η Έλενα Ρούσου είναι Ειδικό Νοσηλευτικό Προσωπικό στο Τμήμα Νοσηλευτικής. Έχει δίπλωμα στη Γενική Νοσηλευτική (1990) και εξειδίκευση στη Κοινωνική Νοσηλευτική (2007) από τη Νοσηλευτική Σχολή Κύπρου και Πτυχίο στην νοσηλευτική από το Anglia Polytechnic University στο Ηνωμένο Βασίλειο (1995) και MSc στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας (2009) από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Το 2015 απέκτησε διδακτορικό τίτλο σπουδών στη κοινοτική νοσηλευτική/ δημόσια υγεία στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Εργάστηκε ως Νοσηλευτική Λειτουργός σε δημόσια νοσηλευτήρια στη Λάρνακα και Λεμεσό (1995 – 2002). Από το 2002-2009 εργάστηκε ως κλινική εκπαιδύτρια με διδακτικά καθήκοντα στη Νοσηλευτική Σχολή Κύπρου και από το 2009 μέχρι σήμερα κατέχει τη θέση του Ειδικού Νοσηλευτικού Προσωπικού στο Τμήμα Νοσηλευτικής της Σχολής Επιστημών Υγείας. Ειδικεύεται σε θέματα κοινοτικής και οικογενειακής νοσηλευτικής και προαγωγής υγείας.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στους τομείς της δημόσιας υγείας και προαγωγής της υγείας σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού, με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα φύλου και τη βία στη συντροφική σχέση. Συμμετέχει ως ερευνητικός συνεργάτης σε Ευρωπαϊκά προγράμματα σε σχέση με την Πολιτισμικά Επαρκή και Συμπονετική Φροντίδα υγείας στους επαγγελματίες υγείας και την ασφάλεια των ασθενών. Επιπρόσθετα, συμμετέχει ως MC substitute στο COST Action- RANCARE.

Νίκος Σταυρίδης – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/nikos.stavridis/

Ο κ. Νίκος Σταυρίδης κατέχει μεταπτυχιακό στην Διοίκηση Μονάδων Υγείας – από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, 2012. Είναι υποψήφιος διδάκτωρ στο Τμήμα Νοσηλευτικής σε θέμα σχετικό με την Προαγωγή της Υγείας. Απέκτησε τον πρώτο τίτλο σπουδών του στη Νοσηλευτική μέσω προγράμματος συνεργασίας του Anglia Polytechnic University, με τη Νοσηλευτική Σχολή Κύπρου και πτυχίο στο Nursing with Education

από το Anglia Polytechnic University. Κατέχει επίσης Certificate in Post Compulsory Education από το ίδιο πανεπιστήμιο και Μεταβασικό Δίπλωμα στην Κοινωνική Νοσηλευτική από το ΤΕΠΑΚ.

Αναπτύσσει ερευνητική δραστηριότητα και ενδιαφέροντα που αφορούν στην ανάπτυξη και αξιολόγηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων την επιμόρφωση εκπαιδευτικών, τη μεθοδολογία της έρευνας, το χάσμα στη νοσηλευτική εκπαίδευση και την επαγγελματική εξουθένωση. Επιπρόσθετα, ενδιαφέρεται για θέματα ηγεσίας και υποκίνησης για βελτίωση των ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού, την ποιότητα της παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον νοσηλείας και τις συμπεριφορές κινδύνου απόκτησης σεξουαλικών μεταδιδόμενων νοσημάτων σε νεαρούς ενήλικες.

Θεολογία Τσίτση – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/theologia.tsitsi/

Η Δρ. Τσίτση απέκτησε διδακτορικό τίτλο στην Ογκολογική Νοσηλευτική από το ΤΕΠΑΚ το 2015, τον

δεύτερο μεταπτυχιακό της τίτλο από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας ενώ τον πρώτο στη Νοσηλευτική από το Πανεπιστήμιο του Λίβερπουλ στο Ηνωμένο Βασίλειο. Είναι απόφοιτος του Anglia University και κατέχει επίσης δίπλωμα Γενικής Νοσηλευτικής από την Νοσηλευτική Μαιευτική Σχολή Λευκωσίας.

Εργάστηκε ως Νοσηλευτική Λειτουργός για περίπου 9 χρόνια στα δημόσια νοσοκομεία Λευκωσίας και Λεμεσού, στα τμήματα παιδιατρικής και παιδο-ογκολογίας.

Η διδακτική της εμπειρία ξεκίνησε το 2002 ως Λειτουργός Εκπαίδευσης στη Νοσηλευτική Σχολή Κύπρου. Η εμπειρία αυτή συνεχίζεται μέχρι σήμερα σε θέση Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού του ΤΕΠΑΚ, με απόσπαση από το Υπουργείο Υγείας. Διδάσκει σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο συγκεκριμένο αριθμό μαθημάτων που επαφίονται σε πτυχές της βασικής, χειρουργικής και ογκολογικής νοσηλευτικής. Η διδασκαλία στους φοιτητές δεν περιορίζεται μόνο σε διαλέξεις στην αίθουσα διδασκαλίας, αλλά και στο εργαστήριο με πρακτική εφαρμογή σε προπλάσματα.

Επίσης, λειτουργεί ως συντονίστρια, υποστηρίκτρια και εκπαιδύτρια των φοιτητών στον κλινικό χώρο καταρτίζοντας τα προγράμματα εκπαίδευσης τους.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα, επικεντρώνονται κυρίως στην ποιότητα της παρεχόμενης νοσηλευτικής φροντίδας σε παιδιά και ενήλικες με κακοήθεια, καθώς επίσης και στη διαχείριση της ψυχοσυναισθηματικής κατάστασης των γονέων παιδιών με κακοήθεια. Εργοδοτήθηκε ως Ερευνητικός Συνεργάτης στο Τμήμα Νοσηλευτικής του ΤΕΠΑΚ την περίοδο 2010-2012, συμμετέχοντας σε μια Τυχαιοποιημένη Κλινική Δοκιμή (TKΔ), με σκοπό να διερευνήσει την αποτελεσματικότητα των τεχνικών χαλάρωσης. Επίσης, εργοδοτήθηκε στην θέση Ερευνητικού Συνεργάτη στην Κατηγορία Μεταδιδακτορικού Ερευνητή, στο Ευρωπαϊκό Ερευνητικό Πρόγραμμα ERASMUS+ 'Apps4Carers', για φροντιστές ατόμων με Άνοια.

Διορίστηκε μέλος της Εκδοτικής Επιτροπής του Επιστημονικού Περιοδικού «Τα Κυπριακά Νοσηλευτικά Χρονικά» (2002-2004) και την 1η Σεπτεμβρίου 2017-2020, διορίστηκε μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του Επιστημονικού Περιοδικού «Τα Κυπριακά

Νοσηλευτικά Χρονικά, από το Διοικητικό Συμβούλιο του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών και Μαιών.

Κατερίνα Φιλίππου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/katerina.philippou/

Η Κατερίνα Φιλίππου εργάζεται ως Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, στο Τμήμα Νοσηλευτικής από το έτος 2008. Κατέχει δίπλωμα Νοσηλευτικής και Μετεκπαιδευτικό δίπλωμα στην Εντατική Νοσηλεία από την Νοσηλευτική Σχολή Κύπρου καθώς και δίπλωμα εξειδίκευσης στην φροντίδα ατόμων με σακχαρώδη διαβήτη. Κατέχει πτυχίο στην Νοσηλευτική (BSc Hons) από το Anglia Ruskin University του Ηνωμένου Βασιλείου και μεταπτυχιακό τίτλο (MSc) στην Διοίκηση Μονάδων Υγείας από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Είναι υποψήφια διδάκτορ (PhD) στο Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου στο αντικείμενο καρδιακή ανεπάρκεια και σακχαρώδης διαβήτης. Εργάστηκε επίσης ως εκπαιδευτικό προσωπικό στην Νοσηλευτική Σχολή Κύπρου, από το έτος 2004-2008.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα καλύπτουν τη διερεύνηση της σχέσης ποιότητας ζωής και ικανοποίησης από τη θεραπευτική αγωγή ατόμων με σακχαρώδη διαβήτη τύπου II, τη στάθμιση ερευνητικών εργαλείων που αξιολογούν την ικανοποίηση από τη θεραπευτική αγωγή ατόμων με σακχαρώδη διαβήτη, τη προαγωγή της υγείας σε οξείες κλινικές περιπτώσεις, τις αντιλήψεις στην έρευνα για την επαγγελματική πρακτική και τη διαχείριση ατόμων με συννοσηρότητα καρδιακής ανεπάρκειας και σακχαρώδη διαβήτη τύπου II

Ανδρέας Χαρίτου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/andreas.charitou/

Είναι υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. Το ερευνητικό του ενδιαφέρον αφορά στην ανάλυση της εργασίας του νοσηλευτικού προσωπικού.

**Ελένη Χατζηγεωργίου – [cut.ac.cy/
faculties/hsc/nur/staff/special-
teaching-staff/eleni.hadjigeorgiou/](http://cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/eleni.hadjigeorgiou/)**

Η Δρ Ελένη Χατζηγεωργίου είναι Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό και Εκπαιδύτρια Μαιευτικής στο Τμήμα Νοσηλευτικής. Έχει εργαστεί ως εκπαιδύτρια Μαιευτικής από το 1999 – 2009 στη Νοσηλευτική και Μαιευτική Σχολή. Είναι κάτοχος διδακτορικού τίτλου στη Μαιευτική από το Τμήμα Νοσηλευτικής του ΤΠΚ σε συνεργασία με Middlesex University, UK, and SKOVDE University Sweden, μεταπτυχιακού τίτλου στη Μαιευτική Εκπαίδευση, πτυχίου στη νοσηλευτική και δίπλωμα στη Μαιευτική και Νοσηλευτική. Είναι εγγεγραμμένη Μαία και διετέλεσε μέλος συμβουλίων του επαγγελματικού της συνδέσμου και του Συμβουλίου Νοσηλευτικής & Μαιευτικής, καθώς και εκπρόσωπος της Μαιευτικής Κύπρου σε τοπικό, Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Διαθέτει πολυετή και αυτοδύναμη διδακτική εμπειρία σε προγράμματα μαιευτικής επιπέδου μεταπτυχιακού και προπτυχιακού επιπέδου στο ΤΕΠΑΚ

και μεταπτυχιακού προγράμματος στη Μαιευτική σε ιδιωτικό Πανεπιστήμιο. Έχει συνεργαστεί με την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου και Ιατρική Σχολή Ιδιωτικού Πανεπιστημίου, προσφέροντας διαλέξεις και εργαστήρια. Διαθέτει εμπειρία στο συντονισμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ερευνητικών έργων και κατέχει πλούσιο ερευνητικό και συγγραφικό έργο στη Μαιευτική. Συντονίζει το μεταπτυχιακό πρόγραμμα μαιευτικής, του Τμήματος Νοσηλευτικής.

Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ενδοκρινολογία του τοκετού, στους τρόπους προώθησης του φυσιολογικού τοκετού, στο Μητρικό Θηλασμό και στα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα της γυναίκας. Η Δρ. Χατζηγεωργίου συμμετείχε μεταξύ άλλων σε δυο καινοτόμα ερευνητικά έργα. Το πρώτο με θέμα «Youth- Sexual Aggression and Victimization» 2010-2013. Ήταν ένα Ευρωπαϊκό πρόγραμμα και συμμετείχαν 10 χώρες. Το δεύτερο ήταν " Best Start in life" (BrEaST),το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το ESA Grants NGO (2014-2015). Ήταν συντονίστρια του ερευνητικού έργου με θέμα: "Mentally Healthy mothers. Mentally healthy children. Solid foundation of new generation» (2015-2017).

Η Δρ. Χατζηγεωργίου συμμετέχει στη δράση COST action IS 1405: Building Intrapartum Health Through Research- an interdisciplinary approach to whole system understanding and contextualizing labour and physiological birth (BIRTH) και είναι αντιπρόεδρος της ομάδας που θα διερευνήσουν την ενδοκρινολογία του Φυσιολογικού Τοκετού (2014-2018). Είναι συντονίστρια και εκπρόσωπος της Κύπρου στο ερευνητικό έργο Babies Born Better το οποίο συντονίζει το πανεπιστήμιο Central Lancashire (UCLan) in the UK (2018-2019).

Η Δρ Χατζηγεωργίου συμμετέχει στο ερευνητικό έργο «Baby Buddy Forward», το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus + KA2: Adult Education (2017-2020). Αφορά σε προκαταρκτική αξιολόγηση αναγκών στη βάση των απόψεων και εισηγήσεων των επαγγελματιών υγείας στο πλαίσιο διαμορφωτικής συμμετοχικής έρευνας δράσης (formative participatory action research). Στα πλαίσια αυτού του έργου, εκπονούνται 2 μεταπτυχιακές διατριβές στις οποίες είναι κύρια επιβλέπουσα «Διερεύνηση των απόψεων των επαγγελματιών υγείας για τις μαθησιακές ανάγκες των εγκύων γυναικών και μέλλοντων

γονέων στην Κύπρο σε θέματα εγκυμοσύνης, τοκετού και γονεϊκότητας». και «Διερεύνηση των απόψεων των εγκύων για τη χρήση του διαδικτύου ως πηγή πληροφοριών για την εγκυμοσύνη, τον τοκετό και τη λοχεία»

Άντρη Χρίστου – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/andri.christou/

Η κα. Χρίστου είναι υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Νοσηλευτικής του ΤΕΠΑΚ με θέμα σχετικό με την ογκολογική νοσηλευτική. Απέκτησε μεταπτυχιακό τίτλο από το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου στη Διοίκηση Μονάδων Υγείας και πρώτο τίτλο σπουδών με θέμα Professional Nursing Studies από το Anglia Polytechnic University, Ηνωμένου Βασιλείου το 1998. Είναι επίσης κάτοχος Διπλώματος από τη Νοσηλευτική και Μαιευτική Σχολή Κύπρου και Διπλώματος του Μεταβασικού Προγράμματος στη Νοσηλευτική Διοίκηση Γενικής Νοσηλευτικής.

Η διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της τοπικής χρήσης της καραμέλας και μελιού σε ασθενείς με καρκίνο του θυροειδούς αδένος μετά από θεραπεία με ραδιενεργό ιώδιο I-131 αποτελεί την έμφαση του ερευνητικού της ενδιαφέροντος.

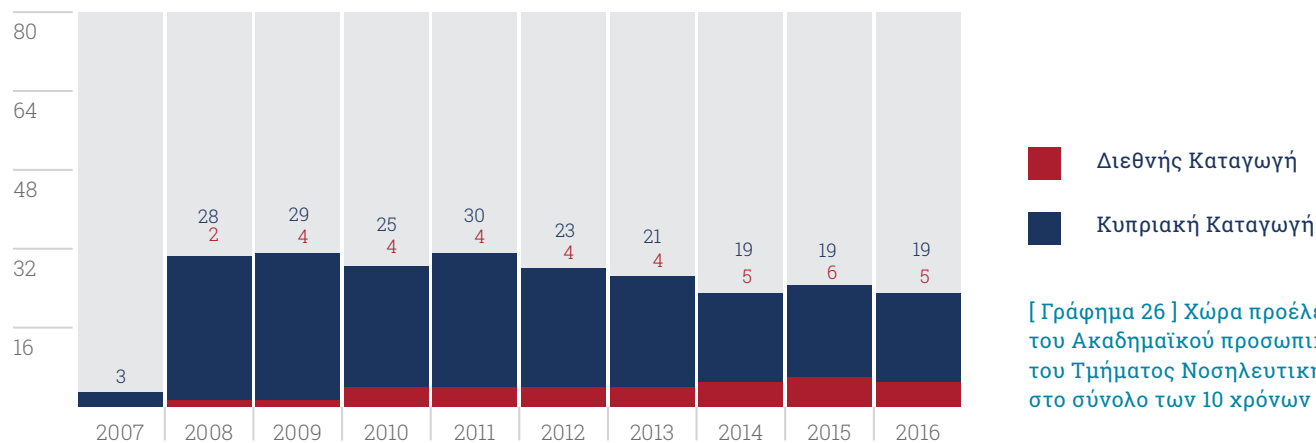
Μαρία Ντολόμερς Χριστοφή – cut.ac.cy/faculties/hsc/nur/staff/special-teaching-staff/m.christofi/#a

Η Μαρία-Ντολόμερς Χριστοφή είναι Ειδικός Επιστήμονας στο Τμήμα Νοσηλευτικής. Συμμετέχει στην διδασκαλία του εργαστηριακού μέρους των μαθημάτων του προπτυχιακού προγράμματος Βιολογία-Βιοχημεία και Μικροβιολογία και Έλεγχος λοιμώξεων. Οι προπτυχιακές σπουδές της επικεντρώθηκαν στον κλάδο της κλινικής βοτανολογίας (BSc, hons, Herbal Medicine: health sciences) και εναλλακτικές μεθόδους θεραπείας (φυσικοπαθητική, διατροφή) με κλινική άσκηση στο University of Westminster Polyclinic, London και στο College of Naturopathic Medicine London clinic. Το 2013 αποφοίτησε από το πανεπιστήμιο του University College of London, με μεταπτυχιακή ειδίκευση στην αναπαραγωγική βιολογία

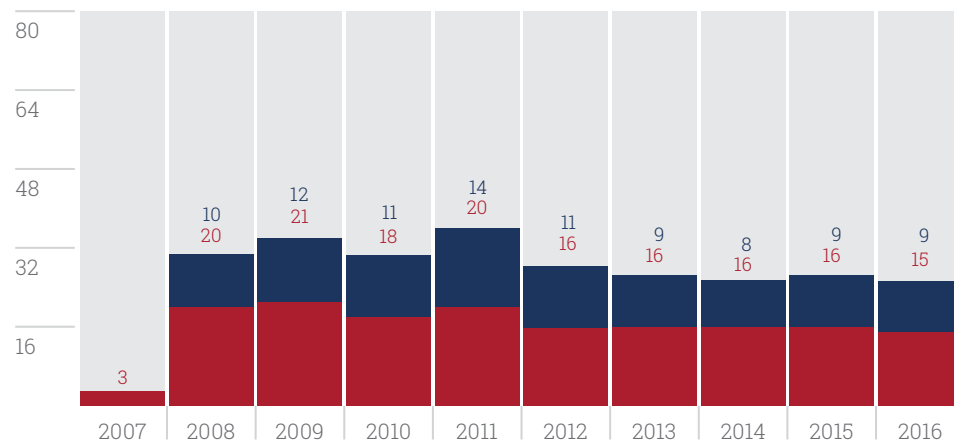
(MSc Reproductive science and women's health), όπου παρακολούθησε μαθήματα σε θέματα γυναικολογίας, μαιευτικής, εξωσωματικής γονιμοποίησης και γενετικής. Ως Ερευνητικός Συνεργάτης έχει συμβάλλει και συμβάλλει σε διάφορα ερευνητικά προγράμματα κατά καιρούς στο Τμήμα Νοσηλευτικής, σε εργαστηριακό επίπεδο αλλά και σε βιβλιογραφικές έρευνες.

Στατιστικά στοιχεία για το Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό Τμήματος Νοσηλευτικής

Στα πιο κάτω γραφήματα παρουσιάζονται διαχρονικά στατιστικά για το διδακτικό ερευνητικό προσωπικό του Τμήματος Νοσηλευτικής.

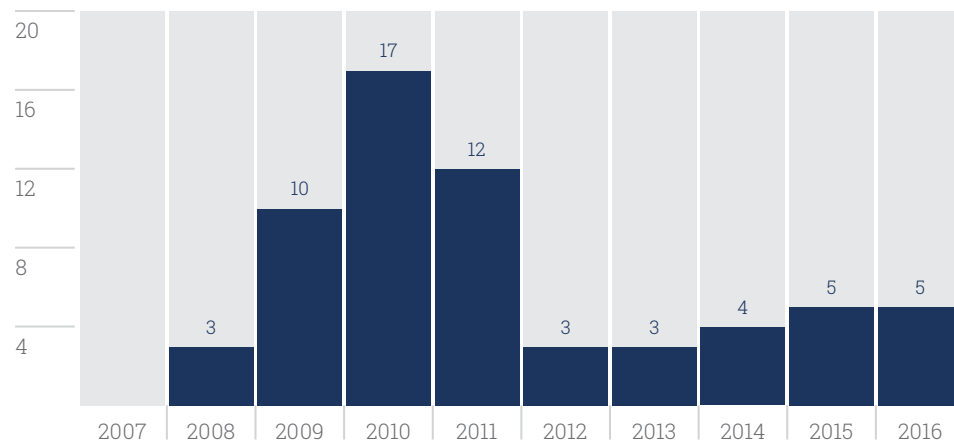

[Γράφημα 26] Χώρα προέλευσης του Ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος Νοσηλευτικής στο σύνολο των 10 χρόνων

■ Άνδρες
■ Γυναίκες

[Γράφημα 27] Αναλογία φύλου για το σύνολο του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος Νοσηλευτικής στο σύνολο των 10 χρόνων

Γράφημα 28: Σύνολο Ερευνητικού προσωπικού του Τμήματος Αποκατάστασης

Στατιστικά Αποτελέσματα Δεκαετίας

[Εκπαίδευση και Φοιτητές]

Κατάλογος προγραμμάτων σπουδών

—

[Πτυχίο (BSc) Νοσηλευτικής

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου είναι επιστήμονες νοσηλευτές με ολοκληρωμένη επιστημονική μόρφωση θεωρητική και πρακτική και με δεξιότητες επικοινωνίας, διεπιστημονικής συνεργασίας, εκπόνησης έρευνας και ανάληψης ηγετικού ρόλου στο χώρο της υγείας κατά τον 21ο αιώνα. Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί ώστε να συνάδει με τη σχετική νοσηλευτική και πανεπιστημιακή εκπαιδευτική νομοθεσία. Επιπρόσθετα το πρόγραμμα συνάδει με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Νοσηλευτική και έχει ληφθεί υπόψη η πολιτική της χώρας, περιλαμβανομένης και εκείνης που αφορά το Γενικό Σχέδιο Υγείας.

Η εκπαιδευτική φιλοσοφία θέτει το φοιτητή στο επίκεντρο της μάθησης. Οι φοιτητές έχουν διαφορετικούς τρόπους μάθησης και η διδασκαλία επιτυγχάνεται μέσα σε ένα περιβάλλον εκπαίδευσης ενηλίκων ατόμων, το οποίο αναγνωρίζει τις ατομικές εκπαιδευτικές ανάγκες και φιλοδοξίες. Η διαδικασία μάθησης επιτυγχάνεται με την αλληλεπίδραση και τη συνεργασία ανάμεσα στο διδακτικό προσωπικό, τους φοιτητές, τους κλινικούς λειτουργούς και τους χρήστες υπηρεσιών υγείας. Η ανάπτυξη κριτικής σκέψης αποτελεί το κεντρικό στοιχείο ολόκληρου του προγράμματος. Οι νοσηλευτικές δεξιότητες και στάσεις ενθαρρύνονται, υποβοηθούνται και διευκολύνονται.

Το πρόγραμμα αντανακλά ένα υψηλό επίπεδο κλινικής επάρκειας. Οι φοιτητές ενθαρρύνονται να αναπτύξουν ικανότητες κριτικής ανάλυσης της υπάρχουσας εφαρμοσμένης νοσηλευτικής τακτικής και των πρακτικών φροντίδας υγείας. Καλλιεργείται η τακτική της διά βίου μάθησης και εφαρμόζεται μια ποικιλία μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης που προάγει την ανάπτυξη της ανεξάρτητης μάθησης των νοσηλευτών. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό επειδή η μάθησή τους στηρίζεται πάνω σε εκτεταμένη επιστημονική

βάση σχετικής θεωρίας και έρευνας, περιλαμβανομένων της απόκτησης ικανότητας λήψης κλινικών αποφάσεων και δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων.

[**Μεταπτυχιακός τίτλος (MSc) στην Προηγμένη Νοσηλευτική και Φροντίδα Υγείας**

Το Τμήμα προσφέρει μεταπτυχιακό πρόγραμμα επιπέδου Μάστερ στην Προηγμένη Νοσηλευτική και Φροντίδα Υγείας με 4 κατευθύνσεις:

1. Προηγμένη Επείγουσα και Εντατική Νοσηλεία,
2. Προηγμένη Νοσηλευτική και Φροντίδα Ψυχικής Υγείας,
3. Προηγμένη Νοσηλευτική και Φροντίδα Υγείας στην Κοινότητα
4. Προηγμένη Νοσηλευτική Ογκολογίας.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει μαθήματα, κλινική άσκηση/ εργαστήρια και εκπόνηση πρωτότυπης

ερευνητικής διατριβής Μάστερ. Σκοπός του προγράμματος είναι

1. η προετοιμασία νοσηλευτών (και συναφών επαγγελματιών υγείας), στην κλινική πρακτική υψηλού επιπέδου σε λειτουργικούς ρόλους του ειδικού κλινικού νοσηλευτή/ επαγγελματία υγείας (clinical specialist) και προηγμένου κλινικού νοσηλευτή (advanced practitioner)
2. η προετοιμασία επαγγελματιών υγείας για διδακτορικές σπουδές.

Οι απόφοιτοι του μεταπτυχιακού προγράμματος θα αναπτύξουν θεωρητικές, κλινικές και ακαδημαϊκές γνώσεις και δεξιότητες ώστε να αναλαμβάνουν ολοκληρωμένα τον ρόλο του Προηγμένου Κλινικού Νοσηλευτή/ Επαγγελματία Υγείας, όπως αυτός καθορίζεται από διεθνείς και εθνικούς οργανισμούς. Συγκεκριμένα, θα αποκτήσουν γνώσεις και δεξιότητες σχετικές με την κλινική αξιολόγηση, τον καθορισμό θεραπευτικής αγωγής, την κατάρτιση σχεδίου νοσηλευτικής φροντίδας και τη διαχείριση σύνθετων κλινικών προβλημάτων. Επιπλέον, οι απόφοιτοι

θα αναπτύξουν δεξιότητες τεκμηριωμένης κλινικής πρακτικής και θα είναι σε θέση να σχεδιάζουν και να διενεργούν ερευνητικές μελέτες και να παρέχουν διδασκαλία και συνεχιζόμενη εκπαίδευση σε επαγγελματίες υγείας στην ειδικότητά τους. Το πρόγραμμα απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε Πτυχιούχους Νοσηλευτές Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης. Κάτοχοι πανεπιστημιακού πτυχίου άλλων Επιστημών Υγείας και συναφών επιστημών μπορεί να γίνουν δεκτοί βάσει των ανακοινωμένων κριτηρίων εισδοχής και επιπρόσθετων κριτηρίων που καθορίζονται από την Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Νοσηλευτικής. Οι θέσεις εισακτέων είναι 10-15 ανά κατεύθυνση. Η διάρκεια του προγράμματος είναι τέσσερα ακαδημαϊκά εξάμηνα.

[**Μεταπτυχιακός τίτλος (MSc) στη Μαιευτική**

Το Τμήμα Νοσηλευτικής παρέχει μεταπτυχιακό πρόγραμμα Μαιευτικής επιπέδου μάστερ. Η Μαιευτική επιστήμη και επάγγελμα ενδιατρίβει, παρακολουθεί και προάγει της υγείας κατά τις κρίσιμες - για τον άνθρωπο και κοινωνίες - περιόδους της αναπαραγωγικής, περιγεννητικής, πρώιμης γονεϊκής και νεογνικής

περιόδου. Ο βασικός σκοπός του προγράμματος είναι η ανάπτυξη επαγγελματιών μαιευτικής με προηγμένες γνώσεις, δεξιότητες και επαγγελματικές συμπεριφορές ώστε αυτοδύναμα και ως μέλη της ομάδας υγείας να παρέχουν ασφαλή και ψηλής ποιότητας, επιστημονικά τεκμηριωμένα και προσωποκεντρική μαιευτική φροντίδα σε όλο το φάσμα της αναπαραγωγικής και ειδικά της περιγεννητικής περιόδου. Η μαιευτική μπορεί να ασκείται σε όλες τις δομές των μαιευτικών υπηρεσιών: ελεύθερη αυτοδύναμη άσκηση στην κοινότητα, κατ' οίκον, κέντρα τοκετού, κέντρα προστασίας μητρότητας, δημόσια και ιδιωτικά νοσοκομεία και κλινικές. Το πρόγραμμα είναι διάρκειας δύο ακαδημαϊκών ετών πλήρους φοίτησης (4 κανονικά ακαδημαϊκά εξάμηνα και 2 θερινά κλινικής άσκησης, ή 140 ECTS). Τα προαπαιτούμενα για εισδοχή στο πρόγραμμα είναι πτυχίο Γενικής Νοσηλευτικής αναγνωρισμένου ιδρύματος ανώτατης εκπαίδευσης, εγγραφή στο Μητρώο Νοσηλευτών Γενικής Περίθαλψης, άδεια άσκησης γενικής νοσηλευτικής, επιτυχία σε γραπτή εξέταση και επιτυχία σε προσωπική συνέντευξη. Το πρόγραμμα διασφαλίζει εγγραφή στο Μητρώο Μαιών και τυγχάνει αυτόματης αναγνώρισης στις χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για σκοπούς άσκησης

επαγγέλματος. Ο αριθμός των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα ορίζεται βάσει των υπάρχουσών θέσεων κλινικής άσκησης στα δημόσια νοσηλευτήρια και συνήθως κυμαίνεται μεταξύ 15 – 20 φοιτητές/τριες.

[**Διδακτορικός τίτλος (PhD) στην Νοσηλευτική**

Στόχος του Διδακτορικού Προγράμματος του Τμήματος Νοσηλευτικής είναι η προαγωγή της Έρευνας και της Θεωρίας σε όλο το φάσμα της Νοσηλευτικής Επιστήμης και συναφών επιστημονικών πεδίων. Οι απόφοιτοι του ΔΠ, φέρουν τον τίτλο Διδάκτορες Νοσηλευτικής, και είναι σε θέση να διεξάγουν αυτόνομη έρευνα σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ερευνητικής μεθοδολογίας, να διδάξουν τη Νοσηλευτική Επιστήμη στα πλαίσια της ειδικότητάς τους σε όλα τα ακαδημαϊκά επίπεδα, να καταλάβουν θέσεις ερευνητών σε ερευνητικά και νοσηλευτικά ιδρύματα και εταιρείες και γενικά τυγχάνουν όλων των υποχρεώσεων και προνομίων των διδακτόρων Πανεπιστημιακών Τμημάτων.

Απόφοιτοι Διδακτορικού Προγράμματος

Παρατίθενται πιο κάτω τα στοιχεία των αποφοίτων από το διδακτορικό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Νοσηλευτικής για την υπό ανασκόπηση περίοδο.

[Πίνακας 5] Κατάλογος Αποφοίτων του Διδακτορικού Προγράμματος του Τμήματος Νοσηλευτικής

Όνομα Φοιτητή	Ημερ. Αποφοίτησης	Τίτλος Διατριβής	Κύριος Επιβλέπων	Άλλα Μέλη Επιτροπής
Μαρία Δημητρίου	18 / 06 / 2013	Ποιότητα Ζωής Ηλικιωμένων Ασθενών με Στεφανιαία Νόσο την Κύπρο	Δρ. Αναστασιος Μερκούρης	Δρ. Αναστάσιος Μερκούρης, Δρ. Ελισάβετ Παπαθανάσογλου, Δρ. Αικατερίνη Λαμπρινού

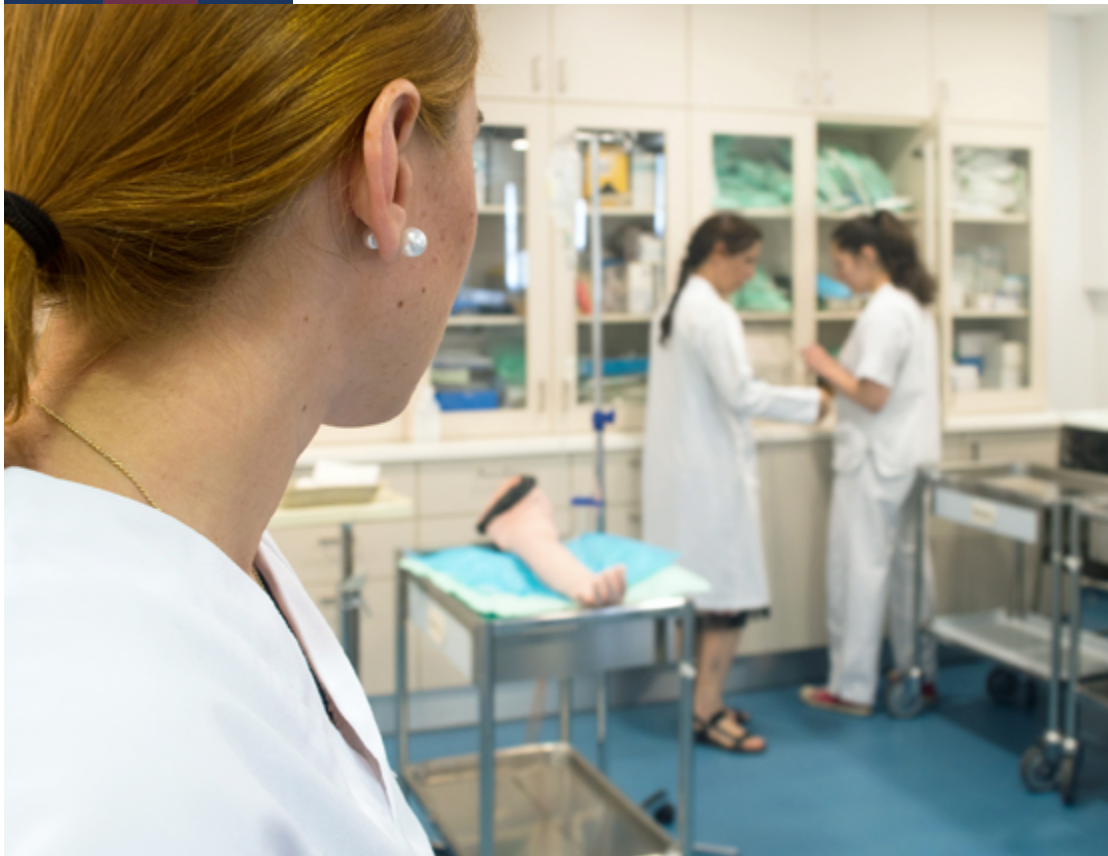
Όνομα Φοιτητή	Ημερ. Αποφοίτησης	Τίτλος Διατριβής	Κύριος Επιβλέπων	Άλλα Μέλη Επιτροπής
Γεώργιος Ευσταθίου	18 / 06/ 2013	Διερεύνηση της Συμμόρφωσης των Κυπρίων Νοσηλευτών με τις Οδηγίες Προφύλαξης από Επαγγελματική Εκθεση σε Παθογόνους Μικροοργανισμούς	Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου	Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου, Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος, Δρ. Αναστάσιος Μερκούρης
Ελένη Μιχαήλ Χατζηγεωργίου	18 / 06 / 2013	Οι Απόψεις της Κύπριας Γυναίκας σε σχέση με τη διασφάλιση του δικαιώματος επιλογής τύπου τοκετού	Δρ. Χριστιάνα Κούτα	Δρ. Χριστιάνα Κούτα, Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου, Dr. Irena Paradoyous
Μαγδαληνή Πυλλή	18 / 06 / 2013	Βιολογική και Συμπεριφορική Μελέτη της HIV Λοιμωξης στους άνδρες που έχουν Σεξουαλικές Επαφές με άνδρες στη Κύπρο	Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος	Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος, Δρ. Νίκος Μίτλετον, Δρ. Ανδρέας Χαραλάμπους

Όνομα Φοιτητή	Ημερ. Αποφοίτησης	Τίτλος Διατριβής	Κύριος Επιβλέπων	Άλλα Μέλη Επιτροπής
Φωτεινή Καλογήρου	18 / 06 / 2014	Η επίδραση Εκπαιδευτικής παρέμβασης υποβοηθούμενης από υπολογιστή στη ποιότητα ζωής και στην αυτοφροντίδα ασθενών με καρδιακή ανεπάρκεια	Δρ. Αικατερίνη Λαμπρινού	Δρ. Αικατερίνη Λαμπρινού, Δρ. Παναγιώτα Σουρτζή, Δρ. Ελισάβετ Παπαθανάσογλου
Σωκράτης Σωκράτους	18 / 06 / 2014	Διερεύνηση των Συμπτωμάτων Κατάθλιψης σε φοιτητές Πανεπιστημίου	Δρ. Αναστασιος Μερκούρης	Δρ. Αναστασιος Μερκούρης, Δρ. Νίκος Μίτλεττον, Δρ. Μαρία Καρανικόλα
Χρίστος Ανδρέου	17 / 06 / 2015	Διερεύνηση των Μαθησιακών τύπων και της Κριτικής Σκέψης σε Προπτυχιακούς Φοιτητές του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου	Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου	Δρ Ευριδίκη Παπασταύρου, Δρ. Αναστάσιος Μερκούρης, Δρ. Χρυσούλα Λεμονίδου

Όνομα Φοιτητή	Ημερ. Αποφοίτησης	Τίτλος Διατριβής	Κύριος Επιβλέπων	Άλλα Μέλη Επιτροπής
Ουρανία Κολοκοτρώνη	17 / 06 / 2015	Hyponitaminosis: D-Prevalence, Determinants and its Association with Asthma in Adolescents in Cyprus	Δρ. Νίκος Μίτλεττον	Δρ. Νίκος Μίτλεττον, Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος, Δρ. Χριστιάνα Κούτα
Περσεφόνη Λάμπρου	17 / 06 / 2015	Πως η διαχείριση μας επηρεάζει την φροντίδα / διερεύνηση του Εργασιακού Περιβάλλοντος στα τμήματα ατυχημάτων και επείγοντων περιστατικών των κρατικών νοσηλεύτριων της Κύπρου	Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου	Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου, Δρ. Αναστάσιος Μερκούρης, Δρ. Νίκος Μίτλεττον
Έλενα Ρούσου	17 / 06 / 2015	Διερεύνηση του Επιπέδου Υγείας των Μητέρων Μονογονεϊκων Οικογενειών στη Κύπρο	Δρ. Χριστιάνα Κούτα	Δρ. Χριστιάνα Κούτα, Δρ. Νίκος Μίτλεττον, Δρ. Μαρία Καρανικόλα

Όνομα Φοιτητή	Ημερ. Αποφοίτησης	Τίτλος Διατριβής	Κύριος Επιβλέπων	Άλλα Μέλη Επιτροπής
Θεολογία Τσίτση	17 / 06 / 2015	Η επίδραση της Προοδευτικής Μουσικής Χαλάρωσης και του Κατευθυνόμενου Οραματισμού στη μείωση των Συμπτωμάτων Αγχώδους Διαταραχής στους Γονείς Παιδιών με Κακοήθεια	Δρ. Ανδρέας Χαραλάμπους	Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος, Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου
Χριστιάνα Νικολάου	17 / 06 / 2015	Σχετιζόμενη με την Υγεία Ποιότητα Ζωής Μητέρων και Παιδιών με Κακοήθεια. Ο ρόλος της Κοινωνικής Στήριξης και του Κοινωνικού Κεφαλαίου	Δρ. Νίκος Μίτλεττον	Δρ. Νίκος Μίτλεττον, Δρ. Χριστιάνα Κούτα, Δρ. Ελισάβετ Παπαθανάσογλου

Όνομα Φοιτητή	Ημερ. Αποφοίτησης	Τίτλος Διατριβής	Κύριος Επιβλέπων	Άλλα Μέλη Επιτροπής
Μαρία Χατζηπαλάση	17 / 06 / 2015	Βιοσυμπεριφορική Έρευνα στην εντατική νοσηλευτική φροντίδα "Νευροπεπτιδικοί Δείκτες και Ρύθμιση Συστηματικής Φλεγμονώδους αντίδρασης	Δρ. Ελισάβετ Παπαθανάσογλου	Δρ. Ελισάβετ Παπαθανάσογλου, Δρ. Αικατερίνη Λαμπρινού, Δρ. Ευριδίκη Παπασταύρου
Κωνσταντίνος Στυλιανίδης	16 / 06 / 2016	Διερεύνηση των Παραγόντων που σχετίζονται με την Εκληφθείσα Ποιότητα και την Ικανοποίηση των Λεχωιδών από την Μαία και τον Γυναικολόγο κατά τη Κύηση και το Τοκετο σε Δημόσια Νοσοκομεία της Κυπριακής Δημοκρατίας.	Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος	Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος, Δρ. Νίκος Μίτλετον, Δρ. Χριστιάνα Κούτα

Όνομα Φοιτητή	Ημερ. Αποφοίτησης	Τίτλος Διατριβής	Κύριος Επιβλέπων	Άλλα Μέλη Επιτροπής
Χάρις Καϊτέ	22 / 06 / 2016	Φαινομενολογική Διερεύνηση της Βιωμένης Εμπειρίας των Ψυχικά Πασχόντων από τη Νόσο τους στην Κύπρο	Δρ. Μαρία Καρανικόλα	Δρ. Αναστάσιος Μερκούρης, Δρ.Ελισάβετ Παπαθανάσογλου, Δρ. Νίκος Μίτλεττον
Έλενα Κλεάνθους	22 / 06 / 2016	Δικαιώματα των Ασθενών Εντατικής Θεραπείας. Στάσεις και Απόψεις Νοσηλευτών, Συγγενών και Ασθενών Εντατικής Θεραπείας και Ηθικό Αδιέξοδο Νοσηλευτών	Δρ. Ελισάβετ Παπαθανάσογλου	Δρ. Ελισάβετ Παπαθανάσογλου, Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος, Δρ. Νίκος Μίτλεττον
Μάριος Βασιλείου	18 / 06 / 2014	Αξιολόγηση της Πολιτισμικής Επάρκειας των Κοινωνικών Νοσηλευτών/τριων της Κύπρου	Δρ Χριστιάνα Κούτα	Δρ. Χριστιάνα Κούτα Δρ. Βασίλειος Ραφτόπουλος Δρ. Αθηνά Καλοκαιρινού

Προοπτικές Απασχόλησης

Οι απόφοιτοι του Τμήματος Νοσηλευτικής εργάζονται σε κρατικά και ιδιωτικά νοσηλευτήρια κλινικές και κέντρα υγείας, σε κέντρα αποκατάστασης, οίκους ευγηρίας, σε οργανισμούς παροχής υπηρεσιών υγείας, μπορούν να ασκήσουν ελεύθερο επάγγελμα, καθώς επίσης και να αναπτύξουν δραστηριότητα σε τομείς έρευνας, εκπαίδευσης και διοίκησης στις υπηρεσίες υγείας.

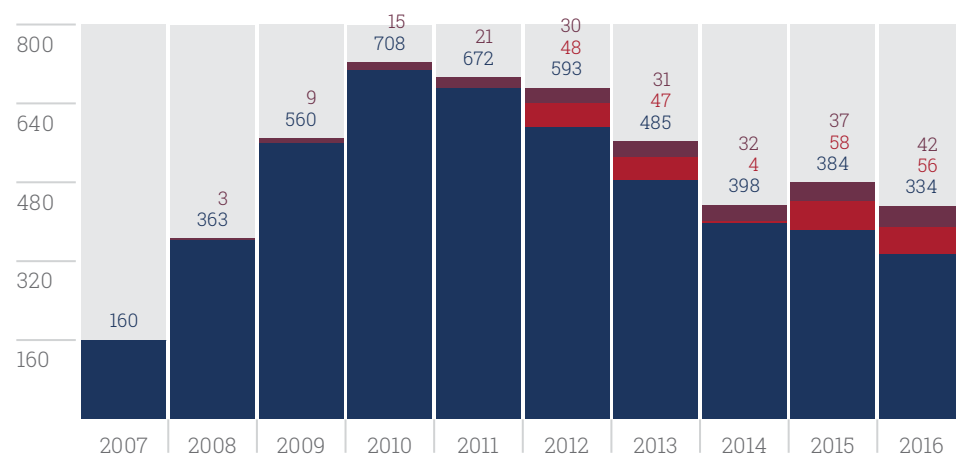
Σε αντίθεση με τα χρόνια πριν το 2007 όπου οι απόφοιτοι της τότε Νοσηλευτικής Σχολής ήταν άμεσα εργοδοτούμενοι, η δημιουργία νοσηλευτικών σχολών από τα ιδιωτικά πανεπιστήμια έχει καταστήσει την εργοδότηση των νοσηλευτών εξαιρετικά ανταγωνιστική υπόθεση.

Αν και δεν υπάρχουν πλήρη και επίσημα στοιχεία για τα ποσοστά και τους χώρους εργοδότησης των αποφοίτων του Τμήματος, ανεπίσημα στοιχεία τα οποία διατηρεί το Τμήμα μέχρι και το 2015 υποδηλώνουν ότι η πλειοψηφία των αποφοίτων εργάζεται σε νοσοκομεία είτε στον δημόσιο τομέα (N = 350) είτε στον ιδιωτικό

τομέα (N = 131) στην Κύπρο. Ένας αριθμός φοιτητών απασχολούνται σε εξειδικευμένες κλινικές, κέντρα υγείας και οργανισμούς, όπως η Κυπριακή Ένωση Πασχόντων και Φίλων του Καρκίνου (PASYKAF). Κατά την περίοδο 2012-2015, λόγω της οικονομικής κρίσης, παρατηρήθηκε ότι ένας αριθμός αποφοίτων αναζητούν εργασία και απασχολούνται σε νοσοκομεία του εξωτερικού, δηλαδή το Ηνωμένο Βασίλειο, την Αυστραλία και τις ΗΠΑ.

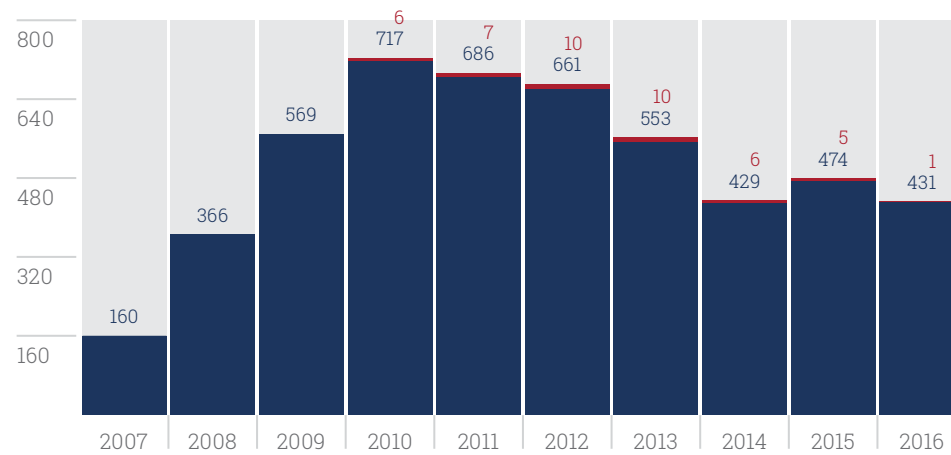
Φοιτητές

Το τμήμα Νοσηλευτικής αποτελείται κυρίως από προπτυχιακούς φοιτητές. Το 2008 δέχθηκε τους πρώτους διδακτορικούς φοιτητές και τα μεταπτυχιακά προγράμματα ξεκίνησαν να προσφέρονται το 2012 (Γράφημα 29). Οι πλείστοι των φοιτητών είναι κυπριακής καταγωγής (Γράφημα 30) και είναι γυναίκες (Γράφημα 31). Παρατηρείται μια σταδιακή αύξηση των φοιτητών του τμήματος Νοσηλευτικής που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Erasmus με το χρόνο, και από την ακαδημαϊκή χρονιά 2011-2012 συμμετέχουν στο πρόγραμμα τουλάχιστον 10 άτομα, ετησίως. (Πίνακας 6).

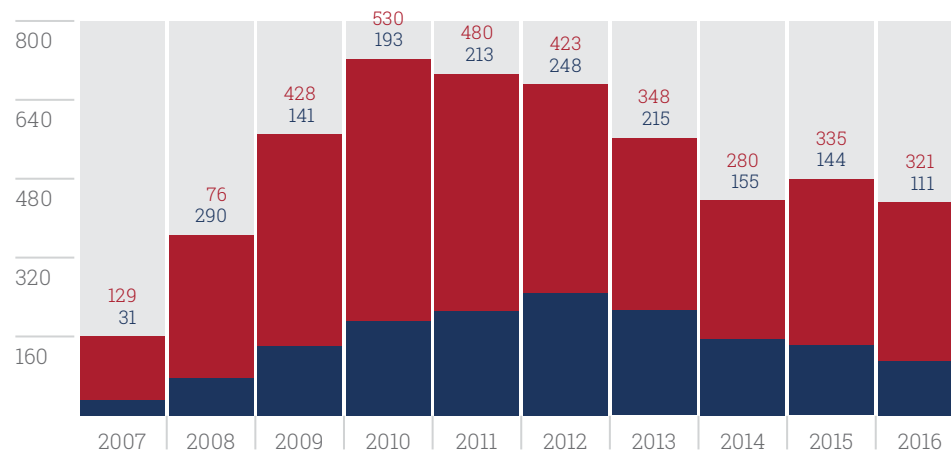
- Διδακτορικό Επίπεδο
- Μεταπτυχιακό Επίπεδο
- Προπτυχιακό Επίπεδο

[Γράφημα 29] Νεοεισερχόμενοι φοιτητές του Τμήματος Νοσηλευτικής στο σύνολο των 10 χρόνων για κάθε προσφερόμενο ακαδημαϊκό τίτλο.

■ Διεθνής καταγωγή
■ Κυπριακή καταγωγή

[Γράφημα 30] Χώρα προέλευσης των νεοεισερχόμενων φοιτητών του Τμήματος Νοσηλευτικής στο σύνολο των 10 χρόνων.

■ Γυναίκες
■ Άνδρες

[Γράφημα 31] Φύλο νεοεισερχόμενων φοιτητών του Τμήματος Νοσηλευτικής στο σύνολο των 10 χρόνων.

[Ανταλλαγή Φοιτητών

Το Τμήμα Νοσηλευτικής ενδιαφέρεται πολύ για την κινητικότητα των φοιτητών του. Τα αρχεία του Πανεπιστημίου δείχνουν ότι το Τμήμα Νοσηλευτικής έχει τον μεγαλύτερο αριθμό εισερχομένων και εξερχόμενων φοιτητών σε σύγκριση με όλα τα άλλα τμήματα του.

Συγκεκριμένα, όσον αφορά τις ανταλλαγές φοιτητών μέσω του προγράμματος Erasmus, τα τελευταία 5 χρόνια υπήρχαν 36 εξερχόμενοι φοιτητές σε 9 χώρες της ΕΕ και 29 εισερχόμενοι φοιτητές από 8 χώρες της ΕΕ.

Εκτός από την παραπάνω δραστηριότητα που αφορά τους προπτυχιακούς φοιτητές, μέσω του προγράμματος Erasmus plus, απόφοιτοι του Τμήματος Νοσηλευτικής της περιόδου 2013-2014 έχουν επιλεγεί για κατάρτιση και εργασία στο Ηνωμένο Βασίλειο (BMI Alexander Hospital) μέσω γραπτής και προφορικής εξέτασης.

Επιπλέον, το Τμήμα Νοσηλευτικής ενθαρρύνει ενεργά και υποστηρίζει τους φοιτητές του μεταπτυχιακού προγράμματος και τους υποψήφιους διδάκτορες να παρακολουθήσουν καλοκαιρινές σχολές, εκπαιδευτικά σεμινάρια, προ-συνεδριακά μαθήματα, βραχυπρόθεσμα μαθήματα που σχετίζονται με το πρόγραμμα σπουδών τους που προσφέρονται από άλλα Πανεπιστήμια στην Κύπρο και στο εξωτερικό ή απλά επισκέψεις για παρατήρηση και/ή τη συλλογή δεδομένων προκειμένου να ενισχυθεί και να διευρυνθεί η εμπειρία μάθησης.

[Πίνακας 6] Ανταλλαγή φοιτητών
Erasmus του Τμήματος Νοσηλευτικής

Ακαδημαϊκή Χρονιά	Εισερχόμενοι φοιτητές		Εξερχόμενοι φοιτητές	
	Κινητικότητα φοιτητών	Κινητικότητα φοιτητών για σπουδές	Κινητικότητα φοιτητών για πρακτική άσκηση	Τοποθέτηση Αποφοίτων στην Αγορά Εργασίας
2007-2009				
2008-2009			1	
2009-2010		1	3	
2010-2011	4	3	1	
2011-2012	1	4	7	
2012-2013	12	3	7	
2013-2014	14		9	
2014-2015	12	1	15	13
2015-2016	18	3	10	21
2016-2017	17	1	12	10

[Βραβεύσεις και εθνικές διακρίσεις

Φοιτητές του Τμήματος Νοσηλευτικής έχουν βραβευθεί σε διεθνές και τοπικό επίπεδο για τις επιδόσεις τους στην έρευνα.

Συγκεκριμένα το βραβείο «Μ Ζαούση» απονεμήθηκε σε διδακτορική φοιτήτρια για την καλύτερη αναρτημένη ανακοίνωση για τη Διπολική Διαταραχή στο 24ο Πανελλήνιο Ψυχιατρικό Συνέδριο, με θέμα "Φαινομενολογική διερεύνηση των αντιλήψεων ατόμων με διπολική διαταραχή για τη φαρμακευτική αγωγή και την αποτελεσματική θεραπεία» (Χατζηιωάννου Α, Καρανικόλα Μ, Παπαθανάσογλου ΕΔΕ, Καικούση Κ, Νυσταζάκη Μ, Αλεβιζόπουλος Γ). 2016, Αλεξανδρούπολη, Ελλάδα.

Σε διδακτορική φοιτήτρια απονεμήθηκε το έπαθλο αξίας €4.200 στο διαγωνισμό «Φοιτητές σε Δράση» από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου (ΟΝΕΚ) σε συνεδρία του με Α/Α 31/2017, ημερ.14/12/2017, για το θέμα της διδακτορικής της διατριβής «Διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης συνδυασμού πρόσωπου με πρόσωπο παρέμβασης και διαδικτυακών

εφαρμογών για την ενδυνάμωση των δεξιοτήτων αυτό-διαχείρισης νόσου ατόμων με Διπολική Διαταραχή».

Στη μεταπτυχιακή φοιτήτρια του Τμήματος απονεμήθηκε βραβείο για την καλύτερη ερευνητική εργασία σε εθνικό συνέδριο:

- Malekidou, P. et al. The relationship between social support and quality of life in patients with heart failure. 19th Hellenic Nursing Cardiology Congress. Athens, 2014

Ενώ σε δεύτερη απονεμήθηκε βραβείο:

- Lakatamitou, I. Heart Failure Association Fellowship for Nurses 2015 of the European Society of Cardiology.

Τρεις διδακτορικοί φοιτητές έχουν επίσης διακριθεί σε διεθνή συνέδρια:

- Young Researcher Award at the 24th International conference of British Association of Critical Care Nurses (BACCN), 2009

- Young Investigator Award at the 10th International Congress on Paediatric Pulmonology, Versailles, 2011.
- Top score abstract at the EUROHEARTCARE Congress, 2013.

[Έρευνα]

Δημοσιεύσεις

—

Στον πιο κάτω πίνακα παρατίθενται συγκεκριμένες δημοσιεύσεις του Τμήματος Νοσηλευτικής με μεγάλο αριθμό ετεροαναφορών.

[Πίνακας 7] Δημοσιεύσεις

A/A	Συγγραφείς και Τίτλος Δημοσίευσης
1	Kolokotroni O, Middleton N, Nicolaou N, Pipis S, Priftis KN, Milton DK, Yiallourous PK. Temporal changes in the prevalence of childhood asthma and allergies in urban and rural areas of Cyprus: results from two cross sectional studies. BMC Public Health. 2011 Dec;11(1):858
2	Efstathiou G, Papastavrou E, Raftopoulos V, Merkouris A. Compliance of Cypriot nurses with standard precautions to avoid exposure to pathogens. Nursing & health sciences. 2011 Mar 1;13(1):53-9

A/A	Συγγραφείς και Τίτλος Δημοσίευσης
3	Efstathiou, G., Papastavrou, E., Raftopoulos, V. and Merkouris, A., 2011. Factors influencing nurses' compliance with Standard Precautions in order to avoid occupational exposure to microorganisms: A focus group study. BMC nursing, 10(1), p.1.
4	Kolokotroni O, Middleton N, Gavatha M, Lamnisis D, Priftis KN, Yiallouros PK. Asthma and atopy in children born by caesarean section: effect modification by family history of allergies—a population based cross-sectional study. BMC paediatrics. 2012 Dec;12(1):179.
5	Hadjigeorgiou E., Kouta C., Papastavrou E., Papadopoulos I., (2012). Women's perceptions of their right to choose the place of childbirth. A qualitative study. International Journal of Childbirth. 2 (4): 230-240
6	Hadjigeorgiou E, Kouta C, Papastavrou E, Papadopoulos I, Mårtensson LB. Women's perceptions of their right to choose the place of childbirth: an integrative review. Midwifery. 2012 Jun 1;28(3):380-90.
7	Rousou E, Kouta C, Middleton N, Karanikola M. Single mothers' self assessment of health: a systematic exploration of the literature. International nursing review. 2013 Dec 1;60(4):425-34.
8	Sokratous S, Merkouris A, Middleton N, Karanikola M. The association between stressful life events and depressive symptoms among Cypriot university students: a cross-sectional descriptive correlational study. BMC Public Health. 2013 Dec;13(1):1121,

Α/Α	Συγγραφείς και Τίτλος Δημοσίευσης
9	Lambrou, P, Merkouris A, Middleton N, and Papastavrou E. "Nurses' perceptions of their professional practice environment in relation to job satisfaction: a review of quantitative studies." Health Science Journal 2014.
10	Sokratous S, Merkouris A, Middleton N, Karanikola M. The prevalence and socio-demographic correlates of depressive symptoms among Cypriot university students: a cross-sectional descriptive co-relational study. BMC psychiatry. 2014 Dec. 14(1):235.
11	Andreou C, Papastavrou E, Merkouris A. Learning styles and critical thinking relationship in baccalaureate nursing education: a systematic review. Nurse education today. 2014 Mar 1;34(3):362-71.
12	Dimitriadou M, Papastavrou E, Efstathiou G, Theodorou M. Baccalaureate nursing students' perceptions of learning and supervision in the clinical environment. Nursing & health sciences. 2015 Jun 1;17(2):236-42.
13	Kolokotroni O, Papadopoulou A, Middleton N, Kouta C, Raftopoulos V, Nicolaidou P, Yiallouros PK. Vitamin D levels and status amongst asthmatic and non-asthmatic adolescents in Cyprus: a comparative cross-sectional study. BMC Public Health. 2015 Dec;15(1):48.

Μεγάλα Ερευνητικά Προγράμματα

[RANCARE CA15208

Το πρόγραμμα RANCARE (Rationing of Nursing Care) έχει χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα COST (EE) και αποτελεί αποτέλεσμα συνεργασίας 28 Ευρωπαϊκών χωρών και Πανεπιστημίων από τις ΗΠΑ, Καναδά και Αυστραλία, με συντονιστικό φορέα το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο και Πρόεδρο τη Δρ Παπασταύρου. Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν 94 άτομα διαφόρων ειδικοτήτων όπως Νοσηλευτική, Ψυχολογία, Πολιτική Υγείας, Ιατρική, Φαρμακευτική και άλλα. Ο στόχος του προγράμματος είναι η συζήτηση και μελέτη της κατανομής των πόρων, του καθορισμού της έννοιας και των μεθοδολογικών προκλήσεων στη διερεύνηση και μείωση του φαινομένου. Μέσω του προγράμματος αναμένεται ότι θα δημιουργηθούν συνέργειες και συνεργασίες όσον αφορά στην πολιτική εφαρμογής μοντέλων και στρατηγικών με απώτερο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας φροντίδας και τη διασφάλιση της ασφάλειας των ασθενών. Το έργο θα διαρκέσει 4 χρόνια (2016-2020) και θα υλοποιηθεί

με 4 ομάδες εργασίας οι οποίες θα μελετήσουν την έννοια και την έρευνα, τις ηθικές προεκτάσεις του φαινομένου, τη δυνατότητα εφαρμογής αποτελεσματικών παρεμβάσεων και την εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας.

[JOBIS

Το πρόγραμμα Joint Job Burnout Interventions for Beginner Nurses, Nurse Students and Care Workers έχει χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα ERASMUS (EE) και αποτελεί αποτέλεσμα συνεργασίας 5 Ευρωπαϊκών χωρών με τη συμμετοχή του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου και εθνικό συντονιστή τη Δρ Παπασταύρου. Ο στόχος του προγράμματος είναι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή εκπαιδευτικού προγράμματος αναγνώρισης και αντιμετώπισης του εργασιακού στρες και της αξουθένωσης, το οποίο αναμένεται ότι θα έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη ικανοτήτων διαχείρισης των στρεσογόνων καταστάσεων στη φροντίδα ασθενών. Για τους σκοπούς του προγράμματος θα εκπαιδευτούν άτομα θα οποία θα είναι σε θέση να εκπαιδεύουν νοσηλευτές, φοιτητές και φροντιστές στις στρατηγικές διαχείρισης του στρες.

[APPS4CARERS

Το πρόγραμμα έχει χρηματοδοτηθεί από το πρόγραμμα ERASMUS (EE) και αποτελεί αποτέλεσμα συνεργασίας 5 Ευρωπαϊκών χωρών με τη συμμετοχή του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου και εθνικό συντονιστή τη Δρ Παπασταύρου. Ο στόχος του προγράμματος είναι να αναπτύξει ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την εκπαίδευση οικογενειακών φροντιστών στη χρήση κινητών τηλεφώνων και εφαρμογών οι οποίες θα επιλεγούν ειδικά για να τους βοηθήσουν στο ρόλο της φροντίδας. Μέσω του προγράμματος, μία ομάδα μειονεκτούντων ατόμων θα βοηθηθεί στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων και πρακτικών με την αξιοποίηση ψηφιακών πόρων και ταυτόχρονα θα αποκτήσουν δεξιότητες χρήσης κινητών συσκευών όπως smartphones και tablets τα οποία θα μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν για προσωπικούς αλλά και επαγγελματικούς σκοπούς.

[United to End Female Genital Mutilation (UEFGM)

Ενωμένοι για την Εξάλειψη του Ακρωτηριασμού των Γυναικείων Γεννητικών Οργάνων (ΑΓΓΟ): Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Μάθησης για Επαγγελματίες

Σκοπός του έργου είναι η δημιουργία και ανάπτυξη μίας διαδικτυακής πλατφόρμας μάθησης για τον ΑΓΓΟ, η οποία είναι εύχρηστη, εύκολα προσβάσιμη και παρέχει πολιτισμικά ευαίσθητη και ευαίσθητη σε σχέση με το φύλο εκπαίδευση και μάθηση στους επαγγελματίες με στόχο:

1. την παροχή αποτελεσματικής φροντίδας σε θύματα
2. την πρόληψη ΑΓΓΟ και προστασία των γυναικών/κοριτσιών που ζουν ή είναι σε κίνδυνο για ΑΓΓ
3. τη χρήση κέντρου παροχής πληροφοριών και γνώσεων.

Η UEFGM πλατφόρμα αποτελείται από 3 πυλώνες:

1. Εθνικά δεδομένα- σήμερα υπάρχουν για 11 Ευρωπαϊκές χώρες, όπου συμπεριλαμβάνονται νομοθεσίες, προγράμματα, καλές πρακτικές κλπ
2. Ηλεκτρονική μάθηση, η οποία αποτελείται από 13 θεματικές ενότητες για επαγγελματίες που σχετίζονται με το θέμα ΑΓΓΟ, όπως επαγγελματίες υγείας, κοινωνικούς λειτουργούς, νομικούς, δικαστές, αστυνομικούς, λειτουργούς ασύλου, προστασίας παιδιού, μέσω μαζικής επικοινωνίας κλπ
3. Διαδραστική μάθηση- όπου πραγματοποιούνται webinars και συζητήσεις επί του θέματος του ΑΓΓΟ.

Η Πλατφόρμα είναι σε 9 γλώσσες οι οποίες έχουν συγγραφεί από εμπειρογνώμονες- εταίρους και αξιολογηθεί από ανεξάρτητους Ευρωπαίους εμπειρογνώμονες του συγκεκριμένου τομέα. Για περισσότερες πληροφορίες δείτε στη σελίδα του έργου: www.uefgm.org.

[**Intercultural Education of Nurses in Europe (IENE 4) - Ενισχύοντας την ικανότητα των νοσηλευτών και των άλλων επαγγελματιών υγείας να παρέχουν πολιτισμικά επαρκή και συμπονετική φροντίδα υγείας**

Στόχος του προγράμματος είναι η βελτίωση της ποιότητας εκπαίδευσης των νοσηλευτών και των άλλων επαγγελματιών υγείας, για παροχή συμπονετικής και πολιτισμικά επαρκούς φροντίδας που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του τομέα της φροντίδας υγείας.

Μέσα από το έργο έχουν αναπτυχθεί:

- Εργαλείο αυτοαξιολόγησης για τη συμπόνια-compassion measuring tool (CMT)
- Μοντέλο για την ανάπτυξη πολιτισμικά επαρκούς και συμπονετικής ηγεσίας στη φροντίδα υγείας
- Εργαλεία εκπαίδευσης του Μοντέλου (π.χ. Προωθώντας τον πρότυπο ρόλο πολιτισμικά επαρκούς και συμπονετικής ηγεσίας βασισμένη στις αρχές της ισότητας. Προωθώντας την ισότητα

και τις ηθικές αξίες στην παροχή πολιτισμικά επαρκής φροντίδας και συμπονετικής ηγεσίας στο τομέα υγείας).

Για περισσότερες πληροφορίες δείτε στη σελίδα του έργου: <http://ieneproject.eu/>

[**BrEaST start in life**

Το ερευνητικό πρόγραμμα «A BrEaST start in life: addressing social inequalities and supporting breastfeeding through inclusion activities» αποτελεί αποτέλεσμα συνεργασίας μεταξύ του Παγκύπριου Συνδέσμου Μητρικού Θηλασμού – «Δώρο Ζωής» (ΜΚΟ) και ερευνητικής ομάδας του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. Το πρόγραμμα έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη Νορβηγία μέσω των επιχορηγήσεων του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (EEA Grants) και της Κυπριακής Δημοκρατίας (Call EEA/CY/NGO/C-1, 2009-2014). Σκοπός του προγράμματος είναι η προαγωγή του μητρικού θηλασμού μέσω της γεφύρωση της γνώσης και της πρακτικής σε σχέση με το θηλασμό στη Κύπρο. Ο κύριος στόχος του έργου είναι:

(1) η αξιολόγηση του βαθμού εφαρμογής της πολιτικής των «10 βημάτων» για επιτυχή θηλασμό σε μαιευτικές μονάδες ανά το Παγκύπριο μέσα από τις απόψεις τόσο του προσωπικού των μονάδων όσο και μέσα από την εμπειρία των ίδιων των μητέρων. Τελικός στόχος η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, η εκτίμηση αναγκών και η στοχευμένη προσαρμογή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Παγκύπριου Συνδέσμου Μητρικού Θηλασμού – «Δώρο Ζωής» προς τους επαγγελματίες υγείας και τις θηλάζουσες μητέρες βάσει τεκμηριωμένων ερευνητικών ενδείξεων και (2) η διερεύνηση των πρακτικών και συνηθειών των Κυπρίων μητέρων σε σχέση με το θηλασμό σε βάθος χρόνου, με στόχο την εκτίμηση του ποσοστού έναρξης, της διάρκειας και της αποκλειστικότητας του θηλασμού όπως και η αναγνώριση δυνητικών προσδιοριστικών παραγόντων της πρόωρης διακοπής του, από το μαιευτήριο μέχρι και πέραν των πρώτων έξι μηνών της ζωής του παιδιού. Η συμβολή του προγράμματος έγκειται στην αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, στην εκτίμηση αναγκών και στη στοχευμένη προσαρμογή των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων προς τους επαγγελματίες υγείας και τις θηλάζουσες μητέρες, όπως και άλλων προγραμμάτων και μέτρων

προαγωγής του μητρικού θηλασμού στη Κύπρο βάσει τεκμηριωμένων ερευνητικών ενδείξεων.

[**Baby Buddy Forward**

Το πρόγραμμα “Baby Buddy Forward” έχει λάβει χρηματοδότηση από το Erasmus+ στο άξονα προτεραιότητας «Εκπαίδευση Ενηλίκων» με συντονιστή το Τμήμα Νοσηλευτικής, ΤΕΠΑΚ. Από την Κύπρο συμμετέχουν επίσης το Υπουργείο Υγείας, ως συνεργαζόμενος φορέας, και η ΜΚΟ Birth Forward. Σκοπός του έργου είναι η διερεύνηση των μαθησιακών αναγκών των μέλλοντων και νέων γονέων στην Κύπρο και η διαμόρφωση της θεματολογίας για ένα ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα προετοιμασίας για τη γονεϊκότητα. Βασικό παραδοτέο ο σχεδιασμός μιας ανοικτής πρόσβασης διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας με έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό το οποίο να καλύπτει το «ταξίδι της μετάβασης στη γονεϊκότητα» από την πρώτη μέρα της εγκυμοσύνης μέχρι και τους πρώτους 6 μήνες της ζωής του παιδιού. Συγκεκριμένα, το έργο θέτει ως στόχο από τη μια την δομημένη και συστηματική αξιολόγηση της πολιτισμικής καταλληλότητας του υφιστάμενου υλικού

του Baby Buddy™ και παράλληλα την ανάπτυξη και αξιολόγηση νέου εκπαιδευτικού υλικού για το Baby Buddy Cyprus, μέσα από μια συμμετοχική διαδικασία με τους επαγγελματίες υγείας και τους ίδιους τους γονείς, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και προσδοκίες των γονέων στην Κύπρο, στις ιδιαιτερότητες του συστήματος υγείας και στις τοπικές προτεραιότητες. Στο έργο συμμετέχει ο κοινοφελής οργανισμός Best Beginnings, ο οποίος ανέπτυξε το πρωτότυπο Baby Buddy™ στο Ηνωμένο Βασίλειο (<https://www.bestbeginnings.org.uk>). Το έργο αφορά σε διαμορφωτική συμμετοχική έρευνα δράσης (formative participatory action research) και κινείται στη βάση αρχών συνδημιουργίας (co-creation), συλλογικής πείρας και εμπειρίας (collective intelligence), και συνδιοκτησίας (co-ownership) με τους επαγγελματίες υγείας, τους επιστημονικούς φορείς και φυσικά τους ίδιους τους νέους και μέλλοντες γονείς στη Κύπρο.

[**Care project**

Η φροντίδα θεωρείται ο κεντρικός πυρήνας της νοσηλευτικής και είναι επωφελής τόσο για τους νοσοκόμους όσο και για τους ασθενείς. Ως συνώνυμο

της νοσηλευτικής, η φροντίδα αναφέρεται σε όλα τα εγχειρίδια, τα επιστημονικά άρθρα, τα νομικά έγγραφα, τους κώδικες δεοντολογίας και χαρακτηρίζεται ως κύρια ευθύνη και ηθική υποχρέωση του νοσηλευτικού προσωπικού. Παρ' όλα αυτά, το νόημα και ιδέα της φροντίδας δεν έχουν καθοριστεί σαφώς. Αυτό το ερευνητικό πρόγραμμα στοχεύει να διερευνήσει από διεθνή άποψη, το νόημα της φροντίδας των νοσηλευτών και των ασθενών και να βρει κοινούς ορισμούς μεταξύ αυτών των εταίρων της φροντίδας. Επιπρόσθετα, στοχεύει στον εντοπισμό της σχέσης μεταξύ φροντίδας νοσοκόμων και ικανοποίησης των ασθενών και στην αποσαφήνιση της άποψης των νοσοκόμων και των ασθενών σχετικά με την εξατομικευμένη νοσηλευτική φροντίδα. Σε αυτή τη μελέτη, οι συμμετέχοντες από την Κύπρο, την Τσεχία, τη Φινλανδία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία και την Ιταλία ενώνουν τις προσπάθειές τους για την επίτευξη των στόχων της μελέτης.

[Ερευνητικό Εργαστήριο Ογκολογικής και Ανακουφιστικής Φροντίδας

Κάθε χρόνο, διαγιγνώσκονται στην Ευρώπη 3,2 εκατομμύρια καρκίνοι, κυρίως του μαστού, του παχέος εντέρου και του ορθού ή του πνεύμονα. Οι αριθμοί κατατάσσουν τον καρκίνο ως την δεύτερη πιο συχνή αιτία θανάτου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η χώρα μας δυστυχώς δεν αποτελεί εξαίρεση σε αυτή την εικόνα που προσδίδουν οι ψυχροί αριθμοί, όπου σύμφωνα με τις τελευταίες στατιστικές καταγράφονται κατά μέσο όρο 1600 περίπου νέα περιστατικά ανά έτος. Όλοι παραδέχονται ότι ο καρκίνος δεν αποτελεί μια νόσο που περιορίζεται σε προσωπικό επίπεδο αλλά μια οικογενειακή και κοινωνική νόσο. Επομένως τα προβλήματα δεν περιορίζονται στα άτομα που υποφέρουν από την νόσο αλλά μεταφέρονται και στην κοινωνία. Ως εκ τούτου, καθίσταται επιβεβλημένη η δημιουργία και η λειτουργία ενός Ερευνητικού Εργαστηρίου για τη Ογκολογική και Ανακουφιστική Φροντίδα, το οποίο δεν θα περιορίζεται στα όρια της Κυπριακής Δημοκρατίας αλλά θα επεκτείνεται για να συμπεριλάβει τις χώρες της Μεσογείου και της Ευρώπης. Η λειτουργία του εργαστηρίου σηματοδοτεί την έναρξη μιας φιλόδοξης

προσπάθειας με δρομοδείκτη την έμπρακτη βούληση του Τμήματος Νοσηλευτικής του ΤΕΠΑΚ να συμμετέχει ενεργά και ισότιμα στα διεθνή δρώμενα.

Οι συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί, επιβάλλουν την αναζήτηση της γνώσης για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ασθενείς, οι οικογένειες τους, οι φροντιστές τους (επαγγελματίες και μη) και η κοινωνία γενικότερα. Το ερευνητικό εργαστήριο ως αναπόσπαστο Τμήμα της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΤΕΠΑΚ προσφέρει την τεχνογνωσία και την ερευνητική υποδομή για την διερεύνηση των παραμέτρων που έχουν δημιουργηθεί μέσα στα πλαίσια της Κυπριακής κοινωνίας, αφουγκραζόμενο την κοινωνική και ερευνητική του ευθύνη. Οι ανησυχίες, τα προβλήματα, η ανάγκη προσαρμογής στα νέα δεδομένα αποτελούν μερικές μόνο από τις πτυχές του προβλήματος που θα διερευνηθούν. Με την προαγωγή της φροντίδας στο σπίτι, σημαίνει ότι η οικογένεια θα πρέπει να αναλαμβάνει ένα ενεργότερο (αν όχι καθοριστικό) ρόλο στην φροντίδα του αγαπημένου της προσώπου. Αυτό προϋποθέτει την ανάληψη συγκεκριμένων πτυχών της φροντίδας που συνεπάγονται αυξημένες υποχρεώσεις, οι οποίες με την σειρά τους προκαλούν αύξηση της

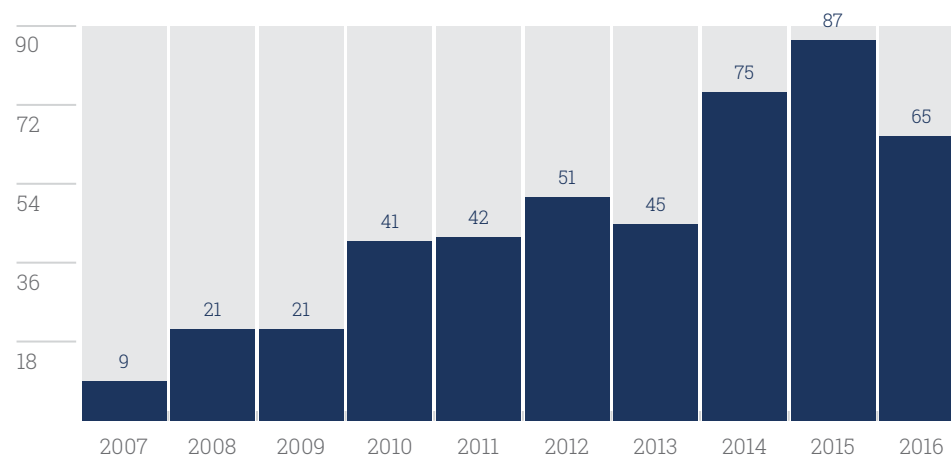
επιβάρυνσης που βιώνουν τα άτομα αυτά, ανακατανομή του διαθέσιμου χρόνου τους με δυσμενείς πολλές φορές προεκτάσεις στην δική τους οικογένεια, εργασία και κοινωνική δραστηριότητα.

Το Ερευνητικό Εργαστήριο Ογκολογικής και Ανακουφιστικής Φροντίδας, έχει δημιουργηθεί με γνώμονα την διερεύνηση όλων αυτών των διαστάσεων που δημιουργεί ο καρκίνος έτσι ώστε να παραχθεί η γνώση για την επιτυχή αντιμετώπιση τους, με απώτερο στόχο την προαγωγή της υγείας, την βελτίωση της ποιότητας ζωής των ασθενών και την μείωση της επιβάρυνσης που βιώνουν οι οικογενειακοί φροντιστές και κατ' επέκταση η μείωση των επιπτώσεων της νόσου σε κοινωνικό επίπεδο.

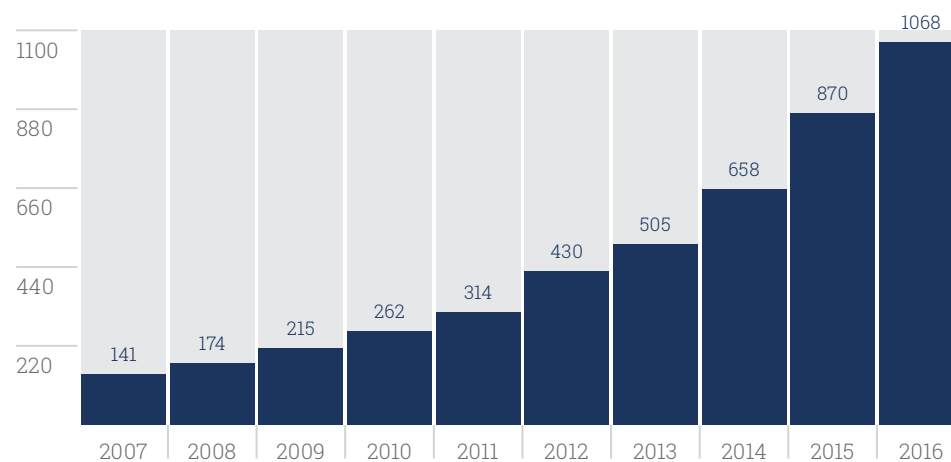
Ερευνητικά Επιτεύγματα

Τα ερευνητικά επιτεύγματα του Τμήματος Νοσηλευτικής έχουν προσδιοριστεί χρησιμοποιώντας δυο δείκτες από το Time Higher Education (THE), ερευνητικό έργο (Research productivity) και βιβλιογραφική

αναφορά (Research influence – citations). Για την ανάλυση και παρουσίαση των ερευνητικών επιτευγμάτων που ανακτήθηκαν τον Ιούλιο 2017 μέσα από την βάση δεδομένων Scopus, πήραμε τους απόλυτους αριθμούς το σύνολο των άρθρων και βιβλιογραφικών αναφορών αντίστοιχα. Στα πιο κάτω γραφήματα είναι το σύνολο από όλα τα μέλη του τμήματος Νοσηλευτικής ομαδοποιημένα σε χρονολογίες από το 2007 μέχρι και το 2016. Τα επιστημονικά άρθρα που δημοσιεύτηκαν έχουν μια σταθερή γραμμική αύξηση (Γράφημα 32), ενώ οι βιβλιογραφικές αναφορές παρουσιάζουν γεωμετρική αύξηση (Γράφημα 33) στο πέρασμα των 10 ετών λειτουργίας του Τμήματος.

[Γράφημα 32] Επιστημονικά άρθρα στο σύνολο των 10 χρόνων του Τμήματος Νοσηλευτικής.

[Γράφημα 33] Βιβλιογραφικές αναφορές στο σύνολο των 10 χρόνων του Τμήματος Νοσηλευτικής.

[Κοινωνική Προσφορά]

Ημερίδα ενημέρωσης – 1η Διημερίδα Τμήματος Νοσηλευτικής - Health literacy

Πραγματοποιήθηκε στις 28-29 Σεπτεμβρίου 2017 με μεγάλη επιτυχία εξειδικευμένη διημερίδα του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου με θέμα το «health literacy» με αντικείμενο συζήτησης την ορολογία, την έννοια και το ρόλο των επαγγελματιών υγείας στον εγγραμματισμό του κοινού σε θέματα υγείας.

Η πρώτη μέρα της διημερίδας περιλάμβανε ομιλία από την Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών Δρ. Π. Σουρτζή σε σχέση με την ιστορική εξέλιξη του θέματος και ακολούθησε παρουσίαση των αποτελεσμάτων του πρώτου ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος με τη συμμετοχή της Ελλάδας από τους Δρ. Χ. Μαγουλιά και Δρ. Β. Κονδύλη. Τέλος παρουσιάστηκε το ερευνητικό πρωτόκολλο και η πιλοτική μελέτη της διδακτορικής φοιτήτριας Αρετής Ευθυμίου με θέμα

«Εγγραμματοσύνη σε θέματα υγείας, Ψηφιακής Υγείας σε Φροντιστές Ανθρώπων με άνοια».

Τη δεύτερη μέρα έγινε εκτενής συζήτηση με τη συμμετοχή πολυθεματικής ομάδας αποτελούμενης από τους ομιλητές, άλλους ακαδημαϊκούς, γλωσσολόγους, ιατρούς και νοσηλευτές. Το θέμα συζήτησης αποτέλεσε η μελέτη της ορολογίας και της έννοιας του όρου στην ελληνική γλώσσα καθώς και της μέτρησης της με τα υπάρχοντα διεθνή ερευνητικά εργαλεία. Η συζήτηση κατέληξε στην αποδοχή του όρου «εγγραμματοσύνη σε θέματα υγείας» ως του πλέον δόκιμου όρου, ο οποίος αποδίδει το νόημα του διεθνούς όρου «health literacy» ενώ ο «εγγραμματισμός» αφορά στη συνεχή και περίπλοκη διαδικασία συσσώρευσης γνώσης η οποία οδηγεί στην «εγγραμματοσύνη σε θέματα υγείας».

Το συντονισμό της συζήτησης είχαν οι Δρ. Ε. Παπασταύρου και Δρ. Ν. Μίτλεττον, Αναπληρωτές Καθηγητές στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου οι οποίοι είχαν και την ευθύνη της διοργάνωσης και της εκπόνησης των συμπερασμάτων της ημερίδας σε μορφή επιστημονικού άρθρου. Κυριότερα των

συμπερασμάτων αποτελεί η αναγκαιότητα υιοθέτησης ενός γενικά αποδεκτού όρου, η διαφώτιση του κοινού, των επαγγελματιών υγείας, των εκπροσώπων των ΜΜΕ καθώς και όλων των φορέων της πολιτείας σε επίπεδο λήψεως αποφάσεων για την σημαντικότητα αύξησης της εγγραμματοσύνης σε θέματα υγείας.

Διοργάνωση Συνεδρίων, Σεμιναρίων & Άλλων Εκδηλώσεων

Σε μια προσπάθεια περαιτέρω ενίσχυσης της εμβέλειας του, το Τμήμα συνδιοργανώνει επιστημονικές, εκπαιδευτικές και κοινωνικές εκδηλώσεις σε συνεργασία με εταίρους του δημόσιου τομέα (π.χ. Υπουργείο Υγείας, Νοσηλευτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας, δημόσια νοσοκομεία) και του ιδιωτικού τομέα (επαγγελματικές ενώσεις π.χ. ενώσεις νοσηλευτών (π.χ. Ένωση Αλτσχάιμερ, Κυπριακός Διαγνωστικός Σύλλογος) και ΜΚΟ (π.χ. Κυπριακός Σύνδεσμος Θηλασμού)

Πλείστες από αυτές τις δραστηριότητες λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο των εγκαταστάσεων του Πανεπιστημίου στο πλαίσιο μιας πολιτικής ανοιχτής πόρτας, ενώ αρκετές πραγματοποιούνται σε χώρους εκτός του πανεπιστημίου (νοσοκομεία, σχολεία, αίθουσες διδασκαλίας, κοινοτικά κέντρα κ.λπ.) σε μια προσπάθεια να φέρουν το Πανεπιστήμιο στην κοινότητα και να προωθήσει μια εξωστρεφή κουλτούρα. Το Τμήμα ήταν πολύ επιτυχημένο σε αυτή την πτυχή και, γενικά, υπάρχει πάντα μεγάλο ενδιαφέρον για αυτές τις εκδηλώσεις με μεγάλη προσέλευση από τους νοσηλευτές, τους επαγγελματίες υγείας και το κοινό.

Το Τμήμα επιδιώκει να συνεχίσει την ενθάρρυνση αυτής της σημαντικής δραστηριότητας στις διάφορες μορφές της, διατηρώντας τις υφιστάμενες συνεργασίες καθώς και διαμορφώνοντας νέες, αλλά και εξετάζοντας τρόπους επέκτασης και περαιτέρω ενίσχυσης της κοινωνικής διάστασης και των επιπτώσεων της δραστηριότητας του Τμήματος.

[Πίνακας 8] Κατάλογος Επιστημονικών
& Κοινωνικών Δραστηριοτήτων Τμήματος Νοσηλευτικής

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Σειρά σεμιναρίων του Τμήματος (μέλη ΔΕΠ, υποψήφιοι διδάκτορες και προσκεκλημένοι ομιλητές)	Τμήμα Νοσηλευτικής	20-60
Εκδήλωση ευαισθητοποίησης και προώθησης της δημόσιας υγείας: Ταυτόχρονος μητρικός θηλασμός «Δώρο Ζωής»	Παγκύπριος Σύνδεσμος Μητρικού Θηλασμού – Δώρο Ζωής (supported by EEA Grant) & Τμήμα Νοσηλευτικής	>400
Συνάντηση εταίρων του ερευνητικού προγράμματος BrEaST – Start in Life: Συζήτηση και προτεινόμενες ενέργειες στο πλαίσιο μιας κοινωνικο-οικολογικής προοπτικής.	Παγκύπριος Σύνδεσμος Μητρικού Θηλασμού – Δώρο Ζωής (supported by EEA Grant) & Τμήμα Νοσηλευτικής	25
Εκπαιδευτικό σεμινάριο και εργαστήριο επαγγελματιών υγείας: "BrEaST start in life: Έναρξη, αποκλειστικότητα και διάρκεια του θηλασμού στην Κύπρο"	Παγκύπριος Σύνδεσμος Μητρικού Θηλασμού – Δώρο Ζωής (supported by EEA Grant) & Τμήμα Νοσηλευτικής	100
Ανοικτό Συνέδριο: "Φροντίδα ασθενών με άνοια: οικογένεια και διαχείριση φροντίδας στο σπίτι"	Υπουργείο Υγείας, Alzheimer's association, Τμήμα Νοσηλευτικής	100

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Εργαστήριο 1 του NURSING-CARE-RATIONING PROJECT για προετοιμασία πρότασης στα πλαίσια του προγράμματος COST	University of Basel, Switzerland & Τμήμα Νοσηλευτικής	20
Οι επαγγελματίες υγείας και το δικαιοδικό σεμινάριο και το εργαστήριο BrEaST – Start in Life: "Εφαρμογή των 10 βημάτων του WHO/ UNICEF για επιτυχή θηλασμό σε κυπριακές κλινικές μητρότητας.	Παγκύπριος Σύνδεσμος Μητρικού Θηλασμού – Δώρο Ζωής (supported by EEA Grant) & Τμήμα Νοσηλευτικής	50
Ημέρα ευαισθητοποίησης για την υγεία με ανοιχτές διαλέξεις και εργαστήρια "Φοράμε τα αθλητικά μας παπούτσια και νοιαζόμαστε για την υγεία μας"	Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας & Τμήμα Νοσηλευτικής	100
Συνάντηση COST για Culture and Intimate Partner Femicide (IPF) and "Honour Killings": "Τεκμηριωμένη νοσηλευτική πρακτική στην κοινότητα"	Femicide (Action IS1206), Τμήμα Κοινωνικής Νοσηλευτικής , Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών Μαιών & Τμήμα Νοσηλευτικής	25

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Σεμινάριο διδακτορικών φοιτητών με προσκεκλημένη ομιλήτρια την καθηγήτρια Riitta Suhonen	Turun Yliopisto University, Turku, Finland & Τμήμα Νοσηλευτικής	20
Παρουσιάσεις και διαλέξεις ανοικτές στο κοινό: Έρευνα δημόσιας υγείας στην Κύπρο	Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία σε συνεργασία με το HSPH & Τμήμα Νοσηλευτικής	100
Δημόσια διάλεξη «Υγιές πνεύμα και υγιές σώμα»	Υπηρεσία Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας, Τμήμα Νοσηλευτικής, Τμήμα Αποκατάστασης	100
Εργαστήριο 1 για το έργο RN4CAST-CY / Workshop 1 of the Project RN4CAST-CY	Υπουργείο Υγείας, Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών, University of Leuven (Professor Walter Sermeus) & Τμήμα Νοσηλευτικής	20
Δημόσια διάλεξη και εργαστήριο: “Τσιμπήματα ερπετών σε ζώα και ανθρώπους: Πρώτες Βοήθειες”	Τμήμα Νοσηλευτικής, Τμήμα Αποκατάστασης, Pets2Adopt	50
Δημόσια διάλεξη: Η σημασία της πρώτης βοήθειας κατά τη διάρκεια της σχολικής λειτουργίας.	Tsireio Gymnasio, Limassol, Cyprus & Τμήμα Νοσηλευτικής	50

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Μονοήμερο σεμινάριο και πρακτική άσκηση για επαγγελματίες υγείας: "Η νοσηλευτική φροντίδα στην κοινότητα βασισμένη στην τεκμηριωμένη πρακτική "	Τμήμα Κοινωνικής Νοσηλευτικής , Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών & Τμήμα Νοσηλευτικής	150
Εργαστήριο με θέμα το σακχαρώδη διαβήτη	Τμήμα Νοσηλευτικής, Cyprus Diabetic Association	80
Σειρά σεμιναρίων του Τμήματος (μέλη ΔΕΠ, υποψήφιοι διδάκτορες και προσκεκλημένοι ομιλητές)	Τμήμα Νοσηλευτικής	20-60
Ανοιχτή Ημέρα: "Η έρευνα κοντά στους ανθρώπους - Διδακτορική Έρευνα στο Τμήμα Νοσηλευτικής"	Τμήμα Νοσηλευτικής	>300
Εργαστήριο 2 για το έργο RN4CAST-CY / Workshop 2 of the Project RN4CAST-CY	Υπουργείο Υγείας, Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών, University of Leuven & Τμήμα Νοσηλευτικής	20
Συνέδριο που διοργανώθηκε από τους σπουδαστές του Τμήματος: "Η υγεία των γυναικών"	Δήμος Αγίου Αθανασίου & Τμήμα Νοσηλευτικής	>50

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Σεμινάριο: Οικονομική κρίση και υγεία στην κοινότητα II: Προκλήσεις και προοπτικές	Τμήμα Κοινωνικής Νοσηλευτικής , Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών Μαιών & Τμήμα Νοσηλευτικής	160
Εκπαιδευτικό σεμινάριο επαγγελματιών υγείας: "Συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη και ερευνητικά τεκμηριωμένη πρακτική"	ΤΟΣΕΑ, Τομέας Συνεχούς Επαγγελματικής Ανάπτυξης, Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών & Τμήμα Νοσηλευτικής	>200
Δημόσια διάλεξη και εργαστήριο ενδιαφερόμενων μερών: "Αξιολόγηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις αντιλήψεις του κοινού για τους κινδύνους για τη δημόσια υγεία από την επαναχρησιμοποίηση του νερού στην Κύπρο".	Frederick Research Centre, Water Development Department, Τμήμα Νοσηλευτικής	50
Δημόσια διάλεξη: «Σχετικά με το κρασί και το τυρί»	Δήμος Πελενδρίου, Οινοποιεία Τσιάκκας, Τμήμα Νοσηλευτικής	>150
Εργαστήριο: «Τραύμα στο νευρικό σύστημα»	Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών , Τμήμα Επειγόντων και Νοσηλευτικής Κρίσιμης Φροντίδας & Τμήμα Νοσηλευτικής	30

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Ειδικά θέματα Παθοφυσιολογίας και Διαγνωστικής στη Νοσηλευτική Εντατικής Φροντίδας: Αναπνευστικές και Μεταβολικές Διαταραχές	Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών , Τμήμα Επειγόντων και Νοσηλευτικής Κρίσιμης Φροντίδας & Τμήμα Νοσηλευτικής	30
Εναρκτήρια συνάντηση για το ερευνητικό πρόγραμμα BESTCILIA: "Καλύτερος πειραματικός διαγνωστικός έλεγχος και θεραπεία για πρωτοπαθή κνιδωτική δυσκινησία" (FP7)	Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία σε συνεργασία με το ΗΣΡΗ, Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γεννητικής Κύπρου, Τμήμα Νοσηλευτικής	150
Σεμινάριο διδακτορικών φοιτητών με προσκεκλημένη ομιλήτρια την καθηγήτρια Riitta Suhonen / "Ερευνητική δεοντολογία στη νοσηλευτική έρευνα για ηλικιωμένους" / "Καριέρα ερευνητών Ανάπτυξη θεωρίας νοσηλευτικής - ένα παράδειγμα εξατομικευμένης περίθαλψης".	Πανεπιστήμιο Turun Yliopisto, Turku, Φινλανδίας & Τμήμα Νοσηλευτικής	30
Σεμινάριο: Οικονομική κρίση και υγεία στην κοινότητα II: Προκλήσεις και προοπτικές	Τμήμα Κοινωνικής Νοσηλευτικής , Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών Μαιών & Τμήμα Νοσηλευτικής	160

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Εργαστήριο με θέμα: "Αξιολόγηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις αντιλήψεις του κοινού για τους κινδύνους για τη δημόσια υγεία από την επαναχρησιμοποίηση του νερού στην Κύπρο".	Ερευνητικό Κέντρο Πανεπιστημίου Φρέντερικ, Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων, Τμήμα Νοσηλευτικής	50
Συνέδριο: "Καρδιακή ανεπάρκεια: Μια πολυθεματική προσέγγιση"	Κυπριακή Εταιρεία Καρδιολογίας, Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών, Τμήμα Νοσηλευτικής	>100
Ανοικτό συνέδριο για φοιτητές και νοσηλευτές: «Υγιεινή του στόματος και γενική υγεία»	Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Νοσηλευτικής	50
Διάλεξη: «Ευθανασία: Από τη Νεφελοκοκκυγία ως την Πραγματικότητα»	Ευρω-Μεσογειακό Ερευνητικό Εργαστήριο Ογκολογίας και Παρηγορητικής Φροντίδας, Τμήμα Νοσηλευτικής	100
Σεμινάριο επαγγελματιών υγείας: "Κλινική αξιολόγηση του αναπνευστικού συστήματος"	Τμήμα Επειγόντων και Νοσηλευτικής Κρίσιμης Φροντίδας, Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών και Τμήμα Νοσηλευτικής	40

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Εργαστήριο: «Νοσηλευτική τέχνη στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας: εκπαίδευση και θάνατος»	Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών , Τμήμα Επειγόντων και Νοσηλευτικής Κρίσιμης Φροντίδας, Τμήμα Νοσηλευτικής	20
Εργαστήριο: «Επικοινωνία στην ΜΕΘ»	Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών , Τομέας Επειγόντων και Κρίσιμης Νοσηλευτικής Φροντίδας, Τμήμα Νοσηλευτικής	30
Σεμινάριο ανοικτό στο κοινό και συνέντευξη τύπου: «Αsthμα και αλλεργίες στην παιδική ηλικία στην Κύπρο: πρόσφατα επιδημιολογικά ευρήματα»	Διεθνές Ινστιτούτο Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία σε συνεργασία με το HSPS & Τμήμα Νοσηλευτικής	300
Εκπαιδευτικό σεμινάριο: Η αυτοδιαχείριση των νοσοκόμων στο κλινικό περιβάλλον και η ικανοποίηση των ασθενών	Νοσηλευτικές Υπηρεσίες, Υπουργείο Υγείας (χορηγία ΙΠΕ) & Τμήμα Νοσηλευτικής	150
Σεμινάριο για διδακτορικούς φοιτητές σε συνεργασία με μέλη της EANS Λεμεσού	EANS & Τμήμα Νοσηλευτικής	100

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Σεμινάριο διδακτορικών φοιτητών με προσκεκλημένο ομιλητή την καθηγήτρια Riitta Suhonen, "Διεθνής συνεργατική έρευνα", "Συγγραφή προς δημοσίευση" και "Ανάπτυξη ερευνητικού εργαλείου"	Turun Yliopisto University, Turku, Finland & Τμήμα Νοσηλευτικής	30
Σεμινάριο Μητρικού Θηλασμού	Τομέας Κοινωνικής Νοσηλευτικής σε συνεργασία με την Επιτροπή Μαιών του Παγκύπριου Συνδέσμου Νοσηλευτών και Μαιών & Τμήμα Νοσηλευτικής	150
Το εργαστήριο του επαγγελματία υγείας "Προαγωγή και ομολογία"	Τμήμα Επειγόντων και Νοσηλευτικής Κρίσιμης Φροντίδας, CNMA & Τμήμα Νοσηλευτικής	40
Διαχείριση των αναπνευστικών συμπτωμάτων σε ασθενείς με καρκίνο του πνεύμονα'	Ερευνητικό Εργαστήριο Ογκολογίας και Παρηγορητικής Φροντίδας & Τμήμα Νοσηλευτικής	100
Πρόγραμμα εκπαίδευσης με διαλέξεις και συζητήσεις για μελέτες περιπτώσεων για το προσωπικό της ΜΕΘ, Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας	Τμήμα Εντατικής Θεραπείας, Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας & Τμήμα Νοσηλευτικής	30

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Εργαστήρι 2 στα πλαίσια του έργου CARE: "Συμπεριφορές φροντίδας όπως τις αντιλαμβάνονται οι ασθενείς και οι νοσηλευτές. Μια συγκριτική διεθνής έρευνα."	Semmelweis University, Budapest & Τμήμα Νοσηλευτικής	20
Συνέδριο για τη νόσο του Αλτσχάιμερ και σχετικές άνοιες. "Ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της νόσου Alzheimer"	Υπουργείο Υγείας, Σύνδεσμος Ασθενών με Alzheimer, Τμήμα Νοσηλευτικής	100
Εργαστήρι: "Πολιτιστικές δεξιότητες για νοσηλευτές στην κοινότητα"	Τμήμα Κοινωνικής Νοσηλευτικής, Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών Μαιών & Τμήμα Νοσηλευτικής	100
Σεμινάριο: "Κοινωνική Νοσηλευτική και οι Ηλικιωμένοι"	Τμήμα Κοινωνικής Νοσηλευτικής, Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών Μαιών & Τμήμα Νοσηλευτικής	160
Σεμινάριο: "Οι Συμπληρωματικές Θεραπείες στη Φροντίδα του Καρκίνου"	Ευρω-Μεσογειακό Ερευνητικό Εργαστήριο Ογκολογίας και Παρηγορητικής Φροντίδας & Τμήμα Νοσηλευτικής	100

Τίτλος & Τύπος Δραστηριότητας	Οργανωτές/Συνδιοργανωτές	Αριθμός Συμμετεχόντων
Εργαστήριο: "Ολιστική Προσέγγιση στην Επείγουσα και Εντατική Νοσηλευτική Φροντίδα"	Τμήμα Επειγόντων και Κρίσιμης Νοσηλευτικής Φροντίδας , Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών & Τμήμα Νοσηλευτικής	150

Παροχή Συμβουλευτικών Υπηρεσιών

Εκτός από τη συμμετοχή στις επιτροπές αξιολόγησης διδακτορικών σπουδών ως εξωτερικοί εξεταστές, τα ακόλουθα είναι μερικά άλλα παραδείγματα συμμετοχής μελών του προσωπικού σε συμβουλευτικές επιτροπές και ομάδες εργασίας τα τελευταία χρόνια.

- Το 2011, το EfCCN κάλεσε ένα μέλος του ακαδημαϊκού προσωπικού να συμμετάσχει σε ένα εργαστήριο για την ανάπτυξη ικανοτήτων για την παροχή κρίσιμης φροντίδας και την ανάπτυξη ενός εργαλείου επάρκειας EfCCNa για νοσηλευτές κρίσιμης φροντίδας στην Ευρώπη.
- Την περίοδο 2009-2011, το προσωπικό του Τμήματος κλήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας να συμμετάσχει σε συμβουλευτικές επιτροπές για την ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών και την αξιολόγηση προγραμμάτων σπουδών ιδιωτικών πανεπιστημίων στην Κύπρο.
- Την περίοδο 2013-2015, προσκλήθηκαν από τον Ελληνικό Οργανισμό Διασφάλισης Ποιότητας και Διαπίστευσης να συμμετάσχουν ως μέλη εξωτερικών επιτροπών επιτροπών αξιολόγησης των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ακαδημαϊκών Μονάδων (Τμήματα Νοσηλευτικής, Μαιευτικής και Υγείας και Κοινωνικών Επιστημών) Ελλάδα.
- Το 2014, ένα μέλος του ακαδημαϊκού προσωπικού κλήθηκε από το Πανεπιστήμιο της Λευκωσίας να συμμετάσχει σε μια ομάδα εργασίας για την ανάπτυξη προγράμματος σπουδών για ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο πρόγραμμα της εγκληματολογικής επιστήμης-ψυχικής υγείας
- Το 2015, ένα μέλος του ακαδημαϊκού προσωπικού κλήθηκε ως σύμβουλος - συντονιστής σε εργαστήριο και συζήτηση για τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση για τους νοσηλευτές κρίσιμης φροντίδας στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας το 2015.

- Το 2014, ένα μέλος του προσωπικού κλήθηκε ως σύμβουλος του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας Κύπρου για να υποστηρίξει τους Εθνικούς Αντιπροσώπους στο πλαίσιο της προετοιμασίας προτάσεων για το Πρόγραμμα Εργασίας "Υγεία, δημογραφικές αλλαγές και ευημερία" του προγράμματος Ορίζοντας 2020.

Συμμετοχές σε Διεθνείς Οργανισμούς

Το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος συμμετέχει ενεργά σε διεθνείς οργανισμούς και δίκτυα, με διάφορους ρόλους που αφορούν την έρευνα, τη διδασκαλία, το δίκτυο ή / και την επαγγελματική δραστηριότητα / δράση, ενδεικτικά αναφέρονται στον πιο κάτω πίνακα.

[Πίνακας 9] Κατάλογος Διεθνών Οργανισμών
– Συνεργάτες Μελών ΔΕΠ Τμήματος Νοσηλευτικής

A/A	Διεθνείς Οργανισμοί
1	Council on Cardiovascular Nursing and Allied Professions (CCNAP)
2	European Federation of Critical Care Nursing Associations (Fecal)
3	European Oncology Nursing Society (EONS)
4	European Transcultural Nursing Association (ETNA)

A/A	Διεθνείς Οργανισμοί
5	Heart Failure Association (HFA) of the European Society of Cardiology (ESC)
6	International Confederation of Midwives (ICM)
7	Sigma Theta Tau International Honor Society of Nursing (STTI)
8	Committee on Exercise Physiology and Training in Heart Failure which is appointed by the Heart Failure Association (HFA) of the European Society of Cardiology (ESC)
9	Committee on Patient Care which is appointed by the Heart Failure Association (HFA) of the European Society of Cardiology (ESC)
10	COST Action IS1405 - Building Intrapartum Research Through Health -an interdisciplinary whole system approach to understanding and contextualizing physiological labour and birth (BIRTH)
11	COST Action IS12016- Femicide across Europe (FEMICIDE)
12	COST Action ISO603- Health and Social Care for Migrants and Ethnic Minorities in Europe (HOME)
13	International Network for the Study of Rationalisation of Nursing Care (INSRNC)

Πιο συγκεκριμένα, ακαδημαϊκά μέλη του Τμήματος είναι ή διετέλεσαν εκτελεστικά μέλη του Heart Failure Association, European Transcultural Nursing Association, Council on Cardiovascular Nursing and Allied Professions and Femicide Across Europe. Σε όλους τους άλλους οργανισμούς που αναφέρονται πιο πάνω, τα μέλη του προσωπικού διατηρούν σημαντικό και ενεργό ρόλο ως μέλη.

Συνεργασίες σε Εθνικό Επίπεδο

[Συνεργασίες με το Δημόσιο Τομέα

Η φιλοσοφία του Τμήματος Νοσηλευτικής είναι η αναβάθμιση των προτύπων ποιότητας της ακαδημαϊκής και κλινικής νοσηλευτικής και έχει καλλιεργήσει μια εξωστρεφή κουλτούρα. Έχει δημιουργήσει ισχυρούς δεσμούς με πολλούς θεσμούς του δημόσιου τομέα και έχει συμμετάσχει ενεργά σε ενεργές συνεργασίες με εθνικές υγειονομικές αρχές και άλλους κρατικούς φορείς.

Το Τμήμα έχει άμεση και ανοικτή συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας μέσω των διαφόρων τμημάτων του (Νοσηλευτικές Υπηρεσίες, Τμήμα Νοσηλευτικής Παιδείας κλπ.) στο πλαίσιο της συνδιοργάνωσης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για νοσηλευτές και επαγγελματίες υγείας γενικότερα.

Έχει επίσης αναπτύξει μια στενή συνεργασία σε θέματα έρευνας με το Υπουργείο Υγείας ή μερικά από τα Τμήματα και τις Διευθύνσεις του καθώς και μεμονωμένα δημόσια νοσοκομεία και άλλα κρατικά Πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα. Ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα συνεργατικών ερευνητικών δραστηριοτήτων με τις οντότητες του δημόσιου τομέα περιλαμβάνουν:

- Συνεργασία με το Υπουργείο Υγείας και τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Νοσηλευτών και Μαιών στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου RN4CAST στην Κύπρο
- Συνεργασία με το Ογκολογικό Κέντρο της Τράπεζας Κύπρου για την πραγματοποίηση κλινικών δοκιμών με ογκολογικούς

ασθενείς στο πλαίσιο διδακτορικών και άλλων ερευνητικών προγραμμάτων

- Συνεργασία με τις Νοσηλευτικές Υπηρεσίες, Παγκύπριο Σύνδεσμο Νοσηλευτών και Μαιών και τη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του Νοσοκομείου Λευκωσίας για την ανάπτυξη δεικτών ποιότητας της νοσηλευτικής φροντίδας στο πλαίσιο ενός έργου που χρηματοδοτείται από το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας
- Συνεργασία με τη Μονάδα Παρακολούθησης Υγείας του Υπουργείου Υγείας στο πλαίσιο της πρώτης χαρτογράφησης της θνησιμότητας και του καρκίνου σε επίπεδο κοινοτήτων (πρόγραμμα Cyprus GeoHealth) και της διερεύνησης της έκτασης των κοινωνικών ανισοτήτων και της κοινωνικής διαβάθμισης (social gradient) στην υγεία ως προς κοινοτικούς απογραφικούς δείκτες κοινωνικο-οικονομικού μειονεκτήματος (census-based community indicators of socio-economic disadvantage).

[Συνεργασίες με τον Ιδιωτικό Τομέα

Οι εκπαιδευτικές και ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος επεκτείνονται και στους οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα. Από την άποψη της εκπαίδευσης, το Τμήμα συνεργάζεται με αρκετούς οργανισμούς στον ιδιωτικό τομέα στο πλαίσιο προπτυχιακών και μεταπτυχιακών κλινικών τοποθετήσεων. Όσον αφορά την επαγγελματική εκπαίδευση, το Τμήμα θεωρεί τον ιδιωτικό τομέα ως μελλοντικό εργοδότη των αποφοίτων του. Συνεπώς, η συνεργασία με τους οργανισμούς υγείας του ιδιωτικού τομέα είναι απαραίτητη για να κατανοηθούν και να εκτιμηθούν οι διάφορες ευκαιρίες που προκύπτουν για τους σπουδαστές, τους αποφοίτους και το προσωπικό.

Ενδεικτικά, το Τμήμα συνεργάζεται με διάφορες ιδιωτικές κλινικές κλινικής πρακτικής γηριατρικής, ογκολογίας και αποκατάστασης ως μέρος των μονάδων γηροντολογικής, κοινοτικής και ογκολογικής νοσηλευτικής του προπτυχιακού προγράμματος. Το Τμήμα πέτυχε επίσης κλινικές τοποθετήσεις προπτυχιακών φοιτητών σε δύο μεγάλα ιδιωτικά νοσοκομεία στη Λεμεσό (Πολυκλινική Υγεία και Μεσογειακό Ιατρικό

Κέντρο). Με την Πολυκλινική Υγεία έχει ήδη δημιουργηθεί μια παραγωγική συνεργασία στο πλαίσιο της κλινικής πρακτικής και της εκπαίδευσης των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Το Τμήμα έχει επίσης πολύ παραγωγική συνεργασία με το American Medical Center / American Heart Institute (Λευκωσία), το οποίο περιλαμβάνει ανταλλαγή προσωπικού στο πλαίσιο εκπαιδευτικών και διεπαγγελματικών μαθησιακών δραστηριοτήτων (π.χ. επισκέψεις κλινικών εμπειρογνομόνων για τη θεωρητική εκπαίδευση κυρίως μεταπτυχιακών φοιτητών) καθώς και τις κλινικές τοποθετήσεις των φοιτητών στις μονάδες ΜΕΘ και Καρδιολογίας. Το Τμήμα έχει ήδη δημιουργήσει μια σειρά ερευνητικών συνεργασιών με το American Medical Center / American Heart Institute είτε ως μέρος μη χρηματοδοτούμενων μεταπτυχιακών διατριβικών προγραμμάτων είτε ως συνεργάτης σε συνεχιζόμενα ερευνητικά προγράμματα (πρόγραμμα ΜΕΕΤinCY), ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την αυτο-φροντίδα των ασθενών με καρδιακή ανεπάρκεια) καθώς και μελλοντικές ερευνητικές προτάσεις.

Τέλος, το Τμήμα προωθεί επίσης πολύ στενές συνεργασίες με επαγγελματικές ενώσεις / φορείς, επιστημονικές εταιρείες και ΜΚΟ. Ορισμένα χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτών των συνεργασιών είναι:

- Ερευνητικό και Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού: συνεργάτης σε μια σειρά ερευνητικών προγραμμάτων για το άσθμα και την αλλεργία κατά την παιδική ηλικία
- Παγκύπριος Σύνδεσμος Μητρικού Θηλασμού - "Δώρο για τη Ζωή": συνεργάτης στο έργο BrEaST - Start for Life, με στόχο τη διερεύνηση της εφαρμογής «καλών πρακτικών» στα μαιευτήρια της Κύπρου στη βάση της διεθνούς πρωτοβουλίας «Νοσοκομείο Φιλικό προς τα Βρέφη – Baby-Friendly Hospital Initiative) του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και της UNICEF, και την από κοινού διοργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων και άλλων εκδηλώσεων προαγωγής του θηλασμού στη Κύπρο

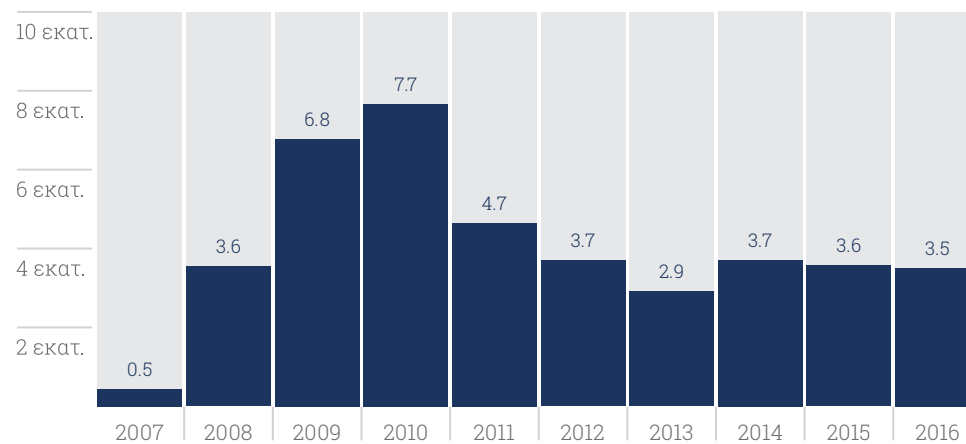
- ΜΚΟ Birth Forward, συμμετοχή Μελών ΔΕΠ στην Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή του συνδέσμου (Scientific Advisory Board) και συνεργάτης στο έργο Baby Buddy Forward, με στόχο τη δημιουργία ανοικτής πρόσβασης διαδικτυακής εκπαιδευτικής πλατφόρμας για μέλλοντες και νέους γονείς στη Κύπρο
- Συνεργασία με την Ρευματολογική Εταιρεία Κύπρου και τον Αντρυρευματικό Σύνδεσμο Κύπρου στο πλαίσιο της πρώτης επιδημιολογικής μελέτης για την συχνότητα και την επιβάρυνση των ρευματικών και μυοσκελετικών παθήσεων στη Κύπρο
- Σύνδεσμος Ασθενών με Αλτσχάιμερ και Σύνδεσμος για τη Φροντίδα Ηλικιωμένων και Ατόμων με Αναπηρίες: Συνεργάτες σε νέα ερευνητικά προγράμματα όπως αυτό για τα προβλήματα των φροντιστών ασθενών με άνοια
- Διαχρονικά το Τμήμα Νοσηλευτικής συνεργάζεται επίσης με την Κυπριακή Εταιρεία Καρδιολογίας,

τον Παγκύπριο Διαβητικό Σύνδεσμο, και πολλούς άλλους φορείς.

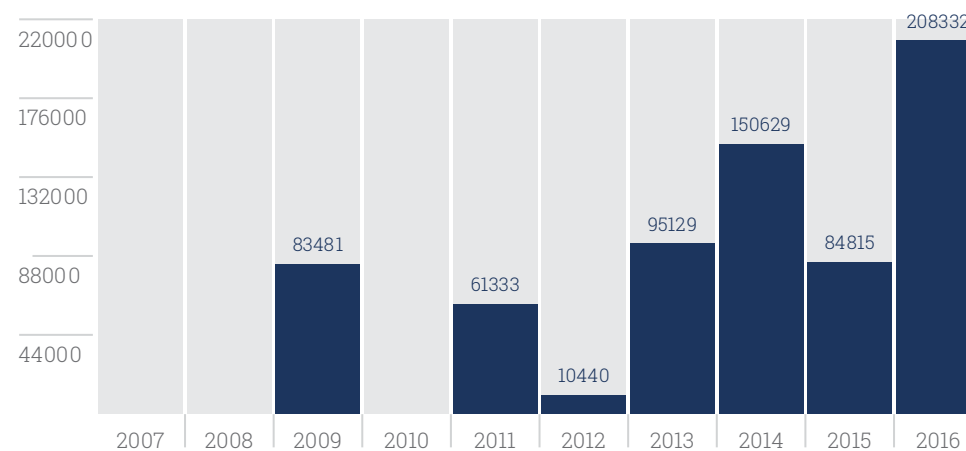
[Οικονομικοί Δείκτες]

Από την αρχή λειτουργίας του Τμήματος Νοσηλευτικής παρατηρήθηκε μεγάλη αύξηση των κρατικών χορηγιών (Γράφημα 34). Το Τμήμα Νοσηλευτικής στην αρχή λειτουργίας του έχει κάποιες αυξομειώσεις, όμως από το 2012 αυξάνεται σταθερά φθάνοντας λίγο πιο πάνω τις 200,000 (Γράφημα 35).

Στον πίνακα 10 παρατίθενται τα χρηματοδοτημένα ερευνητικά έργα από εξωτερικές πηγές του Τμήματος Νοσηλευτικής.

[Γράφημα 34]
Ετήσια κρατική χορηγία
του Τμήματος Νοσηλευτικής.

[Γράφημα 35] Ετήσια εξωτερική
ερευνητική χρηματοδότηση του
Τμήματος Νοσηλευτικής.

[Πίνακας 10] Κατάλογος Ερευνητικών Προγραμμάτων
με Εξωτερική Χρηματοδότηση Τμήματος Νοσηλευτικής

A/A	Πηγή Χρηματοδότησης/ Πλαίσιο Προγράμματος	Τίτλος Ερευνητικού Προγράμματος	Ακρωνύμιο Ερευνητικού Προγράμματος	Έναρξη	Λήξη	Προϋπολογισμός	Ύψος Χρηματοδότησης ΤΕΠΑΚ
1	ΙΠΕ/ ΠΕΝΕΚ/ ΕΝΙΣΧ/0308/86	Καταγραφή των δεικτών Ποιότητας της Παρεχόμενης Νοσηλευτικής Φροντίδας στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας	ΜΟΝΕΘ	1/1/2009	31/12/2011	88.016,00	88.016,00
2	ΙΠΕ/ ΔΙΔΑΚΤΩΡ/ ΔΙΣΕΚ/0308/46	Διερεύνηση και Ανάπτυξη δεξιοτήτων Αυτοδιαχείρισης των Νοσηλευτών στον κλινικό χώρο	ΔΑΔΑ	1/1/2009	31/12/2011	131.080,00	131.080,00
3	ΙΠΕ/ ΑΕΙΦΟΡΙΑ/ ΚΟΙΑΦ/0609(BIE)/11	Appraisal of the Factors Influ- encing Public Perceptions of Water Reuse in Cyprus	WATER- REUSE(ΣΦ2)	1/11/2011	31/10/2013	29.828,00	29.828,00
4	LLP/ Jean Monnet action networks	European Later Life Active Network	ELLAN	1/1/2013	30/9/2016	799.612,00	19.131,00

A/A	Πηγή Χρηματοδότησης/ Πλαίσιο Προγράμματος	Τίτλος Ερευνητικού Προγράμματος	Ακρωνύμιο Ερευνητικού Προγράμματος	Έναρξη	Λήξη	Προϋπολογισμός	Ύψος Χρηματοδότησης ΤΕΠΑΚ
5	Daphne	Increasing the capacity of domestic workers of different origins to respond to sexual violence through community-based interventions	Commun-Aid	1/1/2013	31/12/2014	58.196,50	58.196,50
6	Island, Liechtenstein, and Norway through the EEA Financial Mechanism and the Republic of Cyprus (NGO Grants/ Civil Society	A breast start in Life: addressing social inequalities and supporting breastfeeding through inclusion activities	BrEaST start in life	17/4/2014	16/10/2015	125.295,00	39.000,00
7	COST	Femicide Across the World	Femicide	1/6/2014	2017	516.000,00	516.000,00

A/A	Πηγή Χρηματοδότησης/ Πλαίσιο Προγράμματος	Τίτλος Ερευνητικού Προγράμματος	Ακρωνύμιο Ερευνητικού Προγράμματος	Έναρξη	Λήξη	Προϋπολογισμός	Ύψος Χρηματοδότησης ΤΕΠΑΚ
8	ERASMUS+	Strengthening the nurses and health care professionals' capacity to deliver culturally competent and compassionate care	IENE4	1/9/2014	31/8/2016	294.339,00	31.951,00
9	D.G Justice	United to END FGM: European Knowledge Platform for Professionals dealing with Female Genital Mutilation (FGM)	FGM	2015	2017	939.603,00	218.262,00
10	European Commision DG Justice	United to END FGM: European Knowledge Platform for Professionals dealing with Female Genital Mutilation	FGM	15/9/2015	24/1/1900	181.855,00	212.000,00
11	COST	Rationing - Missed Nursing care: An international and multidimensional problem	RANCARE	2016	2020	500.000,00	500.000,00

A/A	Πηγή Χρηματοδότησης/ Πλαίσιο Προγράμματος	Τίτλος Ερευνητικού Προγράμματος	Ακρωνύμιο Ερευνητικού Προγράμματος	Έναρξη	Λήξη	Προϋπολογισμός	Ύψος Χρηματοδότησης ΤΕΠΑΚ
12	ERASMUS KA2	Joint Job Burnout Interventions for Beginner Nurses, Nurse Students and Care Workers	JOBIS	2016	2018	152.642,00	31.491,00
13	ERASMUS KA2	Apps for Carers	A4C	2016	2018	261.858,00	36.612,00
14	ERASMUS KA2	Contemporary large migration waves into Europe: Enabling health workers to provide psychological support to migrants and refugees and develop strategies for dealing with their own emotional needs	IENE 6	2016	2018	193.804,00	29.060,00

A/A	Πηγή Χρηματοδότησης/ Πλαίσιο Προγράμματος	Τίτλος Ερευνητικού Προγράμματος	Ακρωνύμιο Ερευνητικού Προγράμματος	Έναρξη	Λήξη	Προϋπολογισμός	Ύψος Χρηματοδότησης ΤΕΠΙΑΚ
15	Erasmus+	Building health literacy around pregnancy, birth and early life of the infant by developing a unified, research-informed and socially-inclusive prenatal and postnatal web-based education programme for parents-to-be and new parents	Baby Buddy Forward	1/9/2017	31/8/2020	346.912,00	95.760,00

Σημειώνεται ότι στον πιο πάνω κατάλογο δεν αναφέρονται έργα με εξωτερική χρηματοδότηση τα οποία αποτελούν συνεργασία με άλλες οντότητες της Σχολής και στα οποία συμμετείχαν/ συμμετέχουν μέλη του Τμήματος ΝΟΣ ως co-investigators ή συνεργάτες, όπως π.χ. το Best Cilia και το MEDEA.

Κτιριακές Εγκαταστάσεις και Υποδομές

Από το 2011 το Τμήμα Νοσηλευτικής μεταφέρθηκε σταδιακά κατά την διάρκεια 2 χρόνων από την Πανεπιστημιούπολη της Λευκωσίας στην τωρινή τοποθεσία στην Πανεπιστημιούπολη της κεντρικής Λεμεσού. Στεγάζεται τώρα σε δυο κτήρια, που βρίσκονται σε κοντινή απόσταση, το ΖΤ3 που στεγάζει τα γραφεία του προσωπικού, και το κτήριο Καλυψώ που στεγάζει τα κλινικά εργαστήρια του τμήματος Νοσηλευτικής. Τα υπόλοιπα κτήρια του Πανεπιστημίου συμπεριλαμβάνονται τα κύρια αμφιθέατρα του Πανεπιστημίου, αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια ηλεκτρονικών υπολογιστών, Πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη και τα γραφεία διοίκησης και φοιτητών, βρίσκονται όλα σε κοντινή απόσταση (λιγότερο από 5-10 λεπτά με τα πόδια).

[Εργαστήρια - Κτήριο Καλυψώ]

Υπάρχουν τρία κλινικά εργαστήρια και ένα πολυλειτουργικό εργαστήριο στον πρώτο όροφο του

κτηρίου Καλυψώ. Το πολυλειτουργικό εργαστήριο χρησιμοποιείται για τις δεξιότητες μαιευτικής, τμήμα ατυχημάτων και έκτακτης ανάγκης (A&E) και εντατική φροντίδα. Υπάρχει επίσης εργαστήριο έρευνας βιο-επιστημών στον δεύτερο όροφο, με ψυγείο για την αποθήκευση δειγμάτων και άλλου εξοπλισμού. Υπάρχει επίσης ένα δωμάτιο ανατομίας, εξοπλισμένο με ψεύτικα μοντέλα ανατομικών οργάνων.

Στρατηγικός Προγραμματισμός Τμήματος Νοσηλευτικής

[Βραχυπρόθεσμοι στόχοι (1-3 χρόνια)]

- Μόνιμη και βιώσιμη λύση στο θέμα του αποσπασμένου προσωπικού και καθιέρωση του ρόλου του κλινικού εκπαιδευτή. Είτε προκήρυξη θέσεων ΕΕΠ από το Πανεπιστήμιο (όπως φαίνεται, η λύση που προωθεί το ΥΥ) είτε συνέχιση του καθεστώτος απόσπασης ως έχει ή εξεύρεση εναλλακτικών λύσεων/ διευθετήσεων π.χ. νέα μορφή απόσπασης στο πλαίσιο του νέου προτεινόμενου νομοσχεδίου για την εναλλαξιμότητα στη Δημόσια Υπηρεσία, ή ακόμα και μερική απόσπαση (π.χ. 2-3 μέρες τη βδομάδα) προσοντούχων νοσηλευτών που θα συνεχίσουν να εργάζονται σε νοσηλευτικά τμήματα όπου εκπαιδεύονται φοιτητές μας ενώ παράλληλα μπορεί να

συμβάλλουν σε εργαστηριακά ή και θεωρητικά μαθήματα πέραν της κλινικής εκπαίδευσης

- Δημιουργία γραφείων Νοσηλευτικής Εκπαίδευσης, Έρευνας και Τεκμηριωμένης Πρακτικής και στελέχωση τους από ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος σε όλα τα Δημόσια Νοσοκομεία (τουλάχιστον Λεμεσό, Γενικό Λευκωσίας και Μακάριο) στο πλαίσιο ενδυνάμωσης του ρόλου του Πανεπιστημίου στην κλινική εκπαίδευση και πρακτική, δημιουργία Πανεπιστημιακής Κουλτούρας στα Νοσηλευτήρια και γεφύρωσης του χάσματος μεταξύ εκπαίδευσης και πρακτικής (theory-practice gap) και παράλληλα να συμβάλλει στην Συνεχή Επαγγελματική Ανάπτυξη στη νοσηλευτική και μαιευτική
- Μεγαλύτερη συμμετοχή και ρόλο στη λήψη αποφάσεων για την κλινική εκπαίδευση π.χ. ενίσχυση του ρόλου του Πανεπιστημίου στο πλαίσιο της επιλογής και αξιολόγησης των κλινικών μεντόρων, συμμετοχή του Τμήματος/Πανεπιστημίου με εκπρόσωπο στο

Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, αναγκών σε νοσηλευτικό και μαιευτικό δυναμικό, και στην συνεκτίμηση της καταλληλότητας των επαγγελματιών πρακτικών για εκπαίδευση φοιτητών

- Συνέχιση του διαλόγου με το ΥΥ, ΥΠ και Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και αποσαφήνιση διαφόρων ζητημάτων που άπτονται της κλινικής εκπαίδευσης, όπως (1) ασφάλιση των φοιτητών σε κλινικά προγράμματα σπουδών έναντι πράξεων και παραλήψεων, (2) ύψος και τρόπος υπολογισμού της αμοιβής των μεντόρων στα Δημόσια Νοσηλευτήρια, (3) ύψος της κρατικής χορηγίας για φοιτητές σε κλινικά προγράμματα σπουδών, (4) σχέδια επιχορήγησης των φοιτητών στο πλαίσιο της πρακτικής (κλινικής) άσκησης, η οποία στο Τμήμα Νοσηλευτικής αφορά στο σύνολο των σπουδών του φοιτητή.
- Ανάπτυξη συστήματος αναλυτικής καταγραφής και αποτύπωσης των κλινικών τοποθετήσεων των φοιτητών και σε

συνεργασία με την ΥΣΦΜ, διερεύνηση της δυνατότητας του Πανεπιστημίου να εκδίδει σχετικό αναλυτικό supplement με τις ώρες κλινικής άσκησης του φοιτητή

- Ενίσχυση του θεσμού του ακαδημαϊκού συμβούλου ή σε όλη τη διάρκεια της φοίτησης για την πιο προσωπική παρακολούθηση της ανάπτυξης του φοιτητή
- Συνέχιση προσφοράς του υφιστάμενου ΜΤΧ προγράμματος στην Προηγμένη Πρακτική και συμβολή στις προσπάθειες του νεοσύστατου Τομέα Προηγμένης Νοσηλευτικής του ΠΑΣΥΝΜ για εγκαθίδρυση του ρόλου του Προηγμένου Νοσηλευτή
- Αναθεώρηση των υφιστάμενων κατευθύνσεων/ειδικεύσεων του ΜΤΧ προγράμματος στην Προηγμένη Νοσηλευτική με βάση τις πραγματικές ανάγκες και στο πλαίσιο διατήρησης της ελκυστικότητας και βιωσιμότητας του. Αυτό μπορεί να συμπεριλαμβάνει είτε μεμονωμένες

τροποποιήσεις (π.χ. συγχώνευση Εντατικής και Καρδιολογικής σε ένα κοινό πρόγραμμα με μικρές εξειδικεύσεις –minors-, όπως Καρδιολογική, Καρδιοχειρουργική, Νευροχειρουργική, Τραύμα, Έγκυμα, Εντατική Νεογνολογία, Εντατική Παίδων), είτε προσθήκη νέων ειδικοτήτων (π.χ. Παιδιατρική, Γεροντολογική) είτε προσφορά περισσότερων θέσεων σε κάποιες από τις ειδικότητες (π.χ. Κοινωνική Νοσηλευτική) είτε μη προσφορά κάποιων από τις ειδικότητες στην επόμενη προκήρυξη. Το Μεταπτυχιακό Εντατικής είναι το μόνο στην Κύπρο και πρέπει να ενισχυθεί και να παραμείνει ανταγωνιστικό, δεδομένου ότι οι ανάγκες είναι μεγάλες και αυξανόμενες λόγω και των πρόσφατων αφυπηρετήσεων/ μετακινήσεων εξειδικευμένου και έμπειρου προσωπικού από τις μονάδες και τις μαζικές τοποθετήσεις νεαρών αποφοίτων

- Διατήρηση των ιδίων εσόδων του Τμήματος τουλάχιστον στα τρέχοντα επίπεδα (περίπου 100,000-150,000 ετησίως), αν όχι και

αύξηση τους μέσω αύξησης του αριθμού των εισακτέων σε ΜΤΧ προγράμματα ή άλλες παράλληλες δράσεις.

- Προσφορά περισσότερων μαθημάτων από τα υφιστάμενα προγράμματα σπουδών σε φοιτητές περιστασιακής φοίτησης και σχεδιασμός σε πρώτη φάση και προσφορά σε 1-2 χρόνια από σήμερα σειράς εκπαιδευτικών προγραμμάτων μικρής διάρκειας (short-courses) προς επαγγελματίες υγείας π.χ. τεκμηριωμένη πρακτική ή μεθοδολογία της έρευνας ή δεξιότητες συγγραφής ή διοίκηση και ηγεσία κτλ. (ίσως κατά την καλοκαιρινή περίοδο)
- Αναβάθμιση του υφιστάμενου μεταπτυχιακού προγράμματος ειδίκευσης στη Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας σε μεταπτυχιακό επιπέδου Μάστερ με την προσθήκη διπλωματικής ερευνητικής εργασίας, δεδομένου ότι το υφιστάμενο πρόγραμμα περιλαμβάνει ήδη 90 ECTS

- Σχεδιασμός νέου μεταπτυχιακού προγράμματος στην Κοινωνική Νοσηλευτική διάρκειας ενός έτους είτε ως διακριτό πρόγραμμα με μεγαλύτερο αριθμό εισακτέων με βάση τις τεκμηριωμένες ανάγκες του τόπου για Κοινωνικούς Νοσηλευτές είτε ενσωμάτωση του στα πρώτα εξάμηνα του υφιστάμενου προγράμματος της Προηγμένης Νοσηλευτικής στη Κοινότητα. Παρομοίως, προσφορά νέου μεταπτυχιακού προγράμματος στην Εντατική Φροντίδα (πέραν από το υφιστάμενο πρόγραμμα στην Προηγμένη). Το συγκεκριμένο πρόγραμμα έχει ήδη σχεδιαστεί και μπορεί να τρέξει άμεσα δεδομένου και της αναμενόμενης ζήτησης (Βλ. αναφορά για ανάγκες κλπ πιο πάνω)
- Συνέχιση της αναλυτικής χαρτογράφησης των ερευνητικών ενδιαφερόντων, δραστηριοτήτων και μελλοντικών στόχων των μελών του Τμήματος, ενίσχυση και διεύρυνση υφιστάμενων ερευνητικών συνεργιών και παρότρυνση δημιουργίας νέων ενδοτμηματικών και διατμηματικών συμπράξεων στο πλαίσιο υποβολής ερευνητικών προτάσεων
- Αξιολόγηση του νεοσύστατου ρόλου του Research officer και συνέχιση χρηματοδότησης του, εάν κρίνεται σκόπιμο σε βάθος χρόνου από ίδια έσοδα
- Συνέχιση αξιοποίησης του 319/Ίδια Έσοδα για ενίσχυση της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών του Τμήματος και βελτιστοποίηση/μεγιστοποίηση του οφέλους, δηλαδή αποτελεσματικότερη χρήση των περιορισμένων πόρων από εσωτερικά κονδύλια πέραν από τη συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια (για σκοπούς δικτύωσης, υποστήριξη σαββατικών, εργοδότηση ερευνητικών συνεργατών) και ενδυνάμωση των ισχυρών στοιχείων στο ερευνητικό προφίλ του Τμήματος
- Παράλληλα, και νοουμένου ότι τα ίδια έσοδα το επιτρέπουν, υιοθέτηση προγράμματος

εσωτερικής χρηματοδότησης (π.χ. 324/ Στήριξη Ερευνητικών Προγραμμάτων) για διεξαγωγή μικρής κλίμακας ερευνητικών προγραμμάτων (pilot feasibility studies) κοινής ιδιοκτησίας με ευρεία συμμετοχή μελών ΔΕΠ/μεταδιδακτορικών ερευνητών στο πλαίσιο είτε παροχής μεταδιδακτορικών ευκαιριών είτε capacity-building για ενίσχυση της θέσης της ερευνητικής ομάδας για προσέλκυση εξωτερικών κονδυλίων

- Ενίσχυση υφιστάμενων δράσεων και ανάπτυξη/υιοθέτηση νέων δράσεων και πρωτοβουλιών διασύνδεσης με την κοινωνία και ανάδειξης της κοινωνικής συμβολής του έργου του Τμήματος π.χ. σειρά διαλέξεων ανοικτών προς το κοινό, διάχυση ερευνητών ευρημάτων με δελτία τύπου, συμπράξεις με επαγγελματικούς συνδέσμους και NGOs στο πλαίσιο διοργάνωσης ημερίδων και άλλων εκδηλώσεων όπως εκστρατείες ενημέρωσης και διαφώτισης του κοινού σε θέματα υγείας κτλ

- Στρατηγικός σχεδιασμός σε σχέση με τη προσέλκυση ερευνητικών κονδυλίων π.χ. Αύξηση στον αριθμό ερευνητικών προτάσεων για χρηματοδότηση από κρατικούς φορείς (π.χ. ΙΠΕ και υποβολή προτάσεων τόσο σε Δράσεις σχετικές με την Υγεία όσο και προώθηση συμπράξεων για προσέλκυση κονδυλίων από άλλους τομείς π.χ. Κοινωνικές Επιστήμες) Vs ενδοτμηματικές συμπράξεις για προσέλκυση Ευρωπαϊκών κονδυλίων
- Περαιτέρω κεφαλαιοποίηση/αξιοποίηση υφιστάμενων δικτύων και συνεργασιών, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο για την περαιτέρω ενίσχυση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (π.χ. επισκέπτες καθηγητές) και ερευνητικών δραστηριοτήτων (π.χ. υποβολή προτάσεων, αν όχι ως leaders ως εταίροι)
- Ανάπτυξη ολοκληρωμένου και λεπτομερούς στρατηγικού προγραμματισμού του Τμήματος/ Σχολής (με τη συμβολή και εξωτερικών συμβούλων με βάση και την εισήγηση της

Επιτροπής Αξιολόγησης) με στρατηγικούς στόχους και παράλληλα ανάπτυξη συστήματος καταγραφής και παρακολούθησης με συγκεκριμένους δείκτες ποιότητας και δείκτες προόδου/ επίτευξης στόχων.

[Μεσοπρόθεσμοι στόχοι (3-6 χρόνια)]

- Προσφορά σε ετήσια βάση 1-2 υποτροφιών για διδακτορικές σπουδές (τουλάχιστον στο ύψος των διδάκτρων) με στόχο την προσέλκυση ικανών νέων ερευνητών. Διερεύνηση της διαθεσιμότητα πρόσθετων πηγών χρηματοδότησης ή/ και υποτροφιών για διδακτορικούς και μεταδιδακτορικούς ερευνητές από τοπικούς φορείς (π.χ. ΠΑΣΥΝΜ)
- Συμπράξεις με την Ιατρική Σχολή, Παν. Κύπρου ή άλλες Ιατρικές Σχολές και δημιουργία ευκαιριών για διαθεματική/ διεπαγγελματική μάθηση και διδασκαλία

(inter-professional teaching and learning) τόσο σε ακαδημαϊκά περιβάλλοντα και κυρίως σε κλινικά περιβάλλοντα

- Διεθνοποίηση των ΜΤΧ προγραμμάτων π.χ. προσφορά αγγλόφωνου προγράμματος είτε με παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας είτε εξ αποστάσεως (ειδικότερα νέα ΜΤΧ προγράμματα με θεωρητική παρά κλινική κατεύθυνση)
- Σχεδιασμός νέων μεταπτυχιακών προγραμμάτων με θεωρητική (παρά κλινική κατεύθυνση) και ενδεχομένως διατμηματικό ή/και διαπανεπιστημιακό χαρακτήρα. Για παράδειγμα, ΜΤΧ πρόγραμμα στην Ανακουφιστική Φροντίδα και στην Τεκμηριωμένη Πρακτική. Αυτό το πρόγραμμα προσφέρεται για να αποτελέσει διατμηματικό ή ακόμα και διαπανεπιστημιακό πρόγραμμα, για παράδειγμα σε συνεργασία με το Τμήμα Επιστημών Αποκατάστασης, το CII αλλά και την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου με διακριτούς τίτλους π.χ. Τεκμηριωμένη

Νοσηλευτική Πρακτική, Τεκμηριωμένη Ιατρική Πρακτική, Τεκμηριωμένη Πρακτική και Πολιτική Δημόσιας Υγείας, Τεκμηριωμένη Πρακτική στη Λογοθεραπεία. Άλλες σκέψεις συμπεριλαμβάνουν, ΜΤΧ πρόγραμμα ενός έτους στα Επαγγελματικά και Πολιτικά Θέματα στη Νοσηλευτική

- Προσωπική και Επαγγελματική Ανάπτυξη του ακαδημαϊκού προσωπικού και εξεύρεση ευκαιριών και χρηματοδότηση συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, ειδικότερα σε θέματα διδασκαλίας και εκπαίδευσης π.χ. PGCert in Teaching in Higher Education
- Με βάση και την Έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης, αναθεώρηση του μοντέλου και μεθόδων διδασκαλίας και σταδιακή μετάβαση από παραδοσιακές μεθόδους σε νέες τεχνολογίες και μεθόδους π.χ. αξιοποίηση e-resources και e-learning, ειδικότερα στα μαθήματα όπου προσφέρεται π.χ. Ανατομία και Φυσιολογία
- Και πάλι, με βάση την Έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης, απλοποίηση/ αναθεώρηση του συστήματος αξιολόγησης των φοιτητών, με έμφαση στην ενίσχυση της αξιολόγησης των κλινικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων στον κλινικό χώρο/ κοινότητα (skills and competences)
- Δημιουργία νέων εργαστηρίων π.χ. εργαστήρια Δεξιοτήτων Επικοινωνίας και εξεύρεση κονδυλίου για ενδεικτική αμοιβή εθελοντών στο πλαίσιο της υπόδησης ρόλων (roleplay)
- Αναβάθμιση της ετήσιας ημερίδας μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών και αποφοίτων σε Παγκύπριο Διεπιστημονικό Συνέδριο Μεταπτυχιακών φοιτητών Επιστημών Υγείας
- Μετεξέλιξη της σειράς προγραμμάτων μικρής διάρκειας και εγκαινίαση θερινού σχολείου (summer-school) σε συνεργασία με εταίρους του Τμήματος π.χ. University of Turku, Finland

- Διεύρυνση του δικτύου συνεργατών του Τμήματος και εξεύρεση κονδυλίων/δημιουργία ευκαιριών για μεταδιδακτορικούς ερευνητές προς και από το Τμήμα
- Εντατικοποίηση και επισημοποίηση των Ερευνητικών Ομάδων/κατευθύνσεων που υφίστανται το Τμήμα και μετεξέλιξης τους σε Ερευνητικές οντότητες/Ερευνητικά κέντρα
- Εντατικοποίηση του lobbying προς τους κρατικούς φορείς για αναγνώριση και ισότιμη αντιμετώπιση της Νοσηλευτικής έρευνας, ειδικότερα στο πλαίσιο της αναστροφής/ πρόληψης της διαφαινόμενης τάσης για υποαντιπροσώπησης της Νοσηλευτικής Έρευνας σε μελλοντικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, ειδικότερα με την ίδρυση της Ιατρικής Σχολής
- Ενδυνάμωση του ρόλου και ανάληψη δράσης με στόχο τον επηρεασμό των κέντρων λήψης αποφάσεων στο καθορισμό προτεραιοτήτων στην Υγεία και διεύρυνση του ρόλου του

Νοσηλευτή και του Προηγμένου Νοσηλευτή σε συμφωνία με τις διεθνείς τάσεις και εξελίξεις αλλά και τις ανάγκες του τόπου, ειδικότερα στο πλαίσιο της ευρύτερης μεταρρύθμισης του τομέα της Υγείας. Σημείωση – αυτό αποκτά ιδιαίτερα μεγάλη σημασία λόγω της ήδη διαφαινόμενης τάσης μη επαρκούς κατανόησης και αναγνώρισης της ανεξάρτητης και αναπόσπαστης συμβολής της Νοσηλευτικής στη διεπιστημονική ομάδα τόσο σε κλινικά περιβάλλοντα και ακόμα εντονότερα σε εξωνοσοκομειακά περιβάλλοντα π.χ. Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας, πρόληψη και προαγωγή υγείας κτλ η οποία είναι κάθετα αντίθεση με τα Ευρωπαϊκά και διεθνή δρώμενα.

[Μακροπρόθεσμοι στόχοι (>6 χρόνια)]

- Σταδιακή μείωση του αριθμού των ΠΤΧ φοιτητών και αύξηση του αριθμού των ΜΤΧ φοιτητών
- Αύξηση της κρατικής χορηγίας για φοιτητές σε κλινικά προγράμματα σπουδών και διασφάλιση της ελκυστικότητας του Νοσηλευτικού Επαγγέλματος
- Διερεύνηση, διεύρυνση ή/και δημιουργία ευκαιριών για τοποθέτηση φοιτητών σε διάφορα εξωνοσοκομειακά περιβάλλοντα στο πλαίσιο της ευρύτερης μεταρρύθμισης στον τομέα της υγείας π.χ. Κέντρα Υγείας, Ιδιωτικές κλινικές, γενικοί/ οικογενειακοί ιατροί, κοινοτικές δομές κτλ
- Λειτουργία Πανεπιστημιακού Κέντρου Νοσηλευτικής Φροντίδας εντός της Πανεπιστημιούπολης, το οποίο θα στελεχώνεται από ακαδημαϊκούς με

κλινική εκπαίδευση και φοιτητές του Τμήματος, καθώς και από εργοδοτούμενους αποφοίτους τους Τμήματος στο πλαίσιο παροχής πρόσθετων εκπαιδευτικών ευκαιριών όπως επίσης και στο πλαίσιο της κοινωνικής προσφοράς του Πανεπιστημίου προς την Πολιτεία

- Παρακολούθηση επιλεγμένων δεικτών ποιότητας και προόδου σε σχέση με τον στρατηγικό προγραμματισμό και διορθωτικά/ενισχυτικά μέτρα
- ΠΤΧ και ΜΤΧ Πρόγραμμα Μαιευτικής; Τμήμα Μαιευτικής

]

]

2018

]

—

Σχολή
Επιστημών Υγείας